

HRVATSKO SLOVO

Benjamin Tolić

Vesele karmine

Benjamin Tolić

VESELE KARMINE

HRVATSKA KULTURNA ZAKLADA
HKZ - HRVATSKO SLOVO

KNJIŽNICA

KNJIGA XXXI.

Urednik
Stjepan Šešelj

 HRVATSKO SLOVO
TJEDNIK ZA KULTURU

Benjamin Tolić
VESELE KARMINE

Zagreb, 2013.

*U spomen na
Zvonka Bušića – Taika*

Hrvatski ponos

Kakav god inače bio, Hrvat je nezamisliv bez ponosa i slave. To je lako provjeriti. Eto, u Hrvatskoj je 4. i 5. lipnja boravio papa Benedikt XVI. I cijela je „plemenita hrvatska nacija“, osim zanemarive, ali vrlo krještave manjine, oduševljeno dočekala Svetoga Oca. Divno je bilo gledati uprizorenje kršćanske radosti u zagrebačkomu Hrvatskom narodnom kazalištu i na Trgu bana Josipa Jelačića. Osobito je ganutljiv bio spektakl na Hipodromu. Tamo su, posjednuti na istaknuta mjesta, euharistijskomu slavlju pribivali i najugledniji hrvatski neznabošci. Otad nisu prošla ni tri tjedna, a Hrvatska se – ako ne lažu javna priopćivala – već temeljito promijenila.

Hrvati su se u hipu europeizirali. Čim je Papa otišao, dobili su potvrdu Europskoga povjerenstva da je bruxelleski preodgoj priveden kraju. Hrvatska se nacija ugovorno odriče svoje državne samostalnosti i suverenosti. Eurohrvati, premda nevoljko, ipak prihvaćaju haašku presudu generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču, koji su ih „udruženim zločinačkim pothvatom“ pod vodstvom Franje Tuđmana istrgnuli iz Jugoslavije, a haaška je

šudbina herceg-bosanskih Hrvata i dosad eurohrvate opterećivala koliko i lanjski snijeg na Istočnomu Timoru.

Ali što jest, jest: nema u toj europeizaciji vedrine. Ljudi se ćute poniženo i potišteno. A Hrvat, kakav god inaće bio, nezamisliv je bez ponosa i slave. Stoga i u takvim okolnostima ima ponosnih, ne ću reći: ćina, nego iskoraka. Eto: dr. je sc. Ivo Sanader, rodonaćelnik svih eurohrvata, najavio da će se dragovoljno podvrgnuti „neovisnomu“ hrvatskom pravosuđu; DORH je podignuo optužnicu protiv hrvatskoga branitelja Tomislava Merćepa zbog sumnje da je prije dvadesetak godina poćinio ratni zloćin; po Splitu i Zagrebu slavno su, pod snažnom državnom zaštitom, marširale povorke ponosa.

Razlićite su to stvari. No, sigurno ih povezuju neke tajanstvene niti. Posrijedi je, kažu, sraz individualnih i kolektivnih prava. Ne zna se što o tomu misli naš doživotni bivši. Njegov nasljednik PravDA za Hrvatsku iste je škole dak. On valjda govori za obojicu. I srdi se na Split. Tamo su, veli, slabo funkcionirale institucije sustava. Nisu sprijećile nasrtaj natražne gradske sirotinje na naprjedni dio našega društva dok je pod zastavom duginih boja ponosno marširao gradom. Nasuprot tomu Zagreb se ponio dostojanstveno. Predsjednik Republike i 73 profesora Pravnoga fakulteta javno su se solidarizirali sa zastavom duginih boja, a nebrojeno policijsko mnoštvo uzorno je zaštitilo ponosnu povorku. Tako je Hrvatska na *Zagreb Gay Prideu* (Zagrebaćki pederski ponos) pokazala svoje pravo, europsko lice.

Ma koji je to vrag? S obzirom na ćinjenice da su socijalistićki gradonaćelnici Pariza i Berlina Bertrand Delanoć i Klaus Wowereit deklarirani pederi; da je predsjednik njemaćkih liberala i njemaćki ministar vanjskih poslova Guido Westerwelle deklarirani peder; da su neke europske države, kada su se odrekle samostalnosti i suverenosti, ozakonile „istospolne brakove“ – moće se tvrditi da

su ta zastranjenja vrjednote Europske unije. Ali to nikako nisu europske vrjednote. Europa je mnogo šira zemljopisna i mnogo dublja kulturnopovijesna kategorija od Europske unije.

Europu je vrijednosno oblikovalo kršćanstvo. A one „europske vrjednote“ kojima se marširajući diče eurohrvati kršćanstvo s gnušanjem odbacuje. Kao i druge dvije abrahamske religije. *Levitski zakonik* propisuje: „Ako bi muškarac legao s muškarcem kao što se liježe sa ženom, obojica bi počinila odvratno djelo. Neka se smaknu i krv njihova neka padne na njih“ (Lev 20,13). Neke islamske države i danas tako kažnjavaju taj prijestup. Kršćanstvu je to velik grijeh. Ono ga prepušta Božjoj kazni. U *Poslanici Rimljanima* apostol narodā Pavao Taržanin o tomu piše:

„Zato ih je Bog po pohotama srdaca njihovih predao nečistoći te sami obeščaćuju svoja tijela, oni što su Istinu – Boga zamijenili lažju, častili i štovali stvorenje umjesto Stvoritelja, koji je blagoslovljen u vjekove. Amen.

Stoga ih je Bog predao sramotnim strastima: njihove žene zamijeniše naravno općenje protunaravnim, a tako su i muškarcima napustili naravno općenje sa ženom i raspalili se pohotom jedni za drugima te muškarcima s muškarcima sramotno čine i sami na sebi primaju zasluženu plaću svoga zastranjenja“ (Rim, 1, 24-27).

A naši SPLICANI? Eh, da, naši SPLICANI! Oni su poput nas – ljudi koncesivni. Oni, kao i svi mi drugi, dopuštaju da im izdajice zatiru naciju. Ali za dlaku su ipak bolji od nas. Ne mnogo, za dlaku. Oni barem brane dostojanstvo svoga nosa. Ne daju da im sramotna manjina na nj nabija svoj spolni ponos.

22. lipnja 2011.

Vesele karmine

Kada tko umre, najbliža se rodbina i prijatelji duboko ožaloste. No, ti ljudi, koliko god žalovali, moraju obaviti nekoliko tužnih poslova. Moraju, među ostalim, dati pokopati ili spaliti pokojnikovo tijelo. To se čini obredno. A nakon pogreba treba prirediti karmine – žalobnu gozbu u spomen dragomu pokojniku i na utjehu njegovim bližnjima.

Tako to obično biva. No biti ne mora. Karmine se mogu i ne održati. A mogu se održati i za života budućega pokojnika. Na primjer, nakon najave njegove smrti. Najbliža rodbina može biti zlu-rada, a prijatelji himbeni. Najava ih smrti dakle ne mora ožalostiti. Može ih i obradovati. Karmine će u tom slučaju biti vesela gozba. A mogu potrajati i nekoliko godina. Veliko se veselje jednostavno ne da zbiti u malu vreću.

To se upravo događa Hrvatima. Otkako je Europsko povjerenstvo najavilo nadnevak ulaska Hrvatske u Europsku uniju, veliko veselje Saveza za Europu ne prestaje. A događaji su simbolički tempirani.

Najavu je Europsko vijeće potvrdilo u predvečerje 20. obljetnice Dana državnosti. – Glupost! – reći ćete. – Mi Hrvati ni sami ne držimo mnogo do svojih simbola! Zašto bi stranci do njih držali više? Događaji su se slučajno poklopili. – Hm, da... Možda doista. U najmanju ruku toliko slučajno koliko je slučajno francuski predsjednik François Mitterrand svojedobno baš na Vidovdan sletio u Sarajevo, kada su Srbi slučajno držali grad pod opsadom.

No, bilo kako bilo, potvrda je stigla uoči 20. obljetnice Dana državnosti. A hrvatski je Dan državnosti već desetak godina prilično klimav. Rasklimala ga je Račanova „šestorka“ kada ga je, na prijedlog Ive Škrabala, pomaknula s 30. svibnja na 25. lipnja. Do tada je blagdan čuvao uspomenu na dan kada se god. 1990. konstituirao prvi i posljednji demokratski izabrani saziv Sabora Socijalističke Republike Hrvatske, a od tada čuva uspomenu na dan kada je taj Sabor god. 1991. donio Ustavnu odluku o samostalnosti i suverenosti Republike Hrvatske. Kad se to zna, bruxelleska odluka zvuči kao poruka: Dosta je bilo 20 godina samostalnosti i suverenosti! Od 1. srpnja 2013. bit ćete u Europskoj uniji.

Rok se može malo i protegnuti. Recimo, do vrlo simboličnoga Vidovdana 2014. No to ne smeta. Državna je vlast u transu. Postigla je oba svoja „povijesna cilja“ – NATO i EU! Samo se Ivo Josipović i Jadranka Kosor ne slažu čija je to bila vizija – Račanova ili Tuđmanova? Znakoviti međutim vrcaju događaji poput vatrometa. USKOK je osumnjičio Ivu Sanadera da je za 10 milijuna eura mita Madžarima prodao upravljanje Inom. U Sisku je Europska unija dobila mali predujam: uhićeni su Đuro Brodarac, Vladimir Milanković i Drago Bošnjak te izručeni osječkoj podružnici Haaškoga sudišta. U Bruxellesu je gospođa Kosor uznesena u sam vrh europskoga demokršćanstva i narodnjaštva. Jer, eto, ona bez ikakva mita predaje Europskoj uniji upravljanje Hrvatskom. To ne

smeta da se Dan državnosti proslavi sjajnije nego ikad dosad. Skladni je trovrh državne vlasti – s mišlju na skore izbore – čak zajedno, prvi put nakon Tuđmanove smrti, položio vijence na zapušteni Oltar domovine na Medvedgradu.

Što je tim ljudima? Istodobno slave stjecanje i gubitak državne samostalnosti i suverenosti?! Europska je unija naddržava, organizirana kao unitarna federacija. Nema unutarnjih granica. U njoj bi hrvatske državne granice imale tek sentimentalnu subregionalnu vrijednost. Četiri i pol milijuna Hrvata dijelila bi svoj („nedjeljivi“) suverenitet s pola milijarde nehrvata. A država bez granica nije država, makar se – s ponosom ili bez ponosa – tako nazivala.

Nismo li već živjeli u sličnoj naddržavi? Hrvatska se i u Jugoslaviji nazivala republikom, tj. državom, ali nije bila država. Naš udio u jugoslavenskomu pučanstvu bio je oko 22 posto. Kako nam je bilo u toj naddržavi, pokazao je način na koji smo iz nje izašli. U Europskoj uniji bilo bi nas manje od jedan posto. Razmjeran bi tomu bio naš utjecaj na oblikovanje našega života na svim područjima. Ali to ne zabrinjava naše kulturne i političke elite. One trube da će Hrvati ulaskom u Europsku uniju osnažiti svoj nacionalni identitet, učvrstiti svoju državnu neovisnost i osigurati opći naprjedak. To je jednostavno ludo. Kao kad bi tko tvrdio da će se litra vina najbolje sačuvati ako se ulije u stotinjak litara vode.

Zato te žalosno razmetne veseljake treba zaustaviti. Na izborima, na referendumu, bilo kako, ali – zaustaviti.

28. lipnja 2011.

Zloduh slobode

Čovjek i zloduh? Da. Čovjek je obično sam, a bjesova je mnogo. Kao u bjesomučnika iz Gerase, iz kojega je Gospodin istjerao Legiju (Mk 5,2–13). Ali može i jedan jedini zloduh opsjesti mnoštvo ljudi, pače – cijeli narod.

Ako je bjesomučnik pojedinac, stvar je jednostavna. Zloduha iz njega, u Božje ime, molitvom i zaklinjanjem izgoni egzorcist. Ali što se zbiva ako bijes opsjedne cijeli narod?

To se rijetko događa. Ali – dogodi se. Zloduha tada izgoni gospodar naroda. A ako narod nema gospodara? To je već velika nevolja. Zloduha tada nema tko izgoniti. Ili ga, u ime tzv. međunarodne zajednice, izgoni kakva višenarodna udruga koja štiti neko opće dobro. Opće dobro čovječanstva. Stvar je, dakle, čisto svjetovna. Nema molitve. Ali ima drugih sredstava. Imperijalnim jezicima rečeno, od „ognja i mača“ (*ignis et gladius*) do „mrkve i batine“ (*carrot and stick*).

Zloduh se dakle iz opsjednuta naroda ne izgoni molitvom. Ali ni svjetovni izgonitelji ne odustaju od zaklinjanja. Oni se doduše ne obraćaju zloduhu. Ne zaklinju zloduha da izađe iz naroda. Oni se obraćaju narodu. Preklinju narod da se odrekne zloduha. Obred je posve svjetovan. Zloduh se u njemu – zbog svrsishodnosti – ne naziva pravim imenom. Izgonitelji mu smišljeno nadijevaju lažna i ružna imena. Drže da će se narod, kako god bio tvrdoglav, tako na poslijetku ipak odreći zloduha.

U vjerskom egzorcizmu nema ništa zazorno, jer egzorcista odlikuju duboka vjera u Boga i svetost osobnoga života. A iz svjetovnoga egzorcizma uvijek izbija nešto gadno. Svjetovnomu egzorcistu ne treba vjera u univerzalne vrjednote, ne treba mu odanost idealima slobode i pravde, ne treba mu čestit osobni život. On stoji s onu stranu dobra i zla. Za njegovu ga ulogu kvalificira gola moć – financijska, politička, vojna. Stoga je svjetovni egzorcizam općenito sumnjiv posao.

Taj se egzorcizam više od stoljeća i pol u Hrvatskoj prakticira kao izgon „zloduha“ slobode. Neko smo vrijeme, nakon međunarodnopravnog priznanja Republike Hrvatske, bili povjerali da je tomu došao kraj. No, grdno smo se prevarili! Vidimo to danas. Moćna javna priopćivala, podjednako ona u javnopravnomu i ona u tuđinskomu vlasništvu, opet bez prestanka trešte protiv dojučerašnjih ideala – slobode, samostalnosti i suverenosti. I na sve strane opravdavaju tehniku bruxelleskih egzorcista.

A što rade bruxelleski egzorcisti? Oni nas, združenim snagama tuđinci i domorodci, već više od deset godina preklinju: Odrecite se Domovinskoga rata! Odrecite se Oltara domovine! Odrecite se Franje Tuđmana! Odrecite se Gojka Šuška! Odrecite se svojih generala i vojnika! Odrecite se isključivoga gospodarskog pojasa na Jadranu! Prodajte strancima sve što vrijedi! Prodajte sve u besćenje!

Dajte susjedima što svojataju! Malo mora! Malo kopna! Sagradite kuće razbojnicima koji su vam pobili 25.000 sunarodnjaka! Koji su vam razorili desetke sela i gradova! Ljubite svoje krvnike! To će vas učiniti dostojnima članstva u Europskoj uniji.

A što mi činimo? Mi šutimo i trpimo. No, ne trpi vlast. Ona je u naše ime učinila puno više no što su egzorcisti tražili. Nije se odrekla Domovinskoga rata. Taj rat hrvatskoj je i vlasti i oporbi svetinja. Samo su im ratnici – ratni zločinci. Zato su osnovane četiri podružnice Haaškoga sudišta – zagrebačka, splitska, riječka i osječka. To je čvrsto jamstvo da nijedan ratni zločinac, ako premine haaška središnjica, ne će ostati nekažnjen. A mogućih je optuženika mnogo. Neki izvori tvrde 210, drugi – 17.000! Da je jedan, bilo bi, nakon davne pobjede u obrambenom ratu, previše.

Kakve su perspektive toga egzorcizma? Na prvi se pogled čini – dobre. Već deset godina Oltar domovine čami daleko od očiju naroda. Ni gradska se ni državna vlast ne usuđuje Tuđmanu podignuti spomenik u Zagrebu. Ni Katolička crkva ne traži odveć glasno da se s najljepšega zagrebačkog trga ukloni Titovo ime. A ona bi za to trebala imati osobito snažne motive jer su joj Tito i njegovi poubijali više od 600 svećenika, redovnika i redovnica.

Dojam ipak vara. Najava Željka Keruma da će splitsku Rivu preimenovati u Obalu dr. Franje Tuđmana možda i nije znak. No trojno se predsjedništvo – Ivo Josipović, Luka Bebić i Jadranka Kosor – ove godine na Dan državnosti složno ukazalo kod Oltara domovine na Medvedgradu. A ti ljudi, ako nikako drukčije, instinktivno čute što je u narodu postigao izgon „zloduha“ slobode, samostalnosti i suverenosti. Zato – glave gore!

6. srpnja 2011.

Tudman nadire

Ključna mozak nacije. Da, dobro ste pročitali, upravo tako. Kako drukčije nazvati ono skladno društvo što se u Splitu i oko Splita već poodavno zgraža nad ukusom Željka Keruma i splitskoga Gradskog vijeća?

Previše je tu, za moj ukus, ideološkoga sklada. No gledati je lijepo. Pa gledam. Krasno se u ovom žeženomu srpnju društvo pjenu. Navlas isto kao nekoć davno. Nekoć dok je tekla „revolucija koja teče“. Gledam. I tekuće me spopadaju metafore: Ključna mozak nacije.

Baš mozak? Gdje ti vidiš mozak?! – Dobro, možda nije mozak. Možda nije veliki, nego mali mozak. Možda samo primozak ili kakva moždina. Ali svakako je nešto slično. I doista ključna. I te kako ključna.

Ljudi se očito uzbuđuju. Ne baš svi. To ne. Ali – recimo – osobe poput Danka Plevnika i Žarka Puhovskoga, Marina Jurjevića i Denisa Kuljiša, Ante Tomića i Jurice Pavičića, Jelene Lovrić i Jasmine Popović. Ti ljudi nikako nisu ravnodušni. Uzbuđuju ih, kao i inače, reakcionarne ideje. To je ovaj put osobito bolno jer takve ideje dolaze od bogata Vlaja. Izbacila ga, vele, sprdnja povijesti na čelo Dioklecijanova i

Smojina grada! I sad je on tomu gradu prava pokora. A oni – svi odreda urbano crveni – oni bi, po splitskoj uzrečici, rado pustili zeca, a ubili Vlaja, ali čime? Na tu hrid mogu oni, *bidni*, udarati samo gramatikom i pravopisom. To i čine. Onako *sitnokaluđerski*. Nasilno ubacuju prezime Kerum u množinu i pišu ga malim početnim slovom. Obredno ubijaju jednu ljudsku jedinstvenost i neponovljivost.

Ali i njih treba razumjeti. Kerum je ovaj put doista pretjerao. Škilji huncut prema izborima. I grozne mu stvari na um padaju. Negdašnju će, veli, Obalu maršala Tita – sadašnju Rivu – preimenovati u Obalu dr. Franje Tuđmana te mu nasred Rive podignuti spomenik! A na Marjanu će postaviti divovski kip – Krista Kralja! Ali što jest, jest: Kerumu, osim SDP-ovih i HNS-ovih zastupnika, današnje Gradsko vijeće jede iz ruke.

Treba međutim biti pravedan. HDZ-ovci su isprva dvojili komu posvetiti to divno mjesto: Zagorcu Tuđmanu ili Dalmatincu Sanaderu? Tuđman je odatle obećao slobodu Vukovaru. Sanader je odatle uzletio u Europu. A, ruku na srce, nezgodna su obojica. Onaj je u Haagu posmrtno osuđen kao vođa „udruženoga zločinačkog pothvata“, a ovaj trenutno čami u salzburškoj tamnici pod optužbom da je „glava korupcijske hobotnice“. Ljudi su se dakle s pravom dvoumili. No, čim je stiglo mjerodavno mišljenje iz Središnjice, oni su se hrabro očitovali: „Svi za Tuđmana!“

Ne može to tako! – kriješte zadrtni eurohrvati. – Ne mislite valjda s Tuđmanom i Kristom Kraljem u Europu?! Ne dopustite da vas Kerum vuče za nos! On vas samo okreće (*kehrť um*) prema svomu izbornom probitku. A ne zna da je Tuđmanov suverenistički smjer, makar Hrvatima bio ne znam kako koristan, općenito poguban, jer je jednostavno duboko protivnik kasu Svjetskoga Duha. A Kerum i Svjetski Duh? Ma haj'te, molim vas.

No, ni sami eurohrvati ne drže mnogo do svojih spekulativnih budalaština. Znaju oni što su spomenici. Naučili su to iz iskustva. Račan je, primjera radi, prezreo Tuđmanov Oltar domovine na Medvedgradu i obećao u Gradu podići Spomenik domovini. Obećanje nije održao. Sanader se u tim stvarima držao posve samozatajno. Stoga su u ovoj izbornoj godini Ivo Josipović, Luka Bebić i Jadranka Kosor morali na Dan državnosti pohoditi – Tuđmanov Oltar domovine. I pohodili su ga. A nitko se u slobodarskomu hrvatskom glavnom gradu Zagrebu još nije usudio podići spomenik prvomu predsjedniku Republike Hrvatske.

Tuđman je doduše sam sebi sagradio spomenik trajniji od mjedi. Narod mu je podigao spomenike u manjim mjestima – u Velikom Trgovišću, u Požegi, u Slavonskom Brodu, u Biogradu, u Bibinjava, u Podbablju. A spomenik nije samo umjetnički predmet koji spominje dragu osobu ili znamenit događaj. Spomenik i opominje. On podjednako vojuje protiv zaborava i protiv smrti. *Non omnis moriar*, vjeruje Horacije, a Puškin doslovce ponavlja: *Net, ves' ja ne umru.*

Dobro to znaju eurohrvati. Zato se tako propinju. Oni su Tuđmanu dopustili skroman život u manjim mjestima, a on, tek što su ga u Haagu proglasili temeljito mrtvim, živahno nadire na splitsku Rivu. Ozbiljna je to stvar. Split je po broju žitelja drugi hrvatski grad. Tuđman bi tu, ako se ne umiješa Bruxelles, mogao prodrijeti. A tko će onda spriječiti njegov pohod na Zagreb?

13. srpnja 2011.

Kajfin recept

Kada je u Osijeku 13. srpnja 2011. u pritvoru hrvatske podružnice Haaškoga sudišta umro general Đuro Brodarac, u Hrvatskom je saboru Klub HDSSB-a zatražio da se provede rasprava o okolnostima te smrti. Na to su se ostale frakcije Saveza za Europu čedno poklopile ušima.

No njihov je predsjednik Luka Bebić viteški obranio čast Haaškoga sudišta. On je, pronicav kakav već jest, u HDSSB-ovu istupu vidio „predizborno lešinarenje“, pa je zahtjev odbio, a HDSSB-ovce, koji se nisu dali ušutkati, silom je saborske straže uklonio iz sabornice.

Vlast je doduše nastojala zabašuriti rugobu događaja obredno odajući počast pokojniku. Ali unatoč tomu i slijepac vidi što se dogodilo: Đuru Brodarca, legendarnog branitelja Siska i Banovine, čovjeka kojemu su pobunjeni Srbi god. 1991. prijetili da će ga razapeti, jer se borio za slobodnu, samostalnu i suverenu Republiku Hrvatsku, objesni su eurohrvati god. 2011. osumnjičili za ratni zločin nad tim Srbima i prinijeli ga na oltar hrvatskoga sužanjstva.

Po receptu velikoga svećenika Kajfe: Korisno je da jedan čovjek umre za narod (Iv 18, 14).

Ništa novo. Hrvatski integracionisti oduvijek čine takve stvari. Nema tu bitne razlike između negdašnjih jugohrvata i današnjih eurohrvata. Nerijetko su to isti ljudi. Presudna je konceptualna nužda. Monarhistički se jugohrvat Grga Angjelinović nakon Prvoga svjetskog rata jednako ponosio „svojim krvavim rukama“ kao što su se komunistički jugohrvati nakon Drugoga svjetskog rata hvastali svojim zločinima nad Hrvatima. A današnji eurohrvati? Oni su radi dovršetka tzv. pristupnih pregovora s Europskom unijom u Hrvatskoj ozakonili heteronomiju četiriju podružnica Haaškoga sudišta. Pregovore su dovršili. Sada uprežu naciju u izborni boj HDZ-a i SDP-a, koji bi trebao odlučiti komu će pripasti slava zatornika hrvatske slobode, samostalnosti i suverenosti.

Držite da pretjerujem? Dao Bog da je tako! Volio bih naime i ja vedro gledati na tu stvar. Ali, koliko god se u tom smjeru trsim, ne vidim razloga s kojega bi eurohrvatska nomenklatura, koja se danas stvara, sutra mogla manje okrutno promicati tuđinske probitke u Hrvatskoj no što su to činile obje jugohrvatske nomenklature – monarhistička i komunistička. Upravo suprotno, silno se množe znakovi da će eurohrvati biti okrutniji.

Moje crne slutnje podupiru nezgodni opažaji. Kada su jugohrvati likvidirali hrvatske suvereniste, oni se nisu, kao eurohrvati, kleli u nevinost ili čak isticali visoke zasluge svojih žrtava. Oni su svoje žrtve ili sotonizirali ili prešućivali. Eurohrvati se u takvim prigodama razmeću rodoljubljem i domoljubljem, veličaju svoje žrtve, prenemažu se, a njihovim obiteljima, rodbini i prijateljima izriču sućut. Nije li to puno perfidnije i istodobno okrutnije?

To se licemjerje ponekad izvrgne u tragikomičnu grotesku. Tako su, primjerice, Andriji Hebrangu lisičine na rukama Đure Brodarca

i njegova smrt u pritvoru hrvatske podružnice Haaškoga sudišta otkrile da hrvatska država ide – u pogrešnu smjeru! Vrlo neobično?! Ma ne! Tako taj „hod“ već pet-šest godina ocjenjuje golema većina Hrvata. Ali Hebrang je svoju ocjenu *srce drapateljno* upisao u knjigu žalosti otvorenu u povodu Brodarčeve smrti.

Na to se silno zapjenio barjaktar bruxellesko-haaškoga sužanjstva – onaj, kako se ono zvaše, što se sav sažeo u četiri riječi: identificirati, locirati, uhititi, transferirati, onaj, ma znate koga mislim – e, taj je Hebrangovo „otkriće“ ocijenio politički štetnim i neistinitim te zaprijetio razgovorom u stranačkim tijelima, podsjetivši grješno sentimentalnog pisca da je zbog slične izjave Ivo Sanader izbačen iz Hrvatske demokratske zajednice. A naočiti se gospodar Frano Matušić snebivao: Zar Europska unija može biti pogriješan smjer?

Nesretni je Hebrang očito zaglibio u unutarnju oporbu. On zasigurno dobro zna hrvatsku inačicu Kajfina recepta: Korisno je da što više ljudi umre za narod. Stoga se, argumentirajući u svoju obranu, brže-bolje pozvao na svoju savjest te posegnuo za tvrdim činjenicama: nisam napadao Vladu, agresor nam je pobio 8.000 civila, razorio nam je desetke gradova i sela, a deset smo puta više optužnica za ratna zlodjela podignuli protiv branitelja nego protiv agresora.

Činjenice su čvrste. Unatoč tomu nitko ne zna kako će se prijepor riješiti. To više što bi mjerodavan mogao biti komunistički aforizam: Argumenti su činjenice kojima se oporba koristi zlonamjerno.

20. srpnja 2011.

Koliko znamo o EU

O znanju se odavno misli svašta. Drevni su Grci tu kost glodali sa svih strana. Svi su oni cijenili znanje. I svi su, osim sofista, o svomu znanju govorili skromno. Kadšto tako skromno te se činilo da je skromnost samo čedna halja razmetljiva sadržaja. Sjajan je primjer za to Sokratova tvrdnja: Znam da ništa ne znam.

A znali su Grci i vrlo ružno ošinuti tuđe znanje. Tako je Heraklit tvrdio da mnogoznalost ne uči čovjeka pameti. Pri tomu je upirao prstom na Hezioda i Pitagoru. Grozan prizor.

Aristotel je donekle ublažio taj aristokratski ostracizam. On je tvrdio da svi ljudi po naravi teže znanju. Bilo radi djelovanja ili radi samoga znanja.

Takvim se putovima kroz slične klance vrlo dugo probijao razgovor o znanju. Pri tomu se uvijek slutilo da čovjek može onoliko koliko zna. Tek je Francis Bacon tu slutnju prekovao u geslo Novoga vijeka: Znanje je moć. Od tada znanje neobuzdano raste. Samo

pjesnici naočigled toga rasta duboko sumnjaju. I zbog toga tuguju. Eto, dobri naš Dobriša Cesarić korjenito bugari: *Ko zna (ah, niko, niko ništa ne zna./ Krbko je znanje!)*.

Ima puno vrsta znanja. Na primjer: znanje o tricama i kućinama privatnoga života. Ili znanje onih znalaca što su se vzmali oko Ive Sanadera u njegovim dvjema Vladama. Ali, ne bojte se! Ne ću o tomu. Nisam ja sudac. Mene to znanje ne zanima. Dosta mi je što je Sanader, prije no što je otišao na „Malo vitra“, umirio naciju rekavši: Jadranka sve zna. A ovo poslije? To je gnusna tragedija. Prijatelji i pristaše strpaše prvaka proeuropske politike u tamnicu, a sami ostadoše na njegovu kursu?! Više od toga: Dok im Sanader tamnovaše u austrijskoj Tuzli, oni slavljahu dovršetak njegove politike kao blistavi – kraj hrvatske političke povijesti?!

A gospodin je Sanader bio *vere Europaeus* (uistinu Europljanin). Nije bio *sine dolo* (bez prijevera), kao što je Natanael bio takav Izraelac. No, to je razumljivo. Što je Isusovu Izraelcu bila krjepost, to bi Van Rompuyjevu Europljaninu bio nedostatak. Samo će neupućen čovjek reći: opaćina. Jer, Europljanin je apsolutni trgovac. Nema Europe koja – kako Tele 2 mami Hrvate – daje ovce i novce. Druga je stvar što to Hrvati ne shvaćaju. Stoga oni danas, nakon što su osudili Tuđmana, koji im je gradio državu, jednako osuđuju Sanadera, koji im je tu državu temeljito razgradio.

Kako na to gledaju obrazovani Hrvati? Političke elite osluškuju daljinu. Ne vide one da Baconovo geslo znanju pripisuje moć kao jedno od mogućih obilježja. Njima je to geslo jednadžba, u kojoj su strane zamjenljive. Ako je znanje moć, moć je znanje. Tako misle i drže se u skladu s time. Kulturne se elite *ne bi štele mešat*. A duhovne? Dvojako. Lani su držale da je za oblikovanje odgovorne slobodne volje građana nužno znanje o predmetu – konkretno, da je za odgovorno glasanje na referendumu o pristupanju Hrvatske

Europskoj uniji prijeko potrebno znanje o posljedicama toga čina. Stoga je Hrvatska biskupska konferencija (HBK) lani pozvala vlast da građane dobro upozna s prednostima i nedostacima pokapanja hrvatske državne samostalnosti i suverenosti (*Pismo HBK*, IV, 17.). Vlast se oglušila o taj poziv. Crkva joj to nije zamjerila. Naprotiv, crkveni tjednik Glas Koncila danas objavljuje djetinjaste promidžbene mamce Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija.

No, neki građani ipak ne odustaju. Potaknuti biskupskim pozivom, oni od mjerodavnih institucija uporno traže znanje o predmetu. Tako je Dubravko Krčmarek od DORH-a doznao da je Vlada 16. rujna 2004. dala nalog da se na svim zgradama državne uprave istakne službena zastava Europske unije te da u tomu nema elemenata kaznenoga djela. A kada je od Vlade zatražio presliku njezine odluke, dobio je odgovor da je odluka bila – usmeni nalog predsjednika Vlade.

Od Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija radoznali je građanin Krčmarek doznao više: Vlast nema službeni prijevod Lisabonskog ugovora na hrvatski jezik, a Republika je Hrvatska „zemljama u regiji“ darovala samo radne verzije hrvatske inačice zakonodavstva Europske unije. One iziskuju stručnu i jezičnu redakтуру. Hrvatska će inačica postati službenom „tek kada ju potvrde pravnici lingvisti koje zaposli Europska komisija, Europsko vijeće, Europski parlament, Središnja europska banka i Sud Europske unije“, a na pristupni će dan biti objavljena u Službenomu listu Europske unije.

Malo. Ali posve dostatno za odgovorno NE na referendumu o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji.

26. srpnja 2011.

Mali pljesak

Tko nekritički gleda Dnevnik javnopravne Hrvatske televizije, može lako skrenuti. Hrvatska je u tom zrcalu nevidena nakaza. Tu bez prestanka hara stoglava aždaha: ratni zločin, ubojstvo, silovanje, grabež, razbojstvo, krađa, prijevara, utaja. Tko se tomu može uspješno suprotstaviti? S obiju strana – tužiteljske i braniteljske – samo odvjetničke „zvijezde“ potekle iz jugoslavenskoga „javnog tužilaštva“. Čuli ste za Mladena Bajića, Antu Nobila, Čedu Prodanovića? A i te bi „zvijezde“, kao i štošta drugo, davno potonule u glib općeg nemara da njihovu krjepost ćudoredno ne škrope dva neporočna muža – Žarko Čičak i Ivan Zvonimir Puhovski.

Što u takvu ozračju znači „društveni ugovor“ (*contrat social*), što „opća volja“ (*volonté générale*)? Tko o tomu razbija glavu?

Teško je reći što te stvari znače. Ali o njima se i te kako razmišlja. Razmišljaju ljudi koji odatle umiju izbiti kakav osobni ili stranački probitak. Tako su HDZ i SDP prije malo više od godinu dana tajnim trgovačkim prodorom u budućnost izmijenili Ustav i Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina. Poslije su se javno hvastali da su

tim izmjenama uklonili ustavnopravne zaprjeke ulasku Republike Hrvatske u Europsku uniju.

A učinili su, bez ikakve buke, mnogo više. Djelomice su uklonili i jedan načelni prijepor. Oblikovanju nove „opće volje“ žrtvovali su dio prava hrvatskih državljana koji žive izvan Hrvatske na zastupljenost u Hrvatskomu saboru. Oni će ubuduće, koliko god ih izašlo na izbore, u Saboru imati samo 3 zastupnika. Narodne manjine kojih je udio u ukupnomu pučanstvu Republike Hrvatske manji od 1,5 posto birat će, kao i dosad, ukupno 5 zastupnika, ali imat će dvostruko – posebno i opće – pravo glasa. Srpska narodna manjina poseban je slučaj. Samo ona svojom brojnošću premašuje 1,5 posto ukupnoga pučanstva i samo se ona – politički i oružjem – suprotstavljala uspostavi hrvatske države. Unatoč tomu ustavotvorni su meštri obilno nagradili Samostalnu demokratsku srpsku stranku (SDSS) Vojislava Stanimirovca, s kojom Novi HDZ srdačno dijeli vlast od god. 2003. Toj su stranci zakonski zajamčili dosadašnja 3 zastupnička mandata i omogućili općim pravom glasa stjecanje četvrtoga, a Srpskomu su narodnom vijeću Milorada Pupovca dali status Koordinacije vijeća srpske nacionalne manjine u RH i pravnu osobnost.

HDZ-ovi su meštri išli dalje. Obećavali su ustavno izjednačiti hrvatske branitelje i srpske četnike, tako što će i zakon o pravima hrvatskih branitelja podignuti na razinu ustavnoga zakona. Znali su da to ne mogu bez SDP-a. Ali to im nije bilo važno. Oni su se jednostavno vodili mišlju da će hrvatski branitelji na izborima jednako honorirati tobožnji zakonodavni neuspjeh kao što bi honorirali stvarni zakonodavni uspjeh.

Ustav je u međuvremenu postao i sveto vrelo na kojemu predsjednik Republike i predsjednica Vlade umivaju svoja isključiva prava. Pozvana da najavi nadnevak izbora, predsjednica je Vlade napokon rekla: 4. prosinca. Predsjednik je Republike na to uzvratio:

U redu, ali nisam još donio konačnu odluku. I počupaše se oko pitanja tko po Ustavu o tomu odlučuje. On i ona, oboje pravnici, na posljertku odbrusiše jedno drugomu: Nadite pravnog savjetnika da vam protumači Ustav.

O „društveni ugovor“ češu se i drugi. HDZ-ovi su i SDP-ovi ustavotvorni prodori u budućnost pretvarali Hrvatsku u Josipovićevo „dom manjinskih i ljudskih prava“. No to nije moglo zadovoljiti cijelo hrvatsko društvo. Neki su stožeri „opće volje“ u ime ravnopravnosti htjeli kruha preko pogače: s jedne strane dvostruko pravo glasa i za srpsku narodnu manjinu, a s druge međusobnu ravnopravnost svih srpskih stranaka u Hrvatskoj. I zatražili su od Ustavnoga suda ocjenu ustavnosti najnovijih zakonskih rješenja. Ustavni je sud – kažu: pod pritiscima i prijetnjama – pola godine razmatrao predmet. Na kraju prošloga tjedna napokon je jednoglasno odlučio da su spomenute nadarbine neustavne. Time je poništio najnovije „demokratske stečevine“ Milorada Pupovca i Furija Radina, koji su, naravno, odmah zaprijetili prizivom na inozemstvo.

Zaslužuje li Ustavni sud pljesak? Svakako. No, u maloj stvari mali pljesak. Veliki bi pljesak Ustavni sud mogao zaslužiti u neusporedivo većoj stvari, kada za koji mjesec bude razmatrao ustavnost Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. No ludo bi bilo od njega očekivati da se drži odredbe hrvatskoga Ustava (čl. 2., st. 1.): Suverenitet Republike Hrvatske neotuđiv je, nedjeljiv i neprenosiv. Zašto? Pa to je jasno. Hrvatski je Ustavni sud „tranzicijski“ navinut. Kao takav, on se ne smije obzirati na odredbe koje kočje „tranziciju“. Inače bi morao zaključiti da je Ugovor o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji protivan hrvatskomu Ustavu. I proglasiti ga ništavnim! Ali tomu se, kao što rekoh, ne treba nadati. Ustavni sud kojemu predsjedja Jasna Omejec još nije tako „buržoaski“ neovisan.

3. kolovoza 2011.

Trgovci u hramu

Trgovina je i blagoslov i prokletstvo. Ona zblizuje ljude i narode. Razmjenom viškova uklanja manjkove. Vodi se sebičnim načelom: kupiti što jeftinije, prodati što skuplje. Dok je sputava opće suglasje, njezina je sebičnost bezazlena. Ona, dapače, usrećuje ljude i narode.

Ali trgovina ne voli stegu. Ona se nastoji „odriješiti“, nastoji postati apsolutna. A kada se „odriješi“, nužno podivlja, pa ono umilno „što jeftinije“ pretvara u njegovu nasilnu krajnost, u grabež. Tako se, kao u Iraku i Afganistanu, blagoslov promeće u prokletstvo: apsolutna trgovina zasiplje ljude i narode nepreglednom količinom nesreće.

Te su opaske banalne. No, mogle bi zavesti na pomisao da slijedi visokoparno razmatranje o trgovini. Ali, ne bojte se! Ne kanim tumačiti da je trgovina cvijet „ovoga svijeta“. Ne bih htio ni plašiti čitatelja ratom. A nisam naumio ni opominjati crkvene knezove, pouzdanike „onoga svijeta“, da je Spasitelj bičem izгнаo trgovce iz Hrama (Iv 2, 13–17). Prvo i drugo bilo bi ludo, a treće preuzetno.

Te su opaske tu samo da skrenu pozornost na... žestinu s kojom apsolutna trgovina ovih dana pustoši naše duše.

Ogledni je primjer "slučaj Dajla". Pravu buru u hrvatskoj javnosti izazvala je odluka Svete Stolice da se nekretnine vraćene župi Dajli, usuprot volji mjesnoga biskupa Ivana Milovana i istarskoga svećenstva, prenesu u vlasništvo „hrvatske pravne osobe Abbazia d.o.o“, koje je jedini vlasnik talijanska opatija Praglia kod Padove.

Javni se gnjev osobito žestoko sručio na Josipa Bozanića, hrvatskoga člana Kardinalskog povjerenstva koje je jednoglasno pripremilo tu odluku. Prigovara mu se, podjednako iz crkvenih i svjetovnih krugova, da je, kako bi se dodvorio papi, izdao nacionalni interes. Dokle se u tomu išlo, pokazuje izgred Darka Pavičića. Njemu je u članciću *Kum IV* Njegova Uzoritost – Joca Vatikanac! Tako je *Abendblatt* hrvatskoga kardinala Josipa Bozanića aluzivno zaogrnuo slavom srpskog mafijaša Joce Amsterdama.

Ima, dakako, i drukčijih mišljenja. Uz kardinala Bozanića čvrsto je stao *Morgenblattov* dopisnik iz Rima Inoslav Bešker. Taj učeni „Evropejac“ mudro suprotstavlja katolički univerzalizam crkvenih redova primitivnom nacionalizmu hrvatskih katoličkih biskupa. Sjajna misao. Zvuči kao biser koji se otkotrljao s Pantovčaka, iz riznice brabonjaka Stjepana Mesića. Svi se još sjećamo kako se taj hrvatski državni poglavar nekoć tužio Ivanu Pavlu II. da mu „biskupi previše hrvatuju“.

No, malo vrijedi zazivanje univerzalizma u izornoj godini. Ne prolazi ni komunistički, ni neoliberalni, ni katolički. Dobro to znaju tankočutni prodavači magle. Eto, vječni se župan istarski Ivan Jakovčić, inače ništa manji „Evropejac“ od Beškera, oglasio nacionalistički. Vrhovna se vlast solidarizirala s biskupom Milovanom. Predsjednica Vlade Jadranka Kosor obećala je pisati Benediktu XVI. Htjela ga je moliti da preispita logiku, nužnost i

pravednost svoje odluke. Ali on je, prije no što je ona posegnula za perom, preko svoga državnog Ureda za tisak poručio da ta odluka uspostavlja pravdu unutar Crkve i da Sveta Stolica žali što se to unutarcrkveno pitanje u Hrvatskoj politički instrumentalizira i demagoški politizira.

Nato se digla nesnosna buka u javnim priopćivalima. Ona je, po običaju, zaglušila bitna pitanja. Zašto je Hrvatska vratila župi Dajli nekretnine za koje su benediktinski optanti po Osimskim sporazumima dobili odštetu od Italije? Nije li vlasništvo podjednako nepovrjediva vrjednota u teokratskim i u demokratskim državama? Kako jedna država (Vatikan) može odlučivati o vlasništvu u drugoj suverenoj državi (Hrvatskoj)? Ili je Hrvatska tako suverena da je to u njoj dopustivo? Čime se inače bavi „hrvatska pravna osoba Abbazia d.o.o.“? Da nije ta pobožna tvrtka jedno od onih trgovačkih društava koja se smatraju poželjnim „ulaganjem u ledinu“ (*Greenfield Investment*), a osnovana su samo radi stjecanja nekretnina? Jeli „slučaj Dajla“ žalosna iznimka ili veseli precedent za slične slučajeve?

Vatikan je preko apostolskog nuncija Roberta Casarija – pod prijetnjom najstrožih crkvenih kazna – ušutkao hrvatsko svećenstvo. *Roma locuta, causa finita*. No gornja se pitanja ne daju ušutkati. Upravo suprotno. Razuman se Hrvat sada pita: Ako se s nama tako postupa u Rimskoj crkvi, u kojoj smo više od 1300 godina, kako li će nam tek biti u Bruxelleskoj crkvi, u koju nas pod svaku cijenu danas gura naša proeuropska vlast?

10. kolovoza 2011.

Gorka dvojba

Hrvatsku danas, dok hrli prema izborima, tresu nezgodni osjećaji. Sve je veća nesigurnost, sumnja i strah, sve slabija vjera i nada.

Zaplela se zemlja u mrežu gnusnih protuslovlja. Pri kraju prošle godine, na Dan ljudskih prava, odmetnuo joj se bivši predsjednik Vlade, kolovođa proeuropske politike i začetnik borbe protiv korupcije – dr. sc. Ivo Sanader. Viteški se odmetnuo u Europsku uniju. Kao Mijat Tomić u goru. Znam, usporedba motivski šepa. Ali rezultatski klapa. Obojicu su opjevali pučki pjevači – Mijata guslari, Ivu novinari. Onaj brani djedovinu: *Stan'te, kosci, ne kos'te livade!*... Ovaj posvećuje domovinu – Haagu i Bruxellesu: *Ive jaše kroz orašje...* Te se ne zna: *Konjik li je, vila li je...* Itd.

U ime toga jahanja proradio je i zapadnobalkanski progon Hrvata. On potiče vjeru u pravnu državu (*rule of law*). Te ona naočigled raste. Od političke zlorabe Tihomira Purde do pravosudnog umorstva Đure Brodarca. Regionalni progon tu ne će stati. Da je tako mislila, vlast ne bi osnovala četiri podružnice Haaškoga sudišta: zagrebačku,

splitsku, osječku i riječku. Očito je ugovorila puno poslova. Ali i nju je silno ožalostio haaški trijumf nad Olujom. Visoko se cmizdrilo cijeli jedan dan. Vlast je, zajedno s narodom, temeljito oplakala hrvatsko plemstvo mača. Najviše je, kažu, ridao Vladimir Šeks. No, vrlo ih je brzo utješilo utapanje Hrvatske u Europsku uniju. Kad su to napokon „ispregovarali“, u Hrvatsku se – dragovoljno – kroz klanice jadikovce vratio odmetnuti dr. sc. Ivo Sanader.

Ta su protuslovlja razumno Hrvatima neshvatljiva. Ali ako se na njih gleda svisoka, ona su čudesna. Europsku uniju danas muče financijski grčevi (Grčka, Irska, Portugal, Španjolska, Francuska, Italija). Tresu je i brutalni rasno-klasni ulični neredi (Ujedinjeno Kraljevstvo). A žilava bruxellesko-haaška Republika Hrvatska puca od financijskoga zdravlja i sveopćega mira! Tako izdana, tako poharana, tako sama sebi protivna, a opet posve idilična zemlja! Ove joj godine dospijeva golema otplata državnoga inozemnog duga, sumanuto raste broj ovrha nad prezaduženim građanima, sve je više ljudi bez posla... A javni su izrazi nezadovoljstva svemu tomu usprkos –skrušeni i ponizni.

Krivu sliku daju kriva zrcala. No ne treba im zamjeriti. Izbori nalažu poželjne preruhe i optimistične geste. U predizborno vrijeme opačina obično paradira kao krjepost, bezbožnost kao pobožnost, kukavština kao hrabrost, izdaja kao sveta žrtva, sluganstvo kao gospodstvo, integracionizam kao suverenizam. Obično je to komično. I stoga zabavno.

Pogledajmo kako gospođa Kosor suvereno razgovara s upravom MOL-a, kako prijeti inozemnim lihvarima, kako slavi Oluju i Tudmana, Gotovinu i Markača, kako grdi Josipovićeve Tadića i svoga Pupovca, kako prima porečko-pulskoga biskupa Ivana Milovana, kako piše pisma Benediktu XVI. i Tarcisiju Bertoneu, kako odapinje strijele na „kukurikavce“! Metafore niske, aluzije

otrcane. No to ne smeta. I takav suverenizam, šupalj i bez stila, ima dobar odjek. Eto, talijanski predsjednik vlade Silvio Berlusconi, po svjedočenju Nele Sršen, pripisuje gospodi Kosor aristokratsko držanje! Tako talijanski filogin. A kako na sve to gledaju Hrvati? Tko zna. Možda je reprezentativan primjer onaj *Abendblattov* štovatelj lika i djela Andrije Hebranga koji je ovih dana, kao da gospođu Kosor prvi put vidi, u njoj otkrio hrvatsku Jadranku Orleanku! A taj će simulakrum, kao nekoć dr. sc. Ivu Sanadera, vjerojatno poduprijeti i Angela Merkel kada 22. kolovoza na obilasku Zapadnoga Balkana posjeti Zagreb.

Sve bi to, kao što rekoh, bilo zabavno da se, u zao čas, nije onako ružno raspao Hrvatski rast (HRAST). Nisam bio oduševljen tim pokretom. Prvo, politički pokret koji odbija imati vođu doimao me se kao dadaistički projekt. Drugo, nisam mogao shvatiti kako na odbijanju vođe može nastati suvisao politički program. Treće, osnivači su mi u bitnoj stvari djelovali razroko: očijukali su malo sa suverenizmom, malo s integracionizmom. Uza sve to, nadao sam se da će HRAST okupiti sve što doista državotvorno misli i osjeća i vjerovao da će minimalan politički razbor posložiti poslovične hrvatske „rogove u vreći“ – barem tako da jedni drugima ne smetaju, ako već ne pomažu. Ali ništa od toga.

Nakon takva raspada, samo tri-četiri mjeseca prije izbora, ostaje gorka dvojba: Je li HRAST bio politička diverzija ili ljudi koji su ga vodili nisu bili svjesni povijesne važnosti ovih izbora?

17. kolovoza 2011.

Pogubno članstvo

Kupim Hrvatski list (br. 360 od 18. kolovoza 2011.). Otvorim sveščić, kadli se iz njega na me svali golemo znanje Gojka Borića.

Nisam za polemiku. A nije mi ni do šale. Stvar je vrlo ozbiljna. U članku „Što bliže EU, sve dalje od divlje Srbije i njezine pete kolone u Hrvatskoj“ Borić negoduje zbog velike neobaviještenosti o tomu kakve blagodati očekuju Hrvate u Europskoj uniji. Znam tu žalopojku Ministarstva europskih integracija. I ne bih se na nju obziraio da me pisac članka nije – hotice ili nehotice – uzvisio na položaj poglavnika svih hrvatskih suverenista. A takav položaj obvezuje.

Najveće neznanje o divotama članstva u Europskoj uniji Borić vidi među seljacima. No čudi se što to neznanje nije ništa manje ni među suverenistima – „pristašama posvemašnje neovisnosti Republike Hrvatske bez obzira na sve vanjske prilike“. Tvrđnju dokazuje odlomkom moga teksta iz Hrvatskoga slova. Tamo Europsku uniju uspoređujem s Jugoslavijom, podsjećam da se

Hrvatska i u Jugoslaviji nazivala republikom, tj. državom, ali da nije bila država. U Jugoslaviji su, argumentiram dalje, Hrvati činili oko 22 posto pučanstva, a u Europskoj uniji bilo bi nas manje od 1 posto. Razmjeran bi tomu bio i naš utjecaj na oblikovanje našega života. Odatle izvodim zaključak: Treba odbiti članstvo u Europskoj uniji.

A što, pita Borić, nakon toga? Moj zaključak implicira odgovor: izgrađivati svoju državu u miru i prijateljstvu s drugim narodima, ograničujući njezinu suverenost (*summa potestas*) samo pravom – izvana međunarodnim, iznutra nacionalnim.

Ali Boriću to očito nije odgovor na njegovo „krucijalno pitanje“. On nas stoga radije poučava kako „Europska unija nije nadržava slična Jugoslaviji, nije jednostranačka diktatura, nije lažna federacija ili konfederacija, nije centralistička tvorevina, ne funkcionira tako...“ Cijenim taj revniteljski slog. Ali, i kad bi sve to bilo točno, kakva korist od toga? Tu niječni put ne vodi nikamo. Koliko god tko nabrajao što Europska unija nije, to nam nabranje ne će reći što ona jest. Ne pomaže ni puko poricanje očitosti. Što god tko govorio, Europska unija jest nadržava bitno slična Jugoslaviji: po bruxelleskim direktivama i zanemarivanju unutarnjih granica. Uostalom, o tomu vjerodostojno govori Lisabonski ugovor.

Sad se i ja, tako mi direktive o zakrivljenosti krastavaca, moram malko čuditi! Otkud takav odnos prema seljacima?! Otkud mrzost prema neovisnosti?! Nije li osobna, zdravstvena, obiteljska, državna i svaka druga neovisnost neupitna vrijednota?! Ili je to ovisnost?! Ako je neovisnost čudoredna pretpostavka suverenizma, a ovisnost čudoredna pretpostavka integracionizma, što ćemo s Domovinskim ratom?! Za što su se Hrvati borili?! Za slobodan i ponosan život u samostalnoj i suverenoj državi – Republici Hrvatskoj?! Ili za pokajničko životarenje u zločinačkoj županiji Europske unije, koja se cinično naziva Republikom Hrvatskom?!

No, dosta snebivanja. Ovdje je važnije upozoriti na neodržive mitove. Priča o seljačkomu i suverenističkomu neznanju vrlo je ružna. Suverenisti znaju što je Europska unija i kako ona funkcionira. Poznaju Lisabonski ugovor i vide mnoštvo razloga s kojih je članstvo u Europskoj uniji za Hrvatsku pogubno. Dovoljno je navesti samo jedan od njih da se vide razmjeri moguće katastrofe. Slabo hrvatsko demografsko stanje spojeno sa slobodom naseljivanja u Europskoj uniji omogućuje talijanskoj iredenti i srpskom ekspanzionizmu miroljubiv grabež hrvatskoga državnog teritorija. Tko hoće više, neka pročita obilno dokumentiranu knjigu Marjana Bošnjaka *EU? – Ne, hvala!* (Zagreb, 2010.). A seljaci? Njima svaka čast. Oni ne dopuštaju da im se muti vrijednosna razlika između neovisnosti i ovisnosti.

Puno su ljepše priče o procvatu malih naroda u Europskoj uniji. No one same sebe izvrgavaju ruglu. Vidjeli smo kako su procvali i usahnuli Irci. Zato se u međuvremenu ogledalo budućega hrvatskog procvata u Europskoj uniji preselilo na Baltik: u Estoniju, Letoniju i Litvu. To je potpuna besmislica. Za Hrvatsku su poučna zbivanja u zemljama iz slična životnog prostora, na primjer Španjolske i Cipra. I veliku su Španjolsku i mali Cipar, otkad su ušli u Europsku uniju, preplavili useljenici iz drugih država.

Najljepša je, dakako, priča o mišu koji vidi utočište u mišolovci. Njezina je mistična inačica priča o Europskoj uniji kao izlazu iz sužanjstva Zapadnoga Balkana. A pripovijedaju tu priču politički analitičari koji tobože ne znaju da je Zapadni Balkan geostrateški projekt Europske unije.

23. kolovoza 2011.

Rilkeov anđeo

Vijest da će njemačka kancelarica Angela Merkel 22. kolovoza 2011. službeno posjetiti Zagreb iznenada je pomaknula limenku na mojoj polici za knjige – stvar koja je tu godinama nepomično stajala izvan opažaja.

Limenka kao limenka: valjak promjera petnaestak centimetara, dvostruko viši nego širi. Na sredini natpis: ČISTI HRVATSKI ZRAK. Pod njim opaska: LAKŠE SE DIŠE. Limenka se tu tiho druži s betonskom krhotinom Berlinskoga zida. One jedna drugu nijemo podsjećaju na vrijeme u kojemu su nastale.

To su trice i kućine. One samo bude osobne uspomene. Ali priča o njima nije ni osobna ni tričava. Limenka je stekla svjetsku slavu! Zaslugom one hrvatske književnice koja je u njemačkomu lijevo-liberalnom tjedniku *Die Zeit* (Vrijeme) šalu protumačila kao dokaz da su Hrvati god. 1991. izvršili genocid nad Srbima u Hrvatskoj.

Laž je bila više nego očita. Verbalan tuk na utuk. Tekst je, međutim, ostao bez protuteksta. Protutekst je – rekoše u lijevo-liberalnom Uredništvu – protivan političkoj orijentaciji tjednika.

Najava posjeta Angele Merkel probudila je u Hrvata djetinjastu nadu da će se nakon toga posjeta „lakše disati“. Rojila su se svakakva pitanja. Među ostalim: Hoće li „najmoćnija žena u Europi“ pritisnuti svoju, kako se izrazio Münchenski *Focus*, hrvatsku „blizanku“? Hoće li je prisiliti da njemačkomu pravosuđu izruči Udbine dužnosnike koji su, kada se u Hrvatskoj „teško disalo“, organizirali ubojstva Hrvata po Njemačkoj? Hoće li se njemačka kancelarica izravno uplesti u hrvatsku predizbornu kampanju? Hoće li Jadranku Kosor preporučiti biračima? Hoće li to učiniti mlako? Ili onako žarko kako je nekoć – zajedno s Wilfriedom Martensom, Bertiejem Ahernom i Kostasom Karamanlisom – u televizijskomu spotu preporučivala Ivu Sanadera? Hoće li ovo, hoće li ono?

Iščekivanje je bez vidljiva razloga stvorilo ozračje slično onomu u doba međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske kada su Hrvati pjevali pjesmicu *Danke, Deutschland!* U tom ozračju bilo je nepristojno u svezi sa Zagrebom spomenuti Beograd, drugu točku kancelaričina putnog dvotočja. Samo se drzoviti gospodar Pantovčaka u razgovoru s visokom gošćom odvažio tri-četiri puta osladiti riječju „regija“ – u okviru jedne rečenice.

Što je, napokon, Hrvatskoj donio posjet Angele Merkel? Teško je to reći. Njemačka je kancelarica hrvatskoj Vladi u istom dahu čestitala 20. obljetnicu državne samostalnosti i neovisnosti i dokidanje te samostalnosti i neovisnosti dovršetkom pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. Njemačka je podjednako podupirala oba procesa. A sada hvali Hrvatsku i ističe njezinu nesebičnost kao uzor drugim državama tzv. Zapad-

nog Balkana. No ovaj drugi proces, naglasila je gospoda Merkel, još nije gotov. Nad njim lebdi strog bruxelleski nadzor. Hrvatskoj zbog toga treba moćan saveznik u Europskoj uniji.

„Nema besplatna ručka“, tvrdi hrvatska gospodarstvena znanost. Duboka je to mudrost. Zbog toga se nitko učen ne čudi lažnoj privatizaciji Hrvatskoga telekoma. Tu je „ulaganje“ njemačke države Hrvatskoj donijelo višestruko veće cijene telefoniranja, otpuštanje radnika HT-a i svakogodišnje prelijevanje više stotina milijuna eura dobiti iz Hrvatske u Njemačku. Ali što se tu može, veli hrvatska gospodarstvena znanost. To je jednostavno tako.

Učeniji promatrači tako gledaju i na sadašnju njemačku ponudu. Kancelarica je, vele, ponudu lijepo umotala u dvije čestitke i jednu prijetnju. To se tako radi. A nudi doista mnogo: ravnopravna, zajednička ulaganja u hrvatski energetske sustav, napose u Hrvatsku elektroprivredu (HEP). To je međutim samo uvod u zajedničko gospodarenje strateškim nacionalnim dobrima (električna energija, plin, voda). Time najjače europsko gospodarstvo ujedno nudi „strateško partnerstvo“ i drugim granama nevoljnoga hrvatskog gospodarstva (poljoprivreda, turizam).

Čast visokoj gospodarskoj znanosti i njezinu teoremu o besplatnu ručku, ali puno se bolje u „strateška partnerstva“ razumije Rainer Maria Rilke, pjesnik *Devinskih elegija*. On nema iluzija o „lakšem disanju“. On zna da je svaki anđeo strašan, te pjeva: *Tko bi me, da vičem, čuo iz anđelskih/ redova? i da me, recimo, koji/ iznenada na srce privine: ja bih svisnuo od njegova/ jačeg opstanka* (Prva elegija). Zna to i politički zdravi razum, koji ovih dana poziva građane i Vladu na obranu hrvatskih javnih dobara.

29. kolovoza 2011.

Ideološka klatež

Ljevica je, nariču desničari, jedinstvena. Desnica je, klikću ljevičari, razmrvljena. To će, kažu, odrediti ishod sljedećih izbora za zastupnike u Hrvatskomu saboru.

Što to znači? Ništa. Ali ljudi nisu blesavi. Kriva je skrivena društvena zbilja. Ona se „špekula“ pojmovima. Što je ljevica? Što desnica? Te politološke blizanke rodila su socijalno-nacionalna krvoprolića oko Francuskoga veleprevrata god. 1789. Prilično ih je dobro od Drugoga svjetskog rata sve do svoga raspada god. 1989. shvaćao Savez komunista Jugoslavije. Hrvatska tada nije bila država. Bila je jugoslavenska pokrajina. Njezino je društvo, kao i sva druga komunistička društva, bilo ideološki kljasto. A hrvatski su komunisti, pod hipotekom ustaškoga separatizma, u takvim stvarima pretjerali. Strogo su razlučivali i oštro suprotstavljali središnju vrjednotu ljevice („socijalno“) i središnju vrjednotu desnice („nacionalno“). Socijalno su tumačili i promicali kao socijalističko, a nacionalno kudili i suzbijali kao nacionalističko. Naopako, ali posve jasno. „Lijevo“ je bilo dobro, „desno“ zlo.

Osamostaljenje Republike Hrvatske pomutilo je tu jasnoću. Komunisti su svoj jugoslavenski integracionizam morali suobličiti

hrvatskomu suverenizmu, a svoj totalitarni monizam demokratskomu pluralizmu. Kako su to učinili? Lukavo. Totalitarni monizam nadomjestili su uzurpacijom cijeloga političkog spektra, od tzv. krajnje ljevice do tzv. krajnje desnice, a jugoslavenski integracionizam zamijenili su njegovom širom – europskom – inačicom. Tako danas imamo dvostožernu političku scenu: na jednoj strani SDP i njegove trabante, na drugoj Novi HDZ i njegove trabante. Prvi su tobožnja ljevica, drugi tobožnja desnica.

Što na to vele bistritelji politike u *Morgenblattu* i *Abendblattu*? Njima je takvo mišljenje površno. I povrh toga zločesto. Oni priznaju vulgarnu očitost da su vodstva političkih stranaka zastupljenih u Hrvatskomu saboru prepuna gojenaca Kumrovečke političke škole, ali misle da ni logički ni etički nije dobro iz toga izvoditi političke zaključke. Nije, moglo bi se dodati, ni kršćanski. Jer, mnogo su dobra kršćanstvu učinili neki obraćenici koji su prije obraćenja progonili kršćane. Nisu dakle uvijek sigurni takvi zaključci. U redu. Ali treba biti oprezan. Još su naime nesigurniji zaključci koji se izvode iz iznimaka.

Možda se može zanemariti ideološko podrijetlo stranačkih vodstava. Ali može li ozbiljno razmatranje političke scene u Hrvatskoj mimoići pitanje: Po čemu su to SDP i njegovi klijenti HNS, IDS i HSU – hrvatska ljevica? I pitanje: Po čemu su to HDZ i njegovi klijenti HSS, SDSS i „inokosni“ knezovi tzv. nacionalnih manjina – hrvatska desnica? Klijentela može ostati postrani. Tu je jedina vrjednota *šičar*. Ali kada su posrijedi SDP i HDZ, ozbiljna misao ne može mimo pitanja: Koje političke vrjednote zastupa ova, a koje ona stranka?

Nisu, dakako, mjerodavne riječi, mjerodavna su djela. A tu, od „kopernikanskoga obrata“ u HDZ-u s početka god. 2004., nema ničega što bi moglo biti bitno razlikovno obilježje jedne ili druge

stranke. Obje su „detuđmanizirale“ Hrvatsku; objema je Domovinski rat svetinja, a ratnici zločinci; obje su domoljubne; obje njeguju kult hrvatske ovisnosti o tuđinu; obje vjerno služe inozemnom krupnom kapitalu; obje u ličkomu Srbu opet slave uspomenu na četničko-partizanske zločine nad Hrvatima; obje štiju velezločinca Tita; u zadnjih su 20 godina obje zajedno za partizanske pokolje 200-tinjak tisuća Hrvata okrivile samo jednoga čovjeka – Simu Dubajića, i to u času kada je bio izvan doseg hrvatskoga pravosuđa.

Na verbalnoj razini SDP se razmeće frazom o socijalnoj pravdi, a HDZ frazom o nacionalnom interesu. Buka pred izbore postaje nesnosna. Ne znam kako ona utječe na birače. Ali – gle, gle! – Jadranka Kosor oduševljava i kritične bistritelje politike. Jedan joj u Hrvatskomu listu besplatno nudi sedam dobrih savjeta za izborni uspjeh, a drugi na internetskom portalu Izravno.com hvali njezinih devet dobrih poteza i nudi joj, također besplatno, jedan dobar savjet. Eto što učiniše dovršetak „pregovora“ o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji, posjet Angele Merkel, pozdravi generalima Gotovini i Markaču i tuđmanovski suverena poruka Borisu Tadiću i Miloradu Pupovcu da hrvatskoj vlasti ne će Beograd određivati što će ona kako i kada činiti! Ali gospoda ne vide da te stvari hrvatskoj vlasti sada određuje Bruxelles i da je tuđmanovski suverenizam Jadranke Kosor tek tradicionalna predizborna gesta Novoga HDZ-a.

Kako dakle sada stvari stoje, ne će na izborima pobijediti ni ljevica ni desnica. Opet će, kao i zadnja tri puta, pobijediti ideološka klatež. I opet nitko ne će zastupati golemu većinu birača.

10. rujna 2011.

Nacionalni interes

Nacionalni interes, što je to? Pa to svi znamo! Ali nekako neodređeno. Dijelom je tomu kriva narav stvari. Ona ne dopušta da pojam bljesne jasno i razgovijetno. A ni internacionalizmi koji ga imenuju nisu jednoznačni. „Nacionalni“ znači: koji se odnosi na naciju ili pripada naciji; narodni; narodnosni; državni. Tako imamo: nacionalne simbole, nacionalne reprezentacije, nacionalne knjižnice, nacionalne odbore, nacionalne parkove, nacionalne zaklade. A „interes“ znači: zanimanje; korist, probitak. Odatle izričaji: pokazati interes; slijediti samo svoj interes.

Pa ipak, kada slušamo kako političari ističu svoju odanost nacionalnom interesu, čini nam se da razumijemo što govore. Oni to doduše rijetko čine, obično u predizborno vrijeme, ali govor visoke politike u nacionalnoj državi uvijek podrazumijeva „nacionalni interes“. Stoga treba pobliže odrediti što bi to trebalo biti. Za tu svrhu treba iz svagdanjega govora izljuštiti suvremeni pojam nacije i izabrati jedno od značenja riječi „interes“.

Nacija se obično, valjda zbog etimologije (*nasci*, lat. – roditi se), poistovjećuje s narodom. Ali to ni izdaleka nije isto. Narod je kulturna zajednica. Takve zajednice postoje od pamtivijeka. One mogu nevjerovatno dugo trajati i bez svoje države, u tuđim carstvima. Životarile su u Osmanskomu Carstvu kao *milleti*, u Habsburškomu kao „narodnosti“ (*Nationalitäten*), u srpskoj Jugoslaviji kao „naši narodi i narodnosti“.

Nacija je politička zajednica. Ona niče na određenu teritoriju. Raste iz spoja svoga organskoga i kulturnoga supstrata. Organski je njezin supstrat narod, a kulturni svijest naroda o sebi i o svijetu. Čvrsto je povezuju stvarno ili zamišljeno zajedničko podrijetlo i zajednički probitci, zajednički jezik, povijest, teritorij, kultura, mitovi i običaji. Od naroda i drugih kulturnih zajednica nacija se razlikuje odbijanjem tuđinske vladavine.

Kad se to tako sažme, samo se od sebe nudi ono drugo značenje riječi „interes“: korist, probitak. Općenito se dakle može reći da je interes nacije ili nacionalni interes sve što čuva ili jača slobodu, samostalnost i suverenost nacije.

Nacionalni interes maloljudnih nacija redovito je, da ne velim što god grublje, u stanovitu raskoraku sa sekularnim univerzalizmima: s komunističkim internacionalizmom i neoliberalnim globalizmom. Katkad ne ide ukorak ni s duhovnim univerzalizmom Katoličke crkve. Poučan je primjer „slučaj Dajla“.

Što je nacionalni interes, određuje državna vlast. Ona i skrbi o tom interesu. Kako to čini u Hrvatskoj? Blago rečeno, naopako. Evo znakovitih primjera. Hrvatska danas ima 150.000 žitelja manje nego prije 10 godina. Podatak sam o sebi dostatno govori o odnosu vlasti prema nacionalnom interesu. Po Ustavu je Hrvatska „nacionalna država hrvatskoga naroda“ (Izvorišne osnove), a njezin je predsjednik Ivo Josipović javno naziva „višenacionalnom državom“.

Ministar pravosuđa Ivan Šimonović odskoči iz Vlade u Ujedinjene narode, veleposlanica Kolinda Grabar Kitarović odleprša iz hrvatske diplomacije u NATO, a predsjednik Države i predsjednica Vlade tumače te „transfere“ kao nekakav nacionalni probitak. Hrvatska, vele, jača svoj međunarodni ugled! Hrvatski predsjednik Josipović i talijanski predsjednik Napolitano, svaki na svom jeziku, u Puli istovjetno slave *convivenzu*/suživot Talijana i Hrvata u Hrvatskoj i navješćuju zajedničku europsku budućnost dvaju naroda, u kojoj ne će biti granice između 4 milijuna Hrvata i 60 milijuna Talijana!

Kada čovjek vidi te primjere, prvo mu padne na um da je hrvatska državna vlast maloumna. Ali nije tako. Ta je vlast i bistra i dobro izobrazena. Zna ona što je stvarni nacionalni interes. A to, evo, i pokazuje. Doduše, u predizborno vrijeme. Ali bolje ikad nego nikad. Nije li u najboljem nacionalnom interesu borba protiv korupcije, koju je začeo Ivo Sanader, a nastavila Jadranka Kosor? Pa najavljena istraga o nezakonitom odavanju državnih tajna? Kazneni progon političkih zločinaca, ratnih i poratnih? Utvrđivanje imena stvarnih vlasnika javnih općila? Spašavanje Ine, makar i žalosno-smiješnim zakonom kojim bi Hrvatska i sebi uskratila pravo na stjecanje više od 49 posto dionica u svojoj najvećoj energetskej tvrtki?

Da, sve bi to bilo u najboljem nacionalnom interesu. Ali od toga ne će biti ništa. Ne stoga što je politika umijeće mogućega, nego stoga što je naopako određen nacionalni interes. Da nije tako, Vlada bi u najmanju ruku dosad zatvorila ako ne bivšega predsjednika Republike, onda barem njegov Ured.

17. rujna 2012.

Arena

Što je arena? U početku bijaše samo pijesak. Onda postade hrvalište ili borilište, posuto pijeskom, u sredini amfiteatra. Zatim cijeli amfiteatar. Pa općenito poprište, borilište, natjecalište – ratno, športsko, političko. Sudeći po kretanju značenja, vrijeme mrvli stijene, a pijesak napreduje. I, rekao bi Friedrich Nietzsche, pustinja raste.

U predizborno vrijeme cijela se Hrvatska redovito pretvara u cirkusku arenu. Ove su godine oni koje pod nazivom Kukuriku koalicija (SDP, HNS, HSU, IDS,) predvodi Zoran Milanović sve stavili na dvije karte: zajedništvo i gospodarstvo. Zajedništvo je Radimira Čačića, Vesne Pusić, Silvana Hrelje i Ivana Jakovčića malko „ofucano“, ali čvrsto. Ne ugrožava ga ni Čačićeva inozemna kaznenopravna nevolja. Ako ga mađarski sud osudi na zatvorsku kaznu zbog izazivanja prometne nesreće sa smrtnim ishodom, Čačića će viša sila povući iz politike, ali zato je tu gospoda Pusić. A ona, kao što netko reče o svojoj zapisničarki, zna sve. Gospodarski se plan, koliko sam vidio, jako svidio „kumicama“ na zagrebačkom Dolcu. Stručnjaci ga doduše ocjenjuju kao isprazan popis velikih

želja, ali – koliko je stručnjaka? Treba vjerovati javnomu mnijenju. A HTV nas uvjerava da dosadašnja djela i sadašnja obećanja otrcanog kvinteta oduševljavaju malo više od jedne trećine biračkoga tijela.

Novi HDZ ide drugim putom – ravno u javno-privatnu zagrebačku Arenu. Tamo je utemeljitelj stranke dr. sc. Ivo Sanader prije malo više od dvije godine uz pomoć desetak tisuća pozvanika usmeno promijenio statut i imenovao sadašnje vodstvo – s Jadrankom Kosor na čelu. Sam utemeljitelj, koji je neko vrijeme bio i doživotni počasni predsjednik stranke, ove godine nije došao u arenu. Spriječila ga viša sila. Ali njegov je duh bio tako reći opipljiv ne samo u Jadranki Kosor, Vladimiru Šeksu, Luki Bebiću, Andriji Hebrangu, Petru Čobankoviću i Ivanu Šukeru. Pribivao je on i u desetak tisuća pozvanika u dvorani. Predsjednica je održala govor. Nije predstavila formalan program.

Neki analitičari drže da to i nije važno. On je i te kako vidljiv iz pregleda dosadašnjih uspjeha (ulazak u NATO, dovršetak pregovora o ulasku u Europsku uniju), ali i iz jadikovke da stranku koja je platila najveću cijenu u borbi protiv korupcije napadaju sa svih strana kao što su napadali Franju Tuđmana. A posve programski zvuči i obećanje da ona u borbi protiv korupcije ne će posustati sve dok ta borba ne dođe i do SDP-a, HNS-a i IDS-a. Moglo se ponešto dosluhnuti i iz onoga što nije rekla. Nije spomenula ni Sanadera ni koalicijske drugove iz SDSS-a. Uzme li se u obzir ugled stranačkih dinosaura, stranka će se morati potpuno identificirati s neizabranom predsjednicom. To je vrlo nezgodno. Gospođa će Kosor tako ostati sama i svoju će političku budućnost staviti na dvije karte: Europsku uniju i borbu protiv korupcije... Dobro, dobro, a što o tomu misli javnost? Javnost ne misli ništa. Ali javnopravna HTV trubi da to oduševljava samo jednu desetinu biračkoga tijela. U predizbornu arenu uskočio je i HSP. I to pod suverenističkim barjakom za koji

nije htio ni čuti na sastanku Bjelovarske inicijative u svibnju prošle godine. Tada je Europska unija bila svetinja. U međuvremenu se ona zaljuljala iznutra, a onda se, Bože moj, zaljuljala i integracionistička vjera Hrvata. Po najnovijoj anketi Eurobarometra, provedenoj za potrebe Europskog povjerenstva, članstvo u Europskoj uniji odbija 34, a želi 30 posto ispitanika. Po anketi provedenoj za Delegaciju EU u Hrvatskoj glasovalo bi 53 posto ispitanika za članstvo, a 40 posto protiv članstva. To je, dakako, opazio i slavni eurohrvat Anto Đapić, pa se hitno vratio u politiku. I više nema ni govora o okupljanju domoljubnih stranaka u suverenistički tabor. To će sigurno umanjiti HSP-ov izborni uspjeh. Zbog toga bi se stranka, koja se diči svojom pragmatičnošću, trebala po uzoru na HDZ spektakularno osloboditi svoga počasnog predsjednika. To više što je, ako je vjerovati *Morgenblattu*, postao USKOK-ovim predmetom.

Što će se zbiti na izborima? Što na referendumu o Europskoj uniji? Nitko to ne zna. Vrijeme mrvli stare stijene, a pijesak napreduje. I pustinja raste.

25. rujna 2011.

Što bliže EU, to dalje od sebe

Kada sam u Hrvatskomu listu (18. kolovoza) pročitao naslov Gojka Borića „Što bliže EU, sve dalje od divlje Srbije i njezine pete kolone u Hrvatskoj“, pomislio sam: integracionistička priča kojom SDP i Novi HDZ „ubijaju“ naciju „u pojam“.

S integracionistima, kao što znamo, nema razgovora. Ne bih se dakle bio osvrnuo na to štivce. Ali kako sam u njemu predstavljen kao nečastiv suverenist, tj. pristaša „posvemašnje neovisnosti Republike Hrvatske bez obzira na sve vanjske prilike“, a suverenizam je u suverenoj Republici Hrvatskoj zločin neusporedivo teži od veleizdaje, htio sam čitateljima Hrvatskoga lista pokazati zločudnu nesuvislost te gatke. No Ivica je Marijačić valjda držao da treba zaštititi nježnu političku misao svoga kućnog autora, pa je propustio objaviti moju reakciju. Dio tako nastale javne štete naknadio je Stjepan Šešelj objavivši tu reakciju u Hrvatskomu slovu (26. kolovoza) pod naslovom “Pogubno članstvo”.

Mislio sam da je to kraj disparatna razgovora. Kadli me Borić zaskoči u – Hrvatskomu slovu! Spočitava mi da sam, usuprot tvrdnji

kako mi nije do polemike, obilno polemizirao protiv njegovih opazaka i argumenata. I nisam, veli, rekao ništa što on nije već čuo od mene i ostalih „tzv. suverenista“. Stoga valjda i ne žali što čitatelji Hrvatskoga lista nisu mogli pročitati moje opaske o njegovim argumentima. No on je, veli, dužan nešto razjasniti onima koji nisu čitali njegov članak u Hrvatskomu listu. Te, oboružan novim argumentima, opet srnu u plemeniti boj. I s prijezirom nabi, ako sam dobro pobrojio, jedanaest puta moje nečastivo ime na svoje pobjedničko koplje.

Meni doista nije do polemike. Ponajmanje s Borićem. Kakva smisla može imati polemika s muževima poput Gordana Jandrokovića ili Paula Vandorena? Ipak, moram napomenuti da je nepristojno dragovoljce Domovinskoga rata nazivati „tzv. suverenistima“. Oni su, kada je to trebalo, suvereno dokazali da nisu takozvani suverenisti. A sada, kad već Borić tako hoće, nema mi druge nego proći kroz njegovu političku katehezu i javno se čuditi njegovu znanju, kao što se on čudi mojemu neznanju.

Europska unija, tvrdi Borić, nije naddržava slična Jugoslaviji. Nema svoju vojsku, svoju policiju, svoje poreze, svoju za sve obveznu gospodarsku politiku.

Ponešto je od toga prividno istina, a ponešto očita neistina. Europska unija prividno nema ni ustav. Ima Lisabonski ugovor i golem proračun. A da nema gospodarsku politiku, očita je neistina. Svaki europski seljak, primjerice, i te kako dobro zna da postoji zajednička europska poljoprivredna politika, a hrvatska vlast svakodnevno slavi tu politiku pod engleskom kraticom CAP (*Common Agricultural Policy*). Europska unija ima omeđen teritorij bez unutarnjih granica, kao što ga je imala i Jugoslavija. Ima Europsko povjerenstvo, Vijeće EU, Europski parlament i zajedničku pravnu stečevinu (*acquis communautaire*) nadređenu pravu svojih članica.

A država je, složiti će se valjda i Borić, pravni sustav na određenom području koji uređuje život državljana.

Borić poučava seljake i „tzv. suvereniste“ da su države članice Unije na Uniju prenijele dijelove svoga suvereniteta kako bi po načelu supsidijarnosti što učinkovitije rješavale i svoje unutarnje probleme.

Hrvatskoj to priječi njezin Ustav. U njemu i nakon prošlogodišnjih „proeuropskih“ promjena piše: Suverenitet Republike Hrvatske neotuđiv je, nedjeljiv i neprenosiv (Ustav RH, čl. 2, st. 1.). A načelo supsidijarnosti demokratska je Europska unija preuzela iz hijerarhijskoga ustroja teokratske države. Kako to načelo živi u svom izvornom okružju, vidjeli smo nedavno u „slučaju Dajla“, a sudbina hrvatskoga zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa na Jadranu i arbitražno rješavanje hrvatsko-slovenskoga graničnog prijepora dostatno su pokazali kako to načelo prakticira Europska unija.

Seljaštvo, tvrdi Borić, malo zna o Europskoj uniji, ali ističe da ta tvrdnja nije uperena protiv seljaštva. To bi ovaj put moglo biti točno, jer je Borić seljačko „neznanje“ za ovu prigodu uredno odvojio od zloćudnoga neznanja „tzv. suverenista“. A seljaci će, veli dalje, imati najviše koristi od hrvatskoga članstva u Europskoj uniji, jer će „integralnu hranu“ moći izvoziti na golemo tržište „od oko pola milijarde potrošača“. Tu apstraktnu opasku Borić konkretizira podatkom da jedna svježa smokva u Njemačkoj u svibnju i lipnju stoji 1,5 eura, a u Hrvatskoj smokve propadaju.

To je zgodna, ali malko paralogična misao. Kako hrvatski neuspjeh može biti uspješan u Europskoj uniji?! Odnosno, kako onaj tko nije kadar prehraniti svojih 4.290.612 potrošača može biti konkurentan na tržištu hrane koje čini „oko pola milijarde“ potrošača?! S druge strane, zar treba zavirivati u Heziodova *Djela i dane* da se dozna kada u Hrvatskoj dozrijevaju smokve?!

Ali, ima tu i ljepših stvari. Borić drži da bih ja trebao prokazati ljude koji čine „uvozni lobby prehrambenih artikala“ kako bi država nešto poduzela protiv tih ljudi. Otkud, vrapca mu, baš ja?! Kada sam se ja to bavio tim i takvim poslima?! Borić valjda drži ili da sam ja denuncijant po naravi ili da država ne zna kako su je premrežili strani trgovački lanci i centri. Prvo je uvrjedljivo, drugo djetinjasto.

Svoju ljubav prema Europskoj uniji Borić podupire autoritetima i primjerima. Navodi mišljenje bivšega predsjednika slovenske vlade Boruta Pahora da će europska ideja preživjeti samo stvaranjem Sjedinjenih Europskih Država. A od Unije, veli, profitirale su – materijalno i politički – i države znatno manje od Hrvatske, kao Malta, Cipar, Estonija, Letonija, Litva, Slovenija itd. Ali to mu nije dosta, pa se čudi što ja ne znam da su paneuropsku ideju prihvatili i ostvarivali „gotovo isključivo veliki konzervativni muževi“ kao Adenauer, De Gaulle, Spaak, De Gasperi, Schuman – i protegnu se od Pahora do pape! Benedikt XVI., podsjeća me Borić, pozvao je katoličke Hrvate da bez straha uđu u Europsku uniju.

Što na to reći? Euroslovinci su, kao i eurohrvati, trubila svojih europskih gospodara. Stoga je lakomisleno Pahorovu misao izrečenu pred Angelom Merkel predstavljati kao Pahorovu. Tu misao treba vratiti Ursuli von der Leyen, Merkeličinoj ministrici rada, od koje ju je Pahor posudio dan-dva prije sastanka s kancelarijom. Inače bi Hrvati, u duhu promidžbene ravnopravnosti velikih i malih, mogli pomisliti da staru ideju o Sjedinjenim Europskim Državama nisu podgrijali novčarski grčevi Europske unije, nego da ju je i Gerhardu Schröderu prišapnuo trakošćanski prijatelj Jadranke Kosor. Još su me se manje dojmili „veliki konzervativni muževi“. Argument strahopoštovanja (*argumentum ad verecundiam*) ne dolikuje političkomu analitičaru. Njime se služe oni koji sami ne razabiru što je što u politici.

U Hrvatskoj se, veli Borić, ulasku u Europsku uniju protive desni i lijevi ekstremisti. Prvima takvo stajalište diktira zastarjelo shvaćanje državnoga suvereniteta kao neograničene vlasti, a drugima želja da Hrvatska ostane zarobljenicom Zapadnoga Balkana. I dodaje agitpropovsku fizikalno-biološku floskulu: suprotnosti se privlače.

To je ordinarna pogromaška buka. Najnovija Eurobarometrova anketa, provedena za potrebe Europskog povjerenstva, pokazuje da se 34 posto Hrvata protivi ulasku Hrvatske u Europsku uniju, a 30 posto zagovara taj ulazak. Po anketi agencije Ipsos Puls, naručenoj od Delegacije EU u RH, za ulazak bi Hrvatske u Europsku uniju glasovalo 53 posto, a protiv ulaska 40 posto Hrvata. Na stranu Borićevi „desni“ i „lijevi“, ali kako je moguće da čovjek iz Kölna u Hrvatskoj vidi 34 do 40 posto ekstremističkoga pučanstva?! Više od milijun ekstremista?! Po zloćudnosti tomu je ravna potvora da suverenisti shvaćaju suverenitet kao neograničenu vlast. Pa i Borićevu je seljaku, kojemu propadaju svibanjske smokve, kristalno jasno da je državni suverenitet danas temeljito ograničen s dviju strana – izvana međunarodnim, iznutra nacionalnim pravom.

Hrvatsku, veli Borić, ne će preplaviti stranci kada uđe u Europsku uniju. To je više kompleks manje nacionalne vrijednosti nego moguća zbilja. Srbi nam ne mogu otmirati teritorij, jer će Srbija morati dugo čekati da uđe u Uniju, a Talijani ne će, jer kretanje stanovništva ide prije u smjeru bogatijih nego u smjeru siromašnijih zemalja.

O srpskom ulasku u Uniju zasad se može samo nagađati. Srbi se međutim posve sigurno nisu odrekli svojih aspiracija. Razumno je očekivati da će ih, ako im se pruži prilika, nastojati ostvariti. A o talijanskim težnjama uvjerljivije govore talijanska iredenta i promet nekretnina u Istri i Dalmaciji nego Borićevo proroštvo. Borićeva tvrdnja o smjeru kretanja stanovništva samo je djelomice točna. Borić je potkrjepljuje sjevernim primjerima Poljska, Češka → Njemačka. Za

Hrvatsku je međutim mnogo poučniji južni primjer Velika Britanija → Španjolska. U Španjolskoj se, otkad je ušla u Europsku uniju, trajno naselilo više od pet milijuna stranaca, od toga oko milijun Britanaca. Nije dakle posrijedi kompleks manje nacionalne vrijednosti, kako tvrdi Borić, nego razborit pogled u budućnost.

Borić me kori što Republiku Hrvatsku kao buduću članicu EU nazvah „zločinačkom županijom Europske unije“. To, veli, više govori o meni, nego o zbilji, koju ja vrlo malo poznajem.

Zar Borić doista ne vidi da je u Hrvatskoj već desetak godina dominantna društvena tema hrvatski ratni i poratni zločin? Da je kriminalizirana i sama obnova države? Ili misli da će Hrvate, ako se odreknu „države nastale na zločinu“, Barroso i društvo beatificirati? Bit će da je političkoga analitičara Hrvatskoga lista zaslijepio blistavi duh Gordana Jandrokovića. Kako bi inače mogao tvrditi da u Hrvatskoj živi ne 4.290.612, nego barem 10.000.000 ljudi (2 posto pučanstva Europske unije)?! Neka mi se oprostí što se iskreno čudim tomu znanju i poznavanju zbilje.

29. rujna 2011.

Pred izborima

Atmosfera se zgušnjava, napinje, nabija munjinom. Ništa neobično. Samo dva mjeseca dijele nas od parlamentarnih izbora, a nakon njih provest će se i referendum o ovisnosti. To su sudbonosni događaji. Bude li kako su to složno zamislile i priredile dosadašnja parlamentarna vlast i oporba, od najvišega hrvatskog predstavničkog i zakonodavnog tijela – Hrvatskoga sabora – ostat će samo ime. Kao od Hrvatskoga telekoma nakon njegova ponjemčenja.

Predizborna buka jasno pokazuje što se zbiva. Najgori među nama umočili su naciju u krv srpsko-crnogorskoga velezločina, uvaljali je u brašno euroobećanja i posuli mrvicama svojih činovničkih europovlastica. Od biračkoga tijela oni očekuju ponovni izbor i plebiscitarno dokinuće državne neovisnosti. No, ishodi su izbora i referenduma, kako god bili pripravljeni, uvijek nesigurni. Stoga se stranački mudraci drže maksime: Ništa nije gotovo dok nije – gotovo! Odatle ta gustoća i napetost atmosfere.

Ovo je predizborno vrijeme obavijeno trima ovojnicama: ratnim zločinom, političkom korupcijom i eurointegracionizmom. Političke se stranke u njima različito snalaze.

Ratni zločin načelno se ne tiče SDP-a, HNS-a, IDS-a i HSU-a. Te se stranke nisu ogriješile o Jugoslaviju. U drukčijem je položaju Novi HDZ. Njega iskupljuju Ivo Sanader, SDSS i HSS. Ali, što je to prema grijehu staroga, Tuđmanova HDZ-a?! Neko se vrijeme Novi HDZ bio odmaknuo od Tuđmana i Šuška. Identificirao je, locirao, uhićivao i transferirao. U međuvremenu je osnovao i četiri domovinske podružnice Haaškoga sudišta – u Zagrebu i Splitu, u Osijeku i Rijeci. Mogao bi se opet odreći Tuđmana. Ali što bi tada ostalo od HDZ-a?!

A okolnosti su se stubokom promijenile. Dovršeni su „pregovori“ s Bruxellesom, objavljen je i nacrt ugovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji. Hrvatska više nije „talac generala Gotovine“. On i svi hrvatski branitelji postali su „hipotekom Republike Hrvatske“.

Novi se HDZ stoga odlučio na predizborni obrat. Opet ističe Tuđmanovo geslo: „Sve za Hrvatsku, Hrvatsku ni za što!“ Ponosno pozdravlja sve političke uznike, sve osim – dakako – generala Glavaša. To bi moglo koristiti na skorim izborima, jer se zbiva u vrijeme kada se na Haaškomu sudu vodi žalbeni postupak protiv nepravednih presuda izrečenih generalima Gotovini i Markaču, dok „prijateljska Srbija“ u Beogradu sudi Veljku Mariću, a u Osijeku podiže optužnice zbog izmišljenih ratnih zločina protiv negdašnjega ministra unutarnjih poslova Ivana Vekića i sadašnjega potpredsjednika Sabora Vladimira Šeksa te četrdesetak slavonsko-srijemskih hrvatskih branitelja.

Borba protiv političke korupcije usmjerena je samo na negdašnje vodstvo Novog HDZ-a. Glavom „korupcijske hobotnice“ proglašen je njegov osnivač Ivo Sanader, a krakovima HDZ-ovi

visoki dužnosnici. Što je u tomu istina, a što kleveta političkih suparnika i protivnika, utvrdit će sud. Paradoksalno je međutim da iz medijskoga živog blata oko Sanadera izranjaju notorne lopuže drugih stranaka kao anđeli koji zahtijevaju pravednu odmazdu. To stvara dojam da borbu protiv korupcije ne vode tijela kaznenoga progona, nego politički suparnici.

A eurointegracionizam? Sa svih nas strana uvjeravaju da nam ne treba neovisnost. U WAZ-ovu nam Globusu Adam Michnik poručuje: Hrvati, budite sretni što će vam Europska unija ograničiti nacionalnu neovisnost! Ali nitko razuman ne želi takvu sreću niti se raduje „pregovaračkomu“ uspjehu hrvatskih integracionista. Vide to i u Bruxellesu. Tamo se, kako izvješćuje dopisnica Hrvatskoga radija Vera Tomašek, zgražaju nad „protueuropskom histerijom“ u Hrvatskoj. Bit će da zbog toga Vesna Pusić želi da se referendum o pristupanju Europskoj uniji održi u veljači.

Do izbora su ostala samo dva mjeseca. Malo vremena, ali posve dovoljno da se na izbore izađe s platformom slobodne, samostalne i suverene Republike Hrvatske. To će se, premda su mnogi već izgubili svaku nadu, svakako dogoditi. Zato glavu gore! I ne dajmo da nam otmu ono za što su stoljećima ginuli najbolji među nama. Ako tako ne postupimo, kako će nam naša djeca oprostiti što smo ih malodušnošću ili nemarom razbaštinili?

1. listopada 2011.

Velika koalicija

Ima stvari kojima se čovjek mora diviti. Eto, primjerice, to čudo kako su se u hrvatskoj liberalnoj demokraciji krasno snašli agenti diktature proletarijata! Pola ih se socijalno demokratiziralo, pola nacionalno pokatoličilo. A niti je onima bilo do socijalne demokracije niti ovima do katoličanstva i nacije.

Treba to razumjeti. Jadni su ljudi bili ideološki brodolomci. Kada im se korablja raspala, htjeli su samo preživjeti. No, čim je pogibelj prošla, apetiti su narasli. I malo pomalo – evo ih opet! Opet apsolutno vladaju. Dakako, ovaj put liberalno. Partija se pred izbore žestoko roguši na se. Na koga će, kad u politici nema nikoga drugoga?! Te tobožnji lijevi psiču na tobožnje desne, tobožnji desni na tobožnje lijeve. Padnu i vrlo teške riječi. No oni to jedni drugima ne zlopamte. Ni ideološka krv nije voda. A povrh toga, premda se povremeno ideološki prenemažu, hrvatski „lijevi“ i „desni“ i danas prakticiraju istu političku vjeru. Ta nova vjera nije manje blesava od marksizma-lenjinizma, ali je puno jednostavnija. Ima samo tri stavka: 1. Tuđinska vrhovna vlast neusporedivo je bolja nego svoja; 2. Hrvatska ne može

biti samostalna jer je premalena; 3. Samo dobrotivi duh inozemnoga kapitala jamči Hrvatima blagoslovljenu budućnost.

To su činjenice. No, malo ih se tko usuđuje vidjeti. Ne vidi ih ni negdašnji predsjednik hrvatske Vlade Nikica Valentić. Ali on ih očito čuti. Odaje to njegov postojani zagovor „velike koalicije“ SDP-a i HDZ-a nakon izbora. Taj nam se zagovor nudi kao politička mudrost i vidovitost, jer Valentić, kada priziva „veliku koaliciju“, misli na političku stabilnost zemlje. Ta je koalicija, veli, potrebna samo u slučaju „časne pobjede“ ove ili one strane. Ali Valentiću „časna pobjeda“ nije poštena pobjeda. Njemu je „časna pobjeda“ – tijasna pobjeda! Odatle izviru pitanja: Kakva je onda premoćna pobjeda? Zar je poraz na izborima nečastan? Može li se časno pobijediti“ i na izborima koji se provode na osnovi neuredna popisa birača?

Ta pitanja pokazuju što je posrijedi. Nikakva politička mudrost ni vidovitost, nego – blago rečeno – slijepo čuvanje sadašnjega stanja. Valentić naime priziva nešto što neformalno postoji već desetak godina. Koliko je to pogubno, pokazuju goleme nevolje u kojima se nacija danas koprcu. Ali Valentić je, s druge strane, u pravu. Dugotrajna neformalna „velika koalicija“ SDP-a i HDZ-a doista je pokazala silnu moć. Dokazala je da može jamčiti političku stabilnost – kolonije. Možda bi to mogla i formalna „velika koalicija“. Ali, tko zna? Hude su družbe obično jače u mraku.

Tvrđnja o neformalnoj „velikoj koaliciji“ SDP-a i HDZ-a djeluje možda nategnuto. Ali samo na prvi pogled. Ona se, na žalost, može vrlo široko argumentirati. Nije li HDZ, protivno svojoj raspravi u Saboru, pomogao SDP-u poslati hrvatske vojnike u Afganistan? Je li se SDP protivio prljavoj HDZ-ovoj hajci na generala Gotovinu? Nije li HDZ, kada se god. 2003. vratio na vlast, odbacio svoj suverenizam i prigrlio SDP-ov integracionizam? Nije

li SDP, protivno svomu javno deklariranom stajalištu, pomogao HDZ-u utjerati Hrvatsku bez referendumu u NATO? Nije li HDZ, na radost SDP-a, obnovio četničko-partizanski spomenik u Srbu? Nisu li HDZ i SDP do svršetka „pregovora“ o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji bili glavni stupovi neformalnog saborskog Saveza za Europu? Ne guše li danas i HDZ i SDP javni razgovor o najvažnijemu političkom pitanju – o državnoj samostalnosti i suverenosti?

Kako u svjetlu tih pitanja žalosno izgledaju one krabulje što na predizbornim sajmovima po Hrvatskoj unaprijed slave svoju „časnu pobjedu“! Krevelje se, zibaju se u kukovima, polijevaju jedni druge crvenom bojom, prijete otpuštanjem iz državnih služba, spočitavaju jedni drugima svoju zajedničku otočnu kaznenopopravnu baštinu. A narod zabavljaju na sve moguće načine. Od priča o velekrađama i zlostavljanju „zakonitih drugarica“ do izjava da njih nikada ne će „zaboljeti prepone“ u radu za opće dobro. I, dakako, i jedni i drugi obećavaju mnogo, malko više od potpune sreće. Samo se treba još malo strpjjeti, sreća sviće nakon izbora.

A nema dvojbe da će nam se nakon izbora još gore smrknuti, ako se ne trgnemo prije izbora. Zato je krajnji čas da se stvori najveća predizborna „velika koalicija“ – Savez za Hrvatsku – i da se samosvjesno ustane u obranu narodne slobode, samostalnosti i suverenosti.

8. listopada 2011.

Nova neovisnost

Čudesna je naša zemlja Hrvatska! Čuda se u njoj zbivaju lančano. Ali u lancu nisu sve karike jednake. Ima velikih i malih čuda. Velika su čuda nametljiva, mala nevidljiva. Lanac je stoga teško uočiti. To teže što velike karike silno zveče, a logički se međusobno tako sudaraju te se stječe varljiv dojam da među njima nema nikakve veze.

Eto, Vlada je ljetos – za Dan državnosti – u Bruxellesu ishodila kraj hrvatske državne neovisnosti. Ishodila – uz goleme žrtve! Hrvatska će, kako danas stvari stoje, 1. srpnja 2013. postati članicom Europske unije. A članstvo u Europskoj uniji nije mačji kašalj! Ono je, veli Gordan Jandroković, „točka na i“ [starinski rečeno: kruna] svih hrvatskih nastojanja u zadnjih 20 godina. Ono učvršćuje hrvatski identitet i jača hrvatski suverenitet. Tako misli i cijeli bivši Savez za Europu.

Posve je dakle razumljiva ona jagma između Novog HDZ-a i starog SDP-a što je bila izbila oko toga tko će potpisati ugovor o

žrtvovanju neovisnosti. HDZ je najavljiavao i da ćemo prije izbora za zastupnike u Hrvatskomu saboru na referendum o pristupanju Europskoj uniji. No to se Bruxellesu nije svidjelo, pa su odveć revni eurohrvati odustali. U međuvremenu je i jagma oko potpisa s neznanih razloga posve splasnula. Sad bi „desna“ predsjednica Vlade taj povijesni ugovor supotpisala s „lijevim“ predsjednikom Države.

Ali, nema mira među eurohrvatima! Tek što su se slegle suparničke strasti oko Europske unije, sustiže ih – Dan neovisnosti! To je onaj državni blagdan koji čuva uspomenu na 8. listopada 1991., kada je Hrvatski sabor, po isteku tromjesečnog moratorija, pod vatrom srpsko-crnogorskih „oruđa i oružja“ raskinuo sve državnopravne veze s Jugoslavijom. I – što je, tu je – proslaviše eurohrvati državni blagdan koji su ljetos učinili bespredmetnim.

Proslava je u takvim okolnostima nužno lakrdija. Dodatno ju je takvom raskrinkala „prijateljska“ Srbija, koja je još zimus stavila u pogon integrirano zapadnobalkansko pravosuđe, a ono je dohvatilo Tihomira Purdu, Petra Janjića Tromblona, Danka Maslova i poslije dr. Vesnu Bosanac. Svakomu je već tada trebalo biti jasno na što su stari SDP i Novi HDZ sveli hrvatsku državnu neovisnost. Ali slijepi se optimizam privatnoga života ne da krstiti.

Srbija je, kao što vidjesmo, odustala od daljnjeg kaznenog progona Purde, Janjića, Maslova i dr. Bosanac. Ali nije posustala u nastojanju da prisili Hrvatsku na odustajanje od tužbe zbog genocida ili barem osnaži svoju protutužbu. Za tu svrhu ona danas reciklira stare optužnice JNA protiv hrvatskih branitelja. Jednu je takvu uoči Dana pobjede i domovinske zahvalnosti Vijeće za ratne zločine Višeg suda Republike Srbije podignulo protiv Vladimira Šeksa, Ivana Vekića, Branimira Glavaša, Tomislava Merčepa i drugih 40 osoba. Hrvatsko je pravosuđe tu optužnicu dugo držalo u tajnosti.

Uznemireni Vladimir Šeks zbog toga žestoko optužuje – ministra pravosuđa! No malo je vjerojatno da je Dražen Bošnjaković na svoju ruku izvršio to junačko djelo. Prije će biti da je ono djelo kolektivnog duha. Jer sankcijā ne bijaše. Ali tko zna?!

Uostalom, bilo kako bilo, Šeks i drugi optuženici mogu biti mirni. Hrvatska ih ne će *identificirati, locirati, uhititi i transferirati* u Srbiju. Manje zbog toga što je optužnica posve šuplja, više zbog toga što Hrvatskoj to ne dopušta njezin Ustav. Barem do 1. srpnja 2013.

A što reći o Zakonu o ništetnosti određenih pravnih akata pravosuđnih tijela bivše SFRJ, bivše JNA te Republike Srbije? Ne znam, nisam pravnik. Ali čudno mi je što su taj zakon narodni zastupnici uoči Dana neovisnosti onako sramotno ostavili na cjedilu.

Neću dakle komentirati. Ali muči me nekoliko pitanja. Kako može Hrvatska zakonom obeskrjepiti pravne akte druge države? Zašto Vlada diskriminira hrvatske državljane? Zašto nije zakonom branila Purdu, Janjića, Maslova i dr. Bosanac, kao što danas zakonom brani Šeksa? Kani li Vlada tim zakonom odsad sve državljane braniti od Srba? Onako kako zakonom brani Inu od Madžara? Hoće li Zakon o ništetnosti, kao i novi zakon o Ini, slati na arbitražu Europskom povjerenstvu? Bude li tako, bit će zlo i naopako. Kosoričina nova neovisnost bit će zakrpa na krpi Josipovićeve nove pravednosti.

16. listopada 2011.

Ahilej i kornjača

Doživjesmo i to: Na hrvatskoj javnopravnoj televiziji Daniel Srb sustiže i prestiže Vesnu Pusić. Mi mu čestitamo. Čestitamo i HTV-u. Znamo naime koliko je za virtualni uspjeh važna *virtus* (krjepost) proizvođača virtualne (krjeposne) zbilje.

U Hrvatskoj je – recimo – posve zapuštena poljoprivredna proizvodnja. Ali zato buja proizvodnja krjeposne zbilje. Stožerni je proizvođač HTV. Navlastito njegov Prvi program. Mi tu ustanovu uzdržavamo obveznom pretplatom i milodarima iz državnoga proračuna. Nije to, kao djela ljubavi Georgea Sorosa, posljedica nekakva apstraktnog čovjekoljublja. Mi to činimo iz računa. Nama treba naša „katedrala duha“. Ona oblikuje naše snove, obasjava nas istinom, dobrotom i ljepotom.

Uzvišen je to posao. Obavljati ga mogu samo ćudoredno besprijeekorni i stručno osposobljeni ljudi. Na HTV-u nema mnogo takvih, ali rade udarnički. Mi ih doživljujemo kao ikone krjeposne zbilje. Ti kozmički znalci i pravednici bez prestanka nadziru našu svijest i savjest. Uz nesebičnu pomoć svojih vanjskih suradnika oni

danonočno bdiju nad našim lutanjima i usmjeruju nas na pravi put. Prolievaju učen znoj i liju sućutne suze. Mučno je to. Ali postižu svrhu. Oni drže našu samoniklu svijest i podsvijest u građanskomu redu. Sam Bog zna što bi od nas bilo da nas kojim čudom prestanu čuvati HTV-ovi urednici i njihovi gosti: Hloverka Novak Srzić i Zoran Šprajc, Denis Latin i Aleksandar Stanković, Ivo Goldstein i Slavko Goldstein, Tvrtko Jakovina i Denis Kuljiš, Igor Mandić i Igor Zidić, Branimir Pofuk i Ivo Josipović, Vesna Pusić i Radimir Čačić, Zoran Milanović i Ivo Sanader, Jadranka Kosor i Gordana Jandroković, Ivan Zvonimir Čičak i Žarko Puhovski, Zoran Pusić i Vesna Teršelič. Ovako, pod njihovom paskom, premda isključeni iz krjeposne zbilje, mi uredno i sigurno kročimo kroz džunglu realnoga (opakog) svijeta.

Zato nas je ovo potreslo. Umjesto Vesne Pusić zvono naše „katedrale duha“ najednom poteže – Daniel Srb! Pitamo se: Što se to dogodilo?! Kako je to, protivno Zenonovu argumentu, starčevićanski Ahil na hrvatskoj javnopravnoj televiziji sustigao i prestigao britansku kornjaču?

Doista, kako?! Neki misle da je to posljedica tihog prevrata u Programskom vijeću. Drugi sliježu ramenima. Đapića i Srba pitati ne mogu. Gotovo se i ne znamo. Povrh toga ta su dva muža, čini mi se, u tom HTV-ovu izgredu posve nedužna. A na Prisavlju se, kao što znamo, bez promjene državne politike ništa ne može mijenjati. Tamo je Eleja. Nema kretanja. Preostaje mi dakle samo na osnovi činjenica nagađati što je Hrvatsku televiziju ponukalo da se i ona okuša u ujedinjivanju tzv. desnice.

U Hrvatskoj su ljevica i desnica, kao i drugdje, politološki termini. Ali u svakodnevnom govoru imaju i endemska značenja. Ljevica pokriva anacionalnu, a desnica nacionalnu političku orijentaciju. Stranke Kukuriku koalicije (SDP, HNS, IDS, HSU) čine „ljevicu“,

a Novi HDZ, HSS i pravaške stranke čine „desnicu“. Ali riječi se i u tom reduciranom značenju rijetko podudaraju sa stvarima.

Pravaške se stranke (Srbov HSP, Tomašičkin HSP – Dr. Ante Starčević, Paragin HSP 1861., Miljkov HČSP, Keleminčev AHSP) programski pozivaju na Antu Starčevića. Ali nisu vođe tih stranaka samo ideološka djeca Oca Domovine, oni su očito puno više djeca „globalnoga doba“. Stoga su svoga ideološkog rodonačelnika posuvremenili. Njegov „politički nekorektni“ nacionalni suverenizam zamijenili su globalističkim integracionizmom. Drugim riječima, Starčeviću su oduzeli starčevićanstvo.

Najdalje je u tomu otišao HSP. Osobito njegov današnji nadpredsjednik Anto Đapić. Taj se nesuđeni magistar prava razvijao od „mjerenja visine kukuruza“ do židovske kapice na glavi, a kada su ga god. 2007. nakon raspuštanja Hrvatskoga sabora novinari pitali što je najveće postignuće prošloga saziva, tvrdi je starčevićanac bez oklijevanja odgovorio: Osnatak Saveza za Europu. Doda li se tomu ono što HSP-ova sestrinska stranka (negdašnji: HSP – Đapić-Jurišić) danas čini svomu narodu u Bosni i Hercegovini, i slijepcu je jasno što je posrijedi.

Kada dakle Srb odnedavno puše u rog konjunktturnog euroskepticitizma, on poziva domoljubnu „desnicu“ da se za izbore okupi oko onih političkih vrijednota što ih utjelovljuje HSP-ov počasni nadpredsjednik. Tako nehotice otkriva interes „katedrale duha“ – s jedne strane: „desnicom“ zasjeniti nastanak Saveza za Hrvatsku (Akcija za bolju Hrvatsku – Hrvatski demokršćani – Jedino Hrvatska) kao stvarne oporbe Savezu za Europu; s druge strane: pomoći Kukuriku koaliciji da se, bude li tijesno, domogne mandata za sastavljanje vlade, jer HSP-ova „desnica“, uz velik publicitet, može oteti dio glasova samo nekoj drugoj „desnici“.

23. listopada 2011.

Smiješno-žalosna kob

Nisam očekivao takvo razigravanje osmogodišnjega saborskog Saveza za Europu. Mislio sam, prijateljski će se razići. Uvijek su se gložili, no uvijek bi među njima prevladala ljubav i sloga. Takvi su eurohrvati. A sad je, čini se, izbio pravi sukob. Oduvijek su SDP i HDZ jedni drugima „zločinci“.

Ali to je – tako – folklor. Oni to jedni drugima nikad nisu zamjerali. No, još mi je teže shvatiti kako je Vladimir Šeks (HDZ) uvrijedio Gordanu Sobol (SDP). Podsjetio ju je na njezin „ples oko štange“. Pa što?! Gospođa se sama javno dičila tim plesom?! Ne ide mi u glavu ni Šeksova isprika „plesaćici“. Ni Kosoričin zahtjev da se, po uzoru na Šeksa, SDP-ov predsjednik Zoran Milanović i njegov jastreb Željko Jovanović ispričaju HDZ-u uz obećanje da će HDZ zauzvrat odustati od tužbe zbog klevete. Što time hoće postići? Eto, Šeks se ispričao Sobolici. Zar je to izbrisalo sliku njezina „plesa“ iz naše svijesti? Ili, da se SDP ispriča HDZ-u, zar bi njezina isprika skinula stigmu „zločinačke organizacije“ s HDZ-a?

Taj put očito ne vodi nikamo. Vide to i Šeks i Kosorica. No oni znaju i ćud Zorana Milanovića, Slavka Linića, Ranka Ostojića i Željka Jovanovića. Znađu i slast odmazde. Stoga nemaju iluzija da će ih odmazda mimoići ako nakon izbora na vlast dođu njihovi saveznici iz Saveza za Europu. I hvata ih panika. A kada se uspaniče, ljudi se brane nagonški: bijegom ili napadom, kršenjem ili donošenjem zakona. Tako je HDZ, uz pomoć svojih trabanata, oduzeo Željku Jovanoviću – zbog klevete! – zastupnički imunitet i donio Zakon o ništetnosti određenih pravnih akata pravosudnih tijela bivše JNA, bivše SFRJ i Srbije, kako bi Republici Hrvatskoj kao suverenoj državi vratio isključivu sudbenost na njezinu teritoriju. Oduzimanje imuniteta miriše na kršenje Ustava i uskrsnuće „verbalnoga delikta“. A Zakon o ništetnosti, premda ima ograničen domet, duboko je zabrinuo eurohrvatske saveznike u Bruxellesu i Beogradu, tj. u Europskoj uniji i u njezinu „regionu“. U Hrvatskoj se tomu zakonu protive predsjednik Ivo Josipović i glavni državni odvjetnik Mladen Bajić, a Vesna Pusić poručuje da će ga ona i „kurikavci“ dokinuti čim dođu na vlast.

Hrvatska se država dakle našla u slijepoj ulici. Slizala se sa svojim neprijateljem koji ju je pet godina nastojao svim sredstvima zbrisati s lica zemlje. Sada taj neprijatelj podiže optužnice protiv utemeljitelja i branitelja hrvatske države zbog tobožnjih ratnih zločina koje su oni počinili na hrvatskomu teritoriju. Tako Bruxelles gradi hrvatsko-srpsko bratstvo i jedinstvo u zločinu kao zalag blistave budućnosti Zapadnoga Balkana.

Nije to nikakvo iznenađenje. Takav razvoj bio je davno predvidljiv. Zbog toga su god. 2001. HDZ-ovi narodni zastupnici izlaskom iz sabornice bojkotirali ratifikaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU (SSP). No, kada se nakon izbora god. 2003. pod vodstvom Ive Sanadera HDZ vratio na vlast, on se preobrazio u Novi

HDZ – HDZ Ive Sanadera, koji je, po nalogu iz Bruxellesa, umjesto s HSP-om, sklopio savez s SDSS-om. Vladimir je Šeks u veljači 2004. tu preobrazbu obrazložio filozofsko-astronomskom frazom: U politici i u biću HDZ-a dogodio se kopernikanski obrat. Tako je Sanaderov politički filozof domaćoj i stranoj javnosti priopćio da je Novi HDZ odbacio suverenizam i priklonio se integracionizmu. Njegova državna politika više ne će biti „geocentrična“. Ne će se, kao u Tuđmanovo doba, vrtjeti oko „zemlje“, oko Hrvatske. Bit će „heliocentrična“. Vrtjet će se oko inozemnih „sunaca“, oko Washingtona, Londona i Bruxellesa. Ukratko, Novi HDZ prešao je na pozicije svoga protivnika SDP-a i vodit će njegovu politiku novoga smjera.

Nije to bila obična prijevara birača. Bilo je to duboko nerazumno. Ako se država odriče slobode, neovisnosti i suverenosti, kamo vodi novi smjer? U neslobodu, ovisnost, podčinjenost. Zato smo danas tu gdje jesmo: pred vratima Europske unije. U tom svjetlu nastojanje da se Zakonom o ništetnosti, nakon što se njegov pisac našao na srpskoj optužnici, Hrvatskoj vrati isključiva sudbenost na njezinu teritoriju djeluje kao čuvanje jedne sobe dok požar proždire kuću. Ili kao smiješno-žalosna kob Vladimira Šeksa.

29. listopada 2011.

Eurofilska podvala

I vrapci u Hrvatskoj znaju političku misao Gojka Borića. Tko se usredotoči na njihov cvrkut, jasno će čuti kako te dražesne ptičice – usudujem se reći: bolje i od samog Borića – krasno artikuliraju njegovu misao. Kao da su papigice tigrice! Ah, ne zamjerite mi usporedbu! Nije ona nacionalistički izgred. Bože sačuvaj!

Ne tvrdim da su hrvatski vrapci pametniji od svojih inozemnih rođaka. Oni su se samo, pod nesnosnom promidžbenom bukom saborskoga Saveza za Europu, malko udaljili od svoje naravi. Stoga, jadni, više ne žvčkaju poput svojih europskih rodaka, nego cvrkuću političku misao Gojka Borića.

Budi mi stoga oprošteno što redovito ne čitam tekstove toga političkog pisca. Ali, evo, ovaj put ne odoljeh. Zaveo me ćudoredno obojen naslov „Poštena knjiga jednog protivnika EU“ (Hrvatski list, 27. listopada 2011., br. 370), pod kojim je prikazao knjigu Marjana Bošnjaka *EU? – Ne, hvala!*

Zaveden naslovom, pomislih da je – gle, gle! – pisac u međuvremenu postao pristupačan razlogu. Ali se odmah razočarah. Dočekala me ona ista tupa integracionistička dijalektika koja dokazuje da je Hrvatu bolje prodavati svoje dalmatinske „svibanjske smokve“ u Europskoj uniji nego imati svoju samostalnu i suverenu državu. Tko ima volje, neka krsti europske jariće.

Ja volje nemam. Što je komu bolje, ovisi o tomu tko je kakav. A ni raspravljati o protuslovljima u argumentaciji koja je suspendirala formalnu logiku – nema osobita smisla. No, svakako treba upozoriti na čudorednu kakvoću Borićeve dijalektike. Ona već u naslovu prikaza (koji možda i nije piščev) naljepljuje Marjanu Bošnjaku etiketu protivnika EU. Bošnjak međutim nije protivnik Europske unije, on je samo hrvatski suverenist: protivi se ulasku Republike Hrvatske u bilo kakve političke integracije, pa i u Europsku uniju. Borić knjizi izriče „djelomičnu pohvalu“ premda ona „vrvi poluistinama, koje su često gore nego neistine“. Hvali, dakle, čudorednu gnusobu?! Zašto to čini? Zato što mu se ona sviđa? Ili samo stoga što ta gnusoba vodi k spoznaji da je Bošnjak „iskren do samoraskrinkavanja“?

Teško je reći što je to – izrazna nespretnost ili sitan dijalektički vez. Dvojba potiče mnoštvo pitanja. Prije svega pitanje: Tko se to u Hrvatskomu listu „sam raskrinkava“? Pisac „poštene knjige“ ili pisac njezina „poštenog“ prikaza? Raskrinkavati se može samo onaj tko je zakrinkan. A tko zna Bošnjaka, zna da Bošnjak nikad nije nosio političku krinku.

11. studenoga 2011.

Kozmička pravda

Kada je nakon izborne pobjede god. 2003. Ivo Sanader odbacio suverenističku politiku Franje Tuđmana i prigrlio integracionizam Ivice Račana, Hrvatska je demokratska zajednica (HDZ) to bespogovorno prihvatila. Njezini članovi nisu u tomu vidjeli izdaju, nego modernizaciju stranke. Televizijsko uprizorenje Pupovčeva domjenka na kojemu je Sanader srpskim odmetnicima god. 2004. čestitao Božić formulom *Hristos se rodi!* izazvalo je opće oduševljenje među mrziteljima Franje Tuđmana i HDZ-a. Iz te geste i sablažnjiva saveza sa Samostalnom demokratskom srpskom strankom (SDSS) Vojislava Stanimirovića izrastao je Sanader u gorostasa „proeuropske politike“. Europa i manjinska prava, poglavito srpska, istisnuli su iz HDZ-ova političkog diskursa Hrvatsku i Tuđmana.

Danas vrijeme bere gorke plodove takve politike. HDZ-ovo je biračko tijelo zbunjeno. Zaluduju ga sa svih strana, anaciona-

lne stranke, tuđinski mediji, tužitelji, odvjetnici, pa i poneki domoljubni politički analitičari. Uglavnom oni koji su mrzili Tuđmana, a oduševljavali se Sanaderom. Oni danas nariču nad pravosudnim zatorom – Tuđmanove stranke! I zazivaju nekakvu kozmičku pravdu da zaustavi državnoga odvjetnika Mladena Bajića.

Dobro, reći će tkogod, što je tu loše? Zar to što se ovomu sviđa Tuđman, onomu Sanader? To je stvar slobodna izbora. Koliko ljudi, toliko čudi. A ovo danas? Nije to ništa neobično. Pred našim se očima opet utjelovila stara hrvatska oprijeka iz XIX. stoljeća. Tuđman i Sanader današnji su naši postmoderni – Starčević i Stossmayer. Svaki na svoje brdo tkan, ali obojica osvjedočeni domoljubi.

Hm, da. Ta je analogija vrlo zavodljiva, ali ne stoji. Ni čudoredno, ni kulturno, ni politički. A sama je stvar i te kako neobična. Suverenizam i integracionizam strategemi su čuvanja nacionalnog interesa. Oni su, dok još nema države, podjednako prihvatljivi ili neprihvatljivi. Kada se uspostavi država, preostaje samo suverenizam. Ako se u nacionalnoj državi, kao danas u Hrvatskoj, opet pojavi integracionizam, to je siguran znak da proces konstituiranja nacije nije posve dovršen. Doviřena nacija odbija tuđinsku vladavinu.

A sviđanje ili nesviđanje? To je doista stvar ukusa. Ali sviđanje može biti estetsko, „bezinteresno“ (*interesseloses Wohlgefallen*), a može biti i „interesno“, povezano s kakvim probitkom. Privatnu se pojedincu tu nema što zamjeriti. Drugo je kada nagnuće prema Sanaderu, bilo da je interesno ili bezinteresno, novinskomu analitičaru tako pomuti pogled te on Bajićevu istragu protiv HDZ-a protumači kao zatiranje Tuđmanove stranke. To je „domoljubna“ podvala.

Tuđmanov su HDZ ubili – kao što reče Vladimir Ilić, a ponovi Vladimir Šeks – mangupi u vlastitim redovima. Tko su ti ljudi? Zasad nitko ne svojata ubojstvo. Što će biti sutra, ne znam. No

mislim da ne ću nikomu učiniti nepravdu ako tu slavu pripišem Sanaderu i drugovima koji su ga god. 2002. na prijeveru učinili svojim Vodom. Kako su predali stranku, tako su prodali dušu. I tonuli su sve dublje u „pobjede“. Kada su god. 2003. pod Sanaderovim vodstvom izvojevali izbornu pobjedu, „mangupi“ su prevarili ne samo stranačke prijatelje, nego i birače. Nitko se od članova stranke, pa ni „najveći mangup“, nije usprotivio „detudmanizaciji“, nitko kultu Carle del Ponte, nitko hajci na generala Gotovinu, nitko žrtvovanju Zaštićenog ribolovno-ekološkog pojasa na Jadranu (ZERP), nitko rasprodaji strateški važnih državnih tvrtaka, od Plive do Ine. Očito se nije imao tko usprotiviti. Bio je to, kao što je Sanader više puta ponosno isticao, Novi HDZ.

Pred odlazak na jahtu „Malo vitra“ Sanader je tragi-komično prenapuhao svoj Novi HDZ. Imenovao je njegovo sadašnje vodstvo, a to je imenovanje u Zagrebačkoj Areni „jednoručno“ (dizanjem ruke) potvrdilo malo manje od 10.000 pozvanika. Broj pozvanika demonstrirao je peterostruku nadmoć Sanaderova Novog HDZ-a nad starim Tuđmanovim HDZ-om. Nikada naime dotad na općem saboru HDZ-a nije bilo više od 2.000 izaslanika.

Sanader je ubrzo otišao kamo ga je poslao njegov „najveći mangup“. No ta drama nije ništa promijenila u politici. Samo je Novi HDZ, usprkos protivljenju SDP-a, opskrbio državnoga odvjetnika Mladena Bajića novim mandatom i znatno većim ovlastima, te uspješno doveo Hrvatsku pred ponor Europske unije.

A sad je, gle, Bajić skrenuo! U nedoba je probušio prenapuhanost Novoga HDZ-a. On, mjesec dana prije izbora, kazneno progoni izvor svoje moći. Ne zbog veleizdaje, nego zbog nezakonita „ćara i šićara“. Očito je na djelu kozmička pravda. Ali tu pravdu ne vide politički analitičari koji je prizivaju u obranu Novoga HDZ-a. A ne vide ju, jer njezin cinizam shvaćaju kao – nepravdu.

Grozno. Što će biti s nama nakon izbora? Bit će, kao što reče Jadranka Kosor, što biti mora. Kazneni progoni, „čistke“ iz državne uprave, otpuštanja s posla, regionalno povezivanje, rasprodaja državne imovine, porast nezaposlenosti, pad plaća i mirovina. Eurohrvati, kao što reče Ivo Josipović, moraju dokazati svojim bruxelleskim „partnerima“ da im nisu lagali. U jednu riječ, kako smo sijali, tako ćemo žeti.

12. studenoga 2011.

Krabuljni ples

Izbori su festival demokracije (svetkovina pučke vladavine). Hm... Ne znam krajnji smisao izreke, ali što jest, jest: zvuči čarobno. I ljudi je vole. Zatravila je ta izreka i Ivu Josipovića. Kad je izusti, Josipović se redovito oblizne. Ne znam zašto. On vjerojatno zna. On gleda s brda. S brda vidi bolje. S brda vidi dalje – na istok do Ade Ciganlije, na zapad do Capitol Hilla. Josipović je, povrh toga, predsjednik svih političkih Hrvata. I što sad? Il' u vatru, il' u vodu, krug se zatvorio! Bilo mi mrsko ili drago, nama su Hrvatima izbori – festival demokracije.

Mi dakle volimo izbore. Ta nam ljubav zaokuplja cijelu izbornu godinu, napose onih mjesec-dva što neposredno prethode izborima. U Hrvatskoj je to razdoblje slično čudljivu pojedincu – jedinstveno, neponovljivo, neizrecivo. Na prvi nam je pogled, zbog mnoštva nevjerojatnih obrata, teško shvatiti što se oko nas zbiva. Ali kad nam zdravi razum napne sjećanje, načuli uši, širom otvori oči – više nema dvojbe. Izborna je godina veliki krabuljni ples političkih krjeposti.

Ples je ovaj put počeo vrlo rano. Najstrastvenije su zaplesali Bajičev DORH i Cvitanov USKOK. Naša pravna država kazneno progona „korupcijsku hobotnicu“, od prokazane „glave“ (Ivo Sanader) do „dodirljivih“ krakova (Mladen Barišić, Nevenka Jurak, Branka Pavošević, Ivan Jarnjak). Progonom tobožnjih hrvatskih ratnih zločina u okviru integriranoga zabadnobalkanskog pravosuđa (Tihomir Purda, Petar Janjić Tromblon, Danko Maslov) naša država pokazuje svoju odanost interesima „regiona“. A dva samostalna čina, spektakularno uhićenje bolesnoga Tomislava Merčepa i zatvorsko umorstvo Đure Brodarca, potvrđuju da ona misli pošteno i postupa iskreno. Okrutno? Da. Ali zna naša država i zaplakati. Sjetimo se kako su predsjednik Države Ivo Josipović i predsjednica Vlade Jadranka Kosor – valjda s mišlju na festival demokracije – nakon haaške presude izrečene Anti Gotovini i Mladenu Markaču zajedno lili suze nad nedužnim generalima i obećavali im pravnu pomoć.

Ipak, budući da čovjek, kao što reče onaj Grk, nije samo „društveno biće“ (ζῶον πολιτικόν), nego i „biće sposobno razumno govoriti“ (ζῶον λόγον ἔχον), krabuljni je ples političkih krjeposti nezamisliv bez velikih riječi, kako god ih tko artikulirao. Stoga bi bio grijeh ne čuti u tom plesu i kukurikanje Zorana Milanovića, Radimira Čačića, Ivana Jakovčića, Silvana Hrelje i – na kraju, no nikako manje vrijedno – kokodakanje Vesne Pusić.

Ali ništa se od toga ne može usporediti s beskrajnim nizom šupljih poteza Jadranke Kosor. Dostatno je za ovu prigodu spomenuti nekoliko „bisera“: kumstvo s Tihomirom Purdom; najavu pravne pomoći haaškim osuđenima preko instituta *amicus curiae* (prijatelj suda); poustavnjenje zakona o pravima hrvatskih branitelja; najavu istrage o nezakonitoj suradnji s Haaškim sudom; utvrđivanje i objavljivanje imena stvarnih vlasnika elektroničkih i tiskanih medija; domoljubni zakon o Ini koji samo hrvatskoj državi

dopušta stjecanje više od pedeset posto dionica u toj hrvatsko-madžarskoj tvrtki; pozdravi Gorovini i Markaču s proslave Dana pobjede i domovinske zahvalnosti; Zakon o ništetnosti određenih pravnih akata pravosudnih tijela bivše JNA, bivše Jugoslavije i Republike Srbije.

Kakav vatromet suverenizma! Ali samo ono prvo i ovo posljednje ima neku vrijednost. Velim: neku, jer kumstvo s Jadrankom Kosor već bi sutra moglo vrijediti koliko danas vrijedi kumstvo s Ivom Sanaderom. A Zakon o ništetnosti sustavno je ugrožen: donijela ga je Vladina većina bez sudjelovanja oporbe. Danas sila toga zakona djeluje unutar granica Republike Hrvatske, a kukurikavci – na usta Vesne Pusić – najavljuju da će ga, ako dođu na vlast, odmah dokinuti. Sve ostalo su „ćorci“ kojima Jadranka Kosor puca na otrovne plodove SDP-ove politike i politike Sanaderova i njezina Novog HDZ-a.

Tko je u zadnjih desetak godina više žrtvovao za stjecanje ovisnosti Republike Hrvatske o Bruxellesu? O tu sramotnu slavu još su se nedavno javno jagmili SDP-ov Ivo Josipović i HDZ-ova Jadranka Kosor.

Mučno je bilo slušati, ali ne ću ovaj put tako gledati unatrag. Od toga nikakve koristi. A moglo bi – u što ne vjerujem – škoditi. Moglo bi „rasturiti“ najljepšu figuru ovogodišnjega krabuljnog plesa: suverenistički *cober* (sovet) Jadranke Kosor. A ja sam esteta. Ne mogu, dakle, preuzeti ni nepostojeći rizik da ću razbiti političku ljepotu koju su oko Jadre složili bliski suradnici prvoga hrvatskog predsjednika – prof. dr. Zdravko Tomac, prof. dr. Miroslav Tuđman i akademik Ivan Aralica.

Po svemu sudeći, i ovi će izbori biti festival demokracije (svetkovina vladavine pukom).

16. studeni 2011.

Izgon iz geta

U travnju ove godine Državni je zavod za statistiku popisao hrvatsko pučanstvo. U lipnju je objavio da nas ima 4,290.612. Još nije priopćio narodnosni sastav. Premalo je, kažu, bilo sedam mjeseci za obradbu tih podataka. Premalo – usprkos blagodatima računalne tehnike?! Usprkos izbornim potrebama? Blago onomu tko vjeruje! Mene moti dvojba što je posrijedi: obična lijenost zaposlenika ili politička mudrost uprave Državnoga zavoda za statistiku.

Ali, mogao bi tkogod priupitati, što je sad to? Kakve veze ima popis pučanstva s izborima?! Hm, da... U demokratski uređenoj državi nema veze. U Hrvatskoj ima. U Hrvatskoj je popis pučanstva osnova ravnopravnosti Hrvata i nehrvata. Nekoć su tu političku vrjednotu štitile izvanjske sile: JNA i Partija. Komunistički su je ideolozi pomno povijali u „bratstvo i jedinstvo naših naroda i narodnosti“ i u strogo zabranjeno „prebrojavanje na nacionalnoj osnovi“. Danas se, upravo suprotno, ravnopravnost Hrvata i nehrvata u Hrvatskoj temelji na brojidbi i – diskriminaciji usklađenoj s brojidbenim rezultatima.

Tako su, primjera radi, Srbi, kojih je udio u pučanstvu veći od 3 posto, opskrbljeni pravom na 3 narodna zastupnika u Hrvatskomu saboru. Vlahā je, opet primjera radi, po popisu pučanstva iz god. 2001. u Hrvatskoj živjelo samo 12. Zbog takve brojnosti oni s 11 narodnih manjina – od kojih svaka za se čini manje od 1,5 posto hrvatskoga pučanstva – dijele pravo na jednog narodnog zastupnika. Narodne manjine biraju svoje zastupnike u zasebnoj izbornoj jedinici, koju čini cijela Republika Hrvatska. A biraju ih većinskim izbornim sustavom. Najčešće smiješno malen broj biračkih glasova ovjerovljuje zastupnički mandat. Roma je Nazifa Memedija kao zastupnika austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske narodne manjine u 6. saziv Sabora i koaliciju s HDZ-om lansirao 351 romski glas. A takvih je šepavih mandata u tom sazivu bilo 8.

Naravno, sve je to po Ustavu i Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina. „Nacionalnih“?! Zakonodavac – očito ne razlikuje narod i naciju! Narod je kulturna zajednica, a nacija politička zajednica na određenom teritoriju. U Europi nema nacije bez naroda. Ali ima naroda koji nisu prerasli u naciju. Takvi su, primjerice, Romi i Vlasi. U Hrvatskoj su oni romska i vlaška narodna manjina. Kada ih zakonodavac naziva „nacionalnim“ manjinama, to zvuči kao zlobna poruga. Ali i druge su tzv. nacionalne manjine u Hrvatskoj - narodne manjine. Svi ti tzv. nacionalni manjinci pripadnici su drugih naroda, ali žive s hrvatskim narodom, u krilu hrvatske nacije, po hrvatskim zakonima. Svi su oni hrvatski državljani, to će reći – politički Hrvati. A svim političkim Hrvatima pripadaju jednaka politička prava.

Treba dakle dokinuti tzv. pozitivnu diskriminaciju narodnih manjina. Pozitivna je politička diskriminacija kao batina: ima dva kraja. Drugi je kraj nužno negativan. Krasno se to vidi u Hrvatsko-

mu saboru. Tamo je u zadnjim dvama sazivima 8 etničkih nehrvata „igralo ulogu“ HDZ-ova „jezičca na vagi“, tj. odlučivalo o kakvoći vlasti. A i neke su štetne odluke, kao suspenzija ZERP-a za članice EU i zakon o igralištima za golf, donesene minimalnom većinom zastupničkih glasova. U takvim su okolnostima nositelji „šepavih“ mandata sigurno znali dobro naplatiti svoju „igru“. Tako je država pretrpjela dvostruku štetu.

Pogubnost pozitivne diskriminacije „nacionalnih manjina“ poodavno je uočio današnji sudac Ustavnoga suda Mato Arlović. Kada je izjavio da treba dokinuti XII. (manjinsku) izbornu jedinicu, izazvao je neviđen javni bijes Milorada Pupovca i Furija Radina, političkih Hrvata koje je pozitivna diskriminacija uzvisila na dostojanstvo knezova srpske i talijanske „nacionalne manjine“. Taj su bijes zdušno smirivala vodstva SDP-a i HDZ-a nastojeći obećanjima zadobiti naklonost povrijeđenih dostojanstvenika.

Danas Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS) izlazi i na opće izbore u IX. izornoj jedinici. Milorad Pupovac i Slobodan Uzelac tumače to kao – proboj iz geta! Kakva bezobraština! Uzelac i Pupovac u getu?! Prvi – potpredsjednik Vlade, drugi – zastupnik u Hrvatskomu saboru i sekularni patrijarh Srpske pravoslavne crkve u Hrvatskoj kojemu političari hodočaste na božićni domjenak! Svašta. Arlović je bio u pravu: zaslužuju izgon iz geta – na opće izbore.

Kada to učinimo, više nam ne će trebati ni obična lijenost zaposlenika ni politička mudrost uprave Državnoga zavoda za statistiku.

26. studeni 2011.

Trubač s Rajne

Gojko Borić, našijenac iz Kölna, standardan je eurohrvat. U Hrvatskomu listu (22. stud. 2011., br. 374) prostodušno se čudi mojoj opasci da je i ćudoredno i logički neodrživo ocijeniti knjigu Marjana Bošnjaka *EU? – Ne, hvala!* kao poštenu knjigu jednog poštenog protivnika EU i istodobno tvrditi da ta knjiga vrvi poluistinama koje su ponekad gore od neistina te dodati da je njezin pisac – iskren „do samoraskrinkavanja“. Razumni se ljudi smiju tomu etičko-logičkomu galimatijasu (pijevčevu Matiji), a naš eurohrvat ne vidi što je pogriješno u takvu shvaćanju poštenja.

Ružno je to sljepilo. Ali je i korisno. Jasno se očituje kao posve razumljiv izvor inače neshvatljive Borićeve sprdnje s pojmom državnoga suvereniteta. Čovjek živi u Kölnu. Ima po standardima EU pravo na vlastito mišljenje. Nitko mu ne će zamjeriti što se to mišljenje uglavnom sastoji od općih mjesta političke promidžbe protiv slobode, samostalnosti i suverenosti Republike Hrvatske. A

ima tu i vlastitosti, barem u tragovima. Borić naime podupire to „svoje mišljenje“ djetinjastim trgovačkim maštarijama o svibanjsko-lipanskoj cijeni svježih smokava u Kölnu, političkim ugledom pape Benedikta XVI. i pokojim drastično pogrješnim podatkom (primjerice da će Hrvati, kada uđu u Europsku uniju, činiti 2 posto Unijina pučanstva!). Smiješno je to, ali ugodno uhu Barrosovu, a nije nemilo ni vlastima u Zagrebu otkad se rečena promidžba nametnula kao hrvatska državna politika.

Kada tako trube u *Morgenblattu* ili *Abendblattu*, na to se ne osvrćem. Znam, unajmilo ih da nam ideale opogane. Ali, u Hrvatskomu listu?! I još me taj Trubač s Rajne osobno za jezik poteže. Domišljam se koji mu je bijes. Zašto sam mu baš ja tako nečastiv: „tzv. suverenist“, „suverenist broj jedan u Hrvatskoj“, „veliki suverenist“ – samo što me ne proglasi hrvatskim Jeanom Bodinom?! A ništa mu nažao učinio nisam. Na posljjetku mi sinu: Vjerojatno je veličina moje malenkosti uvjetovana potrebom! Trubaču s Rajne treba „velik“ protivnik, jer samo „velik“ protivnik može izvrtati gigantski smisao njegovih tekstova. A čini mu se da sam se ja za taj posao – specijalizirao.

Koješta! Ali, eto. Ne razuvjeravam ga jer je čovjek, rekao bi A. Starčević, onog soja kojega se nikakov nauk ne prima. Podiže me dakle i odmah – zgazi. Njegova će, veli, „proeuropska politička misao“ na referendumu o ulasku Hrvatske u Europsku uniju vrlo vjerojatno poraziti moju „antieuropsku političku misao“. Ne spominje ni Ustav, ni Vladimira Šeksa, stručnjaka za stvaranje potrebnih većina, ni Eurobarometar... ali „vrlo“ je „vjerojatno“ u pravu.

Uh, uf, visoka je to spekulacija! No mene se, neuka „ognjištara“, ta visina nekako nisko doima. Kao da mi tu učeni predmetci „pro-“ i „anti-“ podmeću opsjenu da je riječ o Europi, a ne o slobodi, samostalnosti i suverenosti Republike Hrvatske. Ne čini li se i tebi,

štovani čitatelju, da su naši integracionisti jednostavno ljudi kojima država ne treba, a suverenisti ljudi kojima država treba?

Oko te jednostavne činjenice Trubač s Rajne pušta obilje magle. Ne preza ni od laži i uvrjeda. Tvrdi da se i pod Tuđmanom Hrvatska „krupnim koracima“ udaljivala od državnoga suvereniteta, jer je pristala na Haaški tribunal, potpisala Daytonski sporazum i „ušla u Europski parlament“, a današnji se, veli, „suverenisti“ nisu tada imali snage protiviti vrhovniku ili su bili uhljebljeni u njegovim strukturama.

Dobro grize trulim zubima. Ne zna Trubač s Rajne da je državni suverenitet dvostruko ograničen: izvana međunarodnim, iznutra nacionalnim pravom, te da se samo od suverene države traži pristanak. Uz to laže kao pravi eurohrvat: Tvrdi naime da je Hrvatska ušla u Europski parlament. Na posljertku blati Tuđmanove suborce za slobodnu i suverenu Hrvatsku kao podvirepine i kruhorborce. A upravo sam ja, po njegovu cijenjenom mišljenju, primjerno urešen tim krjepostima, pa se Trubač s Rajne retorički pita što je ostalo od prvotnoga hrvatskog suvereniteta koji ja sada branim.

Grozno! Ali neka mu Bog oprost. U Hrvatskom se listu ipak „sam raskrinkao“. Mrzio je Tuđmana, mrzio HDZ, dok je Tuđman bio živ. Uzljubio je HDZ kada ga je Sanader preuzeo i programski reformirao. I još ga ljubi, jer zna da se pod Sanaderovom namjesnicom HDZ ne će vratiti svomu suverenističkom ishodištu.

Trubaču s Rajne, dakako, ne treba odgovor na retoričko pitanje. Ali čitatelju treba u svezi s tim pitanjem jasno reći: Od prvotnoga hrvatskog suvereniteta ostalo je malo. Ipak, još uvijek možemo sami donositi svoje zakone. Možemo po njima i suditi svojim političarima. Ako nas ideali koje zagovara Trubač s Rajne uvale u Europsku uniju, morat ćemo i to zaboraviti – dok se opet ne oslobodimo.

29. studenoga 2011.

Predizborne tjeskobe

To nije normalno. Eto, prodoše dvije trećine sjetnoga doba, a tko je od nas, osim u staroj kantileni, čuo kako *na prozor zamagljen opet kuca jesen?* Nisu lile ni guste, potopne kiše. Čрномerec, veseli potok zagrebački, davno je utihnuo, presahnuo, ishlapio. Samo je Sveti Martin, kao obično, bio mokar. Ali pravog veselja nije bilo. Ove je godine na ljude i stvari polegla nekakva tuga. Vedrinu nije donijela ni prva nedjelja Došašća. Kao da je Svjetski Duh izdušio.

Gonetam kakva nas je to tjeskoba spopala. Romantičarski *Weltschmerz*? Ni govora. Mi smo zdrav, poluseljački svijet. Nas ne boli „svjetska bol“. A što onda? Domaća čama, endemsko neko beznade... Glupost! Ljudi su potišteni, ne vide izlaza. Kako?! Za tjedan dana su im izbori. A ni tjedan nakon izbora predsjednik Države i predsjednica Vlade potpisuju u Bruxellesu ugovor o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. Ljudi ne vide izlaza, a sve je otvoreno...

Eh, da, sve je otvoreno! Otvoreno kao OTVORENO na HTV-u, to jest: zatvoreno. Vjerojatno u tom grmu leži zec.

Po anketama agencija za istraživanje javnoga mnijenja više od 80 posto Hrvata drži da Hrvatska ide u krivom smjeru. Manje je to znanje, više osjećaj, tzv. kolektivni osjećaj. Po tim istim anketama golema će većina Hrvata na izborima glasovati za stranke koje Hrvatsku vode u krivom smjeru. To je tzv. kolektivna pamet. Umjeren individualist uvažava kolektivni osjećaj, a prezire kolektivnu pamet. On na to sliježe ramenima: Blesavo, ali što se može. Zadržat individualist ogrće se Horacijevom togom: *odi profanum vulgus* (mrzim prostu svjetinu). Razumljiv je taj aristokratski gnjev, ali duboko nepravedan. Nije duša hrvatskoga puka himben supstrat iz kojega samoniklo izbija nasilje njegove „pameti“ nad njegovim „osjećajem“. To je nasilje bolni plod tjeskobe koju proizvodi više otvoreno zatvorenih sustava.

U Hrvatskoj su dvije trećine pučanstva izravno ovisne o državi. Većina tih ljudi ne razlikuje državu od državne uprave. Svi oni u državnoj upravi vide nepresušan izvor blagostanja. Neki odatle, preko javnih nabava, crpu golemu novčanu dobit, drugi uživaju raznovrsne društvene povlastice, treći dobivaju kakvu-takvu socijalnu zaštitu. Posve je razumljivo da će, iako je to ludo, izravni ovisnici o državi u takvim okolnostima državu žrtvovati državnoj upravi.

Ima u nas – malo, ali ima – i vrlo bogatih ljudi. Ima i podosta imućnih. Svi oni zajedno samo u Hrvatskoj drže na štednji svotu barem trostruko veću od državnoga inozemnog duga. Novac je pretežito u eurima, gotovo sav u tuđim bankama. Otkad nenaplativi državni dugovi članica europske monetarne unije silovito potresaju ne samo euro, nego i Europsku uniju, tjeskoba tišti i taj inače veseli sloj hrvatskoga društva. Tmuša u duši naših bogataša nije dakle svjetonazorne naravi, ali je ipak neka vrsta „svjetske boli“ – nekakav postmoderni *Weltschmerz*.

Sve tjeskobe čvrsto drži i održava sustav izbornoga zakonodavstva. On je demokratski otvoren. Svim punoljetnim državljanima dopušta natjecanje na izborima. Ali je ujedno totalitarno zatvoren. Na vlast propušta samo HDZ i SDP i njihovu ideološku nezakonitu djecu. Nije stoga čudno što predizborna kampanja djeluje beskrvno, unatoč izrazito sušnoj jeseni posve pokislo. Više nisu potrebna velika obećanja. Ni psi više ne laju, samo reže i cvile, a dvije karavane prolaze.

Uvijek me iznova to stanje podsjeti na jednu saborsku zgodu. Slaven Letica demokratski je pitoreskan čovjek. Jašuci u odori ilirca bana Josipa Jelačića na Sv. Geru, svojedobno je uz pomoć Ante Đapića ujahao u 5. saziv Hrvatskoga sabora. Ništa u tomu nije bilo čudno. Slavni jahač nikoga nije iznenadio ni time što se iz pravaškoga kluba odmah odmetnuo u Sanaderove „neovisne“ zastupnike. Ali jednom je upravo sablaznio kolege. Predložio je da se u Kazneni zakon Republike Hrvatske, uz drukčiji opis krimena veleizdaje, unese i novi krimen – zarobljavanje države! To, dakako, nije prošlo.

Što dakle? Vidi li tko izlaz iz takva stanja? Ja vidim dva. Oba su nerealna. Prvi je da nam se HDZ i SDP smiluju, te promijene izbornu zakonodavstvo u skladu s interesima slobode, jednakosti i bratstva hrvatskih državljana. Drugi ne treba zazivati jer je pogibeljan. No on se, na žalost, ne može isključiti. Pogotovo ako je Svjetski Duh doista izdušio.

1. prosinca 2011.

Tko je ukrao Hrvatsku

EU puca po šavovima. Hoće li je Barroso i drugovi zakrpati? Hoće, ne će – to su njihove brige. Hrvatska je u nedjelju preoblikovala svoju političku volju, a u petak pohrlila u Bruxelles. Tamo su Ivo Josipović i Jadranka Kosor u ime SDP-ova i HDZ-ova dijalektičkog jedinstva suprotnosti potpisali ugovor kojim se Republika Hrvatska oslobađa tereta slobode, samostalnosti i suverenosti. Ugovor će za mjesec-dva, kada se konstituiru nova vlast, nacija potvrditi ili odbiti – na referendumu.

Pred našim se, dakle, očima uprizorio trijumf „proeuropske politike“ Ive Sanadera! Znam, neprilično je to tako reći. No što jest, jest. A na čast je i novoj vlasti. Jer politika je koja sada trijumfira bila samo radikalniji nastavak politike „novoga smjera“ Ivice Račana i Dražena Budiše. Nisu je ni oni iz prsta isisali. Oni su je, kao zeca iz šešira, izvukli iz ropotarnice hrvatskoga bezdržavlja s početka XX.

stoljeća. Tako je pred nama na početku XXI. stoljeća zablistala postmoderno frizirana politika „novog kursa“ Frana Supila i Ante Trumbića. Razlika je samo u gnijezdu. Ideja je prvi put prhnula iz osjećaja nemoći: Bez Srba ne možemo ništa, sa Srbima možemo mnogo. Drugi su je put iz objesti reanimirali u samostalnoj i suverenoj državi: Bez Srba ne možemo u EU.

Gdje su danas utemeljitelji naše europske budućnosti? U povijesti. Račan je umro. Budiša je pokušao politički opet oživjeti s Darinkom Kosorom i Velimirom Srićom, a političar „Trumbićeva formata“ pao je prije godinu dana u tamnicu. Ne optužiše ga zbog političkih prijestupa, nego zbog krađe. Ne kao lopova, nego kao lopova bez premca!

Dok je Sanader bio predsjednik Vlade, javni su „mrčitelji karte“ sve nade nacije polagali u njegovu naočitost. Otkad je u zatvoru, nadmeću se tko će mu više škoditi. Zasad je u tom športu najdalje dotjerao stanoviti Dražen Rajković. Taj pripovjedač u knjižurini *Kako je Ivo Sanader ukrao Hrvatsku* (Zagreb, 2011.) procjenjuje da je njegov junak za svoje šestogodišnje proeuropske vladavine državu oštetio za 98 milijarda kuna.

Ne znam. Štoviše, posve mi je tuđa ta vrsta znanja. Ipak, ostajem „u oblaku zdrave sumnje“. Kako vjerovati ravnateljju Čičkova HHO-a, novinaru Božićeva ST-a, čovjeku oko kojega se vzmaju Gordan Malić i Denis Kuljiš? Sve i da hoću, ne mogu. Ne ide mi u glavu kako jedan čovjek može demokraciji ukrasti državu?! Osim toga rečena procjena neodoljivo podsjeća na novčane priče Stjepana Mesića, kojemu – kako reče u Haagu – vjeruje samo njegova žena. Ne znam, a sumnju raspiruje i činjenica da pripovjedači takvih priča upadljivo zaobilaze određenu građu – npr. sanaciju i privatizaciju hrvatskih banaka, pri čemu su domaće uprave tih banaka i nakon prodaje strancima zadržale svoje položaje.

Rekoh: Ne znam. Ali Sanader je, nema dvojbe, za sobom ostavio pustoš. Da se to vidi, ne treba se obzirati na život. Dostatno je pogledati konačno izvješće Državnoga izbornog povjerenstva o rezultatima izborā za 7. saziv Sabora. Njegov je Novi HDZ, ako se ne varam, dobio dva mandata manje nego na izborima god. 2000., dakle manje nego ikad. I dobro je prošao. Da mu nije u zadnji čas nehotice pripomogao Mladen Bajić objavivši da je stranka pod „uskočkom“ istragom, ishod bi sigurno bio gori. Ovako će, ako ga Bajić ne spriječi, biti jaka oporba „kukurikavcima“. Zato su puno gore prošle nominalno državotvorne stranke koje su s Novim HDZ-om tikve sadile. Umjesto Ante Đapića, odnosno njegova zamjenika Daniela Srba, „starčevićance“ će u Saboru zastupati HSP-ova raskolnica – Ruža Tomašić, HSS je „spao“ na „Josipa Friščića, a HSLS se nije uspio vratiti u Sabor. Samo su slavonsko-baranjski „regionalci“ – Glavašev, odnosno Šišljagićev HDSSB – udvostručili svoju snagu. Sve u svemu, gubitke na toj strani naknađuju splitski tajkun Željko Kerum i njegova sestra Nevenka Bečić. No ne treba smetnuti s uma da su svi oni, osim novopridošlih, osam godina bili u Savezu za Europu.

Na nominalno drugoj, globalističkoj, strani pobjedonosna su djeca Titova: „kukurikavci“, laburisti, don Ivan Grubišić, „manjinci“.

Ako nova vlast ne promijeni ćud, a nema razložne nade da bi se takvo što moglo dogoditi, na ovim smo izborima sami sebi ukrali Hrvatsku. To je žalosno. No ne mora biti tragično. Ako nam je do Hrvatske, možemo je vratiti na skorom referendumu – odbijanjem ulaska u Europsku uniju.

10. prosinca 2011.

Domovina i istina

U izlogu je kričao naslov knjige Branka Matana *Domovina je teško pitanje*. Dva su mladića gledala knjigu. Jedan se od njih hvastao: – Ja knjige ne čitam. – Malo zatim bučno se čudio: – Što je tomu Matanu? Sad, kada domovina više nije u pitanju, njemu je ona sama – pitanje?! I to teško pitanje?! Svašta. Čovjek je očito prolupao. – Kada odoše, gospodin s kolarom oko vrata potiho se obrati svomu kolegi: – Eto, to smo mi! Neuki i neotesani ljudi. Ni tolika stoljeća kršćanstva nisu nam uspjela utuviti u glavu svoju temeljnu istinu: Mi smo na ovom svijetu u tuđini. Samo *viatores*, putnici na putu u domovinu. A naša domovina – *patria*, točnije: otadžbina – nije, prijatelju, ovdje. Ona je tamo gdje je *Pater noster*, Otac naš nebeski.

Sada se i ja začudih. Gospodin lijepo govori. Ali to je očita pogrješka u argumentaciji. Prešao je, da se klasično izrazim, εις ἄλλο γένος – u drugi rod. Iz svetoga u svjetovni. Kao Benedikt XVI. kada je nedavno predložio da se uvede jedna valuta za cijeli svijet. Ali, dakako, zbog pristojnosti nisam ništa rekao. Ni to da knjiga ne govori iz njegova nadahnuća. Dapače, protiv svoje sam se volje morao

u sebi složiti s njezinim naslovom. Domovina je, nema dvojbe, teško pitanje. Uvijek je to bila crvenim i žutim totalitaristima – komunističkim internacionalistima i kapitalističkim globalistima. A sad je, eto, teško pitanje i kršćanskim univerzalistima. Ni oni više ne priznaju sve boje svijeta.

Kako u takvim okolnostima živi istina? Teško. Istinu od davnina sumnjiči i tlači politička moć. Kada se Isus Krist, doveden pred Poncija Pilata, predstavio kao „put, istina i život“, Rimljanina nije dirnuo ni „put“ ni „život“. On je uzvratio pitanjem: „Što je istina?“ Pilat međutim nije bio filozof. Bio je rimski prokurator Judeje. Njemu nije trebalo znanje radi znanja. Stoga pitanje „Što je istina?“, premda postavljeno ontološki, nije pitalo za bivstvo istine. Štoviše: nije pitalo ni za što. Ono je samo izricalo prijezir moćnika prema bivstvu istine.

Na ontološko pitanje „Što je istina?“ odgovaraju filozofi – tzv. teorijama istine. Sve te teorije u nekoj su relaciji s teorijom korespondencije ili adekvacije, koja se temelji na Aristotelovoj baštini, a istinu definira kao „podudarnost stvari i uma“ (*adaequatio rei et intellectus*). Tu teoriju katkad podupiru i etimologije, npr. grčka, gdje je istina (*ἀλήθεια*) neskrivenost, ili hrvatska, gdje je istina ono što je isto u stvarnosti i u umu.

Naravno, istina ne zaokuplja obična čovjeka teoretski. Ali ona je praktično kruh svagdanji njegova čovjekobitka. Podjednako je potrebna istinoljupcu i lažljivcu. Obojici kao orijentir. Prvomu kazuje kamo treba ići, drugomu od čega bježati. Vidimo to u svakodnevnom životu, koji teče kroz mnoštvo trivijalnih istina i trivijalnih laži.

Događa se međutim da i u krupnim stvarima ostanemo bez sigurna orijentira. Tako smo u prošli petak, dan uoči 12. obljetnice preminuća Franje Tuđmana, na televiziji gledali kako Ivo Josipović i Jadranka

Kosor u Bruxellesu potpisuju ugovor o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. Toga sam dana s visoko obrazovanim štovateljima uspomene prvoga hrvatskog predsjednika slušao govor onoga političko-vjerskog revnitelja što je nekoć s Jakovom Blaževićem „tražio crvenu nit“. Taj nam čovjek svečano ispriča kako mu je Franjo Tuđman protumačio borbu za slobodu, samostalnost i suverenost Republike Hrvatske kao „prvo poluvrijeme utakmice“, a „drugo“ je „poluvrijeme“, reče, najavio kao njezino uključivanje u euroatlantske integracije.

Ne spomenu dični profesor da je u Tuđmanovo doba NATO bio obrambeni vojni savez, koji je prvi put izašao iz područja svojih članica (*out of area*) u proljeće 1999., kada je bombardirao Srbiju, niti reče da je tada Europska unija bila savez suverenih nacionalnih država, u kojemu je svaka članica imala pravo veta i mogla spriječiti svaku odluku protivnu njezinim nacionalnim interesima.

Tako ostadosmo u nedoumici. Nitko se ne usudi priupitati što je kranji smisao te gatke. Je li to, nakon „detuđmanizacije“ Hrvatske i „detuđmanizacije“ HDZ-a, posljednji čin u tom procesu lišavanja – „detuđmanizacija“ Tuđmana? Ili samo nespretna blagoslov bruxelleskim potpisima? Ili možda tek sjajna krpica kojoj je zadaća prikriti kakvu lukrativnu sramotu?

Razumski su sve te mogućnosti podjednako vjerojatne. I nevjerojatne. Što dakle? Hoćemo li, štovani čitatelju, očajavati pred pitanjem što je istina? Ja držim da je bolje sjetiti se *Priča iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić. Napose one *Kako je Potjeh tražio istinu*. Tražimo i mi tako! Srcem. Nikada se ne odričući domovine, vazda svjesni da joj, dok smo živi, ne možemo vratiti svu ljubav koju je u nas uložila.

16. prosinca 2011.

Kako nas vide

Dolazi Božić – blagdan utjelovljenja Riječi. Slavit ćemo porođenje Ditića, darivati ukućane, poželjeti bližnjima, napose našim junacima u svjetskim i domaćim tamnicama, raskoš duhovne radosti i obilje Božjega blagoslova. I bit ćemo *u se vrime godišća* bolji nego inače.

A kakvi smo mi inače? Hm... Počesat ću se iza uha. Nezgodno je u ovom času o tomu govoriti, jer nam se ovaj put, ako je vjerovati gospodarstvenim prorocima, vrijeme Došašća, vrijeme nade, poklopilo s vremenom nadolaska velike krize, vremenom kušnja i nevolja. A kakvi smo inače, na to su pitanje odgovorili izbori. Naše su zrcalo naša nova vlast i naša nova oporba. Mi se u njima – istinito ili lažno, krivo ili pravo, htjeli mi to ili ne htjeli – ogledamo svaki dan. Kako mi vidimo svoje zrcalo, o tomu govorimo, čitamo, pišemo. A kako ono vidi nas? Tko zna!

To se ne može ni doznati neposredno. Nema izravna pristupa tomu viđenju. Ni uhode ne pomažu, jer glavni čimbenici i sebi lažu. A svjedoci? Pouzdani su svjedoci, čini se, samo izgredi u snubljenju

za glasove na izborima i nerazumni postupci nakon izbora. Čime nas snube? Kako koji, kako kada. Obično pristalom vanjštinom, ugladenim nastupom, obećanjem boljega života, sitnim darom. Ali katkada, dakle izgredice, oholost ili nužda naloži drukčije.

Tako su jesenas „kukurikavci“, žudeći za ogorčenom vladavinom, kao „lijevim“ idealom, prijetili smjenama i otpuštanjima. Mete su bili glavni državni odvjetnik i zaposlenici u državnoj upravi i javnim poduzećima. A neporočni je vođa „kukurikavaca“ Zoran Milanović ovih dana, kada je dobio mandat za sastavljanje vlade, najavio da će se nova Vlada prvi put sastati simbolično – na simboličan nadnevak – 3. siječnja!

Ono što su govorili ljudi poput Slavka Linića, Željka Jovanovića, Ranka Ostojića, Radimira Čačića i Vesne Pusić čulo se kao zavijanje gladna vučjeg čopora. Milanovićeva najava odjeknula je kao nemotiviran, atavistički zov vuka predvodnika.

Ali, samo je Milanović donekle iznenadio naciju. Prije tjedan-dva on je nakon izborne pobjede održao blistav državnički govor. A sad je, eto, prizvao najveću traumu u svijesti državotvornih Hrvata. Da stvar bude gora, time je oštetio Novi HDZ. Neprijeporna je naime činjenica da su trećosiječansku politiku razgradnje hrvatske nacionalne države zdušnije provodili Ivo Sanader i Jadranka Kosor nego Ivica Račan i Goran Granić. Tako je, očitujući žudnju za neshvatljivom ideološkom odmazdom, u hipu razbio ono što je bio počeo graditi državničkim govorom nakon izborne pobjede.

Sve u svemu, „lijeva“ nas avangarda vidi kao goli predmet svoje ničim neograničene slobodne volje.

Na dlaku isto vidi nas „desna“ avangarda. Ona je samo malo fleksibilnija. Kao što oholost rađa drskost, tako nužda rađa poniznost. Stoga ne će „desna“ avangarda, kada vidi da joj vlast izmiče, biraču obećavati bolju budućnost. Ona će radije na televiziji opjevavati

svoje biračko tijelo kao Hanibal Lucić svoju *Jur nijednu na svit vilu*. Evo sjajne kreacije Novoga HDZ-a: „U našoj Hrvatskoj žive ljudi čiji se glas ne čuje u medijima. Oni ne viču, ne demonstriraju po ulicama, ne svadaju se po forumima. To je ona tiha većina koja šuti, radi, hrani i čuva ovu zemlju. [...] Oni svoju domovinu vole i kad je lijepo i veselo, ali ju vole i kad je teško. Njih nije lako zavesti lažima, raznim obećanjima i medijskom galamom. Oni svoje odluke donose u tišini, s Hrvatskom u srcu. Vrijedi li njihov glas zbog toga manje? Ne. To je glas koji donosi pobjedu.“

Tako izgleda ideal konzervativne vladavine. Tako vidi Novi HDZ svoje birače. Krasno. Nezgoda je samo u tomu što politički krjepostan puk, kad god mu se pruži prilika, uvijek svrgne vlast koja izda njegove ideale.

Ali, tko zna? Možda nas i jedni i drugi ispravno vide? Stoga nastojmo i inače biti bolji. Barem takvi kakvi smo u se vrime godišća. Samo ćemo tako svoju beskrvnost, svoju mlohavost pretvoriti u stvarnu političku krjepost. A ona će vrlo brzo na provjeru – na referendumu o ulasku Hrvatske u Europsku uniju.

24. prosinca 2011.

Božićna vlast

Pred Božić god. 1990. Hrvatska je donijela svoj Ustav. Od tada ga je četiri puta mijenjala. Triput iz vlastitih pobuda, četvrti put – u lipnju 2010. – na zahtjev iz Bruxellesa. Promjene nisu bile neznatne. Neke od njih, navlastito ove zadnje, flagrantno protuslove svomu kontekstu. To malo komu smeta. No, takva su protuslovlja u takvu tekstu, kako god ona nastala, siguran znak da je zub vremena (ili: duh doba?!) temeljito nagrizao državnu zgradu.

A nije taj ustav običan temeljni zakon. On je Hrvatima puno više. Zato mu katkad tepaju nazivom – Božićni ustav. U nj su pretočene stoljetne težnje hrvatskoga naroda. Još se mnogi od nas živo sjećaju ozračja u kojemu je donesen. Drugi nikad ne će zaboraviti kako su oružjem branili i obranili njegove temeljne vrjednote – državnu slobodu, samostalnost i suverenost. Danas ti ljudi vrte glavom. Ne mogu izaći na kraj s pitanjem: Je li to bio samo san ili su oni tada doista nešto od toga učinili?

Ali, gle, otkako je u petak 23. prosinca 2011. Sabor potvrdio koalicijsku Vladu Zorana Milanovića, kao da se nešto veliko promijenilo! I *Morgenblatt*, i RTL, i *Abendblatt*, i TV Nova, i Vjesnik, i HRT ubacuju u tu dvoumicu naviljke nade. Neki čak govore o – Božićnoj vladi!

Hm, da. Ima nešto u tomu. Milanović i njegovi ljudi danas govore uljudnije nego jučer. Mene se ipak doimlju kao pozna recidiva. Istina, nije to više ona „zloćudna šestorka“. Ponešto je ocvalo, ponešto otpalo. Kao HSLS i HSS. Ponetko je i zaglavio u nezajažljivu pragmatizmu. Kao Ivan Čehok. Nedostaju i „tri mala čovjeka u Maloj kavani“, kako se svojedobno šalio jedan od njih. Uskočili su neki novi ljudi. Dva najmoćnija zagrebačka brda zaposjeli su SDP-ovi trijumviri: Ivo Josipović, Boris Šprem i Zoran Milanović. Oni će, bez dvojbe, lijepo surađivati. A Slavko Linić, Radimir Čačić, Ivan Jakovčić i Silvano Hrelja? To su ljudi pekunijarna nadahnuća. Oni će se držati koalicijskoga sporazuma kao pijani plota. I svi će zajedno, ne kao ljudi koje pokreće ljubav, nego kao očajnici koje pokreće kozmička nepravda, provoditi „bolne rezove“. Ta će dakle vlast biti mnogo bliža „3. januaru“ nego Božiću.

Ali, tko zna? Milanović je iznenada odustao od simbolike 3. siječnja. Njegova će se Vlada, veli, prvi put sastati u četvrtak, 29. prosinca. Odnedavno se taj sinjski napržica ponaša kao koncilijantan gospodin. Drži se državnički dostojanstveno. Zna biti i odmjereno dobrotiv, kao kod primopredaje Banskih dvora. Okanio se i „ovog naroda“ i „ove zemlje“. Sad mu umjesto tih izričaja jugoslavenske političke korektnosti „preko ograde zubne“ posve naravno preskaču „Hrvati“ i „Hrvatska“. Ima i drugih znakova. Ugodno je, primjerice, bilo gledati onaj božićni prizor. Trijumviri izlaze iz zagrebačke prvostolnice, presretne ih HRT, i oni, jedan za drugim, krasnoslove o blagdanu Isusova rođenja. To ugodno? Da, svakako. Puno ugodnije

nego, primjerice, gledati kakva „crvenoga popa“ kako na Iblerovu trgu s SDP-ovom mladeži pjeva *Od Vardara pa do Triglava...*

– Znakovi, znakovi... – šapće oprez. – Malo se što može odgonetnuti na toj razini. Ponajmanje značaj vlasti. Sjetimo se kamo su nas odvele slične bravure Ive Sanadera. Uostalom, zbog više prejasnih razloga ne možemo od ove vlasti bogzna što očekivati. Kakva će ona biti, „božićna“ ili „trećojanuarska“, to je zasad proročko pitanje. No, ona će sama na to pitanje vrlo jasno odgovoriti, djelomice i za manje od mjesec dana. A vrlo će brzo doći na red i ostvarivanje predizbornih obećanja.

Treba dakle gledati što će ta vlast činiti. Hoće li mimo potrebe raskošno njegovati neke smiješne kultove, na primjer zagrebački kult Milorada Pupovca i brijunski kult Rade Šerbedžije; hoće li dokinuti Zakon o ništetnosti (jugoslavenskih i srpskih optužnica); hoće li se lizati s Borisom Tadićem, Milorodom Dodikom i Zlatkom Lagumdžijom... Nema tu mjesta za ozbiljnu dvojbu. Može se gotovo sa sigurnošću tvrditi da hoće. Ali nikada ne treba odbacivati nadu. Uostalom: Gospodinu je sve moguće.

29. prosinca 2011.

Millenium promocija

Uredno smo u ovom tisućljeću mijenjali Vladu. Dvaput smo u siječnju počinjali iznova, a u veljači spoznavali da samo nastavljamo ono što smo prvi put počeli. I sad, evo, opet počinjemo! Ovaj put malo drukčije. Kontinuitet smo prepoznali prije početka. Zvuči nelogično, no ne smeta. Odavno smo navikli da nam se logika i zbilja roguše jedna na drugu. Neka. Ako se i pobodu, ne će biti velike štete. U nas takve razrožnosti suvereno spreže trgovački *zaum*. Kao u imenu tvrtke Millenium promocija.

Ne razumijem se u trgovinu. Za Millenium promociju nisam do prije nekoliko dana ni čuo, akamoli mario. Onda sam nehotice doznao da je to – agencija za upravljanje komuniciranjem. Dakle, osebujna trgovačka tvrtka. Kako mi je komuniciranje bliska djelatnost, odmah me je zasvrbjelo mistično značenje nazivka Millenium promocija. Nastojao sam ga odgonetnuti, ali ništa od toga. Samo sam zapadao u sve veće teškoće.

Obje su riječi tuđe. Prva i oblikom i sadržajem, druga samo sadržajem. K nama su dolepršale iz latinskoga jezika, koji je u Hrvatskoj dugo bio u službenoj porabi. U tom su jeziku one imale pravopisno ruho: *millennium* i *promotio*. Ispravno su ih izgovarali: milenijum i promocijo. Prva je složenica. Znači *mille annorum* – tisuću godina (odnosno ljeta). Druga je izvedenica od glagola *promovēre* – micati naprijed, promicati, unaprjeđivati. Kada je god. 1847. mrtvi jezik latinski umro i u Hrvatskomu saboru, te su riječi potražile utočište u živomu jeziku hrvatskom. Tu su stekle zavičajno pravo u oblicima „milenij“ i „promocija“.

Danas te učene tuđice, kao što vidimo, u hrvatskomu jeziku surovo podmeću nogu „tisućljeću“ i „promicanju“, riječima hrvaticama koje ih tvorbeno oponašaju... – Ma što je sad to? – pitate se. – Kamo on to smjera? Mogao je jednostavno reći: U *milleniumu* nedostaje jedno „n“! – Ali nije to, štovani čitatelju, tako jednostavno. Niti sam ja pravopisna cjepidlaka. Ne smeta mi ni pučki pravopis, odnosno krivopis. Štoviše, uzorno sam snošljiv i prema prostoti u tuđem jeziku i prema „zajedničkoj stečevini“ (*acquis communautaire*) Europske unije. Razumijem dakle da je nekim europski orijentiranim našijencima draži *millenium* (< *mille anorum* = tisuću šupaka) nego *millennium* (< *mille annorum* = tisuću ljeta). O tomu se ne raspravlja. Ne smeta mi ni morfološka mezalijansa – spoj visoka i niska roda, tuđinskoga kraljevića *Milleniuma* i naše seljančice Promocije.

Mene zabrinjava bit, to će reći: duh te veze. A ne mogu s njom ni čisto gramatički izaći na kraj. Bilo da je *Millen(n)ium* tisućšupče ili tisućljeće, nominativna je njegova veza s Promocijom s onu stranu razuma, tj. *zaumna*. U hrvatskomu jeziku ne daje nikakav smisao. Da, u hrvatskomu! A u drugim jezicima? Što ako je tu, pod plaštem europske latinštine, na djelu ili nedjelu ona globalna latinština što

danas sintetičkim jezicima nameće svoje analitičke navike?! Samo duh toga terora slavi kao državnike ljude koji ne mare za državne granice. U nas je slavio Stjepana Mesića, Ivicu Račana, Ivu Sanadera, a danas slavi Ivu Josipovića. Samo duh toga terora slavi i neobuzdano orgijanje smrti kao promicanje općega dobra. Gnusne primjere gledamo svaki dan u Aziji i Africi. Ali ni u tom duhu, gdje je imenica po potrebi pridjev, nema rečeni spoj razumna smisla.

I što da vam velim? Već sam očajavao nad krhkošću znanja, kadli iznenada pade *trak istine u me*. Ne, ne onaj Cesarićev. Puno ozbiljniji trak! I to, ne ćete vjerovati odakle – iz Styrijina *Abendblatta*! Točnije, iz njegova novogodišnjeg Obzora! Tamo se Branimir Pofuk, prebjeg iz WAZ-ova *Morgenblatta*, podjednako oduševljeno i opširno raspisao o Millenium promociji, o tomu kako ona „upravlja komuniciranjem“ i što ona „miče naprijed“. Što je Pofuka oduševilo? Bit će Millenium promocija kao takva, a onda i to što je „terenskim istraživanjem“ 1000 ispitanika Millenium promocija prva znanstveno utvrdila da su se Hrvati odbili od politike i privili znanosti i umjetnosti. Ako tko ipak inzistira na politici, oni puno više drže do integracionista Tita nego do suverenista Tuđmana. To i djela govore. U Tribunju su, dok je Pofuk pisao panegirik Milleniumu, Tuđmanovo poprsje skinuli s postolja i bacili u more. Tako su pokazali da su spremni – ne za dom, nego za referendum o ulasku Hrvatske u Europsku uniju.

4. siječnja 2012.

Politički razum

Izbori su, čujem s više strana, u Hrvatsku vratili politički razum. Možda i jesu. Ali ne vidim nikakva znaka da se takvo što dogodilo. Istini za volju, bili su me iznenadili državnički govori Zorana Milanovića. U prvi mah nisam mogao vjerovati. – Ma čekaj malo! – rekoh sam sebi. – Tko si ti da čovjeku kratiš mogućnost obraćenja?! – No čudoredni je imperativ vrlo brzo ustuknuo pred iskustvom.

Ukratko, državnički su govori bili kazališni „ćorci“ koje je pratila neobična svjetovno-duhovna svirka. Udružile se bezbožničke diple i pobožničke orgulje. Diplilo se: Dolazi božićna Vlada! Orguljalo se: Nova Vlada narodu vraća nadu. Malo je u svemu tomu bilo političkoga razuma. Dominirala je blagost božićnih blagdana.

A ti blagdani traju cijela dva tjedna! Nova vlast nije mogla tako dugo skrivati svoju ćud. I počinila je niz izgređa koji su nam jasno

dali na znanje što nas čeka. Nema iznenađenja. Ali više nema ni dvojbe. Pred nama je, pristojno rečeno, politika kontinuiteta. Sve će biti isto. Samo znatno intenzivnije. Milanović i njegovi političari u svemu će visoko natkriliti svoje prethodnike. Upravo onako kako je Ivo Sanader u svemu nadmašio Ivicu Račana, a Jadranka Kosor u svemu Ivu Sanadera. Neka vam ne smeta oznaka „u svemu“. Ona ovdje nikako ne podrazumijeva kaznena djela. Ni ona zbog kojih se protiv počinitelja vode ni ona zbog kojih se protiv počinitelja ne vode pravosudni kazneni postupci; ta oznaka podrazumijeva samo stvaranje općih uvjeta u kojima se, među ostalim, ostvaruju i kaznena djela.

Kritički je nastrojen čitatelj vjerojatno u nedoumici. Otkud takvo viđenje politike kontinuiteta? Zvuči grozno! Što je to? Bulažnjenje zloguka proroka? Katastrofičarska spekulacija? Hm, da... Može se i tako gledati na tu stvar. Ali klimaks političkoga bezumlja nije ni proroštvo ni spekulacija. Niti sam ga ja iz prsta isisao. On je, na žalost, samo zdravorazumska projekcija dosadašnjeg iskustva. Pogledajmo najsvježije dosege.

Normalan se svijet zgražao god. 2004. kada je Ivo Sanader deklariranog bezbošca Milorada Pupovca uzdignuo na čast sekularnog patrijarha Srpske pravoslavne crkve u Hrvatskoj. Otada je politička Hrvatska redovito na Pupovčevu božićnom domjenku. Ove je godine Pupovac tamo odlikovao Josipa Boljkovca i Radu Bulata, policijske osumnjičenike za zločine počinjene nad Hrvatima. Kšćanski su bezbožnici Ivo Josipović, Boris Šprem i Zoran Milanović u svakom pogledu nadmašili Sanadera. Javno su se sprdali objema kršćanskim vjerama ponosno ističući svoje bezboštvo i pohađajući misna slavlja. Najdalje su dotjerali Josipović i Milanović. Josipović je našao zlatnik u „česnici“ mitropolita Jovana. Kako je na zlatniku bio natpis „Liberté, Égalité, Fraternité“ i lik pijetla,

simbol Kukuriku-koalicije, Josipović ga je darovao Milanoviću, a Milanović – Srpskoj pravoslavnoj crkvi.

Ministar znanosti, obrazovanja i športa Željko Jovanović i ministar zdravstva Rajko Ostojić, odmah su nakon primopredaje Banskih dvora lektorirali nazive svojih ministarstava. Jovanović je umjesto „športa“ dao upisati „sport“, a Ostojić je „zdravstvo“ zamijenio „zdravljem“. Na to je reagirao Institut za hrvatski jezik. Branio je progane riječi. „Šport“ tvrdnjom da smo tu riječ i njezin izgovor preuzeli od Nijemaca, a ne od Engleza, a „zdravstvo“ semantičkom razlikom, tvrdeći da je zdravstvo djelatnost, a zdravlje stanje organizma. Argumentacija nije netočna. Ali je kukavički nedorečena. U Institutu naime sigurno znaju da nas te „inovacije“ ne zapljuskuju iz Engleske, nego iz „regiona“ – iz Republike Srbije i Republike Srpske.

Ta kukavština otvorila je Jovanoviću i Ostojiću put jezikoslovne slave. Jovanović je svoju „inovaciju“ opravdao imenom novina „Sportske novosti“, a Ostojić svoju metaforičkim nazivom zdravstvenih ustanova – „dom zdravlja“. Argumentacija je razložno slaba, ali politički jaka. I, što nije nevažno, besramna poput promidžbe koja Hrvatsku vabi u Europsku uniju, jer tuđinskim imperijalnim naplavinama daje status hrvatske kulturne baštine. Ništa novo. Nešto je slično već učinio Ivo Sanader kada je, s mjesta predsjednika Vlade, rekao da će on – bez obzira na gramatičare i pravopisce – „ne ću“ pisati sastavljeno! Nitko se tada nije usudio podsjetiti Hrvate da ni Cezar nije bio nad gramatičarima (*nec Caesar supra grammaticos*). A sad nam, evo, najslavnijega predsjednika Vlade natkriljuju i kukuriku-ministri! Jovanović čak prijeti jednim, obveznim pravopisom. Svaka čast. Hrvatskoj doista treba takav pravopis, koji bi izradila struka. Nevolja je u tomu što Jovanović neodoljivo podsjeća na svoga davnog ministarskog kolegu Božu Maksimovića – Kundaka. A stvar je ozbiljna. Jer ni ministrici kulture

Andreji Zlatar nije mrska multikulturalnost. Gospođa veli da bi, ako u Francuskoj ravnatelj kazališta može biti Nijemac, u HRT-ovu Programskom vijeću mogao biti i jedan Srbin ili Slovenac. Ima li se, uz to, na umu najava ministra financija Slavka Linića da će Vlada prodati Hrvatsku poštansku banku i Croatia osiguranje, postavlja se pitanje: Komu to nova Vlada vraća nadu?

A politički razum? Njega nema ni u čemu što se oko nas događa. To i slijepac vidi. Možda su ga izbori *po skrivečki* vratili u Hrvatsku? Ne vjerujem. Ali svašta je moguće. Dvojbu će razriješiti rezultati referendumu o ulasku Hrvatske u Europsku uniju.

14. siječnja 2012.

Oni su odlučili

Kako se primiće referendum, ljudi su sve nervozniji. Pitaju se: Što je našim političarima? Zar su poludjeli?!

Osobito ih srdi državni vrh – Ivo Josipović, Zoran Milanović i Boris Šprem. Gospoda su sišla na zagrebački Cvjetni trg i tamo proslavila 20. obljetnicu međunarodnoga priznanja hrvatske državne samostalnosti i suverenosti. Poenta proslave bio je poziv državljanima da u nedjelju 22. siječnja plebiscitarno odbace – državnu samostalnost i suverenost. Ljudi se pitaju: Tko je tu lud? Oni koji govore ili mi koji slušamo? – Nitko, nitko nije lud! – tumače SDP-ovi i HDZ-ovi mudraci. Ta proslava i taj poziv doista protuslove jedno drugomu, ali samo formalnologički, jer je ulazak u Europsku uniju, kao što veli Jadranka Kosor, strateški cilj hrvatske državne politike. Tko na to gleda očima Heraklita Efeškoga (Sve teče), Nikole Kuzanskoga (*coincidentia oppositorum*), Petra Preradovića (Stalna na tom svijetu samo mijena jest!), Ive Sanadera (Europska unija nema alternative) ili Friedricha Engelsa (Sloboda je spoznana nužnost), taj ne osuđuje to formalnologičko protuslovlje

jer vidi da je ono u biti dijalektičko jedinstvo suprotnosti koje, kao potencijalna energija, Hrvatskoj jamči blistavu budućnost.

Za razliku od umnih svjetovnjaka, duhovnici izbjegavaju dijalektičku metodu. Oni za istu stvar agitiraju Božjom objavom. U Karlovcu je nakon tamošnje proslave spomenute obljetnice vojni biskup Juraj Jezerinac preko Hine ovako krijepio malodušne Hrvate: „Ovaj datum međunarodnog priznanja Hrvatske jest poticaj da uvidimo da se ne trebamo bojati ulaska u Europsku uniju, apsolutno ne. Ako itko želi jedinstvo Europe i svijeta, to su prije svega kršćani. Isus je sam rekao 'da svi budu jedno', to je cilj.“

Podjednako se divim i svjetovnomu i duhovnomu diskursu, ali malo sam što od toga razumio. Vjerojatno su krive rupe u mojoj naobrazbi. Ne mogu povjerovati da su filozofi i pjesnici stoljećima smišljali metafizičke izlike za buduće političke mufljuzе. A možda sam i slabovidan. Godinama čitam *Novi zavjet*, ali ne vidjeh da Isus igdje govori o ustrojavanju nekakve, a kamoli europske ili čak svjetske, političke zajednice. Što dakle? Možda griješim, ali zasad duboko vjerujem da ulazak Hrvatske u Europsku uniju nije ni metafizičko ni vjersko pitanje. To je, kao što se neki dan na HTV-u oteło Vesni Pusić, pitanje političkoga stava.

Politički razlozi za ulazak Hrvatske u Europsku uniju morali bi biti nadnaravno jaki. Zašto? Zato što nasuprot njima stoje najviše političke vrjednote: sloboda, samostalnost i suverenost hrvatske države. To su politički neosviještenu čovjeku politološke apstrakcije, ali one su u hrvatskomu slučaju krvavo konkretne. Izborene su u Domovinskom ratu. Za njih je cvijet hrvatske mladosti žrtvovao život ili zdravlje. Zbog njih su nam Srbi i Crnogorci razarali gradove, spaljivali sela, pljačkali i uništavali materijalna i kulturna dobra.

Ali što nedostojnim političkim elitama znače državna sloboda, samostalnost i suverenost? Vidjeli smo to na Zapadnobalkanskom

summitu EU održanom u Zagrebu god. 2000. Na tom su skupu Stjepan Mesić i Ilica Račan bez oklijevanja tevrjednote i Domovinski rat bacili u koš za smeće. Otada se vlast posvetila progonu ratnika. Istaknutiji su obeščašćeni i gurnuti u tamnice. Zašto su vlastodršci to činili? Domovinski rat očito nije bio njihov rat. Da jest, zar bi tako hrlili u zagrljaj onima koji su nam god. 1991. embargom na uvoz oružja kratili prirodno pravo na samoobranu? Zar bi ih podmićivali narodnom imovinom i dodvoravanjem Srbima? Zar bi im u besćenje prodavali sve što su u Hrvatskoj htjeli kupiti, od banaka i telekomunikacija do prirodnih izvora narodnoga blagostanja, od trgovačkog prostora do medija? Zar bi se odrekli suverenog prava na isključivi gospodarski pojas na Jadranu i doveli u pitanje državnu granicu sa Slovenijom?

Sada će poniženu i očerupanu Hrvatsku uvaliti u Europsku uniju. Učinili bi to bez referenduma, kao što su je uvalili u NATO, ali Unija traži demokratsku legitimaciju svojih prava u Hrvatskoj, prije svega prava na slobodno kretanje ljudi, robe i kapitala. No, ni hrvatskim vlastodršcima nije naodmet demokratski legitimirati svoje protuustavne stečevine: petstotinjak posve irelevantnih, ali dobro plaćenih mjesta u bruxelleskoj administraciji. Te su stečevine plaćene obećanjem da će nedjeljivi državni suverenitet 4,5 milijuna Hrvata dijeliti s 500 milijuna Europljana. Ne treba osobita pamet da se vide pogubne posljedice te trgovine za demografsku, a onda i političku, gospodarsku i kulturnu budućnost Hrvatske. Zato nas vabe na referendum, zato nam se ulaguju: Vi odlučujete!

Što dakle? Oni su odlučili. Ali mi ipak izađimo na referendum. A što se tiče demokratskog legitimiranja protuustavnog ugovora, dobro razmislimo možemo li to učiniti sebi, svojim predcima i potomcima.

17. siječnja 2012.

Lažni referendum

U nedjelju, 22. siječnja 2012., dva sata prije ponoći Državno je izborno povjerenstvo objavilo vijest da su Hrvati na referendumu porazili – Hrvatsku. I to dvotrećinskom većinom. Za utapanje države u Europsku uniju glasovalo je 66 posto, a protiv utapanja 33 posto državljana. Nedostatni 1 posto pokrivaju decimale. Površno oko obično zanemaruje te veličine. Ali one su, kako god neznatne bile, i te kako važne. Bez njih rezultati referenduma ne bi bili tako uvjerljivi.

Nitko ni u svijetu ni u Hrvatskoj nije očekivao takav trijumf izravne demokracije. Zbog toga su odasvud pljuštale čestitke. Hrvatskoj su državnoj vlasti osobito srdačno čestitali njezini prijatelji iz Bruxellesa i Beograda, iz Strasbourga i Banje Luke. Ali tri su se predsjednika – predsjednik Države Ivo Josipović, predsjednik Vlade Zoran Milanović i predsjednik Sabora Boris Šprem – u tom vrtlogu sreće držala kao tri pokisle kokoši.

Prvi je to javno uočio Dražen Lalić. On je u HTV-ovu 3. Dnevniku trojici predsjednika i spočitnuo takvo držanje na svečanosti upriličenoj u Saboru. Zamjerio im je što se u svečanim govorima nisu osvrnuli na nisku izlaznost birača na birališta. Opaska je politološki na mjestu. Ona upozorava na flagrantan sraz legalnosti i legitimnosti. Ali psihološki je neumjesna, a čudoreдно okrutna. Sam se naime Lalić, čim je zaustio, oslonio na izreku crnogorskoga vladike P. P. Njegoša da uz „čahu meda“ vazda ide „čaha žuči“. Hm... da! Zgodan oslonac. Ali na taj se oslonac oslonila čovječnost koja od sretnih nesretnika traži da pred cijelim svijetom svečano „merače“ ispijajući „čahu žuči“.

Stvar je svakako više nego škakljiva. Josipović, Milanović i Šprem mogu biti ovakvi ili onakvi političari, ali nisu neuki ljudi. Sva trojica su pravnici. Josipović je uz to barjaktar NOVE PRAVEDNOSTI. Oni, kao nedvojbeni eurohrvati, jamačno uživaju u dvotrećinskoj većini glasova koja podupire njihovu politiku. Ali znaju da je ta europska pobjeda na hrvatskomu referendumu besramna prijevara. Zna to i zloduh hrvatske politike, pravnik nad pravnicima – Vladimir Šeks. No on se prijevarom diči. Tom se hvastavcu sigurno nije omaknula izjava: Da nismo promijenili Ustav, ne bismo danas ušli u Europsku uniju.

Tako rečeno, ne zvuči loše. Ali što to znači? Tko zna Šeksov način govora, ispravno će prevesti: Da nismo – *nota bene*: pod mojim vodstvom! – promijenili Ustav, ne bismo naciju *identificirali, locirali, ubitili i transferirali* u Europsku uniju.

Hvastavi pripovjedač ovaj put ne laže. Ustavni je članak 141. određivao da se o udruživanju Republike Hrvatske s drugim državama odlučuje na referendumu većinom glasova ukupnoga broja birača u državi. Tako kvalificirana većina saborskom je Savezu za Europu bila previsoka. Nije mu bila prihvatljiva ni većina glasova

natpolovične većine ukupnoga broja birača. Stoga su odmetnici, pod vodstvom ustavnopravnog buljubaše Šeksa, otišli korak dalje. U navedenom su članku ukupni broj birača zamijenili brojem birača koji izađu na birališta. Tako su, dokinuvši referendumu kvorum, i većinu manjine ukupnoga broja birača ustavnopravno ovlastili da pravovaljano odluči o udruživanju! Mudro. Ali nestručno. Referendum naime, ako na birališta ne izađe više od 50 posto birača, nije referendum, nego – propali referendum.

U Slovačkoj je, veli Mirjana Kasapović, vlada god. 1998. raspisala referendum o privatizaciji nekih strateških tvrtaka u državnom vlasništvu. Referendum je propao, jer je na birališta izašlo samo 44 posto birača (*Abendblattov Obzor*, 21. siječnja 2012.). U Hrvatskoj je za 22. siječnja 2012. raspisan referendum o članstvu u Europskoj uniji. Na birališta je izašlo još manje – 43 posto – birača. Ali lažni referendum nije propao! Naprotiv, domaća i inozemna javna priopćivala uglas kliču: Dvije trećine Hrvata poduprle ulazak Hrvatske u Europsku uniju!

A svi mi znamo istinu. Njezinu težinu osjećaju i ona tri predsjednika. Dvanaest godina crno-bijele promidžbe, dvanaest godina ocrnjivanja Hrvatske i veličanja Europske unije, dvanaest godina kuknjave nad hrvatskim siromaštvom i bakanja o bruxelleskim fondovima, dvanaest godina indoktrinacije i cenzure, dvanaest godina tlačenja i zastrašivanja – sve to zgusnulo se u završnu barnumsku reklamu. Nikad nije s tako visokih mjesta u tri tjedna izrečena tolika hrpa budalaština. Čak je dijeljenje proglašeno množenjem! Revni su nas eurohrvati uvjerovali da ćemo ojačati nedjeljivi hrvatski suverenitet ako ga budemo dijelili s 500 milijuna nehrvata. U tom vrtuljku vrtjelo se svašta: i vlast i oporba, i predsjednici i ministri, i biskupi i akademici, i poslodavci i sindikalci, i športaši i umjetnici – riječju, svi hranjenici državnoga

proračuna. Kada je bilo jasno da je sve to malo, mobilizirano je sve što se mitom ili ucjenom mobilizirati dalo. – I što su postigli? Blagoslov manje od jedne trećine hrvatskih državljana s pravom glasa.

Ako koga zbunjuju vijesti da bruxelleski moćnici priznaju propali (ili lažni) referendum o ovisnosti, neka se sjeti kako su tamo priznavali referendum na kojemu su Hrvati god. 1991. plebiscitarno glasovali za neovisnu Hrvatsku. U Bruxellesu su dosljedni.

A što sad? Demokratska bi vlast nakon takve pljuske odstupila. Ali zagrebačka se brda ne će ni stidjeti. Tamo je Šeksova legalnost neusporedivo vrjednija od izborne legitimnosti.

26. siječnja 2012.

Eurohrvatska bljuzga

Eurohrvati su čudan soj ljudi. Malo je reći: protivnici hrvatske državne slobode, samostalnosti i suverenosti. Pretke im je Ante Starčević nazivao mamelucima, magjarolcima, slavoserbima. Eugen Patak u *Haaskom sapunu* sažimlje svoje viđenje te čeljadi u jedinstven opažaj. To su, veli, jugani. Njima je tuđinski jaram (lat. *iugum*) – simbol narodne sreće! Slično misli Slaven Letica. On te ljude naziva euronima. Novotvorinu obrazlaže tvorbenom analogijom s „mađaronima“. Obrazloženja su zgodna, dapače dražesna. Osobito stoga što tobože nastoje, ali ne uspijevaju od „jugana“ odagnati pomisao na Jugu, a od „eurona“ pomisao na *nervus rerum* – euro.

Ima i mnogo žešćih, vrlo nepristojnih imena kojima Hrvati krste taj ljudski soj. Sva su ona nabijena zgražanjem, gađenjem, prijezirom. Neka i mržnjom. Eurohrvati to zasad dobro podnose. Drže se one: Zovi me loncem, ne udri me kolcem. No već se pronosi glas da bi ta imena mogla biti kažnjiva. Politički su, tvrde upućeni, nekorektna. A

spoznajno? Premda katkad više govore o krstitelju nego o kršteniku, ona najčešće bilježe ispravnu predodžbu o naravi i čudi tih ljudi. Eurohrvat nije nužno etnički Hrvat. On je neobičan politički Hrvat. Biće koje čudesno bivstvuje – potvrđuje ono što nije, nijeće ono što jest. Hrvat je, primjera radi, Europljanin po tomu što je, među ostalim, i politički Hrvat. Eurohrvat je Europljanin uglavnom po tomu što se odriče političkoga hrvatstva. Zdravi razum svodi to stanje stvari na formulu: Kakav Hrvat, takav Europljanin.

Odnos je takva bića prema zbilji i istini nužno osebujan. Mi u Hrvatskoj imamo puno umnika koji neumorno motre, opisuju i tumače sve oko sebe, ali ne znam da je itko ozbiljno promotrio, a kamoli opisao i protumačio tu osebujnost. Možda stoga što su eurohrvati poodavno Hrvatima i vlast i oporba. U takvim prilikama istina je obično neumjesna, pa i načelno sumnjiva. Kao u Judeji pod Poncijem Pilatom. A odatle je, rekao bi šegrt Sigmunda Freuda, samo korak do nesvjesna zaključka da je istina općenito subverzivna i da kao ništa drugo podriva europski sklad hrvatskoga društva.

I doista! Vidjeli smo prije tjedan-dva kako nesvijest suzbija tu subverziju. Politika, vjera i znanost – da ne velim: zdrave snage hrvatskoga društva – složno su uložile sav svoj ugled u zajednički poziv Hrvatima da plebiscitarno legitimiraju dvanaestgodišnji protuzakoniti eurohrvatski teror obilno garniran lažima i prijevarama, progonima i uhićenjima, optužnicama i osudama. Iz općega suglasja o pozivu iskočili su – tko prije, tko poslije – rijetki pojedinci. Ruža je Tomašić u Hrvatskomu saboru prolila šalicu oporbene kamilice; vlč. Ivan Miklenić i vlč. Stjepan Razum disonantno su pozvonili u Katoličkoj crkvi; dva-tri akademika ostentativno su zadrijemala u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti.

I što se dogodilo? Vlast i oporba, Crkva i Akademija, Paul Vandoren i GONG, radio i televizija, WAZ i Styria zapeli su iz

petnih žila. I – vjerovali ili ne – združenim su snagama projektu nacionalne izdaje priskrbili 29-postotnu potporu biračkoga tijela! To je imponirajuće postignuće. Ne toliko samo o sebi koliko ga takvim čine eurohrvatske okolnosti. Ustav je Republike Hrvatske, na poticaj iz Bruxellesa, god. 2010. odredio da se o udruživanju Republike Hrvatske s drugim državama odlučuje na referendumu većinom glasova birača koji izađu na birališta – u krajnjem slučaju: glasovima dvojice od trojice birača. Na referendum o članstvu Republike Hrvatske u Europskoj uniji izašlo je 43 posto birača! Po Ustavu mnogo. Ali po Zakonu o referendumu nedostavno. Zakon naime određuje da referendum može biti valjan samo ako na birališta izađe većina ukupnoga broja birača. Referendum je dakle o članstvu u Europskoj uniji – zakonski – propao. Ali to nije obeshrabilo eurohrvate. Oni su objavili da su dvije trećine Hrvata odobrile njihov pristupni ugovor s Europskom unijom! Vijest je obradovala Bruxelles. A prijateljsku je Slovačku bacila u tako dubok trans da je njezin parlament ratificirao taj ugovor prije nego što ga je potvrdio Hrvatski sabor.

Stvar je međutim kristalno jasna. Ustav je dokinuo, a Zakon ušćuvao pojam referendumu. Ustavna je odredba, kao što reko, bila namijenjena ulasku u Europsku uniju. A zakonska odredba? Tko zna. Šaljivac bi rekao: Izlasku iz Unije. Ali stvar nije nimalo šaljiva. Ozbiljno je i predstavljena Ustavnomu sudu. A podjednako je neugodna nositeljima svih triju grana državne vlasti. Stanu li na stranu Ustava, pogazit će pojam referendumu. Stanu li na stranu Zakona, poništiti će referendum kojim su se – dvotrećinski – hvastali. Ustavni se sud dosad oglušivao o slične predstavke. Ali ako ga pritisnu veće nevolje, morat će se odlučiti za vlast ili za državu. Odluči li u interesu vlasti, to će biti velika šteta i velika sramota; odluči li u korist pravne države, to će biti manja šteta i manja sramota. Trećega nema. Dok se predstavka kiseli na

Ustavnomu sudu, bruxelleski trubači ne miruju. Oni vragometno likuju. Trube kako su na referendumu eurohrvati do nogu porazili hrvatske suvereniste. Slušam tu dreku i pitam se: Što je to? Zar su hrvatski domoljubi s pozicije vlasti pozvali naciju na referendum o slobodi, samostalnosti i suverenosti Republike Hrvatske? I dobili potporu samo 29 posto svih državljana s pravom glasa? Ili je toliko birača glasovalo za negaciju tih vrjednota – za neslobodu, nesamostalnost i nesuverenost Republike Hrvatske!? Svašta. Tu je dreku neobično osolila moralno-politička lekcija koju je Davor Butković, *Morgenblattov* skribent slavan po lažnom razgovoru s Ivom Sanaderom, očitao suverenistu, piscu i akademiku Slobodanu Novaku!

No ta je bezobrazna bljuzga – svetoga mi Kakacija! – mačji kašalj u usporedbi s posve ozbiljnom apologijom propaloga referenduma. Dragan Zelić, izvršni ravnatelj GONG-a, građanske udruge duboko odane riznicama hrvatske Vlade i Delegacije EU u Zagrebu, nesumnjivo je jedna od politološki obrazovanih glava među eurohrvatima. Zna čovjek što je referendum. I brani ga od Državnoga izbornog povjerenstva na presudnoj točki. Zelić naime tvrdi da na birališta nije izašlo 43 posto, nego znatno više od polovice biračkoga tijela. Podatci su Državnoga izbornog povjerenstva pogriješni jer zbog nesređenog popisa birača nitko ne zna ukupan broj birača. Zgodno. Nezgodno je međutim pitanje: Kako možemo znati polovicu ako ne znamo cjelinu? Ili: Kako Dražavno izorno povjerenstvo može organizirati, provesti i evaluirati valjan referendum ako ne zna ukupan broj birača? Bruxelleski trubači ne postavljaju nezgodna pitanja, oni marljivo razvlače zgodne odgovore. Onako kako su to ovaj put učinili Višeslav Raos u Vijencu i Boris Pavelić u Novom listu.

6. veljače 2012.

Pod barjakom nevjere

Europa odavno ne živi od vjere. Ne mislim: od vjere u Boga. Ne živi od vjere u najviše političke vrjednote. Po tomu je posttudmanovski politički postav u Hrvatskoj uzorno europeičan. Ljudi koji artikuliraju političku volju nacije ne vjeruju u slobodu, samostalnost i suverenost države. Ni „lijevi“, ni „desni“, ni „srednji“. Da vjeruju, ne bi onako, bez ikakva srama, složno potvrdili valjanost propaloga referenduma o članstvu Hrvatske u Europskoj uniji. Na to oni odmahuju rukom. U što onda vjeruju? U državni proračun i upravljanje tvrtkama u državnom vlasništvu! O tomu neporecivo svjedoči saveznički prijepor među Milanovićevim ministrima – Mirelom Holy i Radimirom Čačićem.

Ništa neobično. Nagledali smo se takvih razmirica u svim posttuđmanovskim vladama. No nijedna nije pala. Izborni je plijen sve te vlade uredno držao u sedlu do isteka mandata.

Politika se pod barjakom nevjere u najviše političke vrjednote nužno srozava u hajdučiju. Kada nacija ostane bez prirodnih i društvenih izvora blagostanja, iz pučke bijede obično raste sramotna slava bogatih, nikada najbogatijih harambaša. Vidimo to u Remetincu. Kaznenim ćemo primjerima, tvrde političari, u puku užeći vjeru da je pravda, premda spora, ipak dostižna. Na žalost, ne će. Vjeru ne užižu nevjernici. I kada se drukčije čini, oni samo raspiruju niske strasti – mržnju, zavist, zlobu, pakost. Koga te strasti obuzmu, taj ne vidi ništa drugo. A nije ih lako odagnati. Još je teže poplašiti strah za vlastiti opstanak ili za blagostanje obitelji i prijatelja. Zbog prve teškoće malo je tko dosad mogao, a zbog druge malo se tko dosad usudio opaziti ono što je odavno očito. Nevjera naših političara u najviše političke vrjednote nije samo orobila, ona je i porobila naciju. I to tako teško da je dovela u sumnju sve njezine ideale, pa i vrijednost vlastite države.

Sumnja u političke vrjednote podgrijava zabludu Karla Marxa da je država tlačiteljski aparat, koji će po zakonima povijesne dijalektike nužno odumrijeti. No ljudi koji su sudjelovali u Domovinskom ratu i njihova djeca dobro znaju kako stvari stoje. Uspostava je države vrlo skup pothvat. Plaća se u krvi. Nacija ne uspostavlja državu zbog objesti – da bi sama sebe tlačila! Ona uspostavlja državu zbog prijekne potrebe – da joj čuva i štiti domovinu.

A što je domovina? Odgovor obično nabraja počela: zemlja, voda, zrak. To je u redu. Ali Hrvatu je, kao što pjeva Antun Mihanović, domovina prije svega stare slave djedovina. Ona je sav baštinjeni prirodni i duhovni prostor u kojemu se Hrvat čuti svojim na svomu; domovina su mu i svi ljudi, živi i mrtvi, i sve biljke i životinje, sve

prirodnine i umjetnine u tom prostoru; duhovna mu je domovina duša toga prostora – hrvatski jezik.

Kako država štiti domovinu kada politika živi od vjere u najviše političke vrjednote, pokazuje sljedeća zgodna. Malo prije raspada Jugoslavije u zagrebačkom Leksikografskom zavodu „Miroslav Krleža“ sjede dva leksikografa, piju kavu i čitaju novine. U sobu upada slavni jezikoslovac. Odmah s vrata zausti nešto o nazivu hrvatskoga jezika. „Ma da“, prekine ga domaćin, „to, prijatelju, nije akademsko pitanje! Sjedni k nama i popij kavu.“ „Nije, veliš, akademsko pitanje? Nego kakvo?“ „Vojno-policijsko.“ „Molim?!“ „To će ti kolega protumačiti.“ „O, da“, uskoči drugi leksikograf, „umno zbori kolega! Stvar je brutalno jednostavna. Jezik koji izgubi vojsku i policiju postaje narječje, a narječje koje stekne vojsku i policiju postaje jezik.“ „Vi ste obojica ludi!“, zgrozi se jezikoslovac i ode ne popivši kavu. Nakon godinu-dvije opet isti prizor. Jezikoslovac se, odmah s vrata, ispravlja: „Niste vas dvojica tako ludi kako sam ja mislio! Eto, otkad imamo ovo malo Zbora narodne garde i ovo malo pričuvnoga sastava policije, nitko ne postavlja pitanje naziva hrvatskoga jezika.“

Što se u međuvremenu dogodilo s hrvatskim jezikom? Ustav ga je proglasio službenim jezikom u Republici Hrvatskoj. Objavljeno je nekoliko stotina rječnika, nekoliko gramatika, čak i nekoliko pravopisa. U inozemstvu je na sveučilištima otvoreno nekoliko katedara. HDZ-ova je vlast na posljetku, odričući se samostalne i suverene hrvatske države, hrvatskomu jeziku ishodila status službenoga jezika u Europskoj uniji.

Na prvi pogled – divota! No, dobar je dio te divote šupalj. Strani se vlasnici i koncesionari u svojim tvrtkama ne pridržavaju ustavne odredbe. Rječnici i gramatike mnogo su bolji nego što su bili. A pravopisni pluralizam? Ta besmislica ima smisla samo

kao diverzija protiv pravopisnoga standarda. Pravopis je naime isključiv. On priznaje samo sebe sama. Sve mu je drugo – krivopis. Ni status službenoga jezika u Europskoj uniji nije nešto čemu se treba radovati. Europsko se povjerenstvo nije time obvezalo čuvati hrvatsku duhovnu domovinu; samo je obećalo na tom jeziku, ako se bude tako zvao, slati u Hrvatsku svoje direktive.

Nacija se nema čemu nadati od države dok joj se država ne izvuče ispod barjaka nevjere u najviše političke vrjednute. To je poodavno jasno. Navlastito od onoga časa kada se Biškupičevo Ministarstvo kulture dragovoljno uključilo u stoljetno velikosrpsko osporavanje imena i bića hrvatskoga jezika podupirući novcem hrvatskih poreznih obveznika tiskanje knjige Snježane Kordić *Jezik i nacionalizam* (Zagreb, 2010.). Nije to bio nehotičan izgred. Bila je to dragocjena unutarnja potpora vanjskomu bruxellesko-haaškom nastojanju oko stvaranja jedinstvenoga hrvatsko-bošnjačko-srpskoga jezika (b-h-s) namijenjenog Zapadnomu Balkanu. Nema sumnje da će tim smjerom nastaviti i SDP-ov ministar znanosti, obrazovanja i športa Željko Jovanović koji je najavio izradbu novoga – jedinoga i jedinstvenoga – hrvatskog pravopisa za potrebe bruxelleske administracije.

I što sad? Ništa. Sve su to budalaštine. One ne mogu ugroziti hrvatski jezični standard. Ako se svi sadašnji pravopisi normativno razlikuju u samo 2–3 posto slučajeva, nema dvojbe da je hrvatski jezik pravopisno ne samo visoko, nego i čvrsto standardiziran. No te su budalaštine svakako jasan znak da nacija, ako želi sačuvati domovinu, mora temeljito rekonstruirati državu. Domovinu je naime mnogo lakše braniti od tuđe nego od svoje države.

14. veljače 2012.

Pokapanje mrtvaca

Bio je svakakav, tj. nikakav. Živio je gotovo 72 godine. To je za hrvatske prilike dug vijek. Starca smo već bili zaboravili, kadli nam ministar financija Slavko Linić, hineći sućut, priopći tužnu vijest: Vjesnik je mrtav. I treba ga pokopati.

Vijest je pogodila siročad. A taknula je i svojtu. Prvi briznuše u plač, udariše u kuknjavu, drugi u naricanje. Ljudi se tresu, ne toliko od tuge za pokojnikom koliko od egzistencijalne jeze. – Dobro – rekoše – Vjesnik! A što će biti s nama?! – Glavni je urednik Bruno Lopandić izvan sebe. Ne ide mu to u glavu. Mrtvac je, misli on, još živ. Stoga očajnički viče: Ne dajte da umre! Vjesnik je institucija! Vjesnik je povijest! Poziva se čovjek i na „antifašizam“, što će reći: na sam smisao „lijeve“ vlasti u Hrvatskoj, te zaklinje partijce da crnu odvrate keru od negdašnjega Hermesa Komunističke partije. Ali ni drugovi nisu što su nekad bili. Oni danas sve što ne može opstati na tržištu bezobzirno posvećuju smrti.

– Oho! – pomislit će tkogod. – Sad će zakukati nad Vjesnikovim odrom! – Ma, ne ću. Nije meni Vjesnikova kuća nikad bila škola novinarskog profesionalizma. To bulazne oni koji su se izlegli u Vjesnikovu gnijezdu, a povijesna ih bura poslije odnijela u WAZ i Styriju. Vjesnik je pola stoljeća iz dana u dan ideološki ponižavao zdravi razum. Kada sam ga ja čitao, u njemu se sve vrtjelo oko „bespovratnog zajma“, „pozitivne nule“ i „revolucionarne strpljivosti radničke klase“. Visoke vrjednote koje vrište iz tih izričaja nadvisivala je samo mržnja prema velikomu slovu U. Neko vrijeme tim slovom nije smio počinjati naslov. U ZAGREBU SNIJEG obvezno se pretvarao u SNIJEG U ZAGREBU. Smijete se? Mislite, nemoguće? Kad sam to čuo, i ja sam tako mislio. A onda, godine 1987., bi Univerzijada u Zagrebu. Po cijelom gradu rasprostro se njezin logo – YNIVERZIJADA! Ma, ne, nemoguće! To nije to. To se, mislio sam, dizajner igra. Blesan misli da je pametan! Ali, evo, otada je prošlo četvrt stoljeća i tek je ovih dana Ivo Josipović, predsjednik Republike Hrvatske, s govornice izraelskog Knesseta raspršio moje dvojbe. U Hrvatskoj je, reče, ustaška „zmija oslabjela, ali postoji“. Blago Predsjedniku! Ne mora Hrvatima dokazivati svoje tlapnje.

Nije morao ni Vjesnik. Godine 1940. ilegalno ga je pokrenula Komunistička partija. U komunističkoj Jugoslaviji od sličnih se listova razlikovao po još nižem stupnju slobode misli i izraza. Nakon raspada te države protejski je mijenjao ime, format i podnaslov. Od „glasila Socijalističkoga saveza radnog naroda Hrvatske“ prometnuo se god. 1991. u „politički dnevnik“. Malo zatim, god. 1992., promijenio je ime u Novi Vjesnik i deklarirao se kao „dnevnik za demokratsku Hrvatsku“. Godine 1993. vratio se svomu starom imenu, ponosno se u podnaslovu predstavivši kao „hrvatski politički dnevnik“. Kada su Ivica Račan i Dražen Budiša god. 2000. pokrenuli politiku „novoga smjera“, Vjesnik je pod

glavnim urednikovanjem Igora Mandića iz podnaslova izostavio pridjev „hrvatski“. Za Sanaderove i Kosorićine vladavine opet je bio „hrvatski politički dnevnik“, ali je, dok su ga uređivali Darko Đuretek i Bruno Lopandić, spao na – 4000 prodanih primjeraka! Kako? Zašto? Tko je kriv? Teško je reći. Vjesnik nikad nije bio svoj, osim donekle u kulturnoj rubrici. Morao se držati načela: Ne grizi ruku koja te hrani. Načelo je u redu. Ali koga Vlada hrani, taj nema što tražiti na tržištu. Drugim riječima, Vjesnik može svoju „ozbiljnost“ i „analitičnost“ vezati WAZ-ovu ili Styrijinu mačku o rep. Nitko dakle nije kriv. Sramotno živio, sramotno skončao.

Uf, umalo se ne ugrizoh za jezik! Ali kako ovo nije posmrtno slovo, nisam se dužan držati izreke: O mrtvima samo dobro. Ako komu treba takvo štivo, tomu skrećem pozornost na žanrovski besprijekoran nekrolog Nenađa Polimca u WAZ-ovu *Morgenblattu* (18. 2. 2012.).

No, vratimo se predmetu. Nije posve šuplja ni Lopandićeva argumentacija. Vjesnik jest i institucija i povijest, točnije – povijesna institucija. Što se tiče „antifašizma“, tu sam malko zbunjen. Meni je „antifašizam“ suodnosan (korelativan) pojam. Nema antifašizma bez fašizma. Kao što nema sjevera bez juga. Čini mi se da je i naš državni poglavar u Svetoj Zemlji bio misaono na tom tragu. Lopandić međutim osamostaljuje, „odrešuje“ (apsolutizira) taj pojam. A protimba fašizmu gdje fašizma nema neodoljivo podsjeća na borbu protiv apartheida (rasne segregacije) u Donjem Surkovcu kako je zabilježena u *Tornju*, satiričnom romanu Ivana Kušana. Ipak, ima tu jedna mala razlika. Kušanov pripovjedač vidi logičku insuficijenciju plemenite surkovačke borbe, pa se – da tu borbu logički podupre – sam sebi očituje tajnim pristašom apartheida. U Hrvatskoj se, koliko znam, barem u zadnjih 66 godina još nitko nije očitovao ni fašistom ni ustašom.

Sve u svemu, Lopandićeva argumentacija, premda, kao što rekoh, nije posve šuplja, ne opovrgava mrtvozornički nalaz. Linićevi su argumenti tvrda zbilja: visoki dugovi i niska naklada lista. Što je mrtvo, mrtvo je. Mrtvo i kada tako ne misle „ozbiljni“ i „analitični“ Vjesnikovi urednici i novinari. Ali, opet, ne treba brzopleto zaključivati. Sam nas Vjesnik svojim primjerom uči da i mrtvac može „živjeti“ ako vlast tako hoće.

Vjesnikovci dakle strepe jer ne znaju što će biti s njima. Ne radujem se ničijoj nevolji. Ali Hrvatskoj bi Vjesnikova smrt mogla biti dvostruko korisna. Malo stoga što bi koliko-toliko rasteretila državni proračun, više stoga što bi, da je malo političke pameti, državu ozbiljno suočila s paradoksalnim stanjem koje ona sustavno zanemaruje. Hrvatska je – država bez dnevnih novina u domaćemu vlasništvu! Ta činjenica nužno potiče različita pitanja. Kako se to dogodilo naciji koja je tek nedavno uspostavila svoju državu, a ponosi se tisućljetnom pismenošću na svom jeziku? Ima li još takvih slučajeva u europskim državama? Što tako čvrsto drži njemački WAZ i austrijsku Styriju u Hrvatskoj? Zašto WAZ bježi iz Rumunjske i Bugarske, iz Makedonije i Srbije? Može li se od tuđina očekivati da u našem interesu tumači i usmjeruje našu političku, gospodarsku i kulturnu zbilju?

Pitanja su možda preteška. Ali nisu beskorisna. Iz njihova ozračja izbija jasan zaključak: Hrvatskoj, ako hoće biti imalo svoja, trebaju dnevne novine u domaćemu vlasništvu. Trebaju joj odmah. Ne Vladin bilten, nego – upravo onako kako cvile vjesnikovci – vjerodostojne, ozbiljne, analitične novine. Novine koje se ne listaju, nego čitaju. Takve novine ne može proizvesti ni prividno živa mumija propaloga svijeta ni ovakva politička oporba, a kapitalno „potkoženi“ gospodarstvenici, koji bi mogli, u tomu još ne vide svoj interes. Što?! Ne može, dakle, nitko? Ni govora. Takve novine može bez ikakvih

teškoća pokrenuti i proizvoditi – Hrvatska izvještajna novinska agencija (Hina). Ona je čedo novoga svijeta, a već ima sve što je za to potrebno: i ljude, i prostor, i tehniku. Treba joj samo blagoslov njezina osnivača. I, dakako, sloboda i samostalnost kakvu je imala u ono vrijeme kada je moja malenkost bila njezin glavni urednik.

Da bi takav pothvat uspio, nije dovoljno pokopati Vjesnik. To donekle shvaća i Ivo Josipović. On je predložio da se pokopa Ured bivšega predsjednika Republike. Hvale je to vrijedan prijedlog. Ali kada je riječ o pokapanju mrtvaca, tu se – zbog zdravstvenih razloga – ne bi smjelo birati: ovoga hoću, onoga ne ću. Treba dostojno pokopati sve mrtvace. Najprije, dakako, one koji okužuju duhovni prostor nacije. To su, bez dvojbe, Josipovićevi: „drug Tito“ i „partizani“, „fašisti“ i „antifašisti“, „ustaše“ i njihove „oslabjele zmije“. Ali, ne znam zašto to govorim, kada znam da u vjetar govorim.

23. veljače 2012.

Seljačka buna

Dva su se tjedna hrvatski seljaci bojovno družili sa svojim traktorima. Danonoćno su prosvjedovali. – Obijesno! – vele gospoda koja, kada čuju riječ „krava“, mirisnim rupčićem štite nos. Ali nepristrano oko vidi što je na stvari. Seljake je na prosvjed nagnala nevolja. Drastično im je – usred plime poskupljenja svega i svačega – srušena otkupna cijena mlijeka.

Tko? Što? I to je posve jasno. Na djelu su „više sile“. Francuski Lactalis, najveći svjetski proizvođač mliječnih preradevina, najednom je snizio otkupnu cijenu mlijeka s 2,70 kn na 2,43 kn po litri. Istodobno je Vlada Zorana Milanovića državni poticaj proizvodnji mlijeka od 92 lipa po litri snizila na 50 lipa. Kako? Zašto? Zar „više sile“ više ne vole hrvatske seljake?

Ni govora, one ih vole. Ali razlozi su „viših sila“ s onu stranu ljubavi i mržnje. Lactalis je trgovačko društvo. U Hrvatsku ga nije

dovelo milosrđe. Dovala ga je vjera u dobit. On može u Europskoj uniji nabaviti mlijeko po cijeni koju nudi hrvatskim mljekarima. U takvim okolnostima nedopustivo je dati više. To bi bio poslovno neoprostiv grijeh. Grijeh protiv duha trgovine. Lactalis je u toj stvari razuman i – čist kao suza.

A Vlada? Njezini razlozi nisu tako očiti. Niti se tako logično daju izvesti iz Vladina bića. Ona, po definiciji, skrbi o općem dobru onih kojima vlada. No opće dobro nije svagda vidljivo. Kao ni Sunce, kad ga štogod zastre. Milanovićeva je Vlada osim toga vrlo neobična. Ona je nacionalno neosjetljiva, a socijalno preosjetljiva. I još se ponosi tim egzotičnim odsjajem „nesvrstanosti“ jugoslavenskoga maršala Josipa Broza i etiopskoga negusa Hailea Selassiea. Nacionalna je neosjetljivost europskom političkom razumu sablažnjiva, a socijalna preosjetljivost u svakom pogledu „dike ter hvaljenja“ vrijedna. – Ma, dajte! – negoduju štovatelji vladajuće pameti. – Zna Vlada što radi. Taj manjak na nacionalnoj strani obilno se naknazuje viškom na socijalnoj strani. Vlada tako zadovoljava i nacionalni i socijalni interes, a nitko joj iz Europe ne može spočitnuti nacionalizam.

Svaka čast pameti! Ali, koliko god mi hvalili i slavili socijalnu osjetljivost, nije ta osobina uvijek politička krjepost. Štoviše, ako je u koga istančana kao u Radimira Čačića ili Slavka Linića, socijalna je osjetljivost politička mana... Ne, ne! Nemojte negotovati! Zamislite što bi se dogodilo da su Čačić i Linić bili na prvoj crti bojišnice prema seljacima? Kravljege mi roga, ni jedan ni drugi ne bi izdržao! Gospoda bi klonula. Podlegli bi suosjećanju, sućuti. A Vlada u novicijatu Europske unije! Vlada mora biti čvrsta! Vlada mora biti bolja, tj. gora od prethodne vlade! I sve bi, velim vam, vrug bio odnio da nije čovjek iz Bukovlja, ministar poljoprivrede Tihomir Jakovina, seljačkoj buni stao na rep. Istina, i Jakovina je prosuzio. Ali

nije mu zamjeriti, i najveći junaci znaju zaplakati. Jakovina se inače držao posve europski. – One 42 lipe – rekao je prosvjednicima – možete zaboraviti. Tako smo se dogovorili s Bruxellesom. A na tržištu intervenirati... mi ne možemo. To bi bilo protiv europskih pravila.

I, gle! Kakav ministar, takvi seljaci. Oni su svoga ministra duboko razumjeli i povukli se zajedno sa svojim strojevima. Ali i dalje će biti boj za pravice, samo odsad ne će s traktorima na cestama, nego s odvjetnicima po sudovima. Izgubili su bitku. Ali vraćaju se kući, veli Branko Zorić, „uzdignute glave“ i nastavljaju „pravni rat“, uvjereni da će pobijediti.

Na što će to izaći, nitko ne zna. No, zasad je seljačka buna dobro svršila. Nije bilo krvi. To je duboko human odmak od veljače god. 1573., kada je seljačka vojska do nogu potučena, a njezin vođa, zagorski slobodar Matija (Ambroz) Gubec, zvani Beg, uhićen te na Trgu svetoga Marka u Zagrebu okrunjen užarenom krunom za „seljačkoga kralja“ i zatim raščerečen.

Vremena se mijenjaju, a s njima i ljudi. U Gubčevo vrijeme uglavnom se živjelo na selu, uglavnom od poljoprivrede. Godine 1961. u Hrvatskoj je seljaštvo činilo više od 69 posto pučanstva, a od poljoprivrede (ratarstva, voćarstva, stočarstva) živjelo je gotovo 44 posto pučanstva. Do god. 2001. udio se seljaštva u hrvatskomu pučanstvu smanjio na malo više od 42 posto, a izravno od proizvodnje hrane živjelo je prije jedanaest godina samo 5,5 posto hrvatskoga pučanstva. Kako stvari danas stoje, može se samo nagađati, jer rezultati popisa pučanstva provedenog u travnju 2011. još nisu obrađeni niti itko zna kada će biti.

Navedeni podatci upućuju na dubinu mijena. Promjene su se zbivale sad polagano, sad prevratno. Na prevratne je seljaštvo reagiralo na različite načine, katkad i bunama. No dvije su stvari uvijek bile iste. Seljaci, ni Gubčevi kmetovi ni današnji hrvatski mljeka-

ri, nikad nisu dovodili u pitanje postojeći društveni poredak. Uvijek su se bunili samo protiv obezvrjeđivanja svoga rada. A bune su uvijek propadale uglavnom stoga što bi država stala na stranu njihovih protivnika – u Gubčevo vrijeme na stranu svjetovne i duhovne vlastele, danas na stranu francuskoga Lactalisa i njemačkoga Megglea.

Posljedice su, valja to priznati, vrlo različite. Milanovićeva je Vlada ostala čista. Nije se okaljala krvoprolićem. Nije užarenom krunom okrunila Branka Zorića za „kralja hrvatskih mljekara“. Niti je pomišljala na odmazdu, iako su je određene snage na to huškale tvrdeći da joj pobunjenici rade o glavi. Socijalno osjetljiva, kakva već jest, Milanovićeva je Vlada, idući za općim dobrom, postala i sama – neobično dobra! Ohrabрила je poražene mljekare ulijevajući im nadu u zdravu konkurenciju na golemom tržištu od pola milijarde ljudi kada Hrvatska postane punopravnom članicom Europske unije. Blago poraženima.

1. ožujka 2012.

Rugoba aristokracije

Dok su eurohrvati slavili, hrvatska je Hrvatska nakon lažnog referenduma o pristupanju Europskoj uniji usred poklada tugovala kao gladna godina. Tu su tugu zatim pratile i druge nevolje. Službeni broj nezaposlenih premašio je 342.000; „kukurikavci“ su porez na dodanu vrijednost (PDV) povišili s 23 na 25 posto; cijena benzina prešla je „psihološku granicu“ od 10 kuna po litri; voda, plin, javni prijevoz, živežne namirnice, komunalne usluge – sve je poskupjelo. A plaće i mirovine? Ako nisu smanjene, ostale su iste.

Unatoč svemu tomu, ako je vjerovati istraživačima javnoga mnijenja, pučka potpora novoj vlasti jača. Nacija se u korizmi osjeća veselije. Ponesena bujicom zabave i rasonode, smijeha i pjesme, nebrige i lepršavosti, ona pustopašno slavi svoju rugobu. Šepavi se utrkuju, gluhi plješču tuđinskim prostotama, slijepi slikaju, nije-

mi pjevaju, duhovno osakaćeni dižu metafizičke utege. To je, vele malodušnici, kazna Božja, guba koja će nas zatrti. – Ni govora! – uzvraćaju čuvari nade. Pokora nije uvijek kazna. Ova nam je pokora samo kušnja. Ona će nam otvoriti oči. Što prije sagledamo svu svoju rugobu, prije ćemo se iz nje iskobeljati.

Slušam. Zgodna su mi oba gledišta. Ali ne zadovoljava me ni jedno ni drugo. Ne ide mi u glavu da bi to što mi sami sebi dragovoljno činimo i odobravamo bila kazna Božja. Ako kazna ipak jest, nije od Boga. Odviše je nepravedna. Teže će pogoditi našu djecu nego nas. A komu još treba otvarati oči? Naša čudoredna i politička rugoba bjelodana je danas i duhovnicima koji je donedavno ni pod koju cijenu nisu htjeli vidjeti.

Kada je o tomu riječ, nuždan je pogled natrag i pogled naprijed. Mi već više od dva desetljeća, u okviru svoga usuda, sami upravljamo svojom državom. U njezino vodstvo biramo najbolje od nas. To smo vodstvo u neku ruku najbolji mi – naša demokratska aristokracija.

Stoga u nas, tvrde mudri ljudi, sve teče kako najbolje teći može. Samo čudacima ništa ne valja. Samo se čudaci svemu i svačemu čude. Čude se, primjerice, NOVOJ PRAVEDNOSTI Ive Josipovića. Što god taj izvrsnik učini, njima nije pravo. Sad mu zamjeraju to što se kao državni poglavar, pravnik po struci, koristi svojim pravom te na Ustavnomu sudu vojuje protiv Zakona o ništetnosti određenih pravnih akata bivše JNA, SFRJ i Srbije. Čuđenje je to bez ikakve dvojbe destruktivno jer ruši ugled državnoga poglavara.

Mudri ljudi katkad mudro lažu. Nitko se Ivi Josipoviću ne čudi. Njegovi su postupci logični. Oni posve naravno izviru iz njegova bića. Zbog toga se gotovo nitko javno i ne zgraža. Ali nema Hrvata koji, kada ostane sam sa svojim kostima, ne vidi da mu njegov državni poglavar, vojujući protiv Zakona o ništetnosti, zapravo prostački pokazuje svoj akademski srednjak. Nevjerojatno je da pro-

fesor prava – humanistički prosvijetljen i nježan kao visibaba – ne zna da je država u biti svoj pravni sustav na određenom području. Samo u takvu slučaju moglo bi se pretpostaviti da taj čovjek *bona fide* prihvaća sudbenost bivše JNA, bivše Jugoslavije i današnje Srbije na teritoriju samostalne i suverene Republike Hrvatske. Ali to se ni tada ne bi moglo nikako opravdati.

Pobuna predsjednika Republike Ive Josipovića, glavnoga državnog odvjetnika Mladena Bajića i ministrice vanjskih i europskih poslova Vesne Pusić protiv Zakona o ništetnosti jasno osvjetljuje svu zapadnobalkansku ćudorednu i političku rugobu naše demokratske aristokracije: od povlačenja tužbe zbog genocida protiv Srbije preko naknada svim Srbima za zakonito izgubljena stanarska prava u Hrvatskoj do sustavna zaborava hrvatskih dunavskih ada i prekodunavskih posjeda što ih je Srbija zaposjela u osvajačkom ratu. U tu bezumnu vreću hrvatska državna vlast baca i sve one goleme štete što su ih Srbi nanijeli Hrvatskoj razaranjem njezinih gradova, spaljivanjem sela, rušenjem crkava, ubijanjem i progonom nesrpskoga pučanstva, pljačkom prirodnih, kulturnih i umjetničkih dobara, mučenjem i ubijanjem ratnih zarobljenika i zarobljenih civila u zaposjednutim dijelovima Hrvatske i koncentracijskim logorima u Srbiji.

Otkad se NOVA PRAVEDNOST uspela na Pantovčak, ona njeguje i uvrjedljiv diplomatski folklor. Dva državna poglavara – hrvatski Josipović i srpski Tadić – neprestano demonstriraju međusobno prijateljstvo. Josipović pri tomu preuzima na hrvatska pleća pola krivnje za srpska vojna osvajanja u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini; na Ovčari se ispričava Srbima za sve nevolje što su ih snašle u oružanom pohodu na Hrvatsku; od Tadića prima na dar pretisak koljačkih prostota srpskog „barbarogenija“ Ljubomira Micića o Hrvatima; Tadiću nudi sporazum kojim se Hrvatska

odriče mjesne sudbenosti za ratne zločine počinjene u Hrvatskoj ako zločinac ima prebivalište u Srbiji... Tadić mu ne ostaje dužan. On s planine Jahorine kliče pred „vascelim“ Zapadnim Balkanom: *Kako, bre, volim ovog Josipovića! Mnogo je dobar čovek.*

Kad bi u našem kulturnom krugu koji državni poglavar svoju državu oklevetao u inozemstvu, njegova bi ga država glatko opozvala s dužnosti. To međutim državni poglavari ne čine. Zašto? Ne zbog straha, nego zbog ljubavi. Čovjek koji ne voli svoju državu ne može se u njoj uspeti tako visoko. U Hrvatskoj je drukčije. Stjepan je Mesić u Haagu lažno optužio Hrvatsku da je izvršila oružanu agresiju na Bosnu i Hercegovinu. To mu je, čini se, bila „platforma“ za uspješan uspon na Pantovčak. Ivo se Josipović nedavno klevetnički proslavio u izraelskom Knesetu. Tvrdio je da je u Hrvatskoj ustaška zmija oslabjela, ali da još postoji. Nitko mu od političara nije zamjerio.

Hrvati međutim ne će opozvati svoga državnog poglavara ni ako nedvojbeno krši Ustav. Kada je Hrvatski blok u Hrvatskomu saboru pokušao pokrenuti postupak opoziva Stjepana Mesića zbog sudjelovanja u prodaji sisačke Željezare ruskomu Mečel’u, pokušaj je osujetio Ivo Sanader izjavom: „Predsjednik nije prekršio Ustav.“ Da sada komu padne na pamet zahtjev za opoziv Ive Josipovića, nema sumnje kako bi postupila Jadranka Kosor.

Zašto je to u Hrvatskoj kako nije nigdje drugdje u našem kulturnom krugu? Kako to da se u nas na svakom koraku događa nešto što drugdje nije moguće ni kao iznimka? Je li to nekakvo prokletstvo?

Ne treba mistificirati. Tko zna glavna obilježja dvjestogodišnje europske političke moderne (1789.–1989.), lako će uočiti racionalne uzroke. Zahvaljujući spletu povoljnih okolnosti, zakašnjela je i nedovršena hrvatska nacija u posljednjem desetljeću XX. stoljeća stvorila i obranila svoju nacionalnu državu – Republiku Hrvatsku. Država je trebala dovršiti razvitak nacije. Ali nije. Hrvatska je

demokratska aristokracija u XXI. stoljeću odbacila svoju povijesnu zadaću. Ona je radije, idući za osobnim ili skupinskim probitkom, suprotstavila nedovršenu naciju i njezinu mladu državu. U toj oprjeci najbolje uspijevaju nakazni cvjetovi. Stoga je razborit strah da se nedovršena nacija ne će bez novih žrtava iskobeljati iz ćudoredne i političke rugobe svoje demokratske aristokracije.

13. ožujka 2012.

Pogana korizmena zabava

Kada ste zadnji put pročitali pjesmu? Ne slušali, nego pročitali? Pjesništvo je, velite, odavno pobjeglo u laku glazbu? Hm, da, ima tu nešto... Ali kada ste...? – Ma dajte, što je vama?! Tko danas čita i piše pjesme? To rade zgubidani. Ljudi kojima vrijeme nije novac. Čemu, uostalom, pjesme?! Čemu pjesnici?!

To nedužno pitanje, čini se, duboko vrijeda osnovni društveni stav. Ljudi stoga daju gotovo neprijateljske, niječnom strašću nabijene odgovore. Barbarska je to strast. No ona, kad se bolje razmotri, i ne postavlja posve blesava pitanja. Dapače, ta pitanja, premda su niječno intonirana, začudo zvuče nekako uznosno, gotovo hölderlinovski. Druga je stvar što tenor odgovora očito protuslovi društvenoj zbilji. Hrvatska danas, po podacima Zavoda za zapošljavanje, obiluje „zgubidanima“. Ima više od 342.000 ljudi bez posla. To bi, dakle, trebalo

biti idealno za procvat pjesništva. Ali ništa se takvo ne nazire. Kako to? Očito sama besposlica nije dostatan uvjet za procvat pjesništva. Tu vrstu jarića ne krsti besposlen pop. Nema pjesme bez pjesnika. A pjesnik se, veli poslovice, rađa: *Poeta nascitur*.

Ne rađaju se međutim samo pjesnici. Rađaju se i njihovi čitatelji. I jedni i drugi, svagda i svugdje. I u „oskudnu vremenu“ i na „strašnu mjestu“. Oni uvijek idu zajedno. Manje stoga što se sličan sličnu raduje, više stoga što pjesnici i njihovi oduševljeni čitatelji ne mogu jedni bez drugih, jer oni nužno čine duhovnu zajednicu.

Takva se jedna zajednica u duhu (*κοινωνία ἐν πνεύματι*) 15. ožujka 2012. „prikazala“ hrvatskoj visokoj kulturi u zagrebačkom Novinarskom domu. Bio je to veseli homagij trojici pjesnika – Ivi Sanaderu, Luki Bebiću i Jerku Rošinu.

Prva dvojica izraziti su oligografi. Napisali su, koliko se zna, po jednu pjesmu. Sanader spolnu zapomagaljku *Naenia Salonitana* (Solinska tužaljka), a Bebić državničku alegoriju, ako se ne varam, o Europskoj uniji i Hrvatskoj. Pjesma nema naslova. Ali, kako je japanski zbijena, navodim je u cjelini: *Zmija gleda žabu./ Žaba plače./ Jadna žaba*. Trećega, Rošina, ne znam. Koliko vidim izdaleka, on se – ako ni po čemu drugomu – od Sanadera i Bebića razlikuje po količini pjesničke proizvodnje. Prema toj dvojici Rošin je pravi poligraf. Napisao je...

Eh, ne ide to samo tako! Da sam Horacije, rekao bih: *odi profanum vulgus et arceo* (mrzim prostu svjetinu i odbijam). I lako bih odustao od priče. Ali nisam Horacije. Na svoju sreću i nesreću ja sam – ja. Niti koga mrzim niti prostotu odbijam. Ja prostotu samo izbjegavam. Koliko mogu. A ni to ne činim zbog otmjenosti, nego zbog srama. Bio sam smislio i način kako „izbjeći“ naslov Rošinove knjige, a ne okrnjiti potpunost obavijesti. Kanio sam u tekst citatno upregnuti Bebićevo svjedočenje na Županijskomu sudu u Zagrebu.

Ali *paganus Narentinus* izmigolji! Kliznu kao jegulja iz vrše. Tko bi to rekao! Tako drzovit i osion svjedok, ali na sudu je – valjda stoga što ga je sudac Ivan Turudić opomenuo riječima „budite pristojni, niste u Saboru“ – prešutio ključnu obavijest. Na pitanje je li prethodni dan bio u Sanaderovu društvu odgovorio je tužiteljici Vanji Marušić: „Jesam. Jučer sam bio na prezentaciji knjige pjesama i pjesmica gospodina Jerka Rošina i bio sam u društvu gospodina Sanadera. Ako vas to zanima, jako smo se dobro zabavljali.“ – A tužiteljica ga ne priupita: Koje knjige? Kakvih pjesama i pjesmica?

Tako, eto, sam upaduh u svoju stupicu. Što da kažem? U središtu korizmene zabave bila je rečena Rošinova knjiga. Naslov aluzivno bogohulan: *Uprknuće – čuvene pjesmice saborske*. Prva riječ zvuči kao nečuvena kovanica. Ali tvorbeno je moguća. Izvedena je od imenice „prkno“ (vulgarna istoznačnica „stražnjice“), kojoj etimolozi podrijetlo traže u korijenu glagola „prdjati“ (puštati vjetrove). Značenjski je ta kovanica dvovaljana. Imenuje uspješan svršetak radnje dvaju glagola, povratnoga *uprkniti se (uvući se u stražnjicu) i prijelaznoga *uprkniti (ugurati u stražnjicu). A to dvoje nikako nije isto. Dobro to znaju oni koji su se uvlačili i još bolje svi mi drugi koje su oni ugurali u tu gnusnu metaforu nelegitimne moći.

O knjizi su govorili Danko Plevnik, Pajo Kanižaj i Slaven Letica. Predstavljajući su, uz ovacije i salve smijeha, iz slušateljstva pomagali Ivo Sanader, Davor Dretar Drele i Vid Balog. Satirične su stihove ćudoredno tankočutnom općinstvu čitali glumci Anja Šovagović – Despot i Dragan Despot. Događaj su svojom nazočnošću uveličali bivši predsjednik Sabora Luka Bebić i bivši predsjednik Vlade Ivo Sanader. Vidljivo je izbivao bivši predsjednik Države Stjepan Mesić. Njegovu izočnost naknadili su ugledni bivši i sadašnji HDZ-ovci: Berislav Rončević, Bianca Matković, Božica

Šolić, Mario Zubović, Vinko Mladineo, Stjepan Fiolić. Viđeni su i uglednici iz drugih stranaka: Marijana Petir i Anto Kovačević. Nisu se mogli ne vidjeti ni Branko Jeren i Miroslav Škoro, Marijan Kostrenčić i Čedo Prodanović, Jadranka Sloković i Goran Suić. U „prikazanju“ su najviše uživali Ivo Sanader, jamci njegove slobode i ostali uglednici koji su – bilo kao osumnjičenici ili kao svjedoci – trenutno *sub judice*.

Kakvo je to pjesništvo? Da, kakvo! O književnoj vrijednosti nema se što reći. Pjesnik nudi čitatelju 158 lako rimovanih općih mjesta ćudoredne bijede 6. saziva Hrvatskoga sabora, kojega je nesretnik i sam bio članom. Satirični pjesmuljak *Glasovanje* reprezentativan je za cijelu zbirku: *Gadenje, mučnina,/ u drobu vrućina,/ i nekakvo stanje/ ko pred povraćanje,/ uz to glavobolja,/ zatim i zlovolja:/ baš ti bude muka/ kad si samo ruka.* – Što je tu satirično? U ime kojih krjeposti satiričar izvrgava ruglu mane i opacine pojedinaca, ne štedeći ni svoje? To se ne može iščitati iz tekstova. Ali kada žrtve satire oduševljeno plješću, nema dvojbe: u ime onih krjeposti koje raskošno rese Ivu Sanadera. Tako se pogana korizmena zabava raskrinkava kao perverznan homagij prknu.

***

Eto, štovani čitatelju, mojom ste krivnjom pročitali ne jednu, nego dvije pjesme. Sami prosudite komu je mjesto u toj i takvoj duhovnoj zajednici, a ja odoh – oprati ruke.

24. ožujka 2012.

Zastave nove vlasti

Čuvajte se Radimira Čačića! Ma ne, ne mislim: na cesti. Htio sam reći: Čuvajte se *prvoga* potpredsjednika Vlade. Opasan je to položaj. Osobito ako Vlada, kao ova Milanovićeva, ima *prvoga*, a nema drugoga, trećega i četvrtoga potpredsjednika. Premda na potpredsjedničkom stupnju ima još troje ministara! Ne zna se što o tomu misle Milanka Opačić, Neven Mimica i Branko Grčić. Oni zasad, koliko se može čuti, ne gundaju. Dapače, ostavljaju složan dojam da su sretni što mogu biti koliko-toliko uzvišen supsidijarni oslonac hijerarhijskomu vrhu.

Neki se ljudi čude: Kako to?! I pitaju: Ima li toga drugdje? Čuđenje je na mjestu. Bilo bi i pitanje, da nije onoga kolonijalno poniznoga prizvuka. Da ne kleca pred neizvjesnim odgovorom.

Ako je ta bedastoća hrvatski proizvod, svakako je treba odbaciti. Ali što ako je uvezena? I još k tomu iz demokratskoga svijeta? E, tad je ona – naravno, dakako, itd. – i te kako prihvatljiva, tj. poželjna! Kao da bedastoća nije – bedastoća.

Slučaj je međutim zanimljiv i s drugih gledišta. Što je vlada u parlamentarnim demokracijama? Najviše tijelo izvršne vlasti. Tvore ga svi ministri. Ono se ponegdje i naziva ministarskim vijećem. Ministarskom vijeću predsjedava predsjednik. On se, kako gdje i kako kada, naziva: predsjednikom vlade, kancelarom, ministrom predsjednikom, prvim ministrom, premijerom. Nazivi sugeriraju jednakost među ministrima. Izdvajaju samo predsjednika vijeća. On je „malo“ jednakiji od ostalih ministara – prvi među jednakima (*primus inter pares*). To je, dakako, samo demokratski uljudno formulirano licemjerje. Zna se tko je gospodar. I tko je odgovoran.

Prvenstvo prvoga ministra, tj. predsjednika hrvatske Vlade Zorana Milanovića pred ostalim ministrima posve je neupitno. Ono je rezultat odnosa snaga i dogovora koalicijskih partnera. To u stanovitom smislu vrijedi i za prvenstvo *prvoga* potpredsjednika Vlade Radimira Čačića pred „cakumpakum“ potpredsjednicima. Druga je stvar što takav odnos snaga i takav dogovor koalicijskih partnera nije utemeljen na izvornoj volji biračkoga tijela, nego na SDP-ovu strahu od izbornoga poraza. Odatle su se onda razvile nakazne zastave SDP-ove državne vlasti – HNS-ovi naizmjenični predsjednici Vesna Pusić i Radimir Čačić.

Naravno, nema tu idejnoga grijeha. Sve je ideološki na svomu mjestu. Opet se, u služanju inozemnom krupnom kapitalu, sretno susreću nacionalizam Novoga HDZ-a i socijalna demokracija staroga SDP-a. Novi je HDZ srdačnom suradnjom s Tužiteljstvom Haaškoga suda i kooptiranjem četničkoga SDSS-a u državnu vlast bacio naciju na koljena. Stari SDP opet raspodaje strancima

sve što oni hoće kupiti i tako uništava tvarnu osnovu društvene solidarnosti.

Najgora je u svemu tomu ćudoredna bestidnost zastava nove vlasti. One šareno vihore sjajno se ogledajući u nesretnomu Srećku Ferenčaku. Čačić je toga ćovjeka, HNS-ova glavnog tajnika, osuđenog zbog gospodarskoga kriminala na godinu dana zatvora, bio imenovao u Nadzorni odbor JANAF-a. S tim se imenovanjem bio složio i Milanović. Prigovore javnosti *prvi* je potpredsjednik Vlade drsko odbijao tvrdnjama da presuda još nije pravomoćna i da je sudski postupak protiv Ferenčaka potaknut politički. Zašto Čačić tako duboko suosjećá s Ferenčakom? Reći ćete: Možda stoga što je i sam *sub judice*. U Madžarskoj ga naime ćeka presuda zbog izazivanja prometne nesreće u kojoj je poginulo dvoje ljudi. Možda. Ali nije *prvi* potpredsjednik ni inaće u neprijateljstvu s grijesima pekunijarne naravi. A ni Vesna Pusić nije s europskog vidikovca vidjela „ništa sporno“ u imenovanju osuđenika zbog gospodarskog kriminala u Nadzorni odbor JANAF-a.

Na djelu je isti tip ljudi. Što možemo od njih očekivati? Nešto slično onomu što smo već jednom doživjeli. Pred izbore god. 2000. naciji su ČAČIĆ-PUSIĆ-MESIĆ ponudili 200.000 novih radnih mjesta. Poslije su državnu vlast dijelili s SDP-om Ivice Raćana. Prodali su strancima što su stigli, udvostručili su državni inozemni dug, a broj su nezaposlenih nakon Linićevih „stećajeva s preustrojem“ do kraja mandata dotjerali na 400.000.

Što dakle? Gadno. Kutinski Stožer za obranu Petrokemije dršće od straha pred prvim potpredsjednikom Vlade. Sve nade polaže u pravednost madžarskoga kaznenog suda. Ona bi, bude li je, dobro došla i Zoranu Milanoviću.

2. travnja 2012.

Čestitka

U Hrvatskomu saboru govori se svašta i svakako. Nije to od jučer. Tako je bilo i dok je Hrvatski sabor bio državni. U njemu je, primjera radi, socijalno-liberalni narodni zastupnik Vlado Gotovac patetično citirao Saint-Justa, francuskoga teoretičara terora s kraja XVIII. stoljeća. Na našu i Gotovčevu sreću, nitko tada u Hrvatskoj nije imao sluha za Saint-Justov visoko formulirani poziv: Treba ubiti kralja!

Kada je Gotovčeva „kralja“ Gospodin pozvao k sebi, vlast su, ni mjesec dana nakon njegove smrti, pod vodstvom Ivica Račana preuzeli radikalni jugoslavenski „republikanci“ raspoređeni u šest demokratskih stranaka. Događaji nisu zbunili „Šestorku“. Snažno poduprta od liberalnoga Zapada, ona je tek neznatno modificirala svoj politički program. Više to nije bilo ubojstvo, nego – posmrtno ubojstvo „kralja“! Naravno, demokratska je „Šestorka“ visoku metaforu zamijenila pučkim latinizmom „detuđmanizacija“.

Pod zastavom „detudmanizacije“ „Šestorka“ je smijenila pet-šest tisuća ljudi u vojsci, u policiji, u diplomaciji, u kulturnim ustanovama, u javnim poduzećima. Hrvatskomu državnom saboru oduzela je pridjevak „državni“. Županijski dom Hrvatskoga sabora jednostavno je dokinula prije isteka njegova mandata. Izmijenila je nadnevke i nazive državnih blagdana, te zapustivši Oltar Domovine na Medvedgradu, Domovinski rat predala pod jurisdikciju Haaškoga suda... Na vlast su zatim došli Ivo Sanader i njegov Novi HDZ. Oni su tzv. „proeuropskom politikom“ dovršili razgradnju države. Negdašnji se Hrvatski državni sabor ove godine pod „kukurikavcima“ ratifikacijom bruxelleskoga Pristupnog ugovora ponosno pretvorio u neku vrstu županijske skupštine koja više ne može donositi zakone bez prethodnoga odobrenja Europskog povjerenstva.

Takve lomove nije uvijek pratio visoki govor. Zastupnici su raspravu pretvarali u lakrdiju. Iskrile su ružne potvore, proplamsavale podrugljive gange i zajedljivi bećarci. Padale su uvrijeđe, odjekivale prostote – od „zločinaca“ i „silovatelja“ preko „mudraca“ i „madraca“ do sablažnjivoga „pivca koji skače na pivca“. Javnost se međutim nije sablaznila nad niskim govorom na visoku mjestu. Ona se time zlurado zabavljala.

Tako je bilo sve dok se pred sudcem Ivanom Turudićem nije pojavio svjedok Luka Bebić. Na tužiteljčino pitanje gdje je i s kim dočekao Novu godinu, Bebić je zavapio: „Šta je sad ovo?!“ Sudac mu je razjasnio zašto je dopustio to pitanje. Ali Bebić se nije dao. Pokušavao je izbjeći odgovor pozivajući se na ljudska prava koja mu jamči Ustav. Sudac ga je upozorio: „Budite pristojni, niste u Saboru!“ I svjedok je odgovorio na pitanje.

Tu bi bio kraj sudske priče. Ali ne dade predsjednik Sabora Boris Šprem. Turudić je, veli Šprem, uvrijedio i omalovažio Sabor! Zbog

toga on od Turudića traži ispriku, a od predsjednika Vrhovnoga suda Branka Hrvatina zahtijeva da protiv sudca Turudića pokrene stegovni postupak. Turudić se odbio ispričati. On se, veli, nema za što ispričati, a Špremove zahtjeve tumači kao pritisak na sud. Nakon takva prijedora Hrvatinov je pravorijek odjeknuo mudro kao da ga je smislio Lessingov Nathan Mudri: Niti ima osnove za pokretanje stegovnog postupka protiv sudca niti je predsjednik Sabora vršio pritisak na sud.

Ali ni tu priča nije svršila. Čovjek je, kao što pjeva Roko Prč u „Malom mistu“: ...a, moj Bože, krvav ispod kože!... A ni ideološka krv nije voda. Stoga je onaj javnosti koja inače zabavlja naciju saborskim prostotama sada nepristojan sudac Turudić – jer je bivšega predsjednika Sabora upozorio da Zakon o kaznenom postupku (ZKP) ne dopušta svjedoku onakvu slobodu govora kakvu zastupniku jamči saborski Poslovník?!

Dobro, javnost. Ali pravnici! Što bi Hrvatín rekao da ga tko upita što je Šprem od njega tražio: da pokrene stegovni postupak protiv Turudića ili da njemu, Špremu, izda potvrdu kako nije vršio pritisak na sud? Ni Šprem nije u boljem položaju. On je, veli, zadovoljan ishodom svoga pothvata. Kako, ako nije dobio ništa od onoga što je tražio: ni Turudićevu ispriku ni stegovni postupak protiv Turudića, a dobio je ono što nije tražio: potvrdu da nije vršio pritisak na sud?

Ipak, najkrvaviji je ispod kože u toj priči profesor ustavnoga prava Branko Smerdel. On u *Abendblattovu* Obzoru tvrdi da je Barba Luka „pravnik po obrazovanju“, čestita Špremu na buni protiv ZKP-a, a Turudića bez ikakva razloga poziva da se ispriča „svim umirovljenicima i građanima starije dobi“. Kad sam to pročitao, umalo ne čestitah Turudiću na – normalnu držanju.

10. travnja 2012.

Svjetski duh u Hrvatskoj

Što je kršćaninu duh? Ponajprije treća božanska osoba – Duh Sveti, Gospodin i životvorac.

No, ima i drugih duhova. Drugih i drukčijih: čistih i nečistih, dobrih i zlih, plemenitih i podlih, duhova živih i duhova mrtvih ljudi, duhova stvari i duhova pojava. Duh može biti sablast (duh Hamletova oca); smisao (duh zakona); način mišljenja i osjećanja (duh boljševizma). Duh je uvijek metafora života. On uvijek diše. Duh je – i zrak, i dah, i vjetar. On „puše gdje hoće“ (Iv 3,8). Načelno je dakle slobodan. Ali može dospjeti i u ropstvo. Kao zrak (*πνεῦμα*) kad ga zbiju u zračnicu (pneumatik).

Godine 1799. objavio je Friedrich von Hardenberg, umjetničkim imenom Novalis, ogleđ *Kršćanski svijet ili Europa*. Naslov nije imao podrugljiv prizvuk. Razumljivo, Europa se tada tek počela žešće sekularizirati. To će reći: očito odmicati od Duha Svetoga i

primicati Duhu Svijeta. A Duh Svijeta (1Kor 2,12: τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου) ili Svjetski Duh (*Weltgeist*) redovito je vraški zloćudan. Kao u Francuskoj god. 1789. Unatoč tomu neki ga ljudi oduševljeno prihvaćaju, a drugi upravo zbog toga ogorčeno odbijaju. Većina je obično ravnodušna. Georg Wilhelm Friedrich Hegel oduševljeno je god. 1806. kod Jene gledao kako Svjetski Duh u liku Napoleona Bonapartea pobjedonosno jaše na bijelcu. Filozofu se činilo da njegov Apsolutni Duh u Svjetskom Duhu Napoleonu „dolazi k sebi“. Posve drukčije doživio je Napoleonove ratove Johann Gottlieb Fichte. On je umjesto Svjetskoga Duha u sedlu vidio Sotonu. Zbog toga je držao vatrene *Govore njemačkoj naciji* (Berlin, 1808.). Pozivao je Nijemce da mu se junački odupru i stvore svoju nacionalnu državu. „Radni narod“ bio je – zbog banalnih razloga – prema svemu tomu ravnodušan.

Bitne značajke Svjetskoga Duha otkrio je F. M. Dostoevskij za boravka u Parizu i Londonu ljeti god. 1862. Tu vladaju, veli razočarani putnik u *Zimskim bilješkama o ljetnim dojmovima* dva načela: 1. zgrnuti što više novca i 2. pokupovati što više stvari. Ostalo su trice i kućine.

Otkriće je banalno. Vjerojatno nije ni otkrilo nešto što se dotad nije znalo. Ne navodim ga stoga što bih mislio da je José Manuel Durão Barroso suvremena inkarnacija Svjetskoga Duha. Ni govora! Barroso je tomu Duhu samo prvi vitez. Nešto kao Radimir Čačić Zoranu Milanoviću. To otkriće, upravo takvo kakvo jest, ovdje zla-ta vrijedi. Ono otkriva zašto se Svjetski Duh u Hrvatskoj u zadnje vrijeme tako grozomorno rita i zašto pušta toliko dima.

Svi su ovdašnji prokuristi Svjetskoga Duha – od Ive Josipovića preko Borisa Šprema do Zorana Milanovića i kukuriku-mini-stara – posvršavali studije na fakultetima; svi su uživali prvorazredan građanski odgoj; svi su izvrsno naučili engleski. A gle kako se

ponašaju! Josipović u Izraelu žonglira s „ustaškom zmijom“; Šprem od sudca Turudića brani nenapadnuto dostojanstvo Hrvatskoga sabora; ministar športa Željko Jovanović savjetuje Vlatku Markoviću, Zdravku Mamiću i Borislavu Srebriću da pogledaju u zrcalo i pljunu na ono što vide, a Katoličku crkvu izaziva neostvarivim zahtjevom da se vjeronauk u školama održava samo kao prvi ili posljednji nastavni sat; Milanović se „antifašistički“ junači protiv „fašizma“, osobno zabranjuje HČSP-ov skup „nacionalističke internacionale“, i nije ga briga što tako – na štetu svoga „karizmatičnog imagea“ – otima posao svomu ministru unutarnjih poslova Ranku Ostojiću.

Takvo ludovanje učenih ljudi mora imati nekakav smisao. Svjetski je duh ekonomičan, ne razbacuje se gradom. A u Hrvatskoj je prolio more crnila. Iz dana u dan gledamo kako se u njemu praćakaju bivši predsjednik Vlade i nekoliko bivših ministara. Doda li se tomu inozemna nevolja Milanovićeva *prvog* potpredsjednika, teško je povjerovati da je sve to zajedno nekakva igra, samo sebi svrha. Prije bi to mogla biti dimna zavjesa. Za njom se u miru obavljaju ozbiljni poslovi: zadužuje se država, dodjeljuju se dugoročne koncesije, likvidira se brodogradnja, strancima se prodaju Hrvatska poštanska banka (HPB) i Croatia osiguranje (CO). Crna je to slutnja. Vidjet ćemo do kraja godine. Dao Bog da se varam.

17. travnja 2012.

Kamo vode agitpropovske metode

Komemoraciju kojom je obilježena 67. obljetnica proboja zatočenika iz jasenovačkog logora državni je vrh, koji čine tri pravnik, ove godine posvetio – istini.

U našim udžbenicima, požalio se predsjednik Republike Ivo Josipović, nije napisana puna istina o Drugom svjetskom ratu. Ovdje se, otkrio je predsjednik Vlade Zoran Milanović, ubijalo planski. Anti Paveliću, ustvrdio je predsjednik Sabora Boris Šprem, nije bio bitan hrvatski narod, nego vlast.

Stariji ljudi na to odmahuju rukom. Naslušali su se, vele, takvih ocjena za vladavine njihovih djedova i otaca. A antifašizam i humanizam jugoslavenskih partizana ima i drugu stranu, koja se do dana današnjega sustavno prešućuje. Stoga tu pristojan čovjek može samo odati počast svim žrtvama rata i poraća i pomoliti se za pokoj njihovih duša.

To je stajalište dobra čovjeka. Ono je čudoredno ispravno. Ali, ne bi li dobrota dobrih ljudi, kada je posrijedi istina, morala malko ustuknuti? Smiju li šutjeti oni koji znaju istinu? Smiju li se odgovorni ljudi ne obzirati na probitak novih naraštaja? Smiju li samo tako – ostati pristojni? O tomu nema dvojbe. Stoga se, evo, kako god to bilo nepristojno, slažem s Josipovićem. Da, doista! U našim udžbenicima nije napisana „puna istina“ o Drugom svjetskom ratu. To zbog više razloga nije ni moguće. Puno je gore to što u našim udžbenicima nije posve jasno napisano ni za što se tko borio! A ta je temeljna istina bjelodana: ustaše i domobrani za Hrvatsku, četnici i partizani za Jugoslaviju. Naravno, dobro to znaju pisci naših udžbenika, ali oni oko toga oblijeću kao mačak oko vruće kaše, jer ih iskustvo uči da odatle vreba pogibelj.

Tu pogibelj drže pod nadzorom ljudi koji su, vođeni žudnjom za društvenom moći, „uhapsili“ hrvatsku političku povijest. Uzorna su u tom pogledu gospoda Goldsteini: Slavko, Ivo i Daniel. Oni ne dopuštaju da se tumačenje prošlosti vrti oko toga tko se za što borio. Znaju da bi tada sve bilo drukčije. Temeljna bi istina čudoredno osvijetlila zločine počinjene u tim borbama i pročistila bi agitpropovske pojmove „fašizma“ i „antifašizma“. U svijesti novih naraštaja jasno bi se ocrtale „strane u sukobu“. Razumljivija bi bila i privremena savezništva. Znalo bi se, na primjer, da u početku, do ulaska Sovjetskoga Saveza u rat, vlasti Nezavisne Države Hrvatske nisu pogonile komuniste.

Zašto? Zato što oni tada nisu ugrožavali državu jer takvu djelatnost nisu dopuštale okolnosti, prije svega Ugovor o nenapadanju između Sovjetskoga Saveza i Njemačkoga Reicha što su ga god. 1939. potpisali ministri vanjskih poslova Vjačeslav Mihailovič Molotov i Joachim von Ribbentrop. Dok je taj ugovor bio na snazi, komunistički je veliki vođa J. V. Stalin bio tihi saveznik

– Adolfa Hitlera. To će reći: i prešutni saveznik Nezavisne Države Hrvatske.

Pod svjetlom tih istina teško bi se danas na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu mogla uprizoriti sprdnja poput nedavnoga verbalnog sraza dvadesetak „fašista“ i stotinjak „antifašista“. Bilo je to koliko žalosno toliko smiješno. Ali nije bilo bez svrhe. Bez te sprdnje „ustaška“ bi „zmija“ Ive Josipovića bila ono što jest – ordinarna kleveta. Ta sprdnja „opravdava“ i pothvat Daniela Ivina, koji – kao ni druga dva Glodsteina – nije toliko povjesničar koliko je politički egzorcist. Na njegov je poziv duh nečisti izašao iz Hrvatskoga sabora! I Hrvatski je sabor dokinuo svoje grješno pokroviteljstvo nad bleiburškom komemoracijom kojom Hrvati održavaju sjećanje na zatajene žrtve čudovišne poratne odmazde jugoslavenskih partizana na tzv. križnim putovima. Bez te sprdnje na Jelačićevu trgu u našim bi ušima čudno zvučilo znanje Borisa Šprema o Anti Paveliću, a teško bismo prešli i preko Špremove tvrdnje: Tamo nije bilo nevinih žrtava. Pitali bismo se: Nisu li sve žrtve nevine, samim time što su – žrtve? Na podlozi te sprdnje ponegdje može proći i Milanovićevo opravdanje postojanja dvaju „antifašističkih“ blagdana u Hrvatskoj – partizanskoga 22. lipnja i četničkoga 27. srpnja. Štoviše, ona opravdava i postojanje dvaju „antifašističkih“ predsjednika – sadašnjega „doživotnog bivšega“ i budućega „doživotnog bivšega“.

Krasno, gospodo pravnici! Nadam se da znate kamo vode agitpropovske metode i agitpropovske istine. Kakva istina, takva pravda.

24. travnja 2012.

Vjera i povjerenje

Dvije vjere, rekao je neki mudrac, ravnaju našim životom: velika vjera (u Boga) i mala vjera (u Čovjeka).

Velika je vjera dar Božji. Ona se obično očituje u molitvi i bogoslužju. Ili oko molitve i bogoslužja. Kao u subotu i nedjelju, 5. i 6. svibnja, u Sisku. Tamo je pod geslom „U svjetlosti hodimo“ (1Iv 1,7) 30-ak tisuća mladih ljudi na VII. Susretu hrvatske katoličke mladeži radosno gradilo svoje zajedništvo oko Krista.

A mala vjera? Ona je prijeporna. Jednima je ona samo odsjaj velike vjere. Drugi odbacuju veliku vjeru. Njima je mala vjera čedo iskustva i razuma. I oni hoće „u svjetlosti hoditi“. Ali samo u svjetlosti „naravnoga svjetla“ (*lumen naturale*), tj. razuma. Stoga im je draže da se mala vjera naziva svjetovno – povjerenjem.

Hm, da... Ipak, prijepor o postanku i biti povjerenja nije smetnja neprijepornu određenju njegove pojave. Povjerenje je vjera u poštenje, u pravednost, u dobrotu. Nešto što je moguće samo u zajednici vrjednota. Čim se takva zajednica „zaljulja“, kopni i povjerenje, ne samo u ljude, nego i u stvari i u institucije. Odatle onda izviru žalosno-smiješne zgode. Poput ovih:

Kada je Stjepan Mesić lažno svjedočio u haaškom postupku protiv generala Tihomira Blaškića, generalov ga je odvjetnik pitao može li se zaključiti da nije uvijek govorio istinu. Mesić je šeretski odgovorio: „Jedino mi moja žena vjeruje da uvijek govorim istinu.“ Lažnomu je svjedoku tada bilo dostatno povjerenje Tužiteljstva. Danas kuka što mu kao „bivšem predsjedniku“ Države nitko ništa ne vjeruje.

HDZ-ovi su zastupnici nedavno u Saboru tražili da se ministru znanosti, obrazovanja i športa Željku Jovanoviću zbog nedolična ponašanja izglasuje nepovjerenje. Ministar je Zdravka Mamića i Vlatka Markovića javno pozvao da pljunu na svoj odraz u ogledalu i uvrijedio Sabor nazvavši ga kokošinjcem. Pljuvanje je plod ministrova srca i uma, a kokošinjac metafora A. G. Matoša, koja je – valjda preko Zlatka Viteza – doplazila do ministra Jovanovića.

Nezgodna zgoda! Zbunila je samo Borisa Šprema. On je ovaj put bio tih kao bubica. Ne zna se što mu se dogodilo. Predsjednik je Sabora, čini se, u međuvremenu otupio na uvrjede. Ili je napokon shvatio da je čorav posao braniti čast najvišega zakonodavnog tijela koje donosi zakone po kojima je neusporedivo lakše dokinuti samostalnost i suverenost države nego smijeniti gradonačelnika. Predsjednik ovako ili onako, ali mala se zajednica vrjednota nije dala „zaljuljati“. Slavni je „kokošinjac“ ministarskom neotesancu izglasovao debelo povjerenje: 80 glasova za, 24 protiv, 6 suzdržano.

No, ne stoji mala vjera svugdje tako dobro kao u Saboru. Ministru financija Slavku Liniću ne vjeruju analitičari Ekonomskog instituta.

Vlada predviđa da će ove godine BDP porasti za 0,8 posto. – Ne – vele ekonomisti – tonemo u recesiju. BDP će pasti za 1 posto. – Obrazlažu to statističkim podacima. – Vi niste analitičari – psiče Linić – vi ste statističari! – I riče kao lav u obranu službenoga optimizma: – Ako Madžari hoće rat oko Ine, imat će ga! – O Bože, nije li to onaj isti ban Jelačić koji je sudjelovao u prvoj prodaji Ine MOL-u?!

Milanovićeva Vlada ima međutim lava dva. Uz Slavka Linića ima na slično brdo tkana *prvog* potpredsjednika Vlade Radimira Čačića. Čačić je u Madžarskoj pod optužbom za dva ubojstva iz nehaja. U Nadzorni odbor JANAF-a bio je ugruro Srećka Ferenčaka, čovjeka osuđena na godinu dana zatvora zbog preprodaje gradskog zemljišta. Na pitanje zašto je Vlada ravnateljicom Fonda za zaštitu okoliša imenovala Sanju Kalambura, protiv koje se vodi kazneni postupak zbog zloporabe položaja i ovlasti, Čačić je ugladeno odgovorio: *Shit happens*. Zbog tih političkih krjeposti Čačić i njegova stranka uživaju povjerenje oko 3 posto građana.

Unatoč tomu Milanović nema razloga za zabrinutost. Davor Butković, prvak hrvatskoga kolonijalnog novinarstva, reciklirao je u *Morgenblattu* načelo rane kršćanske apologetike: Vjerujem, jer je besmisleno. On naime vjeruje da Vlada uživa veliko povjerenje građana, jer su gladni građani, umjesto da na poziv sindikalnih vođa prosvjeduju protiv Vlade, radije nastojali ujagmiti zdjelicu besplatnoga prvosvibanjskog graha. U slast!

8. svibnja 2012.

Popravljanje povijesti

Novine, radio, televizija već mjesecima zabavljaju naciju izborima u Novom HDZ-u. „Javni radnici“ – odreda nečlanovi stranke – strastveno agitiraju u korist pojedinih predsjedničkih kandidata. Najgrlatiji su tzv. desničari i tzv. ljevičari. Prvi preko svake mjere hvale, a drugi preko svake mjere kude Tomislava Karamarka. Na prvi pogled: očita borba suprotnosti, na drugi pogled: očito jedinstvo suprotnosti. Izbori se naime održavaju u „desnoj“ stranci, pa i jedni i drugi zapravo zagovaraju Karamarka – tzv. desničari *ex positivo*, tzv. ljevičari *ex negativo*.

Argumentira se svakako. Ivan Baćak (www.dnevno.hr – 8. svibnja 2012.) upreže Mesićeva i Sanaderova detuđmanizatora u usporedbu sa svetim Pavlom. Karamarko se, veli, preobratio u tuđmanista kao Savao u Pavla, a njegov mu pouzdanik Milijan Brkić pribavlja povjerenje među HDZ-ovcima kao Barnaba Pavlu među kršćanima u Jeruzalemu. Obratio se? Ako tako trube

njegovi Barnabe – od Milijana Brkića, Milana Ivkošića, Tihomira Dujmovića, Andrije Hebranga... do Ivana Bačka, neka tako bude. No sveta usporedba groteskno šepa. Savao – zna to Baćak – nije bio otpadnik od kršćanstva koji se kao Pavao vratio kršćanstvu.

Meni su, uostalom, zbivanja u kolonijalnim strankama zanimljiva samo s kulturološkoga gledišta. Ipak, da se koji od „tuđmanističkih“ kandidata ugledao ako ne na Huga Cháveza, Eva Moralesa ili Cristinu Kirchner, onda na François Mitterranda ili Margaret Thatcher, te najavio, recimo, nacionalizaciju Ine i proglašenje isključivoga gospodarskog pojasa na Jadranu – ni ja ne bih bio ravnodušan. Ali takva kandidata nema. Stoga mogu samo gledati kako mi suvremenici popravljaju povijest.

Popravljanje povijesti nije nikakva posebna djelatnost, niti zahtijeva kakvu struku. Dostatno je da čovjek prihvaća načelo „korisne povijesti“ Tvrтка Jakovine i da ima koliko-toliko društvene ili političke moći koja omogućuje kakav-takav pristup javnim priopćivalima. Odatle onda može krenuti melioracija bilosti, od najsitnijih propusta do najkrupnijih zločina.

Tako je Zdravko Tomac, *homo politicum* (!) Hrvatskoga lista, na svečanoj akademiji u povodu 12. obljetnice smrti Franje Tuđmana priopćio da mu je Tuđman, valjda još dok je bio živ, povjerio tajnu kako je borba za samostalnost i suverenost Republike Hrvatske tek „prvo poluvrijeme“, a da je „drugo poluvrijeme“ – borba za njezino učlanjenje u Europsku uniju! Sve da je istinito, to svjedočanstvo ne bi bilo vjerojatnije od izjave Zlatka Čanjuge da je Tuđman na samrti zaželio povratak imena Dinamo. Ali ni jedno ni drugo nema tko opovrgnuti.

Načelo „korisne povijesti“, kao što vidimo, podjednako vlada i „lijevom“ i „desnom“ svijješću. Ono opravdava i saborsku uskratu pokroviteljstva bleiburškoj komemoraciji i Milanovićevu tvrdnju

da na Bleiburškom polju nije bilo žrtava. „Lijevi“ trijumf doživjelo je to načelo 8. svibnja 2012., kada je predsjednik Hrvatskoga sabora Boris Šprem svečano odao mnogo stariju tajnu. Hrvatska je, veli Šprem, „putovnicu za EU ovjerila prije 68 godina, u Topuskomu, na trećem zasjedanju ZAVNOH-a“. Špremu moramo vjerovati. Čovjek je pametan. Da nije pametan, tu bi tajnu „provalio“ još dok je bio partijski sekretar.

Tako pametan čovjek jamačno vidi kamo vodi putovnica koju slavi. Vidi valjda da je Ivo Sanader morao dokinuti ZERP, da Jadranka Kosor nije smjela donijeti novi zakon o Ini, da Ranko Ostojić mora dignuti ruke od zakona o policiji, da Ustavni sud ne smije dijelove Zakona o kaznenom postupku proglasiti neustavnima. Sigurno mu nije promaknula ni sudbina Linićeva hrvatsko-madžarskoga naftnog rata, koji je nakon Milanovićeva razgovora s Orbánom bez ispaljena naboja bijedno skončao u korporacijskomu pravu Europske unije. Vidi, ali pametan je.

No, ni „desnica“ se ne da. Prodajući hrvatskomu narodu heteronomiju u Europskoj uniji kao ostvarenje njegovih težnja za autonomijom, ona ide još dublje u povijest. Tako Milan Vuković, sudac Ustavnoga suda RH u miru, za tu svrhu maše Antunom Gustavom Matošem (Hrvatski list, 10. svibnja 2012.). Hrvati su, veli, na referendumu 22. siječnja 2012. „sa zadovoljstvom“ glasovali za ostvarenje Matoševe vizije hrvatske budućnosti.

Zaboga, g. Vukoviću! Zar su Hrvati samo ono mnoštvo manje od jedne trećine hrvatskoga biračkog tijela?! Zar su predsjednici vladā poput Loukasa Papademosia i Marija Montija, koje je Bruxelles nametnuo Grčkoj i Italiji, ostvarenje Matoševih demokratskih snova? Dobro, razumijem to što se tako odnosite prema nama današnjima, ali ne ide mi u glavu zašto to činite – A. G. Matošu.

15. svibnja 2012.

Dva Tomislava

U jagmi za predsjednički položaj pobijedila su 20. svibnja 2012. dva Tomislava – u Srbiji Nikolić, u Hrvatskoj demokratskoj zajednici Karamarko.

Kakva je to usporedba? – reći će tkogod. – Što znači slučajna istovjetnost imena? Nikolić je izabran za poglavara države, a Karamarko za poglavara oporbene stranke. To su nesumjerljive veličine. – Točno. Usporedba je šašava. Ali nije, kako se na prvi pogled čini, bez osnove.

U Hrvatskoj se, zbog kakvoće njezina izbornog zakonodavstva, odavno ne bira „veće dobro“, nego „manje zlo“. Manje je zlo sad SDP, sad HDZ. Uz njih, naravno, ide njihova klijentela – male „lijeve“ i male „desne“ stranke. SDP-ovi su kukurikavci ovaj put za manje od pola godine pojeli sva svoja predizborna obećanja. Dignuli su PDV s 23 na 25 posto. Povećali su cijenu struje za 20, a

cijenu zemnog plina za 22 posto. Najavljuju povišenje cestarina za 15 posto. Kane prodati Hrvatsku poštansku banku i Croatia osiguranje, a od Nove godine uvesti i porez na nekretnine. Povrh toga temeljito su izvrijedali naciju. Takva politika već sada predstavlja HDZ – kakav god on bio – kao „manje zlo“. I sigurno će, ne bude li nepredvidljivih poremećaja, možda i prije roka, uzvisiti Karamarka na državnu razinu.

A istovjetnost imena? Imena su uglavnom roditeljske projekcije. Nikolićevo je vjerojatno posvećeno uspomeni Tomislava Karađorđevića, a Karamarkovo posve sigurno uspomeni prvoga hrvatskog kralja, ujedinitelja Posavske i Dalmatinske Hrvatske. O ljudima više govore nadimci. Neki Srbi Nikolića zovu „Toma Grobar“, a neki Hrvati Karamarka – „Špijunčina“. Ali i nadimci su najčešće *flatus vocis* (šuplje riječi). Bitna je istovjetnost (identitet) osobe – tj. ona obilježja (osjećaji, misli, riječi i djela) koja osobu čine osobom koja ona jest.

Tko je, dakle, Tomislav Nikolić? Ratnik kojega je viteški „zareidio“ Vojislav Šešelj, davši mu naslov četničkoga vojvode. Vojvoda je godine 1991. u Hrvatskoj ratovao za Veliku Srbiju. Neki Srbi tvrde da je u Antinu, selu kod Vinkovaca, sudjelovao u ubojstvima civila. Razišavši se sa Šešeljem, vojvoda je najednom zaboravio zapadnu granicu Srbije „na liniji Virovitica – Karlovac – Karlobag“. Štoviše, neko se vrijeme divio HDZ-ovu predsjedniku hrvatske Vlade. Ako me izaberete, obećavao je biračima, bit ću srpski Sanader. Danas, izabran za predsjednika Republike Srbije, tvrdi da će nastaviti proeuropsku politiku Borisa Tadića, da nije genetski predisponiran mrziti Hrvate te da Hrvati i Srbi ne trebaju biti braća, ali trebaju živjeti u trajnom miru.

A Tomislav Karamarko? Politički je stasao s Tuđmanovim HDZ-om. Karijeru je počeo kao visoki državni činovnik. Bio

je šef kabineta dvojice predsjednika Vlada – Josipa Manolića i Franje Gregurića, te šef kabineta Stjepana Mesića, predsjednika Zastupničkog doma Hrvatskoga državnog Sabora. U proljeće 1994. staje na stranu svojih političkih mentora, protutuđmanovskih pučista Manolića i Mesića. Godine 2000. vodi Mesićevu kampanju za predsjedničke izbore. Nakon izbornoga prevrata s vrha obavještajnih služba zdušno „detuđmanizira“ Hrvatsku, najprije s Mesićem i Račanom, a zatim i sa Sanaderom. Ističe se u ostvarivanju britanskoga Akcijskog plana za otkrivanje i hvatanje generala Gotovine. Godine 2008. Sanader ga imenuje ministrom unutarnjih poslova. U njegovoj koalicijskoj Vladi Karamarko sjedi s SDSS-ovim Slobodanom Uzelcem i ne protivi se odluci o Vladinu financiranju spomenika četničko-partizanskim zločinima nad Hrvatima u srpnju 1941. u Srbu. Jadranka ga Kosor u rujnu prošle godine ponovno učlanjuje u Novi HDZ, a stranka ga, evo, kao „tuđmanista“ koji propovijeda „novu hrvatsku neovisnost“ i „novo domoljublje“ (što neodoljivo podsjeća na Josipovićevo „novu pravednost“) izabire za svoga najnovijeg predsjednika.

Stvar je čudna. Potiče neugodna pitanja. Na primjer: Je li se Karamarko obratio? Je li on – svoj projekt? Ako nije svoj, čiji jest? Na ta pitanja odgovore znaju on i njegovi pouzdanci. I, dakako, „onaj koji zagleda u bubrege i srca“. Ja, na žalost, kao što jasno vidim da Srbi s razlogom vjeruju svomu Tomislavu, isto tako jasno vidim da Hrvati nemaju racionalna razloga vjerovati svomu Tomislavu. Ali Gospodinu je sve moguće, a meni bi bilo jako drago da se ovaj put varam.

22. svibnja 2012.

Sve novo

Hrvatska se na izmaku XX. stoljeća otvorila Europskoj uniji. Unija je to radosno prihvatila. A kako je uzvratila? Eh, da! Uzajamnost nije tako jednostavna stvar. Unija je cijelo desetljeće rogozorila, zanovijetala, gundala. Postavljala je nemoguće, često i nečasne uvjete. No Hrvatska nije klonula. Ispunjavala je i najluđe zahtjeve. Nerijetko je davala i više nego što se od nje tražilo. To u politici nije samo šteta, to je i sramota. Ali državna se vlast i danas time ponosi. Ona je, veli, proeuropskom politikom u konačnici – čudoredno – dotukla Bruxelles! Te se i Europska unija lani otvorila Hrvatskoj.

Što jest – jest! Epohalan je to događaj. Sve je otad u spiralnu gibanju. Politika, gospodarstvo, kultura, navike pučanstva – sve se mijenja. Na vlast su došli „kukurikavci“. Njihovi tankočutni prvaci Radimir Čačić i Slavko Linić restrukturiraju brodogradilišta, prijete „lijenim“ radnicima i „nepoštenim“ poduzetnicima, utjeruju porezne dugove, podižu stare i izmišljaju nove poreze, prodaju što se prodati daje. Zoran Milanović razmješta „lijeve“ povjerenike u vodstvakulturnih ustanova. Željko Jovanović umirovljuje sveučilišne profesore, isušuje športske kaljuže, revolucionira jezik. Raspustio

je Vijeće za normu standardnoga hrvatskog jezika. Odlučno, kao reinkarnirani Boža Maksimović zvaní Kundak. Iz ministrova držanja ništa se, naravno, ne da zaključiti, ali nadaje se slutnja da bi nam „lijevi“ polihistor Slavko Goldstein mogao vrlo brzo podariti novi, šesti, općeobvezni pravopis. Ekonomski stručnjaci proriču Hrvatskoj pad BDP-a. No to je, vele „kukurikavci“, inferiorna zloba. I nevjehi je bjelodan uzlazni trend. Sve što je u vlasništvu stranaca – od banaka, telekomunikacija, naftne industrije do cementara i pivovara, sve to zgrće dobit o kakvoj se drugdje može samo sanjati.

U promijenjenim okolnostima mijenjaju se i ljudi. Nabolje ili nagore? Ne znam. Vjerojatno u oba smjera. No, već danas i mi sami sebe jedva prepoznajemo. Evo primjera. Otkad su se stranci domogli naših pivovara, njihovi nas tržišni žreci bez prestanka bombardiraju domoljubnim, da ne velim: nacionalističkim, reklamama svoga piva. Te „ožujsko“, te „karlovačko“. Slave hrvatsko tlo, hrvatsku vodu, hrvatski ječam. Žuja je zakon! – Pa što? – reći ćete. – Ništa. Strancima dobit, nama domoljublje. Ali, nemojte me krivo shvatiti, ne prigovaram niti gundam. U tim stvarima ja se držim načela: Svaki je dragovoljno sklopljen posao – pošten posao. Druga je stvar što Hrvati pri tomu dragovoljno mijenjaju svoju kulturološku istovjetnost, tzv. nacionalni identitet. Pod Sanaderovim Novim HDZ-om od stare su se vinske nacije prometnuli u novu pivsku naciju. Godišnje ispiju 88 litara piva po grlu stanovnika! Tako su u potrošnji toga pića izbili na 10. mjesto u Europi. Ako kakva nepogoda ne ugasi revolucionarni žar Milanovićeva SDP-a, njegove će „zdrave snage“ za koju godinu najvjerojatnije zahtijevati da se i u katoličkom bogoslužju vino zamijeni pivom.

A iz Bruxellesa sve češće stižu stroge direktive. Morate ovo, ne smijete ono. Mi, dakako, rado slušamo. Razumni smo ljudi, znamo da se tako približavamo visokim europskim standardima. A svojim

očima gledamo kako bruxelleski humanizam i animalizam usrećuje našu zemlju. Hrvatski ljudi već humano „povlače“ milijune eura iz prepristupnih fondova Europske unije, a hrvatskim se životinjama – zasad samo kokošima nesilicama i svinjama – smiješi blažen život. Nesilice prpošno kokodaču ususret prostranijim gajbama, a svinje sentimentalno rokću snatreći o životu bez stresa i igračkama od prirodne tvari u animalno građenim svinjcima. Kada se svemu tomu dodaju „nova pravednost“, „nova hrvatska neovisnost“ i „novo domoljublje“, nema dvojbe da iz toga novog hrvatskog prosperiteta mora izrasti i novi hrvatski identitet.

Vidim, vrtite glavom. Kakve su to gluposti? Kakav novi identitet? Čast razvoju, ali nije li ludo govoriti o identitetu, o istosti, ako je sve novo, ako ništa nije isto?! U pravu ste. Znaju to i Ivo Josipović i Boris Šprem i Zoran Milanović, ljudi koji danas po dužnosti bdiju nad identitetom nacije. Oni međutim drže da su zlatna uporišta hrvatskoga nacionalnog identiteta Josip Broz Tito, četničko-partizanski dernek u Srbu i ustaški logor u Jasenovcu. Šteta i sramota. No, gospoda misle da tim oružjem mogu, kad god im padne na pamet – čudoredno – dotući Bruxelles. Neka se Bog smiluje toj pameti.

29. svibnja 2012.

Drame i lakrdije

Europska se unija trese. Velike nacije strahuju od grčkih parlamentarnih izbora. Tišti ih neizvjesnost. Nitko ne zna kakva će se vlast – poslušna ili buntovna – tamo izleći 17. lipnja. Bude li kako se čini, može se dogoditi da novo grčko vodstvo Grčku izvede iz eurozone. To bi, tvrde zloguki proroci, bilo kobno. Jer, vele, euro je čudesan *nervus rerum*! Bez Ujedinjenoga Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske može i prosperirati, a bez male Helenske Republike ne može ni opstati. Nitko ne pita: Kako? Zašto? To je neupitna dogma.

Od te dogme mnogi idu mnogo dalje. Propadne li euro, proriču krvav raspad Europske unije (model – komunistička Jugoslavija) ili mirnu disoluciju europske nadržave u 27 suverenih nacionalnih država (model – komunistička Čehoslovačka). Humanu dimenziju novca najdublje razumije bogat filantrop. Nije se dakle čuditi što je

upravo George Soros, američki milijarder koji je svojedobno krotio „azijske tigrove“, ovih dana panično osolio dramatičnu europsku raspravu. Filantrop je čovjekoljubivo opomenuo Europljane: Za spas eurozone imate tri mjeseca...

Iz Hrvatske se slabo vidi ta drama. Zašto? Vjerojatno stoga što je Hrvatska u karanteni ili – ako vam je draže – u predvorju Europske unije. Tu se sve nadzire. A puk koji „dragovoljno“ i ponizno ide kamo vlast hoće lako može zahiriti. Stoga „odgovorna“ vlast odvraća njegovu pozornost od europske drame i nudi mu europske katarze u domaćim lakrdijama.

Kako bi inače nevina državna matura mogla onako izluditi ministra znanosti, obrazovanja i športa Željka Jovanovića i posvaditi ga sa srednjoškolskim profesorima? Kako bi inače građanske udruge Iskorak, Kontra i Domine mogle tako zatraviti ministra unutarnjih poslova Ranka Ostojića da splitsku gradsku samoupravu žrtvuje Pederskomu ponosu (*Gay Prideu*)? Kako bi inače Srbi mogli tako ucviliti Ivu Josipovića, predsjednika Republike Hrvatske, time što su za predsjednika Republike Srbije umjesto Borisa Tadića izabrali Tomislava Nikolića?

Sve su to sitne budalaštine. Naravno, ako se promatraju u granicama Republike Hrvatske. Ali ako ih promatramo u širem okolišu, te sitne budalaštine dobivaju goleme razmjere, izrastaju u političko „mlađe nabrano gorje“ Zapadnoga Balkana (ili Jugosfere).

Postupci ministra Jovanovića od prvoga su dana njegova ministროvanja jasan „govor mržnje“. Mržnje prema hrvatstvu. Ministar je iz naziva ministarstva izbacio hrvatsku riječ „šport“ i u njemu udomio srbizam „sport“. Može li jasnije? Malo zatim, kada se uvjerio da ne će biti većeg otpora, tiho je raspustio Vijeće za normu standardnoga hrvatskog jezika. Tako je otvorio vrata „permanentnoj revoluciji“ u središnjemu obilježju hrvatskoga nacionalnog identiteta.

Drukčiji je ministar Ostojić. Njega su, kao što rekoah, začarale udruge Iskorak, Kontra i Domine, ali same draži toga svijeta ne mogu potpuno protumačiti ministrov postupak. On djeluje i načelno. Potvrđuje SDP-ovu tradicionalnu sklonost svakoj vrsti dezorijentacije. Svojedobno je srdačno surađivao sa službenicima Elizabete II. Čini se da će 9. lipnja s nekima od njih u Splitu marširati u povorci spolno dezorijentiranih osoba. Pridružiti će se ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić i ministar uprave Arsen Bauk. Bit će to sjajna promocija europske Hrvatske. No, taj sjaj nikako ne bi smio zasjeniti Šimu Lučina. Kulturna povijest pamti toga čovjeka kao prvog eurohrvatskog ministra unutarnjih poslova koji je paradirao s pederima i lezbijkama. A prvi je – navlastito u spolnim stvarima – prvi.

Kada Jovanović i Ostojić postupaju kako postupaju, ne mogu to odobriti, ali mogu razumjeti. A zašto se Josipović joguni? On, veli, ne će 11. lipnja u Beograd na svečano ustoličenje Tomislava Nikolića – ako se četnički vojvoda ne ispriča, ako se ne odrekne četništva, ako ne promijeni „retoriku“. Nenazočnost na takvim svečanostima zahtjev je državničke pristojnosti, sve dok se ne raščiste međudržavni računi koji se, *horribile dictu*, vrte oko tužbe i protutužbe zbog genocida. U tom pogledu slažem se sa svim onim eurohrvatskim lakrdijašima koji ovih dana zbornu viču: Ne u Beograd! Ne u Beograd!

Ali ne razumijem Josipovićeve uvjete. Što će mu isprika? Ispričao se Boris Tadić u Vukovaru. I zauzvrat dobio Josipovićevo izjednačenje hrvatskoga osvetničkog izgreda u Paulinu Dvoru i srpske državne politike na Ovčari. A od četničkoga vojvode traži da se odrekne četništva? To je kao da vojvoda od njega traži da se odrekne Tita, Partije, Ozne, Udbe. Uostalom, čudno je da Josipoviću smeta četništvo. Nije li lani u Srbu dernečio s četnicima i partizanima? A „retorika“? Eh, da! Tu

se nešto promijenilo. Ljepoduh je Tadić s Josipovićem komunicirao preko Micićeva Zenita, a „gedža“ Nikolić govori izravno. To nije razlog da Josipović ne ode u Beograd. Tako misle i u Bruxellesu.

5. lipnja 2012.

Blagdan sramote

Bruxelles i Washington bez prestanka ključaju Hrvate: Odviše ste nesnošljivi prema drugima i drukčijima! Takvi ste u ratu, takvi u miru! No, da... Ali nije nesnošljivost uvijek opačina niti je snošljivost uvijek krjepost. Ipak, naši su koritelji donekle u pravu. Doista, mi smo u Domovinskom ratu bili nesnošljivi prema Srbima i Crnogorcima. Ni manje ni više nego drugi narodi prema onima koji su ih napadali. A u miru? Otkad je oružje umuknulo, nema nam premca u snošljivosti. Koji bi drugi narod tako umilno podnosio svoje Mesiće i Račane, Čačiće i Liniće, Sanadere i Josipoviće, Pusičke i Kosorice?

Time se, na žalost, ne možemo dičiti. Pretjerana snošljivost potiče bujanje nakaznih društvenih pojava. Iz njih onda dosjelošću niču prava, sveta prava „drugih i drukčijih“. A ta su stečena prava nepovrjediva i nepromjenljiva makar gurala zemlju u propast i makar ti drugi, premda drukčiji, ne bili doista drugi. Blistav su primjer posebna politička prava svih mogućih i nemogućih manjina u Hrvatskoj.

Kada velim „i nemogućih“ manjina, pridjevak nije rectorički suvišak. On se odnosi na one 22 narodne skupine u Hrvatskoj što

ih je ustavotvorac velikodušno nazvao „nacionalnim manjinama“ i opskrbio posebnim političkim pravima. Time se višestruko ogriješio o demokraciju: 1. u nacionalnoj državi hrvatskoga naroda suprotstavio je *ethnos* i *dēmos*; 2. naškodio je većinskomu hrvatskom *ethnosu*; 3. ozakonio je političku nejednakost državljana; 4. povrijedio je pristojnost podrugnuvši se narodima koji se nisu uspjeli razviti u naciju (Romi, Vlasi). Sve je to nedopustivo. I tu, kao i drugdje, treba se držati mjere. Snošljivost prema narodnim manjinama u nacionalnoj državi ne bi smjela prelaziti granicu kulturne autonomije.

U okrilju demokratske većine uvijek živi mnoštvo raznovrsnih manjina – profesionalnih, dobnih, zdravstvenih. O manjinskim pravima u svijetu skrbe vlade pojedinih zemalja, a njih nadziru velika globalizacijska središta – Bruxelles i Washington.

Na poticaj iz tih središta ovih je dana u Hrvatskoj živnula tzv. LGBT-zajednica. Engleska kratica obuhvaća lezbijke, pedere, biseksualce i transvestite. To će reći: ljude izopačene spolnosti. Oni se bučno ponose time što su u spolnom pogledu „drugi i drukčiji“, ali zahtijevaju da im se osiguraju ista prava kao i onima od kojih se ponosno razlikuju (pravo na posvajanje djece, pravo na medicinski potpomognutu oplodnju). I, naravno, pederi i lezbijke, biseksualci i transvestiti sretni su kao mala djeca kada im državni poglavar očinski blago veli: „Svi smo mi jednaki.“ Koliko ih je u Hrvatskoj? Nitko to ne zna, no oni se hvastaju da čine 10 posto pučanstva, dakle otprilike koliko i hrvatski branitelji. Tvrdi to i Nadežda Čaćinović, iako stvar nije niti će tako skoro biti istražena u zemlji u kojoj se popis pučanstva ne može obraditi za godinu dana.

Lani je ta ponosna manjina u Splitu paradno promicala svoje spolne opačine u krjeposti novoga doba. No, ponos joj je u pola čina iznenada splasnulo. Točnije, smrskao se na hridi kršćanskoga

gradanskog otpora. Svijet se užasn timer! Pali su Berlin i Pariz, pali London i Madrid, pali Beč i Zagreb, a Split, drevni Dioklecijanov grad, još uvijek gleda na pogansko veselje spolova očima sv. Pavla: „Stoga ih je Bog predao sramotnim strastima: njihove žene zamijeniše naravno općenje protunaravn timer, a tako su i muškarci napustili naravno općenje sa ženom i raspalili se pohotom jedni za drugima te muškarci s muškarcima sramotno čine i sami na sebi primaju zasluženu plaću svoga zastranjenja“ (Rim 1, 26-28).

Ove godine državna je vlast odlučila: Split mora pasti! Za tu svrhu suspendirala je splitsku gradsku samoupravu i osigurala oružanu silu od 950 policajaca za osiguranje 300-tinjak spolno zabludjelih gostiju iz „vascelog regiona“ koji su se 9. lipnja sletjeli u Split na proslavu blagdana sramote. Kao moralnu potporu Zoran im je Milanović priposlao pet-šest ministara pod vodstvom ministrice vanjskih i europskih poslova Vesne Pusić. A Splićani? Oni su ove godine, na poziv svojih vjerskih poglavara, sramoćenje i Grada i Države potpuno – ignorirali. Split dakle još nije pao.

12. lipnja 2012.

Nacionalni indeks sreće

U Austro-Ugarskoj, negdašnjoj europskoj dvojnoj uniji, za hrvatsku se narodnu slobodu i državnu samostalnost najstrastvenije zauzimao Ante Starčević. On je svoju čežnju znao i ovako drastično formulirati: „Makar Hrvatska bila samo uru [hoda] dugačka i uru [hoda] široka, makar bilo samo pet Hrvatah, neka ih to pet bude slobodno i sretno.“

Hrvatska je danas u svakom pogledu daleko od Starčevićeve formulacije. Fizički je mnogo veća. Obuhvaća 56.542 četvorna kilometra kopna i 31.067 četvornih kilometara mora. Po zadnjem popisu pučanstva, provedenom u proljeće 2011., udomijuje 4.290.612 ljudi, od kojih su golema većina Hrvati.

O slobodi i sreći pojedinca teško je općenito govoriti. Netko može biti i u tamnici slobodan i sretan, a netko ne može ni na slobodi u zdravlju i izobilju. Ali ni nacionalna sloboda više nije nešto posve jasno i razgovijetno. Niti se do nje drži kao što se držalo onda

kada je podrazumijevala autonomno uređivanje života na svomu području. Gleda li se s toga motrišta, nema dvojbe: Hrvatska se odrekla nacionalne slobode.

Kako? Zašto? To je očito. Hrvatske su političke elite, čim je sloboda izvojevana u Domovinskom ratu, slobodu „dorale“ za sigurnost. Najprije su, uz prešutno odobravanje društvenih, kulturnih, znanstvenih i vjerskih elita, naciju protuustavno – tj. mimo referenduma – uvalile u NATO. Malo zatim ustavno su odredile da je za valjanu odluku o državnoj samostalnosti dostatna ne više većina glasova ukupnoga broja birača, nego većina glasova birača koji pristupe referendumu! To je politološko ruglo, ali postiglo je svrhu. Političke su elite – glasovima manje od jedne trećine ukupnoga broja birača! – od nacije iznudile potvrdu Ugovora o pristupanju Europskoj uniji. Zbog toga se nacija među ostalim danas privikava i na – novu slobodu. Što je to, vidjet će nakon 1. srpnja 2013. Ali već danas kuša obilan predujam slušajući Zorana Milanovića i njegove ministre koji svako malo najavljuju: učinit ćemo ovo, učinit ćemo ono, i obvezno dodaju: ako Bruxelles dopusti.

O sreći nacije u Hrvatskoj skrbe – a, tko drugi nego banke u stranom vlasništvu? Toga je, dakako, svjesna Milanovićeva Vlada. Stoga je valjda i odlučila prodati posljednje novčarske ustanove u državnom vlasništvu: Hrvatsku poštansku banku (HPB) i Croatia osiguranje (CO). To možda zvuči kao dosjetka, ali recite mi, molim vas: Koga u Hrvatskoj, osim časopisa Banka, žulja – „nacionalni indeks sreće“? Nikoga. A Banka je u „ekskluzivnom istraživanju“ utvrdila da su Hrvati relativno sretna nacija, da ih samo 59 posto (lani 45 posto) ne vidi u Hrvatskoj nikakvu perspektivu za sebe i svoje bližnje! A gotovo polovica ispitanika vrlo ružno vidi cijelu naciju: 48 posto drži da su Hrvati zavidni, 44 posto da Hrvati lažu... itd. – tj. onako kako godinama sugeriraju javna priopćivala u stranom vlasništvu.

Ali nije trebalo nikakvo „ekskluzivno istraživanje“ da se uoči porast pučkog nezadovoljstva. Kada se PDV povisi s 23 na 25 posto, kada za 20-ak posto poskupe javni prijevoz, plin i struja za kućanstva, kada industrijska proizvodnja padne za 9,4 posto, a potrošnja za 7,3 posto, ne može se očekivati postojan ili viši „nacionalni indeks sreće“. Da se takvo što i utvrdi, bio bi to samo znak da se u istraživanju potkrala pogrješka ili da smo se zatekli na području socijalne psihopatologije.

U tako nevoljnoj socijalnoj situaciji najavio je ministar poljoprivrede Tihomir Jakovina zakonski prevrat u svom resoru, a nije ga uvjetovao uobičajenom sluganskom klauzulom „ako Bruxelles dopusti“. Jakovina podsjeća da se god. 1989. u Hrvatskoj obrađivalo tri milijuna i dvjesto tisuća hektara poljoprivrednog zemljišta, a da se danas obrađuje oko jedan milijun i dvjesto tisuća hektara. On će, veli, zakonima koje priprema, već za godinu dana potaknuti obrađivanje još milijun hektara zemljišta i tako otvoriti novih 50.000 radnih mjesta.

Zamisao je plemenita. Ali hoće li ona unijeti zraku optimizma u turobne hrvatske duše? Ne će. Zašto? Zato što Hrvati uglavnom znaju ono što njihov ministar zaboravlja: Kolonije ne donose gospodarske programe; to za njih čine metropole. Da nije tako, zar bi lani poljoprivredu u hrvatskoj mezopotamiji – dravsko-savsko-dunavskom međuriječju – uništila suša?! A uz Slavka Linića i Radimira Čačića nema pogodne klime. Stoga bi hrvatskim radnicima i poduzetnicima, „lijenčinama“ i „lopovima“, indeks sreće mogao malko porasti samo ako tako odluči mađžarski kazneni sud.

19. lipnja 2012.

Protunarodna vlast

Kako vrijeme leti! Tko se još sjeća parlamentarnih izbora? Milanovićeva *Plana 21*? Referenduma o hrvatskomu pristupanju Europskoj uniji? Obećanja svakovrsnih boljitaka? A prošla je tek osmina mandata nove vlasti!

Kada je prije dva mjeseca Radimir Čačić najavljivao svoj „investicijski tsunami“, djelovao je uvjerljivo. Gotovo kao Ivo Sanader kada je obećavao „pokrenuti Hrvatsku“ i dijelio biračima svoju „jamstvenu karticu“. – A, čekajte – reći će tkogod – to su različite stvari! – Jesu, jesu. Različite su. Utoliko što demokracija lakše oprašta laž u borbi za vlast nego laž na vlasti. A znamo kako te stvari stoje. Sanader je „jamčio“ prije izbora, a Čačić „investirao“ nakon izbora. Što jest – jest. Ali stvar je unatoč tomu u biti ista. Oba su projektanta „svijetle budućnosti“ govorila iz (mudre ili

lude, hinjene ili iskrene) vjere u nesebičnost tuđinskoga kapitala. A nema dvojbe kamo vode takvi projekti. Tko je vidio državu kojoj je tuđin donio razvitak i blagostanje?

Čačić je svoj „investicijski tsunami“ bio programirao za mjesec u kojemu Hrvate opija „miris lipa, slatko zlato lipnja“ (S. Mihalić). Evo, i taj mjesec minu, a velikoga vala – nema! Zadnji sam čovjek između Sutle i Bospora koji bi zaplakao za Čačićevim „tsunamijem“, ali ne mogu ne zamijetiti da Zoran Milanović, dok Čačić šuti, odgađa njegov veliki val u šatrovački „mjesec limburg u kojemu se majmuni šišaju“. I vidim da to sinjskoga „Zagrepčanina i pomalo Bruxellesca [ili Briselca?!]“, koji uživa simpatije „78 posto“ pučanstva, nimalo ne obeshrabruje. On ovih dana samopouzdanu nabraja sve uspjehe što ih je njegova Vlada postigla u prvoj osmini mandata.

Uspjesi su mršavi. Ali očito su Milanović i njegovi „kukurikavci“ učinili što su mogli. Smanjili su državni proračun, dokinuli povlaštene mirovine narodnih zastupnika i državnih dužnosnika, utjerali desetke milijuna kuna neplaćenog poreza. Malo? Možda. Ali, ruku na srce, i to je mnogo za Vladu koju – ružno je to reći, ali istinito – u biti čine tri čovjeka: predsjednik i dva robustna muža (ministar gospodarstva i ministar financija) kojima su njihovi hrvatski grijesi „otišli u zastaru“, ali za jednim od njih još uvijek, i to sve dublje, uzdišu mađarske uze.

Druga je strana mnogo deblja. Tu je povećanje inozemnoga duga; povišenje PDV-a s 23 na 25 posto; poskupljenje javnoga prijevoza; poskupljenje energenata za kućanstva (plina za 22, struje za 20 posto); najava prodaje Hrvatske poštanske banke (HPT) i Croatia osiguranja (CO); pad industrijske proizvodnje; pad izvoza; pad zaposlenosti; pad potrošnje.

Sve to izdašno je garnirano sablažnjivim imenovanjima, očitovanjima, činidbama. Ludo je bilježiti i razvrstavati to

nepregledno mnoštvo nepodopština. Ali čovjek se mora pitati: Gdje sam, osim kod „kukurikavaca“, vidio da se netko optužen pred kaznenim sudom imenuje ministrom gospodarstva i prvim potpredsjednikom Vlade? I što priječi Vladu – ako postoji tako visok precedent – da na niže državne i javne dužnosti imenuje ljude koji su, poput Srećka Ferenčaka, u sukobu s hrvatskim zakonima? Ili gdje je ikad ministrica, poput Mirele Holy, „kukurikala“ da se ne će udavati jer ne želi biti ničiji posjed? Kakav psihički ustroj mora imati ministar branitelja koji poziva veterane Domovinskoga rata da dragovoljno osiguravaju „regionalnu“ Pedersku paradu u Splitu? Što osjeća i misli ministrica vanjskih i europskih poslova kada poziva žene silovane u srpskim koncentracijskim logorima da se solidariziraju sljudima koji se ponose svojim spolnim zastranjenjem? Koja to vlada, koji parlament, koji državni poglavar danas u Europi razvrstava žrtve Drugoga svjetskog rata i poraća u žrtve koje jesu i žrtve koje nisu nevine? Nisu li sve žrtve – već time što su žrtve – nevine? Kakva to vlast može u Hrvatskoj imati čak dva antifašizma (četnički i partizanski) a da nema nijednog fašizma? Ili, napokon, kakva hrvatska Vlada može na Pedersku paradu u Split poslati pet svojih ministara, a nijednoga svoga ministra na tradicionalnu Misu za Domovinu u crkvi sv. Marka?

Da je Zoran Milanović sebi postavljao takva pitanja, jamačno se ne bi onako dijalektički durio na politički diskurs Tomislava Karamarka, koji je njegovu vlast nazvao nenarodnom. Znao bi „Zagrepečanin i pomalo Bruxellesac“ da je negdašnja komunistička stigma „nenarodna“ danas eufemizam za „protunarodna“.

26. lipnja 2012.

Milanović i njegov srećko

Sutkinja Županijskoga suda u Kaposváru Krisztina Kostyak proglasila je 29. lipnja 2012. Radimira Čačića, prvoga potpredsjednika hrvatske Vlade, krivim jer je 8. siječnja 2010. u Mađarskoj prouzročio prometnu nesreću, u kojoj su poginuli Imréné Antal i György Lipták. Krivca je osudila na uvjetnu zatvorsku kaznu u trajanju od 22 mjeseca s trogodišnjim rokom kušnje.

Čačić drži da nije kriv. No, presudu je prihvatio. Nije njome samo zadovoljan, on je njome i oduševljen, jer nalaže da se, čim postane pravomoćna, briše iz kaznene evidencije! Što to znači? Presuda se, tumači osuđenikov hrvatski odvjetnik Čedo Prodanović, ne će smjeti javno spominjati. Ali nisu zadovoljni mađarska državna odvjetnica Szuzana Fejér i osuđenikov mađarski odvjetnik Péter

Zamecnsnik. Oboje su najavili žalbe. Gospođa će Fejér zahtijevati bezuvjetnu zatvorsku kaznu, a gospodin Zamecnsnik da se Čačić posve oslobodi krivnje. Katalin Lipták, kojoj je nesreća odnijela majku i muža, u suzama je saslušala sudski pravorijek i najavila građansku parnicu protiv osuđenika.

To bi zasad bilo sve. Sud je prividno pravno pomirio četiri žalosne ljudske sudbine. Vijest o tomu, kad se ne bi vrtjela oko hrvatskoga državljanina, jamačno ne bi dospjela ni u „crne kronike“ hrvatskih novina. Ovako, budući da je osuđeni srećković *prvi* potpredsjednik hrvatske Vlade, ona se kao kakva elementarna nepogoda sručila na Hrvatsku i njezino susjedstvo, a prenijele su je i velike svjetske novinske agencije.

Običan Hrvat, bio zatucani ognjištar ili indoktrinirani eurohrvat, razmišlja ovako: U redu, svatko može skriviti prometnu nesreću. Ali što je u slučaju kada na autocesti automobil straga naleti na drugi automobil tako zakučasto da od nesreće do presude moraju proteći gotovo dvije i pol godine? Kako sud može nekoga proglasiti krivim za smrt dvoje ljudi i osuditi ga na uvjetnu kaznu? Zašto sud zabranjuje javno spominjanje presude? Postupa li sud tako obzirno prema svakomu tko skrivi takvu nesreću? Ili je to iznimka učinjena stoga što je nezgodno utamničiti *prvoga* potpredsjednika Vlade prijateljske države? Ta pitanja rasplamsala su osjećaj nepravde. A on je potaknuo internetsko prikupljanje potpisa za peticiju kojom uvrijeđeni hrvatski državljani kane prisiliti Čačića na odstup.

Vijest je uzbudila i većinu ćudorednih okomica predbruxelleske Hrvatske, od komunističkoga lažnog svjedoka Žarka Puhovskoga do Titova gardista Ive Josipovića, od Mirjane Krizmanić do Jadranke Kosor. Svi oni najednom osjećaju potrebu reći što o tomu misle, kao da dosad nisu znali za Čačićevu nesreću. A misle isto: Čačić je prevelik teret Vladi i mora otići. Neki od njih obrazlažu to vanjskopolitičkim

razlozima. Ako Čačić ne ode, zaludu nam, vele, Ugovor o pristupanju Europskoj uniji. Bruxelles nas takve ne će primiti.

Presuda međutim nije skrušila osuđenika. *Shit happens* (sranje se dogodi), veli Čačić. No, on će iz njega izaći jači. Platit će 50-ak tisuća kuna sudskih troškova, a dat će i koju kunu Prodanoviću i Zamecsniku. Dobri su to dečki. I nisu skupi. Uostalom: *There is no free lunch* (nema besplatna ručka), misli Čačić. To se nauči na osnovnom tečaju engleskoga za gospodarstvenike. A Čačić je bistar čovjek. Kako bi onda moglo biti – besplatne pravde?! Ne će njega „moralisti“ otjerati iz Vlade.

I vratio se, usuprot Milanovićevu očekivanju, iz Kaposvára „emocionalno neoštećen“. Kao da je bio na izletu. Na novinarsko pitanje je li tražio ostavku Davora Škrleca, bivšeg pomoćnika bivše ministricice Mirele Holy, zato što se Škrlec s ekoloških razloga protivio projektima Ombla i Plomin 3 – Čačić se pred kamerom teatralno iznenadio, u starom stilu, kao da nije bio u Kaposváru: Škrlec? Tko je taj? Ne zna on sve pomoćnike svih ministara!

Iza Radimira Čačića, dakako, čvrsto stoje Vesna Pusić i Radimir Čačić. Isto onako kao što su čvrsto stajali iza Srećka Ferenčaka, nad kojim je također visjela nepravomoćna osuđujuća presuda. Podupire ga i Damir Kajin. A sad se – ne ironijom sudbine, nego koalicijskim ugovorom – Radimir Čačić prometnuo u Milanovićeva Srećka.

Što dakle? Hoće li Čačić otići? Teško. Milanović bo je, rekao bi Ante Starčević, one pasmine koje se takov nauk ne prima. Ako su mu masovna partizanska ubojstva nakon Drugoga svjetskog rata, kao što reče 22. lipnja 2012. u šumi Brezovici kod Siska, bila prihvatljiva cijena njihove pobjede, ludo bi bilo očekivati da mu smrt Imréné Antal i Györgya Liptáka naknadno bude neprihvatljiva cijena pobjede Kukuriku koalicije.

2. srpnja 2012.

Čačićev perčin

Što bi s Radimirom Čačićem? Neki su „moralisti“, poput Ive Josipovića, iznenada ustuknuli. Drugi su, poput Vesne Pusić, utekli u krilo stare vjere, te se opet jate oko Čačića.

Radko, veli gospođa Pusić, mora ostati u Vladi. Njegov bi odlazak destabilizirao Vladu. A Vlada mora politički stabilizirati Srbiju. To od nas traži Zapad. Napose Barack Obama i Angela Merkel. No jednako je to na srcu i nama, koji želimo da Hrvatska bude predvodnik „regije“ na europskom putu. A Čačić? Eh, da – Radko je „buršikozan“ [neotesan], ali rezultati će njegova rada pomiriti interese Vlade i Javnosti.

Priča je očito preuzetna. No, posve se podudara s pričom Philipa Gordona, pomoćnika američke državne tajnice Hilary Clinton. Amerikanac je na 7. *Croatia Summitu* u Dubrovniku, koji je bio posvećen temi „Izgradnja države i EU iskustvo“, domaćine počastio visokom frazom. Hrvatsku je proglasio „istinskim liderom u regiji“.

a visoke je dužnosnike drugih zemalja tzv. Zapadnoga Balkana poticao da više zapnu na putu u NATO i EU, „kako Balkan ne bi nestao s radarskih ekrana“. U žarište skupa smjestio je uprizorenje rukovanja Borisa Tadića, američkoga favorita za srpskog predsjednika vlade, i Hashima Tačija, predsjednika vlade Republike Kosova.

Iz sjene Tadićeva i Tačijeva rukovanja poruke su odaslali i Zoran Milanović i Ivo Josipović. Njihove se poruke međusobno neznatno razlikuju, a podjednako neznatno odudaraju i od priče Vesne Pusić i Philipa Gordona. Milanović je svijetu poručio da Hrvatska nema ambiciju biti „lider u regiji“, a Josipović da će Hrvatska i nakon ulaska u EU ostati „angažirana u regiji“. Tražiti smisao tih razlika bio bi ćorav posao. Već zbog toga što su „procvjetale“ na „vrtnoj zabavi Ive Sanadera“, kako je, navodno, Milanović negdje nazvao taj zapadnobalkanski teferič u Dubrovniku.

Hrvati gledaju na *Croatia Summit* ili ogorčeno ili svisoka. Ali on može biti i inspirativan. Eto, sama tema „Izgradnja države i EU iskustvo“! To je smislio neki šaljivčina u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova. Svaka čast!

Kada to pročita, čovjek se pita: Komu Hrvatska može biti, ako ne „liderom“, onda uzorom u tom pogledu? Mi smo svoju državu izgrađivali od 1990. do 2000., otada je razgrađujemo. Popljuvali smo slobodu, neovisnost i suverenost, osudili i pozatvarali ili usmrtili svoje najistaknutije ratnike. Nacionalnu i socijalnu demokraciju (HDZ, SDP) pretvorili smo u oh(o)lokraciju. Taj nas je oholi ὄχλος (grč.: ološ) razbaštinio, rasprodavši izvore narodnoga bogatstva strancima u EU. I sad se borimo protiv korupcije! Kako? Uzorno. Možemo, primjera radi, Državnomu odvjetništvu darovati 2.000.000 kuna i 300.000 eura, a da nas glavni državni odvjetnik ne pritvori, iako smo taj novac protuzakonito stekli i protuzakonito držali deset mjeseci.

Otkad su „kukurikavci“ na vlasti, Hrvatska tone sve dublje. Tone u siromaštvo (povišenje poreza na dodanu vrijednost; drastična poskupljenja svega i svačega; porast nezaposlenosti; najava oporezivanja imovine). Ali ne tone Hrvatska samo u siromaštvo. Ona tone i u čudorednu kaljužu, koju besramno promiče vlast (masovna ubojstva u miru – „prihvatljiva cijena“ partizanske pobjede u Drugom svjetskom ratu; izazivanje prometne nesreće sa smrtnim ishodom – „etički neutralan čin“). Ma gdje samo, čudi se zblenuti puk, nađu sve te pravosudno opterećene ljude (od Radimira Čačića do Sanje Kalambura) za imenovanja na državne i javne dužnosti?!

Ali, narode, glavu gore! Iz živoga blata siromaštva i moralnoga sljepila Hrvatsku će izvući – Radimir Čačić! Čovjek zna, može i hoće. Vjeruje mu i Zoran Milanović. On ponosno demonstrira svoje nevjerništvo kada je riječ o Misi za Domovinu na Dan državnosti, ali Čačiću vjeruje! Vjeruje dublje nego Vesna Pusić u rezultate Radkova rada – vjeruje iako su neki Radimirovi rezultati „otišli u zastaru“, a novih još nema, vjeruje usprkos tomu što Čačić besramno laže. On jednostavno vjeruje u – Čačićev perčin.

Kakav sad perčin?! – E, onaj slavni! Perčin kakav je spasio glasovitoga lažljivca baruna Münchhausena i njegova konja. Zajašio taj barun konja, kao Čačić Hrvatsku. A konj, nerazumna životinja. Kud će, tud će, pa u – živo blato! Ali Münchhausen bijaše, poput Čačića, čovjek koji zna, može i hoće. Nogama je čvrsto obujmio konja i, junački se potegnivši desnicom za perčin, izvukao i sebe i konja iz živoga blata. Kao što će Čačić i sebe i Hrvatsku.

10. srpnja 2012.

Slatki novi slog

To je divovski prodor u budućnost. A tako jednostavan! Jednostavniji nego ikad! Eto, predsjednik Vlade Zoran Milanović otvori 3. srpnja trajektno pristanište Stinicu, koje je nakon 40 godina odmi-jenilo pristanište Jablanac. Otvori ga bez otvaranja – bez vrpce, bez govora, bez blagoslova. A ne pohvali ni tvrtku Velebit, u vlasništvu Čačićeva Coninga, koja je, što god tko mislio, najzaslužnija za otvorenje pristaništa.

Rečena je tvrtka, nakon godinu dana mučna pregovaranja, na posljatku pregorjela svoj sebični interes. U travnju ove godine prodala je Hrvatskim cestama zemljište za izgradnju pristupne ceste, bez koje bi trajektno pristanište bilo samo pristanište, nikako trajektno. To je, tvrde zločesti novinari, najnoviji „rezultat Radkova rada“. On vjerojatno nije pravno prijeporan. Ne će dakle, poput nekih drugih „Radkovihi rezultata“, za koju godinu „otići u zastaru“. Stoga se novinari čude Milanoviću. Ne shvaćaju zašto je onako, gotovo preko volje, otvorio pristanište i još dodao da će odsad uvijek biti tako.

Gospoda su površna. Da pomnije gledaju, ne bi se čudili. Uočili bi što se dogodilo. „Kukurikavci“ su obnovili politiku. Uveli su

slatki novi slog (*il dolce stil nuovo*). Taj slog visoko cijeni Velebitove zasluge. On ih sustavno podrazumijeva i sustavno prešućuje. Ali koliko god ih prešućivao, slatki novi slog ne uspijeva prikriti svoju pekunijarnu strast. Ona zrači iz svakog poteza Milanovićeve Vlade. Slavko Linić slini o Fisku kao trubadur o Gospoји. On bi sve oporezovao. Sve, sve! U zadnje vrijeme očarava ga imovina – tvarna, novčana, duhovna. I nju kani oporezovati. A s imovinom, pođe li mu za rukom, oporezovat će i sve bivše poreze koji su se u imovini nataložili u tijeku njezina stjecanja.

Velim: pođe li mu za rukom. Tu naime ima teškoća. Nisu to teškoće teoretske naravi, onakve u kakvima su se praćakali sudac Ustavnoga suda Smiljko Sokol, kada je tvrdio da novac nije imovina, ili Ivica Račan i njegova Vlada, kada su odbili identificirati 200 (kriminalno) obogaćenih obitelji u Hrvatskoј jer nisu mogli utvrditi što je obitelj. Liniću stoje na putu praktične zaprjeke, s jedne strane nesređene zemljišne knjige i bankovna tajna, s druge strane načelo jednakosti pred zakonom. Odatle izvire beskrajn niz škakljivih pitanja. Primjera radi: Kako utvrditi tko što ima? Koga obvezati na taj porez? Samo fizičke ili i fizičke i pravne osobe? Samo domaće ili i domaće i strane imućnike u Hrvatskoј? Kako oporezovati, jednako ili progresivno? Sve – uključujući gavane poput Ive Josipovića, Stjepana Mesića, Radimira Čačića, Ivice Todorića, Emila Tedeschija, itd. – ili samo sirotinju?

Velike su to zaprjeke. No, one ne plaše viteškoga ministra Linića. On je svjestan svoga poslanja. Svojedobno su Mamonovi svećenici u Međunarodnom monetarnom fondu (MMF) vrtjeli glavom nad poganim činjenicama da u Hrvatskoј više od 80 posto pućanstva živi u svojim kućama ili stanovima, da stotine tisuća obitelji imaju kuće za odmor ili stanove za povremeni boravak, da gotovo svaki Hrvat ima nekakvu „krpicu“ obradivoga poljoprivrednog zemljišta.

– Tako – govorili su hrvatskim vlastima – ne možete naprijed. Odviše ste vezani uz nekretnine. U razvijenim zemljama stanje je stubokom drukčije. Nekretnine trebaju biti u vlasništvu 20 do 25 posto pučanstva. To je nuždan uvjet za razvoj. On se može relativno brzo ostvariti razumnom fiskalnom politikom. – I gle, malo pokasno, ali ipak, viteški se hrvatski ministar financija Linić za savjet kako svladati zaprjeke oporezivanju imovine obratio MMF-u i Svjetskoj banci.

Zanimljivo se razvijala Komunistička partija Hrvatske (SKH). Krenula je od marksističko-lenjinističke borbe protiv privatnoga vlasništva radi stvaranja besklasnoga društva; zatim su je objektivne okolnosti stjerale u tobožnju socijalnodemokratsku borbu za interese radno ovisnoga pučanstva (Račanov SDP); na poslijetku je, odana Josipovićevu idealu „nove pravednosti“, pod vodstvom Zorana Milanovića zaglibila u borbi za opću kulturnu, društvenu i političku prevlast izrazitih manjina – od ideoloških i narodnih, nevjerničkih i spolno iščašenih manjina do kaste nekoliko desetaka bogatuna. Ta opaska nije plod razočaranja. Ona samo implicitno odgovara na pitanje kamo taj divovski prodor u budućnost vodi naciju i državu.

Možda sam pristran. Stoga upućujem čitatelja na dva „lijeva“ stručna mišljenja. Borislav Škegro (HDZ) drži da najavljene bolne reforme vode Hrvatsku u boljitak i naprjedak. Ljubo Jurčić (SDP), protivno tomu, predviđa da će slatki novi slog u politici za dvije godine povećati broj nezaposlenih na 450.000 ljudi. A to je, po njegovu mišljenju, kritična masa za pučku pobunu. Živi bili pa vidjeli.

17. srpnja 2012.

Antietnička nužnost

Tko je ono još u komunističkoj Jugoslaviji, dvadesetak godina prije njezina raspada, javno negodovao protiv bosansko-hercegovačkog izlaza na more kod Neuma? Ah, da, Petar Šegedin!

To je, govorio je Šegedin, „bangladeširanje Hrvatske“. Tada je malo tko od jugoslavena razumio njegov osebujni izričaj. A današnji eurohrvati? Njima je on još mutniji. Ako tko od njih i razumije što je posrijedi, čudi se gorčini koja prati Šegedinov izričaj. Čemu to?! Koliko im je bliži Jovan Cvijić, iako se on državnim izlazom na more bavio u prvoj, a Šegedin u drugoj polovici XX. stoljeća! Cvijiću se eurohrvati dive. Zašto? Jer je postupao znanstveno. To će reći: bez srdžbe i zastranjivanja. I nije, kao Šegedin, posezao za egzotičnim usporedbama. Kada je srpska vojska Kraljevini Srbiji pripravljala izlaz na more preko sjeverne Albanije, Cvijić je to opravdavao svojim „načelom antietničke nužnosti“. – Tako – drže eurohrvati – treba gledati i na izlaz Bosne i Hercegovine na more kod Neuma. Samo tako i – mirna Bosna.

To je, dakako, posve nerazumno. Osobito kada se Cvijićevo „načelo antietničke nužnosti“ pri utvrđivanju što je čije pridruži onim drugim dvama načelima – historijskomu i etničkomu. Ali iako je nerazumno, ima tu nešto, u toj „antietničkoj nužnosti“. Ona je, bez dvojbe, pritiskala Dubrovčane kada su, da bi se zaštitili od Mletačke Republike, odlučili Osmanskomu Carstvu darovati ona dva izlaza na more, kod Sutorine i kod Neuma. Komunistički su jugoslaveni „antietničku nužnost“ štovali kao dobrotivnu historijsku silu, osobito kada je trebalo škoditi Hrvatima. Da nisu, zar bi dubrovački dar sultanu uzvisili u državopravnu činjenicu?

Ali nije „antietnička nužnost“ mrska ni nekim visokim dužnosnicima Republike Hrvatske. Kako bivšima tako i sadašnjima. Kada je riječ o graničnomu prijedoru Hrvatske i Bosne i Hercegovine u Malostonskom zaljevu, grijeh bi bio ne spomenuti Matu Granića i njegove stručnjake. No njih su u najnovije vrijeme visoko natkrilili Zoran Milanović i njegovi savjetnici. Milanović je na ovogodišnjemu *Croatia Summitu* u Dubrovniku, s položaja predsjednika hrvatske Vlade, izjavio da Hrvatska i Bosna i Hercegovina nemaju uređenu granicu jer se svađaju „oko dva kamena kod Kleka“. Oko čega? Oko dijelova hrvatskoga državnog teritorija – Velikoga i Maloga školja! A to, dodao je Milanović s gnušanjem, ozbiljne države ne rade.

Kako razumjeti Milanovićevu izjavu? Meni, jer nisam smetnuo s uma hrvatski isključivi gospodarski pojas na Jadranu, iz te izjave paluca bruxelleska „antietnička nužnost“. Dao Bog da se varam! No, previše znakova govori protiv toga. Ponajprije malo je vjerojatno da su „kukurikavci“, kakvi god su, sami iznjedrili euforični odustanak od gradnje Pelješkoga mosta. Zašto? Zato što je to ludost. I Radimir Čačić i Slavko Linić vrlo se dobro razumiju u pučku mudrost: Tko o medu radi, prste liže. Nije li se Čačić, kada su otvoreni radovi na tunelu Sv. Rok, sprdao da će Franjo Tuđman u tunelu uzgajati gljive?

A kada je došao na vlast, sam je Čačić kroz taj Tuđmanov gljivarnik proveo ne „etnički“ žuđenu Cestu kralja Tomislava, nego Račanovu „antietničku“ – Dalmatinu.

Još je manje vjerojatno da je Milanovićeva novog ministra prometa Sinišu Hajdaša Dončića, čim je stupio na dužnost, u snu pohodio anđeo Gospodnji i prišapnuo mu kako presjeći neumski čvor na Jadransko-jonskoj autocesti: Ne Pelješki most, nego izoliran, „prometno suveren“, cestovni koridor preko – etnički hrvatske – općine Neum! Takva cestovna veza Zagreba s Dubrovnikom podsjeća na vrijeme Hladnoga rata i tadašnju željezničku vezu Bonna s Berlinom preko DDR-a. Stoga je mnogo vjerojatnije da je bruxelleska „antietnička nužnost“ pritisnula Milanovića argumentom: Što će vam skupi Pelješki most kad će Bosna i Hercegovina uskoro biti u Europskoj uniji?! To je rečeno Hajdašu Dončiću. On je vjerojatno htio prikriti izvor zamisli. Stoga je, uskliknuvši: Koridor!, dodao: Ako nam Bruxelles dopusti. Usklik nije naćeo tajnu. No dodatak je pobudio različite sumnje.

A ovaj obrat?! Izenadna ljubav vlasti prema Pelješkomu mostu, što je s tim? Teško je reći. Ministrici vanjskih i europskih poslova Vesni Pusić rekoše u Bruxellesu da se Hrvatska može natjecati za financiranje gradnje Pelješkoga mosta iz strukturnih fondova Europske unije, ali mora dokazati da bi most bolje, tj. racionalnije nego koridor, integrirao hrvatski državni teritorij. Što je to? Europski cinizam? Umirivanje Dubrovčana? Obećanje Neumljanima da ih eksteritorijalni cestovni koridor ne će izolirati od njihova zaleda? Adut u pregovorima sa Sarajevom? Tko zna. Ali sve su to, bez sumnje, gorki plodovi „bangladeširanja Hrvatske“ ili, ako vam je draže bez srdžbe i zastranjanja, učinci „antietničke nužnosti“.

24. srpnja 2012.

Muha bez glave

Srbija je pomirbom zvijezde i kokarde uspostavila moralnu ravnotežu nacije. Na toj osnovi preoblikovala je i svoju državnu politiku. Pod teretom oružanih poraza napustila je Memorandum SANU iz 1986., na osnovi kojega je Slobodan Milošević 1989. na Gazimestanu najavio da ni „oružane bitke“ za Jugoslaviju (ili Veliku Srbiju) „nisu isključene“. Odbacivši jedan, prigrlila je drugi dokument iste akademije – tzv. Memorandum II. U čemu je razlika? Samo u tomu što ovaj više ne vjeruje u mač, nego u riječ. Te, u skladu s tom novom vjeron, postizanje ciljeva postavljenih u prvom Memorandumu sada umjesto vojsci povjerava diplomaciji. A Srbija, s Rusijom u zaleđu, može komotno ići putom europskih integracija. Uz potporu Velike Britanije u Europskoj uniji, potporu srpskih narodnih manjina u *regionu* i potporu tzv. nevladinih organizacija u svijetu može se nadati ne samo lijepu, nego i brzu uspjehu.

Na tom putu mnogo je postigao Boris Tadić. Barem u Hrvatskoj. U srdačnoj suradnji s Ivom Josipovićem raspodijelio je krivnju za srpske navalne ratove na „konglomerat loših politika“; u suradnji s Jadrankom Kosor obnovio je spomenik četničko-partizanskom

ustanku protiv Nezavisne Države Hrvatske u Srbu; povećao je „društveni ugled“ protuhrvatskih udruga civilnoga društva; unaprijedio je „srpsko-hrvatsku“ kulturnu suradnju. A onda je proljetos na predsjedničkim izborima umjesto njega za predsjednika Srbije izabran – Tomislav Nikolić, čovjek koji je, po tvrdnjama nekih Srba, u slavonskom selu Antinu zaslužio da ga Vojislav Šešelj na Romaniji proglasi četničkim vojvodom.

To je duboko potreslo Ivu Josipovića. Nikolić je *gedža*. Ili, kako bi rekla Vesna Pusić, čovjek „buršikozan“ [neotesan]. U razgovoru za *Frankfurter Allgemeine Zeitung* rekao je da je Vukovar prije hrvatskoga Domovinskog rata bio srpski grad! A Vukovar je Josipoviću osobito mio. Ne, krivo ste pomislili, nije on tamo ratovao! On se tamo, na Ovčari, ispričao Tadiću i svim Srbima zbog toga što su Hrvati u tom ratu pružili oružani otpor srpsko-crnogorskoj agresiji. Tadić mu je dolično uzvratilo. Darovao mu je svjež pretisak hrvatskoga danas u Srbiji kulturnog časopisa *Zenit*, u kojemu je hrvatski Srbin Ljubomir Micić prije 80-tak godina trubio da su Hrvati „križanci između majmuna i papige“ i navješćivao da će ih plemeniti srpski barbarogenij uskoro istrijebiti. Srbima kultno, Josipoviću okultno. Pa je, valjda stoga, naciji zatajio dragi dar srpskog predsjednika.

Nakon Nikolićeva izbora Josipovića je tješila Vesna Pusić. Ma dajte, govorila je gđa Pusić. To je oporbeni govor. Nikolić će taj govor vrlo brzo zamijeniti vladajućim. I Zoran je Milanović pokušao, no on se posve smeo. Valjda ga je događaj prenerazio, pa je, jadan, u istu vreću strpao četnika iz Antina i Viktora Orbána, neupitnog prijatelja hrvatske državne neovisnosti. – Nikolić, pa što? – rekao je. – I u Mađarskoj je desnica na vlasti. A s njom lijepo surađujemo.

A sad, prošli tjedan, na položaj predsjednika Nikolićeve koalicijske vlade i ministra unutarnjih poslova uspeo se Ivica Dačić

zvani Mali Slobo. Te poručio svim Srbima i nesrbima: U Srbiji više nema govora o partizanima i četnicima; Srbija nastavlja put u Europsku uniju; Srbija ostaje predana suradnji u *regionu*. No, ako ste to očekivali, Mali Slobo ne spomenu ni dunavske ade ni prekodunavske „džepove“ hrvatskoga državnog teritorija.

Kako na te stvari gledaju tzv. hrvatske vlasti? Zar su Josipović, Milanović i Mimica zbog toga izbjegli Pupovčevu i Mesićevu proslavu četničko-partizanskog ustanka protiv NDH u Srbu? Ne će biti. Oni su, bit će, zabavljeni partijskom čistkom na HTV-u, a sad im ni put Hrvatske u EU više nije neupitan. Jogune se Slovenci zbog dugova Ljubljanske banke, jogune se Bošnjaci zbog granice u Malostonskom zaljevu, a Srbi, kao što rekoh, znakovito šute. No, nema sumnje, svatko nastoji što god utržiti.

Kako se u svemu tomu drži hrvatski „štrumgever“ - *Ministerpräsident* Milanović? On kao muha bez glave oponaša Ivicu Račana. Račan je, kada nije htio iz Jugoslavije, Srbima predao oružje hrvatske Teritorijalne obrane. Kada je Hrvatsku htio uvaliti u Europsku uniju, Slovence je mitio hrvatskim morem u Savudrijskoj vali. A Milanović? On udara porez na posjedovanje oružja kojim su se Hrvati oslobodili od Srba, a Bosnu i Hercegovinu miti hrvatskim otocima u Malostonskom zaljevu, kao da Domovinski rat treba zaboraviti, a u Bruxelles ići preko Sarajeva. Tu ludost treba spriječiti. Inače bi se moglo zbiti da ne će imati što ni uči u EU ni ostati izvan EU-a.

31. srpnja 2012.

Nedostojni pobjede

Nitko se ove godine u Beogradu nije javno žestio protiv kninske proslave Dana pobjede. Ni Tomislav Nikolić ni Ivica Dačić. Umuknuo je i Boris Tadić. Nije se ni u Haagu mrgodio Serge Brammertz. Mućao je i Milorad Pupovac. Samo je domaća naša Vesna Teršelič, iz dubine svoga lukrativnog ljudskopravizma, guknula: Neprilično je slaviti pobjedu dok poražena strana tuguje! Sve u svemu, činilo se da su svjetski svećenici prava i pravde digli ruke od Oluje.

Kako sad to?! Što im bi?! Tko zna. Može se samo nagađati. Vjerojatno misle: Gotovo je! Hrvatska je i moralno i materijalno poharana. Takva će dogodine skončati u Europskoj uniji. Pa je i haaško suđenje, kad je već postiglo svoju svrhu, postalo neumjesno. Vidi se to i po juridički vrlo klimavim presudama što ih je sudac Alphons Orié izrekao generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču. Na svakom drugom sudu te bi presude u žalbenom postupku posve sigurno pale. Ali Haaški je sud – Haaški sud! Baš njih briga. Oni mogu mirne duše oprati ruke. Nema naime nikakva smisla tući krepanu kobilu. A u Hrvatskoj su i onako na vlasti „zdrave

snage“, koje ne treba poticati. One i njihove „nevladine organizacije“ (NGO-s) sigurno će, takve kakve jesu, naciju do Sudnjega dana za svoj račun i o svom trošku „suočavati s prošlošću“.

Ah, da, velite, a koliko je to nagađanje, ako ne na zbilju, oslonjeno na logiku? Malo ili nimalo. Ono je plod nepouzdana zaključivanja od učinka na uzrok. No, kad se pomnije pogledaju postupci javnih priopćivala i političkih djelatnika, to se nagađanje doima vrlo suvislo. Nisu li javna priopćivala, i tiskana i elektronička, bilo da su u javnopravnom ili u privatnom vlasništvu, slabiji razlog činila jačim, a jači razlog slabijim? Čitali smo i slušali kako se priprema središnja – državna – proslava Dana pobjede u Kninu, a nismo ni čuli ni pročitali da se priprema tradicionalna – pučka – proslava Dana pobjede u Čavoglavama. Jedan je (kažu: mobilizirani) dragovoljac Domovinskog rata, trenutno ministar branitelja Predrag Matić Fred, veličan kao čovjek koji ljude čini boljima no što jesu, a drugi je (kažu: dragovoljni) dragovoljac Domovinskog rata, skladatelj i pjevač Marko Perković Thompson, klevetan da ljude čini gorima no što jesu, jer ustašuje i – ne plaća porez!

A uistinu? Čast Fredovoj patnji. Strađao je u srpskim koncentracijskim logorima. Pognimo glavu pred njegovom bolju. Ali, zaboga, zar je, kad bi to i bilo moguće, dopustivo liječiti Fredovu bol lažima o Thompsonu?!

Druga je, dakako, stvar ministrovo poimanje hrvatske pobjede u Domovinskom ratu. Ministar (hrvatskih) branitelja veli da bi dolazak pakračkoga četničkog vođe Veljka Džakule na središnju proslavu Dana pobjede u Kninu potvrdio legitimnost vojno-redarstvene akcije Oluje. Ma zbilja?! Da čovjek ne povjeruje! Tako je pri kraju Tuđmanova doba rezonirao ravnatelj Hrvatske izvještajne novinske agencije (Hine) kada je u kasni noćni sat pokušao prisiliti dežurnoga urednika da u agencijski servis vijesti uvrsti izjavu

Kapetana Dragana da su Hrvati u Oluji doista pobijedili. To bi, rekao je, opovrgnulo tezu o dogovornom srpsko-hrvatskom ratu. – Ma zbilja? – začudio sam se, ali nisam mu zamjerio. Čovjek je bio diplomat po naravi, pa je valjda tu zločinačku figuru virtualne četničke romantike doživljavao kao stvarnu snagu. No, kako takvo što oprostiti ministru (hrvatskih) branitelja?

U Kninu je bilo mnogo gore. Vojska nije bila u svečanim odorama, a predsjednik Države, predsjednik Vlade i v. d. predsjednika Sabora držali su se kao da Domovinski rat nije bio njihov rat, kao da tim ratom ništa nisu dobili, kao da im je samo žao što se njihovim pozivima na proslavu nisu odazvali četnici. Ivo Josipović srce drapateljno je pružao ruku našim srpskim sugrađanima, Zoran Milanović grdio je hrvatsku državu što nakon Oluje nije bila na razini svoje zadaće i izvlačio iz sebe ono najbolje, Josip Leko deklamirao je nekakav birokratski galimatijas. Pobjedu je slavila samo kninska gradonačelnica Josipa Rimac.

Očekivalo se da će netko viknuti: – Halo, dečki! Što je to? Jeste li došli s prijateljima slaviti pobjedu ili se ulagivati poraženom neprijatelju? – Ali nitko nije ni pisnuo, a kamoli viknuo. Ipak, uvrjedljiva je predstava dala jasan i jednoznačan odgovor zašto je kninskoj priredbi pribivalo oko 4.000, a čavoglavskoj oko 100.000 ljudi.

7. kolovoza 2012.

Pružanje ruke

Kako vas nije sram?! To što vi činite vrlo je preuzetno, visokoparno, drsko i politički štetno. Izvrgavate ruglu proslavu Dana pobjede u Kninu i poziv državnoga vrha da pružimo ruku srpskoj narodnoj manjini. Vama su to birokratske besmislice! I nije vas sram, jer ne vidite svoju bijedu. Da pročitate što o dometu poruka s kninske proslave Dana pobjede piše Davor Butković, možda bi vam sinulo kako ste nisko pali. A možda i ne bi. Jer i za to treba zrnce razuma i iskra konstruktivna duha, a u vas toga nema. Da ima, ne biste se sramotili po opskurnim tjednicima i ne manje opskurnim internetskim portalima.

Uf, tako me, i još gore, izgrdi uvrijeđeni čitatelj članka „Nedostojni pobjede“. Nije mi, dakako, bilo ni na kraj pameti pobijati grozne osobne kvalifikacije. Ne toliko stoga što bi to bio ćorav posao

koliko stoga što svatko ima pravo na svoje dojmove. Ne sumnjam u mudrost i dobrotu Ive Josipovića, Zorana Milanovića i Josipa Leke. Samo tu stvar prepuštam političkim ukusima. A iskreno se, evo, klanjam znanju, poštenju i domoljublju Davora Butkovića, koji preko *Morgenblatta* neumorno soli pamet naciji. Tako koncesivan, htjedoh odobrovoljiti svoga kuditelja. Htjedoh s njim zapodjenuti razborit razgovor. No on me preduhitri. Uprti svoju vreću krjeposti i – odleprša! Hm, da... Koja ono gora, brate Ivo, razgovora nema?

On, dakle, ode, a ja ostadoh. I stojim, kao Quasimodov svatko, sâm na srcu zemlje. Ne kao on – proboden zrakom sunca, nego kao ja – prožet drevnom mišlju da je ljudima sve različito, a samo razum (*λόγος*) isti, zajednički. Tu smo, dobronamjerni čitatelju, dospjeli do točke na kojoj ti je vjerojatno svega preko glave. Ti možeš mirne duše odustati od čitanja, jer ne ćeš ništa izgubiti. A ja, premda ne ću ništa dobiti, moram odatle razumno pružiti ruku svomu kuditelju.

Meni, usuđujem se reći, nije manje nego Josipoviću, Milanoviću i Lekiću stalo do pomirbe srpske narodne manjine s hrvatskom državom. Ali, za razliku od te gospode, mislim da naša pobjeda u Domovinskom ratu ne smije biti cijena toj pomirbi. Mi naime, odrekemo li se pobjede u Domovinskom ratu, nemamo na čemu izgrađivati hrvatsku državu. A vidjeli smo kakva je bila i kako je skončala ona hrvatska država koju su hrvatski komunisti gradili na svojoj pobjedi u Drugom svjetskom ratu.

Ratnu pobjedu ne može u miru ništa tako uzvisiti kao milosrđe prema poraženom neprijatelju niti je išta može tako uniziti kao pobjednička okrutnost. No, ni u krjeposti ne valja pretjerivati. Beskrajno milosrđe pretvara pobjedu u poraz, a proslave Dana pobjede u ispovijedanje grijeha. Kao ove godine u Kninu. Tako se umjesto ponosom nacija ispunja kajanjem. Kada se uz to na proslavu Dana pobjede vojska ne dovede u svečanim odorama,

nego u majicama, pa se s najvišega mjesta udari cmizdriti nad neprijateljskim gubitcima i pozivati naciju da pokajnički pruži ruku svojim poraženim sugrađanima, to u razumnu čovjeku izaziva gnušanje i bijes.

Razuman čovjek ne zna što ga više vrijeđa, kukavno uprizorenje ili protudržavne poruke. Pogotovo kada zna da hrvatska državna vlast, otkad je Ivo Sanader uveo kult Milorada Pupovca, uporno pruža ruku krivim ljudima – četnicima! Oni, sudjelujući u vlasti, na jednoj strani jamče Bruxellesu da hrvatska Vlada vodi „proeuropsku“ politiku, a na drugoj getoiziraju dio svojih sunarodnjaka. U tako ugodan položaj doveo ih je ponajprije opći oprost oružane pobune protiv uspostave Republike Hrvatske, a zatim i svi oni ustupci učinjeni srpskoj narodnoj manjini koje četnici tumače kao svoje zasluge: od povratka izbjeglica, restitucije imovinskih prava, obnove i izgradnje kuća, povrata zakonito izgubljenih stanova, priznanja mirovinskog staža stečenog u odmetništvu do uspostave Zajedničkog vijeća općina u Podunavlju pod pokroviteljstvom demoraliziranog HDZ-a.

A sad nas iz Knina „drugi dragi Ivo“ poziva da umjesto Pupovcu pružimo ruku – Veljku Džakuli! On mu očito nije samo most prema Tomislavu Nikoliću, nego i najčišće utjelovljenje ideje srpske narodne manjine u Hrvatskoj. Kao da Milanka Opačić, Branko Grčić, Veljko Ostojić i Željko Jovanović, ministri u Milanovićevoj Vladi, nisu Srbi. Ili nisu dovoljno dobri Srbi. Josipoviću, Josipoviću! Valjan državni poglavar ne bi u takvim okolnostima tražio svoga četnika, nego bi trasirao put dokidanju povlaštenih političkih prava narodnih manjina u jedinstvenoj nacionalnoj državi hrvatskoga naroda.

14. kolovoza 2012.

Nečiste strasti

Nečista je strast poput čira. Kada dozrije, nužno pukne. No to ne znači da je gotovo. Čir se katkad iznova zametne. I opet raste. Dok opet ne pukne. Tako se proces može ponavljati. U nedogled. Velika je to muka. Ali nije uvijek za suzbijanje recidiva nužna sila. U određenim okolnostima dostatno je bezazleno čišćenje strasti. U starini se ono prakticiralo u poetičkomu djelokrugu – u okviru atičke tragedije. Danas u Hrvatskoj za tim postupkom vapi politika.

Smijete se? U redu. Ali, zar ne vidite da baštinici partizansko-četničkoga bratstva i jedinstva, otkad se slegla Oluja, opet uredno njeguju svoje tradicije? Mladež SDP-a oduševljeno se usred Zagreba razapinje „od Vardara pa do Triglava“. Ivo Josipović, odvjetak visoko pozicionirane oznaške obitelji, strastveno je iz Rijeke pozivao Partiju da cijelu Hrvatsku oboji bojom krvi. Kada se uspeo na

Pantovčak, izuzeo je Josipa Boljkovca od sudskog kaznenog progona zbog zločina koji ne zastarijevaju. Zoran Milanović, glavni lav SDP-a, nije partijski „plemenitaš“. On je, kako sâm reče, težačkoga podrijetla. Iz Glavica kod Sinja. Krenuo je, rekli bi tamošnji težaci, iz *low starta*. A ni politička mu strast, misle rečeni težaci, nije bila posve *clean*. Da jest, zar bi godinama 27. srpnja hodočastio u lički Srb i tamo s četnicima i partizanima Milorada Pupovca slavio njihov pokolj bosanskih i ličkih Hrvata u ljeto 1941. kao početak ustanka protiv Nezavisne Države Hrvatske?

Ružne stvari? Kako komu. No, one su u Lijepoj Našoj opet *in*, hoću reći: u modi. Ja ih bilježim tek tako – da budu tu. Lani sam zabilježio da je Vlada Jadranke Kosor, u prisnoj suradnji s vladom Republike Srbije, navodno po koalicijskom sporazumu Sanadero-va HDZ-a s Pupovčevim SDSS-om, obnovila srušeni četničko-partizanski spomenik u Srbu. Ove godine zabilježio sam da ni Predsjednik Republike ni Vlada ni Sabor nikoga nisu poslali u Srb. Drugim riječima, da je Pupovca i njegov lički dernek Država prepustila humanoj skrbi Njegove Bivšosti – hoću reći: Stjepanu Mesiću. Malko sam se začudio: Zašto?! Da sâm bio samo malo vještiji tumačenju takvih znakova, ne bih se bio čudio. Bio bih uočio ono što je bilo očito: da je naime jedna nečista strast temeljito dozrela.

A onda, oko Velike Gospe, puče. I još odjekuje. Taj prasak, vele mudri ljudi, nije mačji kašalj. Mogao bi, kako reče jedan šaljivi prorok, imati posljedice slične onima što ih je u XI. stoljeću u ovim krajevima za sobom povukao Veliki crkveni raskol. Jer, tumači taj prorok, treba imati na umu da ovo nije nekakav Ivo Josipović udario na nekakva Milorada Pupovca, nego – visoko pozicioniran katolički nevjernik na visoko pozicionirana pravoslavnog nevjernika! A katolički je nevjernik, kao i drugi hrvatski politički uglednici, dosad odlazio pravoslavnom nevjerniku na Božićne domjenke,

smješкао se na sve strane i pobožno blagovao koljivo. Tako je tamo postao „drugi dragi Ivo“. A sad taj „drugi dragi Ivo“ optuži svoga vrlog domaćina da tjera „etnobiznis“, reketari hrvatske Vlade, svojata monopol na srpstvo u Hrvatskoj. Teške su to optužbe. A kad se pogani sraze, perje poganski leti.

Hm, da... Šteta bi bila da propadne onaj jedinstveni ekumenski Božićni domjenak naših hrišćansko-kršćanskih nevjernika. A etnobiznis, reket i monopol – što o tomu reći? Ne bih, kao rečeni šaljivi prorok, rastezao etimologiju. Ne pada mi na pamet Josipovićevu klasičnom grčkom ἔθνος-u (narodu) podmetati helenističke novozavjetne pogane (τᾶ ἔθνη), a ne mogu ni kao Josipović omalovažavati engleski *business*. Nije *business* tek tako: posao. To je posao koji donosi probitak, kao ZAMP Josipoviću, Emporion njegovu prijatelju Marku Vojkoviću ili Srpsko narodno vijeće (SNV) i tjednik Novosti Pupovcu. Vlade koje je Pupovac reketario, tj. ucjenjivao, snose za ta nedjela barem onoliko odgovornost koliko i ucjenjivač. Što se pak monopola tiče, upravo bi Josipović morao razumjeti Pupovca. Ni on ne trpi drugoga gospodara Pantovčaka, čak ni Doživotnog Bivšega.

Možda se tako čini, ali nipošto ne branim Pupovca. Dosad ni Josipović ni Pupovac nisu govorili o politici. Na bunjištu njihove svađe kokodakale su samo nečiste strasti. A one se, dragi čitatelju, dobro to znaju i Josipović i Pupovac, mogu dostatno pročititi političkim sredstvima. Treba samo izjednačiti sve državljane u političkim pravima, drugim riječima: dokinuti povlaštena politička prava pripadnika tzv. nacionalnih manjina i reformirati izborni zakon: uvesti onoliko izbornih jedinica koliko se narodnih zastupnika bira. Ali tko će to učiniti?

21. kolovoza 2012.

Slučajni premijer

Tek što sam sjeo, Kika je kao obično donijela kavu, vodu i dvoje novine. Kimnula mi je glavom i vratila se za šank. Odanle je pažljivo slušala živahan razgovor što su ga prilično glasno vodila dva gosta u gotovo praznu kafiću.

– Da, da, katkad zubi trnu i od državničke mudrosti. Nezgodna je to krjepost. Ona u demokraciji nasumce lovi ljude. Podjednako spopada jake i slabe, učene i neuke. I mnogi se s njom teško nose. No, ne muči ona samo državnika.– Nego? – Muči i državljane. Najčešće time što im preko državnika šalje dvojbene znakove. – Kakve znakove? – Znakove općeg boljitka. Ako ti znakovi nisu jasni i razgovijetni, oni zbunjuju ljude. I lako ih mogu zavesti u bludnju. Eto, ovih su dana smutili ugledna kolumnista. – Molim?! – Da, pošandrcao čovjek. Proglasio Zorana Milanovića mizantropom, tj. čovjekomrscem! – Ma nemoj mi reći?! – Što jest, jest.

A Milanović je, zna to svaka šuš, upravo suprotno, filantrop, tj. čovjekoljubac! Samo mu zubi trnu. Od državničke mudrosti. – Učinio mu, dakle, taj kolumnist nepravdu? – Hm, da... Ali ne osuđujemo ga naprječac; tako bismo i mi mogli učiniti nepravdu kolumnistu. Treba najprije razmotriti koliko je on sam skrivio svoj hudi čin. Zasad se može reći samo ovo: Onoliko koliko je podlegao neposrednim dojmovima. – Kako to?! – Tako, trebao je temeljito preispitati svoje dojmove prije nego što je izrekao sud. – Ma hajde! Nasmijavaš me. Tko može uskratiti vjeru svojim ušima i očima ako ga one bole od nečuvenih izjava i neviđene mimike?! – He-he, nečuvene izjave i neviđena mimika! Upravo je to ono što treba oprezno tumačiti. Jer, ljudima su, kao što reče onaj Grk, zaludu oči i uši ako imaju barbarske duše. Gledaju, a ne vide; slušaju, a ne čuju. – Ma daj! Nema se tu što tumačiti. Milanovićevi znakovi sami sebe tumače. On je predsjednik Vlade, a ne će u emisiju Kako vlada Vlada; ne zanima ga program hrvatske javnopravne televizije; tvrdi da su žrtve prometne nesreće koju je izazvao Čačić same skrivile svoju smrt jer nisu bile vezane sigurnosnim pojaskama; devet mjeseci hajdučki „kadrovira“, a onda najavi da će istražiti stvarno stanje u ministarstvima i javnim poduzećima kako bi ih pripremio za „čist početak“; na zapomaganje gladnih očajnika koji strahuju da ne će preživjeti socijalnodemokratsku razdiobu izbornoga plijena uzvraća tvrdnjom da Vlada nema novca, a on, veli, utjehe ne dijeli jer nije duhovni otac, nego premijer; ode na Hvar, ukaže se puku izvan državničke rezidencije i – kao baba iz bolesti – ustvrdi da se na otocima živi bolje nego na kopnu izvan velikih gradova. Sto mu gromova, što tu treba tumačiti?! – No-no, malo tiše! U pravu si. Ružno je to. Ali nije mizantropija. To je, moglo bi se reći, tako, osebujan osobni stil. Ali ima mnogo gorih stvari. Najavio je, na primjer, gradnju cestovnoga koridora kroz zaleđe Neuma; otkazao je gradnju Pelješkoga mosta; zapovjedio je ratifikaciju mrtvorodenog

Tuđmanova i Izetbegovićeva sporazuma o razgraničenju Hrvatske i Bosne i Hercegovine u Malostonskom zaljevu...– Čekaj, što će nam sad to? – Ne prekidaj me! Sve te grozne pojedinosti za koje si ti zapeo mogu se shvatiti samo u okviru Milanovićeve državničke mudrosti. – Oprosti. – A ta nam se mudrost ljetos jasno očitovala u trima, matoševski rečeno, „srbatskim“ izjavama. Prvo, da Hrvatska država nakon Oluje nije bila na razini zadatka; drugo, da je Hrvatska slučajna država; treće, da je Hrvatskoj dragocjen patriotizam Milorada Pupovca. – Uf, a to je onaj Pupovac što je usred Domovinskog rata optuživao Hrvatsku da je 10-ak tisuća pravoslavnih dječaka i djevojčica prevela na katolištvo? – Jest. – A što znači ono „slučajna država“? – To je jasno samo po sebi. Srbatu je slučajno sve što ne nastane tuđom voljom. Hrvatnu obratno. – Onda je Milanović nama slučajni premijer? – Tako nekako, ali ne posve. Ipak ga je izabrala naša, doduše višestruko prevarena volja. Uostalom, taj mu je pridjevnik već vratio Vladimir Šišljagić.

Kad sam plaćao, Kika me začuđeno upita: – A novine? Danas ih niste ni rasklopili? – I ne ću – rekoh. – Danas mi zubi trnu i bez *Morgenblatta* i *Abendblatta*.

28. kolovoza 2012.

Politički parazitizam

Tko je ikad čuo da u liberalnoj demokraciji državni poglavar *telali* o krađi državnoga novca ili o „reketarenju“ vladā? Taj talog zakonito struže represivni aparat – policija i pravosuđe. Zašto je u nas drukčije? Valjda stoga što su naši visoki državni dužnosnici potekli iz elita jednostranačke „narodne demokracije“, pa ni nakon dvaju debelih desetljeća ne razlikuju nisko i visoko, dobro i zlo.

Možda se varam? No, pogledajmo reprezentativne primjere. Stjepan Mesić, drugi hrvatski predsjednik, čim se uspeo na Pantovčak, optužio je Franju Tuđmana, prvoga hrvatskog predsjednika, da je Hrvatskoj ukrao petnaestak milijarda dolara i sklonio ih u inozemstvo! Uz to je obećao naciji da će nova državna vlast pod njegovim vodstvom ući u trag Tuđmanovu nedjelu, otkriti inozemna skrovišta i vratiti ukradeni novac hrvatskoj državi.

Razboritim se ljudima od te gnusobe okretala utroba. No, zemlju je pritiskao golem poratni teret pa je razbor brzo kopnio. A Mesić

je i s drugih razloga osvojio podosta ljudi. Kako i ne bi?! On je onoj društvenoj skupini kojoj se god. 1990. srušio svijet javno progovorio glasom njezine duše. S neskrivenom je mržnjom izgovarao ime čovjeka koji je skrivio sve njezine nevolje! Uz to je tim ljudima pružio nadu da će on i nova vlast ponovno uspostaviti prijašnje stanje. Bilo bi dakle čudno da mu nisu osigurali i drugi mandat.

Naravno, od onih milijarda nikad nitko nije vidio ni centa. No to nije okrnjilo Mesićev javni lik. On je do kraja drugoga mandata bio vrlo omiljen. Što – omiljen?! Eurohrvati su ga – jednako muškarci i žene – naprosto obožavali. U Biogradu na Moru djelovao je klub njegovih obožavateljica. Njime su se podjednako oduševljavali „lijevi“ predsjednički kandidat Josipović i „desni“ predsjednik Vlade Ivo Sanader. Onaj je prije predsjedničkih izbora biračima obećavao da će im, ako ga izaberu, predsjednikovati kao Mesić, a ovaj je Mesića, kad je silom zakona visoko umirovljen, novim zakonom proglasio doživotnim Bivšim Predsjednikom i opskrbio doličnim Uredom, kojemu je osigurao zamašan udio u državnomu proračunu.

Treći je hrvatski predsjednik Ivo Josipović održao obećanje. On doista predsjednikuje gotovo isto kao Mesić. Svakako uglađenije. Ali obrazac je više nego prepoznatljiv. I on je svakom loncu poklopac; i on druguje s četnicima i partizanima; i on brani partizanske ratne i poratne zločince od policijsko-pravosudnog progona; i on na svakom koraku vidi „ustašku zmiju“; i on, gdje god se zatekne, nastoji toj „zmiji“ stući glavu. Takav čovjek posve je prirodno stekao visok ugled među eurohrvatima i izgradio prisno prijateljstvo sa Stjepanom Mesićem i Miloradom Pupovcem. Trojna idila, kojom se dičio naš „lijevi svijet“, protezala se od Jasenovca do Srba.

A onda kao da je sam vrag namignuo trećemu hrvatskom predsjedniku! Nitko ne zna odakle – iz Bruxellesa, iz Londona, iz Washingtona ili iz osobne pekunijarne zavisti. I napao je Mesićev

proračunski parazitizam kao nešto što u ovim kriznim vremenima treba dokinuti. Nato je Mesić, kako se govorka, preko Pupovčeva tjednika *Novosti* zaplotnjački nahranio javnost pričom o Josipovićevu stjecanju milijuna. To je Josipovića tako razjarilo da se oglasio kao ričući lav. Raskrinkao je mnogo raskošniji proračunski parazitizam Srpskoga narodnog vijeća (SNV), optužio Pupovca da „reketari“ hrvatske Vlade i monopolizira srpstvo u Hrvatskoj te mu zaprijetio da će ga zamijeniti Veljkom Džakulom. Pri tomu je uzgredice, ali ponosno, pripomenuo da sada u Vladi ima više Srba nego što ih je bilo kada je Pupovčev SDSS bio u koaliciji sa Sanaderovim i Kosoričinim HDZ-om.

Sramotna gungula još nije gotova. Iz nje je dosad zaiskrila samo ta uzgredna misao: da u hrvatskoj Vladi danas ima više Srba nego ikad. Time se hrvatski predsjednik ne bi trebao ponositi. No, od Josipovića je i to mnogo. Ako ništa, on je snagom svoga položaja probio granicu domaće „političke korektnosti“. Jednostavnije rečeno, omogućio je i službouljudnim eurohrvatima da zahtijevaju temeljitu reformu izbornoga sustava i dokidanje manjinskoga političkog predstavništva. Pogotovo otkad je Mirjana Kasapović u *Abendblattovu* *Obzoru* (25. kolovoza 2012.) pravovjerno potkovala te krivovjerne zahtjeve: prvi politološkom raščlambom izbornoga sustava, drugi autoritativnim mišljenjem Venecijanske komisije. No ne treba gajiti pretjerane nade. Sve dok gospođa Kasapović misli da nije vrijeme za likvidaciju političkoga parazitizma i da vlast nema kapacitete za takav pothvat.

4. rujna 2012.

Englezi dolaze

Bonitetna agencija Fitch Rating, koja, kao i druge agencije te vrste, na izmaku ovoga ljeta posvuda dijeli niže ocjene kreditne sposobnosti, milostivo je svrnula pogled na limb Europske unije: Hrvatskoj je udijelila dosadašnju ocjenu, a negativnu prognozu prepravila u stabilnu. Što to znači? Ako tu ocjenu potvrde agencije Moody's i Standard & Poor's, Hrvatska će se i dalje moći zaduživati u inozemstvu uz dosadašnje kamate, a ni njezinim se trgovačkim društvima i građanima neko vrijeme ne će mijenjati ni sadašnja dostupnost ni cijena kapitala.

Nije to bogzna što. Ali, rekoše u Vladi, kako nije? Očekivali smo „dizaster“ (tj. katastrofu)! Ocjena nas je vrlo ugodno iznenadila. Hrvatskomu čovjeku ocjena nije mrska. Ali, što je Fitchu?! – pita se on. – Zar ne vidi što se u nas događa? Od početka godine pada industrijska proizvodnja, pada potrošnja, pada konkurentnost gospodarstva, smanjuju se plaće, ljudi ostaju bez posla, suša spržila poljoprivredu, poskupio benzin, poskupio plin, poskupjela struja, poskupjela hrana, poskupio javni prijevoz, niti je „investicijski

tsunami“ došao niti je Radko Čačić otišao, a prognoza – stabilna?! Ne, to nisu čisti posli! A, gle, baš nam sad stižu – Englezi!

„Da, Englezi dolaze!“, razdragano kliču u Vladi. Dolaze, kao da su naslutili, kao da su predvidjeli, kao da su unaprijed proučili Fitchevu ocjenu! Samo je Zoran Milanović, prvi intelektualac među „kukurikavcima“, ostao hladne glave. On je Fitchevu ocjenu novinari- ma predstavio kao „malen, ali važan korak naprijed“. To je, mislio je, piskaralima dosta dobro. Možda i predobro. Ali nije za Vladu. Ne. To doduše podsjeća na Neila Armstronga i uspon na Mjesec, ali nekako je intelektualno skučeno. Na sjednici Vlade u zadnji mu je čas sinulo! Odlučno je ustvrdio: „Nema razloga za euforiju.“ I odmah zatim onu skučenu misao o malom koraku presvukao u mislilački širu i znatno dublju parafrazu: “To bi se povijesnom terminologijom reklo: nije kraj, nije ni početak kraja, nego eventualno kraj početka u našim nastojanjima da zemlju uredimo.“ Divno, predивно.

Ali, tko će urazumiti Vladu i Vladine črčkare! Eto, vele oni, više nas cijene u inozemstvu nego doma. Osobito nas voli – ma što voli?! – u nas je naprosto zaljubljen londonski gradonačelnik – Boris Johnson! Taj čovjek, zamislite, sa svojom obitelji ljetuje u Lijepoj Našoj! – Ej, veli Čačić, dajte se saberite! Svaka čast tomu Johnsonu, ali nama je neusporedivo važniji Wootton, David Wootton! Taj je gospodin, *nota bene*, gradonačelnik Londonskoga Cityja. A City je najjače novčarsko središte u svijetu. U Hrvatskoj je gospodin Wootton, u ime enormna kapitala, boravio dva dana i s nama razmatrao mogućnosti britanskih ulaganja. A Fitcheva ocjena, to je samo potvrda onoga što i sami znamo: Mi sada imamo kočnice, našem automobilu treba samo gorivo.

Što dakle? Nedoumice je lako doumiti. Fitch, bez dvojbe, vrlo dobro vidi naš „dizaster“, kako to vole reći eurohrvatski anglofili. Ali Fitch ne ocjenjuje ni stanje našega gospodarstva ni kakvoću

našega života. On ocjenjuje našu kreditnu sposobnost, tj. kako možemo servisirati svoje inozemne dugove. O tomu pouzdano govore državne devizne pričuve, porezna stega i državna imovina. Devizne pričuve (11–12 mlrd. eura) nisu osobito dojmive, ali nisu ni zanemarive. Poreznička se slava Slavka Linića razliježe po cijelom svijetu. A Hrvatska još ima što i prodati. Priprema se prodaja Hrvatske poštanske banke (HPB) i Croatia osiguranja (CO). Iz krugova bliskih Vladi dopire vijest da će ista sudbina snaći i Hrvatsku elektroprivredu (HEP). A autoceste, ponos hrvatske infrastrukture, Vlada kani „monetizirati“, točnije: dati u koncesiju na 30 godina.

Posve je razumljivo da takvu Vladu, koja ohrabruje inozemstvo a plaši domovinu, više cijene u Bruxellesu, Londonu i Washingtonu nego doma. U inozemstvu se vrlo dobro zna da će takva Vlada na zahtjev za zaštitu nacionalnoga dobra odgovoriti kao nedavno Čačić na najavu Tomislava Karamarka, predsjednika HDZ-a, da će njegova stranka zahtijevati održavanje referenduma o davanju autocesta u koncesiju. – O-ho-ho, o-ho-ho – hohotao je Radko pred kamerom. – Don-obraz, don-obraz! Član stranke koja je pljačkala autocestu ne bi smio izgovarati rečenicu u kojoj je riječ „autocesta“!

Hm, da. Karamarko, koliko se zna, nije bio član HDZ-a kada je HDZ pljačkao Hrvatske autoceste (HAC). Ali i da jest, zašto bi mu zbog toga trebalo uskratiti porabu riječi „autocesta“? S druge strane, Čačićeva automobilska metafora nije samo bezobrazna, ona je upravo sablažnjiva. Imao je on kočnice i u Madžarskoj. Stoga je pravo pitanje: Hoće li se, kada pukne kolan Gubčevoj kobili pa okrenu kola niza stranu, moći zakočiti? Zna to Čačić. Samo se pravi Englez.

11. rujna 2012.

Bozanićev hitac

Ove nas je godine dan nakon Male Gospe, 9. rujna 2012., kardinal Josip Bozanić sve iznenadio. Koga ugodno, koga neugodno.

Slavio je misu na zavjetnom hodočašću Zagrepčana u Mariju Bistricu. U propovijedi se okomio na vlast u Hrvatskoj. Optužio ju je da uporno provodi „kulturnu revoluciju“. Taj uljudbeni prevrat po njegovu se mišljenju zbiva u tri koraka. Prvi je utjerivanje straha, istjerivanje vjere i obezvrjeđivanje nade. On nas pripravlja da život predamo drugomu. Radi toga se lijepa i bogata Hrvatska prikazuje kao ružna i siromašna zemlja, kojom Hrvati i onako ne mogu upravljati; drugi je korak mijenjanje povijesti i prikazivanje prošlosti onakvom kakva nije bila. Zato vlast uskraćuje narodu istinu o Drugomu svjetskom ratu i poraću, zato se braniteljima sudi 20 godina, zato se po sudovima i zatvorima povlače i nevini ljudi; na kraju slijedi treći korak: strah i nesigurnost u vlastitu prošlost podloga su površnu pristupu otajstvu života, a on omogućuje

pokušaje mijenjanja sustava vrijednosti, što obično svrši „u kalu sebičnosti i krvi tuđih žrtava“.

Optužba je teška. Ne znam kako je „sjela“ Pantovčaku i Banskim dvorima. Ne sumnjam da oni i dalje „stoje postojano kano klisurine“. Ali morao ih je barem malko potresti grom iz Marije Bistrice. Šute kao ribe. No, čitajući što pišu njihovi črčkari, kao da ih vidim. U nevjerici trljaju oči i uši. – Tako on nama?! A mi njemu iskreno tepamo: Naš kardinal! Mi, bivši bezbošci (ateisti), danas neznabošci (agnostici)?! Jest, jest, to smo mi. Ali tepanje je iskreno. Mi ne hinimo vjeru. Samo pantimo tko nam je kakvo dobro učinio. I ne tajimo to. Već smo 10 godina bili politički mrtvi, kada nas je Dražen Budiša, ušavši u savez s SDP-om, svojom robijaškom žrtvom odriješio od grijeha KPJ. Ali što bi od toga bilo da nije uzoriti naš kardinal Bozanić, obilježivši HDZ „griehom struktura“, možda i nehotice, blagoslovio našu ideološku baštinu? Ništa. A sad – iskopao ratnu sjekiru?! To je valjda priprava Milanovićeva posjeta Svetoj Stolici! Savjetnici čupaju kose, sjećaju se kako je Milanović ovih dana mudro rekao: „Sve je na kraju krajeva prljavo.“ I u sebi dodaju: Pa je valjda i *Romana fides – nulla fides* (rimska vjera – vjerolomstvo).

Tu slutnju srknuo sam iz *Morgenblatta* i s Interneta. Malo je neodređena. Ali nije manje pouzdana od slavnoga Butkovičeva razgovora s predsjednikom Vlade Ivom Sanaderom. Ne bih dao ruku u vatru za istinitost onoga što sitno vezu revnitelji vlasti po glavnim javnim priopćivalima, ali valja priznati, dobro su potkovani i dijalektičkim i historijskim materijalizmom. Oni znaju tajne svijeta i tajne vrjemenā, oni mogu suvislo protumačiti nesuvisli krik šljuke u močvari, oni mogu odgonetnuti smisao nesmisla... Takvi pregaoci kao od šale proniknu u najskrivenije ljudske misli i primisli, pobude i namjere. Prava im je slastica zakučasta nutrina katoličkih biskupa i nadbiskupa, ponajpače kardinalā. Zato, evo, čitam svašta: Bozanić

se okrutno osvećuje Milanoviću za bojkot Mise za Domovinu; Bozanić gromoglasno poručuje Hrvatskoj biskupskoj konferenciji (HBK): Vaš sam, a ne njihov; Bozanić napinje odnose s Crkvom kako bi spriječio promjenu Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske... Čitam i – dižem ruke.

Dižem ruke, jer s jedne strane ja ne „zagledam u bubrege“, a s druge beskrajno mi je od pobuda i namjera važnija sama stvar. Bozanićeva je homilija u svakom pogledu blistava. Shema triju koraka „kulturne revolucije“ omogućuje čitatelju da u mnoštvu naoko besmislenih, nepromišljenih, budalastih poteza hrvatske državne vlasti otkrije ne samo smisao, nego i sustav. Kardinal optužuje najnoviji postav vlasti, a njezin zločin naziva pravim imenom – „kulturna revolucija“. Ali to je počelo mnogo prije. Prvi pismeni trag toga zločina, koji bez prijekida traje do danas, ostavio je Zapadnobalkanski summit EU održan u Zagrebu u studenom 2000. (v. Završnu deklaraciju).

Dokle je taj prevrat došao? Vrlo daleko. Evo, bez prosvjeda slušamo kako predsjednik Vlade Zoran Milanović u naše ime zagovara federalizaciju Europske unije i pri tomu nam tumači da se jugoslavenska federacija raspala stoga što su članice federacije imale preveliku autonomiju. Da ga čuje Slobodan Milošević, rekao bi: *Dete, bre, lepo napreduje, biće nešto od njega*. A mi se ne pitamo što će biti od nas. To je valjda samo po sebi jasno.

18. rujna 2012.

U sjeni Velikoga Oktobra

Listopad je blag mjesec. Ali zna se i okrenuti. Protiv razuma, protiv kalendara. Ne vjerujete? Molim lijepo, pogledajte što redovito čini u Bavarskoj. Tamo svake godine otme rujnu zadnji tjedan, pa usred Münchena, kod kipa Bavarije na Terezijinoj poljani – *O'zapf is!* – odčepi svoj Oktoberfest. Te poteče pučko veselje. I teče, teče... to veselje... cijela dva tjedna! Nije to smjerna radost vode u *Slapu Dobriše Cesarića*. Nije ni pobožno oduševljenje helenskih dionizijā. To je bučna pjena Gambrinusove pivske rijeke. A *cerevisia* uvijek, pa i na svetkovini, teče sekularno. Teče svojeglavo i bez mjere. Teče kako hoće. Teče bučno i raspojasano. Teče i – rastače se u milijune „mjera“! Tko sa strane gleda, München mu se čini nestvarnim. Tu, kao u pjesmi Paula Celana, posve samostalno, sami o sebi, sami za sebe – *banče Božji vrčevi*.

No, umije listopad i drukčije. Hrvatima je ove godine provalio u rujan kao liberalnodemokratski zakrbuljen *Великий Октябрь* (Velikij Oktjabr'). Mnogi su ga vidjeli na djelu, a kardinal Bozanić i prepoznao. I javno se usprotivio njegovoj „kulturnoj revoluciji“. Čuli smo taj glas. No odjek je bio slab ili nikakav. Ne treba se tomu čuditi. Kada čovjeku gori krov nad glavom, na umu su mu druge

stvari. A Hrvate od početka ove godine pritišće mnoštvo novih zala. Svakodnevni život, od stanovanja, odjeće i obuće do javnog prijevoza i hrane, sve je skuplji, a plaća sve manja; sve se manje proizvodi, a sve više ljudi ostaje bez posla; proljetni su mrazovi opustošili voće, a ljetna suša spržila povrće i ratarske kulture. I tako, praćeni službenim optimizmom, koji je u god. 2012. predviđao rast BDP-a za 0,8 posto, dođosmo u doba spremanja zimnice i povratka školaraca u učionice. Državna je statistika u međuvremenu zabilježila pad BDP-a za 2,2 posto i netipičan rast nezaposlenosti, u kojoj trenutno životari više od 300.000 ljudi. Vlast u takvim okolnostima prijeti učiteljima i profesorima smanjenjem plaće za 10 posto, a zaposlenicima u državnoj upravi i javnim službama otpustom 20.000 službenika i namještenika.

Ovoj vlasti, kada obećava, ne treba vjerovati. Hrvati to znaju. Sumnjam da je itko povjerovao Radimiru Čačiću kada je svojim odstupom s ministarskog položaja jamčio da će hrvatski BDP ove godine porasti za 0,8 posto. Rekao Radko otići, pa ostao? Dobro, to je takav čovjek. Ali ako ova vlast prijeti, može joj se vjerovati. To su takvi ljudi. Ljudi takva kova. I kad se čini da nisu.

Meni se, eto, neko vrijeme činilo da će Zoran Milanović izrasti u državnika. Mislio sam: mlad, pristao, samosvjestan, obrazovan čovjek, izlegao se iz Ministarstva vanjskih poslova, razumije dakle bolje od drugih i Hrvatsku i njezino međunarodno okružje. Prvi mjeseci na položaju predsjednika Vlade, kada se držao podalje od javnosti, puštajući Čačića da se suvereno razmeće u javnim priopćivalima, učvršćivali su moje mišljenje.

Ali grdno sam se prevario. Čim je javno progovorio, Milanoviću su počele iz usta iskakati dlakave žabe. Negdje, na nekoj pustopoljini, pred cijelom je nacijom iz čista mira ustvrdio da je Hrvatska – slučajna država! Sutradan je tu budalaštinu nastojao popraviti,

ali ju je nehotice pogoršao. Slučajnost je krivo protumačio, ne kao oprjeku nužnosti, nego kao oprjeku namjernosti. Tako je još dublje uvrijedio brojne Hrvate koji su svoj život ugradili u stvaranje hrvatske države, jer im je odrekao državotvorne namjere. U Rijeci, na sastanku s drugovima iz Europske unije, zagovarao je preustroj Europske unije u saveznu državu – federaciju. Pri tomu je drugove poučio da se jugoslavenska federacija raspala jer su njezine članice imale preveliku autonomiju. Slično je mislio Slobodan Milošević, pa je, zabrinut za opstanak Jugoslavije kao Milanović za opstanak Europske unije, nudio preustroj Jugoslavije u „modernu federaciju“ na demokratskom načelu „jedan čovjek – jedan glas“.

To su uvrjednive laži. Hrvati će ih ipak tolerirati kao visoke politološke budalaštine. No ima Milanović dara, ne kao Jadranka Kosor, ali ima. Njegova darovitost ponajviše oduševljava Nijemce. Možete zamisliti kako su ushićeni bili čitatelji tjednika *Der Spiegel* kada su pročitali Milanovićevu izjavu da je ulazak u Europsku uniju za Hrvatsku probitačan jer će za deset godina iz Bruxellesa dobiti dvostruko više nego što će dati u Bruxelles! Gospođa je Kosor bila vidovitija. Ona je oduševljavala Hrvate. Obećavala je više: 1 euro u Bruxelles – 3 eura iz Bruxellesa! Formule su upitne, ali politički su dobro postavljene. Ne treba međutim misliti da je gospođa Kosor učenija od Milanovića. To – ne! Ona se, dok je bila predsjednica Vlade, po Njemačkoj smješkala, a on je prosvjetljivao Nijemce. Angelu je Merkel poučio da su Hrvati međusobno različitiiji i razrozniji nego Bavarci i Pomeranci. – Milanoviću, Milanoviću, kako ono reče drug Lenin?! Učiti, učiti i samo učiti...

A zašto ovo napisah? Od tuge. Jer mi se čini da se moji sunarodnjaci koji žive u sjeni Velikoga Oktobra nikad ne će pomiriti s hrvatskom državom.

26. rujna 2012.

Proplamsaj hrabrosti

Ako Zoran Milanović i njegovi udarnici Slavko Linić, Željko Jovanović i Mirando Mrsić ne ustuknu, planut će pobuna znanosti i obrazovanja protiv ememefovske socijalne demokracije! Vodit će se, veli sindikalni vođa Vilim Ribić, pravne, a možda i ulične bitke. To je dosad neviđena strukovna srčanost u „Zemlji znanja“.

Ribić govori u ime 50.000 sindikalno organiziranih djelatnika u osnovnom, srednjem i visokom školstvu i u ime 14.000 medicinskih sestara i tehničara. Ti su ljudi na sindikalnom referendumu 90-postotnom većinom glasova odbili Vladinu ponudu da se odreknu dijela prava iz temeljnoga kolektivnog ugovora u zamjenu za jamstvo da će iduće četiri godine redovito primati tako osakaćene plaće. – To je – uvjeravala ih je Vlada – socijalnodemokratska inačica neoliberalnog gesla: sloboda za sigurnost! – Ali oni ne htjedoše učiniti što su dosad redovito činili. Ne htjedoše žrtvovati

rep vrapca u ruci za kusata vrapca na grani! Nato je Vlada zaprijetila smanjenjem plaća i jednostrano raskinula temeljni kolektivni ugovor sa sindikatima u javnim službama.

Što će sada biti? Sudovi, štrajkovi, ulice? Što god bude, bit će vruće. Ribić je zasad pozvao na prosvjede 11. listopada na Trgu Francuske Republike, Trgu bana Josipa Jelačića i Trgu sv. Marka u Zagrebu. Teško je procijeniti na što će to izaći. Izvjesno je samo da će se pobuna, kao i sve druge bune, na kraju smiriti. Popustit će ili jedni ili drugi – ili i jedni i drugi. A od sindikalnih akcija, ostanu li društveno izolirane, ni u najboljem slučaju ne treba očekivati čuda.

Svakako, međutim, treba pozdraviti iznenadnu samosvijest i srčanost u tradicionalno samozatajnim i činovnički pokornim djelatnostima – znanosti i obrazovanju! Ne toliko stoga što su to prevažne djelatnosti, jer odgajaju volju za život u zajednici, pa općenito zavrjeđuju solidarnost cijeloga društva, koliko stoga što su možda rečena samosvijest i srčanost proplamsaji hrabrosti.

Ali, zaboga, reći će tkogod, što će u znanosti i obrazovanju hrabrost? Nisu valjda istraživanje i poučavanje ratne operacije?! Nisu. Ali ni hrabrost nije samo ratnička krjepost. Hrabrost je krjepost svih krjeposti. I krjepost, dodat će cinik, svih poroka. Neka bude. Ali hrabrost – čast malobrojnim iznimkama – uglavnom bolno nedostaje hrvatskomu intelektualcu... Ma daj, mršti se strog čitatelj, pisac barata klimavim pojmovima. Intelektualac, što mu je to?

Hm, da... Nije jednostavno. Ni izdaleka onako kako se čini. Mladen je Vedriš, dok je bio predsjednik Izvršnoga vijeća Skupštine Grada Zagreba, dijelio intelektualce na urbane i ruralne. Nekom se vijećniku to jako svidjelo. Pohvalio je Vedriša, ali ujedno mu je zamjerio nepotpunost podjele. I, na veselje ostalih vijećnika, upozorio na zanemarene pomorske i kopnene, gorske i nizinske, zračne i ženidbeno-udadbene intelektualce iz oglasnika Večernjega lista.

Akademik Radoslav Katičić nedavno je u Vijencu ustvrdio da je danas u Hrvatskoj intelektualac čovjek koji sumnja u hrvatsku državu. Dr. sc. Ivo Sanader intelektualcima je u HTV-ovoj 501. emisiji Nedjeljom u dva nazvao Acu Stankovića i Igora Mandića. A ja, što ću ja? Nema mi druge nego uteći se Bratoljubu Klaiću. A on veli: „intelektualac – 1. umni radnik; osoba sa svršenim fakultetom odn. visokom ili višom školom; 2. čovjek koji misli ‘vlastitim mozgom’“ (*Rječnik stranih riječi*, Zagreb, 1990.).

Tako dakle. Intelektualaca je u prvom značenju riječi u Hrvatskoj relativno malo. U drugom značenju riječi intelektualci bismo trebali biti svi. Ali koliko nas misli „vlastitim mozgom“? Ili mislimo, ali se ne usudimo niti što reći niti što učiniti. To je međutim isto kao da i ne mislimo. Osobito je pogubno to što tako postupaju intelektualci u prvom značenju riječi. Oni uglavnom rade u znanstvenim ustanovama, u državnoj upravi i javnim službama. I najviše su krivi što se u Lijepoj Našoj umjesto hrabrosti kao temeljna krjepost uvriježila kukavština. Zbog toga nam snaga (odn. novčana i politička moć) caruje, a um klade valja.

Um i umnik, intelekt i intelektualac, u takvim su okolnostima posve naravna sprdnja neotesanu gavanu, političkomu silniku i besramnu lupežu. Zato će nas, sve dok ne rasplamsamo hrabrost u znanosti i obrazovanju, i dalje u inozemstvu sramotiti Zoran Milanović, u domovini zastrašivati Slavko Linić, a nedjeljne će nam propovijedi o čestitosti na javnopravnoj televiziji držati dr. sc. Ivo Sanader. Pa izaberimo.

2. listopada 2012.

Znanje i moć

Tko je bio verulamski barun Francis Bacon? Većina Hrvata nikad nije čula za tog Engleza, a malo ih zna da je on u osvit Novoga vijeka formulirao epohalnu misao: Znanje je moć. No ta misao nikako nije Hrvatima tuđa. Oni se, poglavito u Bosni, njome od davnina slave neovisno o Baconu.

Odnos znanja i moći, malko osebukno, bosanski Hrvati shvaćaju čisto algebarski – kao jednadžbu „ $a = b$ “ („znanje je moć). A vole i premetati. Ipak, ne pretaču tu misao u goli algebarski obrat „ $b = a$ “ („moć = znanje“). Pastoralno poetični, kakvi već jesu, oni taj obrat redovito odjenu u metafore, pa znaju reći: I brabonjak na carskoj stolici biserom zveči. A ideje, vjeruju neki učeni ljudi, lete zrakom. Ako je to istina, malo je vjerojatno, ali nije ni posve nemoguće, da je, tako uvrnuta, iskra Novoga vijeka vrcnula, recimo, iz bosanskoga Kreševa u engleski Verulam.

No, bilo kako bilo, polazeći od opisanog stanja stvari, lako ćemo shvatiti ponešto što nam se inače činilo nedokučivim. Zašto je, primjerice, Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti (JAZU/

HAZU) nekoć bilo dragocjeno predavanje predsjednika Republike Stjepana Mesića o gospodarstvu? Iliza što jedanaes Četvrtom kongresu hrvatskih povjesničara dragocjeno uvodno slovo predsjednika Vlade Zorana Milanovića? Samo se po sebi razumije što se na takvim seansama događa. Vrhovi izvršne vlasti prosiplju ezoterična znanja. Ona, kao takva, moraju ostati zatvorena u posvećenom krugu. Stoga iz Akademije nije „procurila“ nijedna misao Predsjednika Republike. Javnost nije mnogo čula ni iz govora Predsjednika Vlade na Kongresu povjesničara. Ipak, odatle je, valjda nepažnjom čuvara mudrosti, izletjelo nekoliko iskrica.

Tema je Kongresa bila – sloboda. Ako je vjerovati internetskom T-portalu, visoki je pokrovitelj Milanović u pozdravnom govoru izložio svoje, kako je sam rekao, „razbacane misli“ o koječemu. Povjesničare je počastio svojim shvaćanjem njihova posla. „Kad istražujemo svoju povijest“, rekao je, „moramo tražiti istinu, a to je teško, jer nacija je sebičan koncept.“ Ponovio je svoje otkriće da su gusle i tamburica glazbala koja simboliziraju rat i mir, izgred i red. A čitajući, reče, „epsku poeziju“ (valjda *Razgovor ugodni* fra Andrije Kačića Miošića?), nigdje nije naišao na „pojam hrvatstva kao takav“. U „epu“ (valjda: pjesmi?) o trojici braće Milanovića, njegovim predcima koji su ratovali protiv Osmanovaca, govori kao o „braći srca Zrinovića“.

To je žalosno-smiješna „zmešarija“. Prvo, povjesničari nisu tragači za istinom. Oni nastoje utvrditi činjenice i rekonstruirati prošlost. To pak nastoji spriječiti upravo visoki pokrovitelj njihova Kongresa, primjerice: zaustavljajući istraživanje četničko-partizanskih zločina. Drugo, utvrđivati činjenice i rekonstruirati prošlost ne bi u Hrvatskoj trebalo biti teže nego drugdje, jer koncept nacije bez naroda, kakav njeguju današnje hrvatske političke elite, nije sebičan, nego – upravo suprotno – vrlo nesebičan koncept.

Tu nesebičnost potvrđuju činjenice. Državna vlast kazneno progoni hrvatske branitelje, a pozitivno diskriminira abolirane srpske četnike. Dijelove hrvatskoga državnog teritorija drže bivše „bratske“ zemlje Slovenija (Sv. Gera), Bosna i Hercegovina (Veliki i Mali Školj, vrh poluotoka Kleka), Srbija (prekodunavski posjedi i dunavske ade) i Crna Gora (teritorijalno more u Boki), a državna se vlast, u strahu da ne ugrozi „regionalnu suradnju“, bivšoj „braći“ ne usudi to ni spomenuti. Štoviše, da bi dokazala svoju suradljivost, državna se vlast odriče i hrvatskoga suverenog prava na isključivi gospodarski pojas na Jadranu – u korist „nebraće“ Talijana.

Gdje su gusle, veli Milanović, tu je kubura, tj. kavga i pucnjava; a gdje je tamburica, tu je sve mirno i umjereno. Zgodušna je to teorija. No glazbala se s njome ne mire. Ona su je u Domovinskom ratu temeljito opovrgnula – gusle u zapadnoj Hercegovini i Imotskoj krajini, a tamburica u Slavoniji, Srijemu i Bosanskoj Posavini. U epskoj poeziji, veli Milanović, nije naišao na „pojam hrvatstva kao takav“. Zašto? Površno je čitao. A Kačić je već u naslovu svoje slavne pjesmarice „pojam hrvatstva kao takav“ zakrinkao u „slovinstvo“. S razumljiva razloga: nije mu se milila mletačka sudbina njegova redovničkog subrata fra Filipa Grabovca.

Što dakle? Mislite da je to neznanje? Ne bih rekao. Nezamisliva je tolika količina na jednomu mjestu. Sjetite se: slučajna država, paradoksalna nacija, unutarne razlike veće nego među Bavarcima i Pomerancima, teško nas držati zajedno... i sad ovo? Sve to opovrgava samo jedna kristalno jasna činjenica: Domovinski rat. – Ali to govori Predsjednik Vlade?! – Da, ako tako mislite, u pravu ste. Stoga nam je tu mudrost prepoznati kao – ah, da! – povijesno poslanje toga gospodina.

9. listopada 2012.

Brojenje i prebrajanje

Broj... što je zapravo – broj?! Nešto nutarnje? Bit bića? Ili nešto vanjsko? Omča kojom razum lovi biće? – To su – rekao bi kolhidski pastir – luckasta pitanja! Vi se valjda šalite? Čudno. Mi se u Kolhidi intenzivno služimo brojevima, ali nama ovdje u zavičaju Zlatnog runa takve šale ne padaju na pamet. Nas na brojidbu sili skrb. Tko hoće znati jesu li mu ovce i koze na broju, mora brojiti i prebrajati. A što je – broj? Sam broj, bez ovaca i koza?! To, Zeusa mi, ovdje nitko ne zna! Ako vam je do toga, idite u Veliku Grčku. Tamo ćete – navlastito u Krotonu – naći i više nego što vam treba.

Da, doista. Na to pitanje odgovara Pitagora. Njemu je broj opće počelo. Izvor i uvir svega što jest. Kao drugima voda, zrak, vatra. On je na tom načelu sročio poučke o stranicama i kutovima pravokutnog trokuta i izgradio veličanstven nauk o skladu i svemiru, o glazbi sfera i selidbi duša. Ljudi su mu se smijali. No njemu to nije smetalo. On ih je samo blago opominjao: Nikad ne tucite psa! Da ne biste nehotice ozlijedili nesretna pretka. Neki žale što je izgubljena njegova jednadžba ljubavi i svi drugi aritmetički izrazi osjećajā.

Drugima je žao što nam nije razotkrio otajstvenu vrijednost broja sedam. Da jest, danas, vele, nikoga ne bi salijetala pitanja: Zašto je baš sedam dana u tjednu? Otkud baš sedam svjetskih čuda, sedam mudraca, sedam smrtnih grijeha, sedam svetih sakramenata, sedam sekretara SKOJ-a?!

No, to su neprilične misli! Takve su misli posve protivne duhu mjesta. Nismo u Krotonu, nismo u Velikoj Grčkoj. Spuštamo se cestom iz Križpolja u Jezerane, podno Male Kapele. Ovdašnji su Ličani praktični ljudi, poput Kolhidana. Ne bave se oni metafizikom, a kamoli mistikom brojeva. I oni samo broje i prebrajaju. A što, zaboga, kad u Jezeranama nema ni ovaca ni koza?! Broje i prebrajaju sami sebe. U selu ih je god. 1971. bilo 811, a trideset godina poslije, god. 2001., više nego upola manje, samo – 375. Koliko ih je danas, ne znamo. Niti znamo kada ćemo znati.

U Hrvatskoj je naime brojenje i prebrajanje općenito mučan posao. Ne stoga što Hrvati ne bi znali brojiti. Eto, u travnju god. 2011. proveden je redoviti popis pučanstva i već smo u lipnju znali da nas ima 4.290.612. Ali do dana današnjega nismo doznali ništa više. Zašto? Podatci nisu obrađeni. Isprva je vlast obećavala da će Državni zavod za statistiku taj posao obaviti do kraja godine. Zatim je rok produžen do kraja 2012. A kako i taj rok izmiče, ovih dana poručite našoj radoznalosti da se strpi do proljeća 2013.

Hoće li ovaj put održati obećanje? Teško. Ako ga i održe, hoćemo li vjerovati rezultatima toga popisa? Ja ne ću. Ne toliko stoga što sam sumnjičav prema dugotrajnoj obradbi podataka koliko stoga što će nam Državni zavod za statistiku nužno podastrti i neke zastarjele podatke. Popis ne može zabilježiti promjene nastale u posljednje dvije godine zbog gospodarske krize i krize upravljanja. Iz toga popisa, primjera radi, ne ćemo doznati da je danas u Hrvatskoj 321.000 ljudi bez posla, da se u posljednje dvije godine iselilo oko

30.000 mladih ljudi ili da su hrvatski seljaci, izloženi na milost i nemilost njemačkomu Meggleu i francuskomu Lactalisu, zbog dviju uzastopnih suša bili prisiljeni poklati oko 30.000 mliječnih krava.

Država ne popisuje pučanstvo zbog objijesti. Popis bi trebao biti podloga za planiranje razvoja. U Hrvatskoj, koja je „višenacionalna“ (I. Josipović) nacionalna država hrvatskoga naroda, on bi trebao biti i brojčana osnova ravnopravnosti Hrvata i nehrvata. Ali kolonija ne planira svoj razvoj, pa joj popis pučanstva za tu svrhu ne treba. A brojenje i prebrajanje „krvnih zrnaca“ mnogo je više „istočni grijeh“ Hrvata nego osnova etničke ravnopravnosti u Hrvatskoj.

Da nije tako, ne bismo imali poželjne i nepoželjne popise. Odavno bismo utvrdili broj i sačinili popis žrtava Drugoga svjetskog rata i poraća. Ovako, Predrag će nam Matić do Božića objaviti popis hrvatskih branitelja. Čemu to? Trebao bi objaviti popis lažnih branitelja. Zanimanje bi javnosti pobudili i neki drugi popisi. Na primjer: popis partizanskih umirovljenika, popis dezertera Hrvatske vojske, popis pripadnika Vojske RSK, popis aboliranih optuženika za ratne zločine, popis Srba u državnim i javnim službama Republike Hrvatske. No to je brojenje i prebrajanje „krvnih zrnaca“.

Što dakle? Čini se da opet ne možemo mimo onog pitanja. Što je broj u Hrvatskoj? Nešto nutarnje? Bit bića? Ili nešto vanjsko? Omča kojom pogan razum lovi djetinjasta bića?

16. listopada 2012.

Gungula u limbu

Dignem slušalicu i čujem razdragan glas: – Ej, pa ti sigurno likuješ! Nitko nije vjerovao, ali dogodilo se! Devet mjeseci prije nego što si mislio! – Ne razumijem. O čemu govoriš? – Kako ne razumiješ?! Kada su na tribini Hrvatskoga slova predstavljali tvoju knjigu *Kraj neovisnosti*, rekao si da ti zastupaš prilično osamljeno mišljenje o državnoj samostalnosti i neovisnosti. Ali, dodao si, to će mišljenje u Hrvatskoj nakon ulaska u Europsku uniju biti popularnije. A, evo, čovječe, već smo tu! Ostalo je još devet mjeseci do roka, a to tvoje mišljenje zahvatilo je i predsjednika Vlade! Zoki je danas iz Bruxellesa najavio da će Hrvati ponoviti referendum o pristupanju Europskoj uniji. Tamo, veli, nema onoga što je Savez za Europu ispregovarao. – Ah, to! – rekoh. – To je plitka sofisterija.

I, na lukrativnu radost Ivice Mudrinića i *Deutsche Telecoma*, ispričah prijatelju slijedeću priču.

Vasa Pelagić iz Gornjeg Žabara kod Brčkoga, znan kao „narodni učitelj“, dokazivao je potkraj XIX. stoljeća da Bog ne postoji.

Ponajčešće tako što bi prastarim sofizmom napadao Božje nadnaravne atribute. Ako je Bog svemoguć, može li, pitao je Vasa, stvoriti tako velik kamen da ga sam ne može podignuti? I tumačio bi zaprepaštenu kršćaninu: Ako ne može, Bog očito nije svemoguć, jer ne može stvoriti; ako može stvoriti, opet nije svemoguć, jer ne može podignuti. Čvršći bi vjernik prepoznao Vražji katekizam, pa bi se prekrizio i otpravio Vasu spasonosnim izričajem: Odstupi, Sotono! Labaviji bi pokleknuo i pao u stupicu. Nitko nije propitivao Pelagićevu logiku.

Anegdota sama o sebi ne vrijedi ni pišljiva bobica. Ali sjajno osvjetljuje stanje duha u Republici Hrvatskoj na početku XXI. stoljeća. „Narodni vođe i učitelji“ od zagrebačkoga Zapadnobalkanskog summita EU god. 2000., a osobito otkad su se okupili u Sanaderovu Savezu za Europu, privode Hrvate novoj vjeri. Nacija je, propovijedaju, zloćudna imaginarna zajednica; nacionalna je država ružan prežetak iz barbarskih vremena; sigurnost je vrjednija od slobode; Hrvatska se u Domovinskom ratu nije borila za državnu samostalnost i neovisnost, nego za članstvo u NATO-u i Europskoj uniji; kapital nema nacionalnosti; danas je biti svoj – anakronizam; Hrvatska mora ili u Europsku uniju ili na Zapadni Balkan; u Bruxellesu Hrvatsku čekaju prepuni europski fondovi, novac samo treba znati „povući“; zbog svega toga, vele, nema cijene koju Hrvatska nije spremna platiti za članstvo u Europskoj uniji.

Vjeru u Boga ne valja gargašati nikakvom, a kamoli pokvarenom logikom, kako je to činio nesretni Pelagić. Nasuprot tomu novi politički vjeronauk uvijek treba stavljati ne samo na logičku, nego i na etičku kušnju. Tko to ne čini, toga lako prevedu žedna preko vode. Sjajan je primjer Hrvatska. Danas se na sve strane nariče: Recesija! Recesija! Ma kakva recesija?! Sve tvrtke u tuđinskomu vlasništvu solidno posluju: i banke, i telekomunikacije, i pivovare, i cementare,

i trgovački centri. Odatle je vlast zaključila: Tuđinu treba prodati i Hrvatsku poštansku banku (HPB) i Croatia osiguranje (CO). A autoceste treba „monetizirati“. Nazivak je, iskreno govoreći, blesav, ali ima solidno značenje: dati tuđinu u dugoročan najam.

A naličje toga cvata i procvata? Ah, da! Europska unija nema alternative. Ali ima posljedice. Buja nezaposlenost Hrvata. Trenutno je više od 328.000 ljudi bez posla. Malo ih manje od 70.000 prima nekakvu potporu. Nitko ne zna od čega živi preostalih 250.000 ljudi. Seljaci prolijevaju mlijeko i kolju muzne krave. Desetci tisuća mladih ljudi odlaze u inozemstvo trbuhom za kruhom. Tankočutni prvi potpredsjednik Vlade Radimir Čačić vidi da je vrag odnio šalu, pa mijenja metafore. Prebacio se s prometa na medicinu, s „automobila“, „kočnica“ i „goriva“ na „gangrene“ i „amputacije“.

Tko u takvim okolnostima ima uvid u bruxelleske procese, a ne može na njih utjecati, teško može ostati miran. Promatrač je Milanović, čini se, morao vrisnuti. I zazvao je – referendum! Bio je to, naravno, časak slabosti. Ne treba u tomu nazirati nikakvo osvjedočenje, tražiti motive, tumačiti boju glasa ili govor tijela. Ne. Milanović čvrsto vjeruje da će Hrvatska na svaki uloženi euro iz Bruxellesa „povući“ dva. Tu vjeru još su čvršće poduprli Ivo Josipović, Josip Leko, Vesna Pusić i Tomislav Karamarko. Nema dakle razloga za moje likovanje. No, stvar treba zabilježiti. To je ipak prva „idejna“ gungula u limbu Europske unije.

23. listopada 2012.

Totalno zaposjedanje

Afera Watergate, što je to? Tko ne zna, neka se utješi. Ne znaju ni oni koji su tu aferu u Styrijinu *Abendblattu* pohrvatili. Prvi im je to spočitnuo Zoran Milanović. Ali ni njemu, čini se, nije posve jasno o čemu je riječ. Ili se ja varam? Možda je on samo okrenuo pilu naopako te svjesno izvrnuo izvorni smisao izričaja ustvrdivši odmah nakon te opaske da se afera o kojoj novinari pišu doista pretvara u – Hrvatski Watergate. Netko je, veli, provalio u državni sigurnosni sustav.

Hm, da. To je prilično blizu izvornoga značenja. Stvarna se afera Watergate doista vrtjela oko provale. Najbliži suradnici američkoga republikanskog predsjednika Richarda Nixona organizirali su god. 1972. provalu u sjedište Demokratske stranke u bloku zgrada Watergate u Washingtonu kako bi se domogli njezinih tajna. Provalnici su uhićeni. Buknula je afera. Vlada ju je uzalud pokušavala zataškati. Optuženo je 69, a osuđeno 48 vladinih službenika. Nixon

je god. 1974., kada je pokrenut postupak njegova opoziva, odstupio s dužnosti američkoga predsjednika. Od tada je u novinarskom žargonu „afera Watergate“ drugo ime za zlorabu političke moći.

Dakle, provala? Da, stvarna, a ne metaforička provala. I to ne provala u državni sigurnosni sustav, nego provala vlasti u sjedište oporbene političke stranke. A ovo u Hrvatskoj? Koliko dosad znamo, nema nikakve provale, ni stvarne ni metaforičke. Posrijedi je, upravo suprotno, „curenje“ tajnih podataka. Ali, ako je tako, što će Milanoviću Watergate?! Eh, vrag zna! Mali hoće biti velik. Sjetimo se kako je Ivo Sanader svoj HDZ umakao u Bushev „sućutni kozervatizam“. Danas je taj poliglotski mućak Milanoviću uzor. Zato je on s Benediktom XVI., veli, razgovarao „ni na engleskom ni na talijanskom“. A i hrvatsko dvostranačje vidi, kao i Sanader, posve američki: SDP-ovci su i njemu demokrati, a HDZ-ovci republikanci.

To su dakako koještarije. Zahvaljujući „hrvatskomu Watergateu“, ipak smo ponešto doznali. „Procurila“ je vijest da je policijski USKOK navodno neovlašteno uhodio ravnatelja Sigurnosno-obavještajne agencije (SOA) Josipa Buljevića i upravu Agrokora. Tek toliko. Afera je zbog toga slabašna. Trese samo obavještajnu zajednicu i političku vlast. Puk je mrtav-hladan. Ne uzbuđuju se ni kavanski mudrijaši. Oni ovaj put šute i pobožno slušaju duboko humanu misao Žarka Puhovskoga. Za hrvatsko je društvo, veli taj komunistički lažni svjedok, dobro što su se njemački *Morgenblatt* i austrijski *Abendblatt* napokon sukobili, odnosno što su napokon zauzeli strane. Od te dobrote, misle pametniji eurohrvati, puno je bolje samo to što Hrvati nemaju nijednoga svoga nadregionalnog dnevnog lista.

No, doznali smo još ponešto. Eto, 10. je listopada Josipu Buljeviću, prijatelju Ive Sanadera i Tomislava Karamarka, istekao mandat ravnatelja Sigurnosno-obavještajne agencije (SOA). Ivo Josipović i Zoran Milanović na to su mjesto ustoličili Milanovićeva prijatelja

Dragana Lozančića. Malo zatim, nakon izvješća Ureda Vijeća nacionalne sigurnosti (UVNS) o nadzoru rada sigurnosnih agencija, smijenili su predstojnika UVNS-a Petra Miševića, a privremenim predstojnikom imenovali Sinišu Gudlina. Obrazloženje je nikakvo. Očito im se nije svidjelo Miševićovo izvješće o nadzoru.

Dobro, a kakve će posljedice snositi akteri „Hrvatskoga Watergatea“? Milanović, veli, nema iluzija da će itko biti kažnjen.

Iluzija nemam ni ja. A što očekujem? Ništa dosad neviđeno. Tri će crvena predsjednika, Josipović, Leko i Milanović, malo zabavljati hrvatski puk. Znaju oni to. Očijukat će s kršćanstvom, glumit će osebujan odnos prema Europskoj uniji, skrbit će o granicama ne uznemirujući susjede, a sve će svoje nepodopštine opravdavati nacionalnim interesom. „Misleći“ Hrvat zbunjeno će stajati i blenuti u bjelodanosti pitajući se dubokoumno: Što li se iza toga krije?

Ma ne krije se ništa. Znaju oni da su predizborna obećanja naciji propala pa se sada uzdaju samo u totalno zaposjedanje poluga vlasti. Državnu su upravu i uprave javnih poduzeća napunili svojim ljudima, davno prokušanog druga Gorana Radmana imenovali su ravnateljem hrvatske javnopravne radiotelevizije, policiju i sigurnosno-obavještajne službe osvojili su na izborima, sada ih samo preuzimaju. Zatreba li im blagonaklonost inozemstva, kupit će je nedopustivim ustupcima, kakav je Milanović javno obećao Vatikanu u prijeporu oko Dajle, a doma ne će ustupiti nikomu ništa. Ili možda ovaj put ipak hoće Kazališnom vijeću zagrebačkoga Hrvatskog narodnog kazališta – Anu Lederer za intendanticu.

30. listopada 2012.

Kolonijalne dogme

Na kraju puta po bespućima Zapadnoga Balkana državna je tajnica Sjedinjenih Američkih Država Hillary Clinton sletjela u Zagreb. Rekla nam je da se Sjedinjene Američke Države ponose partnerstvom s Republikom Hrvatskom i obasula nas – narod i državu – takvim pohvalama da su se mnogi među nama pitali: O komu, o čemu ona to?! Ali podlegli smo čarima toga govora te se i sami počeli ponositi sobom i svojim partnerstvom sa Sjedinjenim Američkim Državama.

No čarolija je brzo nestala. Gospođa je Clinton otišla, a nas su kao i dotad nastavile salijetati loše vijesti i gore najave.

Predsjednik Vlade Zoran Milanović u državnom je posjetu Vatikanu pravno prosvijetljen i ispravno, kako bi on to rekao, „fokusiran“. Nakon razgovora s Benediktom XVI. i vatikanskim državnim tajnikom Tarcisioom Bertoneom objavio je Hrvatima da je Sveta Stolica u prijevoru oko Dajle u pravu. Stoga, veli, stvar treba riješiti izvansudskom nagodbom u duhu tradicionalnog prijateljstva Hrvatske i Vatikana. Moramo biti pravna država. Ne možemo neku imovinu vratiti pa je nakon 15 godina opet oduzeti.

To ozbiljna pravna država ne čini. „Slučaj Dajla“ po njegovu je mišljenju najobičnije pitanje vlasništva nad zgradama i zemljištem. Politički su „slučaj“ zakuhali hrvatski biskupi i Vlada Jadranke Kosor. Nekretnine, veli Milanović, nitko ne će odnijeti iz Hrvatske.

Vitez Državnoga proračuna Slavko Linić prijeti građanima uvođenjem poreza na imovinu. Zakon će stupiti na snagu u proljeće 2013., a porez će biti peterostruko veći od dosadašnjih davanja. Linić plaši i ministre – sniženjem plaća na tzv. minimum. Vlada oprema bojnu od 500 do 700 stručnjaka za „povlačenje“ milijarda eura iz bruxelleskih fondova nakon 1. srpnja 2013., a preko međunarodnih natječaja traži savjetnike za „monetizaciju“ (unovčenje) Hrvatskih autocesta (HAC), prodaju Croatia osiguranja (CO), „dokapitalizaciju“ Hrvatske poštanske banke (HPB). Seljaci kolju muzne krave. Radnici Tvornice željezničkih vozila Gredelj, ostavši bez posla i bez nade u ponovno zaposlenje, plaču pred kamerama HTV-a, a stečajni upravitelj Hrkač pred tim istim kamerama smije se njihovoj nevolji. Slovenci, Britanci i Nijemci zanovijetaju o uvjetima za hrvatsko uključenje u Europsku uniju, u koju, kako ustrajno ponavljaju Bruxelles i Washington, mora ući „vasceli Zapadni Balkan“. Državni statistički zavod bilježi da je u posljednjih pet godina Hrvatsku napustilo 50.000 mladih, uglavnom obrazovanih ljudi. Tzv. dobro obaviješteni izvori tvrde da će dva suda, Haaški kazneni i zagrebački „uskočki“, 16. studenoga – dva dana prije komemoracije pada Vukovara – izreći tri značajne presude: Haaški sud pravomoćne presude generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču, a zagrebački „uskočki“ sud prvu, nepravomoćnu presudu Ivi Sanaderu.

Naravno, nije to sve. No svakako je više nego dosta za pitanje: Što se to događa? Kako to da u Hrvatskoj ljudi gladuju ili strahuju od gladi? A Hrvatsku, u kojoj obitava svega 4.290.612 ljudi, čine

56.542 četvorna kilometra kopna i 33.200 četvornih kilometara obalnoga mora u podneblju vrlo prikladnu za život? Četiri milijuna ljudi – pa to je jedan oveci grad!

Ali dogme ne trpe pitanja. Stoga nitko ni od tzv. političkih analitičara ni od kolonijalnih novinara ne pita Milanovića: Kako to mislite, obično pitanje vlasništva? Znači li to da bi bilo u redu darovati ili prodati strancima sve nekretnine, sva zemljišta, ako ih nitko ne će odnijeti iz Hrvatske? Ili ne mislite tako načelno? Niti tko pita Vesnu Pusić: Kako vas nije stid ulijevati nezaposlenoj hrvatskoj mladeži nadu da će se uskoro moći zaposliti u Europskoj uniji? Ili tvrditi da je u hrvatskom nacionalnom interesu što skoriji ulazak Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore u Europsku uniju? Zašto? Zbog sigurnosti? Zar se danas, u najmoćnijemu vojnom savezu, bojimo Srba, Bošnjaka i Crnogoraca, a nismo ih se bojali u Domovinskom ratu, kada smo bili sami kao prst? Zašto Sloveniji nije u nacionalnom interesu što brži ulazak Hrvatske u Europsku uniju? Ili, ako je uvjet članstva u Europskoj uniji srdačna regionalna suradnja, zašto Bruxelles Hrvatsku sili na takvu suradnju samo sa Srbijom? Zašto ne i sa Slovenijom ili Madžarskom? Zašto ne sili Slovačku na srdačnu suradnju s Češkom ili Madžarskom? Ili Madžarsku s Rumunjskom?

To su nezgodna pitanja. Ona raskrinkavaju kolonijalne dogme. Zbog toga su osobito bolna krijumčarima Zapadnoga Balkana. Da se ta pitanja ozbiljno zavrte u javnosti, kako bi, recimo, Tihomir Dujmović u *Abendblattu* ili Gojko Borić u Hrvatskomu listu mogao mirne duše prezirati hrvatsku državnu samostalnost i suverenost, ponavljajući bez prestanka najpliće kolonijalne dogme: Nijedna država nije otok; EU nema alternative; Članstvo je u Europskoj uniji bijeg s Balkana? To bi bilo nemoguće. Bio bi to prevelik grijeh za „male ljude“.

Stoga nema dvojbe: Hrvatima će, bez obzira na partnerstvo Sjedinjenih Američkih Država s Republikom Hrvatskom, uskoro biti mnogo gore ako ne uspostave partnerstvo jedni s drugima na suverenističkim temeljima.

6. studenoga 2012.

Čekajući čudo

Hrvati napeto iščekuju petak, 16. studenoga. Što će biti? Hoće li Haaški sud osloboditi generale Antu Gotovinu i Mladena Markača od krivnje zbog sudjelovanja u „udruženom zločinačkom pothvatu“?

To u Hrvatskoj nitko ne zna niti može znati. Haaško je sudište osebujna, umalo ne rekoh: pravosudna institucija! Da mi se to omaknulo, bio bih grdno pogriješio. Tu ustanovu osnovalo je god. 1993. Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda i nadjenulo joj ime: Međunarodno kazнено sudište za bivšu Jugoslaviju. Ustanova se sastoji od Tužiteljstva i Suda. Tužiteljstvo je važniji dio ustanove. O radu sudišta osnivača ne izvješćuje predsjednik Suda, nego glavni tužitelj Tužiteljstva. Tužiteljstvo može čovjeka osumnjičiti, dati ga uhititi i optužiti da je počinio ratni zločin. Sud ga može godinama držati u pritvoru, može ga naposljetku i osloboditi od krivnje, ali „sretnik“ ne će dobiti odštetu za pretrpljeni „pravosudni“ teror. Zašto? Pravila ne predviđaju odštetu. Sudište očito nije osnovano da dijeli pravdu, nego da pacificira zaraćeno područje. Inače se osnivački akt ne bi pozivao na VII. poglavlje Povelje Ujedinjenih

naroda, koje govori o intervencijama. Takav osnutak, ustroj i svrha Sudišta prouzročili su ne samo neujednačenu, nego i nakaznu praksu. Stoga nema razumna uporišta ni za suvislo nagađanje.

Žalbeno vijeće Theodora Merona može dakle: 1. jednoga ili obojicu generala osloboditi od krivnje; 2. potvrditi presudu Alphonsa Orijeja kojom je Gotovina osuđen na 24, a Markač na 18 godina zatvora; 3. povećati Orijevu kaznu jednomu ili obojici generala; 4. smanjiti kaznu jednomu ili obojici generala.

Nitko, kao što rekoh, ne zna niti itko može racionalno naslutiti što će se dogoditi. No, nema dvojbe: Hrvatskoj i njezinim generalima etički je i politički prihvatljivo samo oslobođenje obaju generala od krivnje. Zebnja međutim opominje: Ta je mogućnost u sferi čudesnih događanja. A jesmo li, ne ću reći zavrijedili čudo, nego jesmo li dostojni čuda?

Stjepan je Mesić na Haaškom sudu, tajno svjedočeći u korist Tužiteljstva, lažno optužio Hrvatsku da je izvršila oružanu agresiju na Bosnu i Hercegovinu, a poslije je dvaput izabran za predsjednika Republike; Državno je odvjetništvo u postupku protiv generala Mirka Norca dokazivalo krivnju audiokasetom za koju je na sudu utvrđeno da je krivotvorena, a Mladenu je Bajiću, premda o tomu nije pokrenuo istragu, ili možda upravo zbog toga, produžen mandat glavnoga državnog odvjetnika; Ivo Sanader proveo je gnjusni britanski Akcijski plan za hvatanje generala Gotovine, a zatim je ponovno trijumfirao na parlamentnim izborima; hrvatski je sud potvrdio autentičnost tzv. Brijunskih transkripata iako se prijepis nije podudarao s tonskim zapisom; Jadranku je Kosor u bjesomučnoj potrazi za tzv. topničkim dnevnicima morao zaustaviti sudac Haaškoga suda; Sanaderova je Vlada glavnu tužiteljicu Haaškoga sudišta Carlu del Ponte smatrala „našim čovjekom u Haagu“, pa je u njezinu čast u Zagrebu priredila svečanu večeru, na

kojoj je domaćica bila ministrica pravosuđa Vesna Škare-Ožbolt; haaške optužnice protiv hrvatskih časnika i pravne kvalifikacije poput „udruženoga zločinačkog pothvata“ neodoljivo podsjećaju na tadašnji „lijevi“ politički diskurs; ono što smo u Haagu doživjeli od sudca Orijeja uvelike su pripremile tajne službe, strani špijuni i domaća režimska služinčad u privatnim i javnim medijima, a nitko u Hrvatskomu saboru – ni iz vlasti ni iz oporbe – nije zbog toga izrazio ozbiljno negodovanje, jer su svi narodni zastupnici bili u Savezu za Europu.

Što je to? Heraklit je, zgražajući se nad svojim sugrađanima, držao da bi odrasli Efežani ispravno postupili kada bi se svi do jednoga objesili i grad ostavili maloljetnicima, jer su Hermodora, najboljega svoga čovjeka, izbacili iz grada rekavši: Neka nitko od nas ne bude najbolji, a ako već jest, neka bude drugdje i kod drugih.

Upitajmo se: Koliko ponajboljih svojih ljudi, počevši od Franje Tuđmana i Gojka Šuška, Hrvatska za volju tuđinu izbacuje iz nacionalnog pamćenja? A sada mi, braća i sestre po oružju, molimo i bdijemo ususret čudu, jer presuda Gotovini i Markaču, iako je njima najteža, neizmjereno je manje presuda njima dvojici nego presuda hrvatskomu narodu i njegovoj državi. Čuda smo očito nedostojni, ali ne valja postavljati granice Božjoj milosti.

13. studenoga 2012.

Moralna kupka

Amerikanac Theodor Meron, predsjednik peteročlanoga Žalbenog vijeća Haaškoga suda, iznenadio je 16. studenoga 2012. cijeli svijet. Utvrdio je da „udruženog zločinačkog pothvata“ i „prekomjernog granatiranja“, ratnih zločina zbog kojih su hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač osuđeni na 24 odnosno na 18 godina zatvora – nije bilo, a da za zločine počinjene neposredno nakon vojno-redarstvene akcije Oluje ti ljudi – nisu odgovorni. Zbog toga je dokinuo prvostupanjsku presudu Alphonsa Orijeja i naložio da se hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač odmah puste iz zatvora.

Njegov pravorijek zdušno su poduprli izvaneuropski članovi Žalbenoga vijeća Turčin Mehmet Güney i Jamajčanin Patrick Robinson, a odlučno su mu se usprotivili sudci iz Europske unije Talijan Fausto Pocar i Maltežanin Carmel Agius. Pravorijek je dakle, zahvaljujući Meronu, donesen najmanjom većinom glasova – 3 : 2.

Koji je krajnji smisao Meronova čina? Vratio je nepravedno obeščašćenim ratnicima vojničku čast i slobodu. To je, bez sumnje, veličanstveno. Ali monstruozni je Haaški sud, sudeći generalima Gotovini i Markaču, koji nisu ni počinili ni zapovjedili nikakav zločin, zapravo sudio obrani i oslobođenju Republike Hrvatske od srpske okupacije. Orijeva je presuda, gleda li se u tom svjetlu, bila međunarodna sudska potvrda srpskoga propagandnog mita o genocidnosti hrvatskoga naroda i njegove države. Poništivši tu potvrdu, Meron je hrvatskomu Domovinskom ratu i njegovoj završnici, vojno-redarstvenoj akciji Oluji, vratio iskonski sjaj pravedne pobjede.

Nitko, pa ni sami Srbi, ništa ne zamjeraju Gotovini i Markaču. Meronov je pravorijek unatoč tomu vrlo različito odjeknuo izvan sudnice. Hrvatski ga je narod prihvatio s nevidenim oduševljenjem. Hrvatski glavni grad Zagreb isti je dan svoje junake dočekao s klicanjem i izvještenim državnim zastavama, koje – na žalost – odavno ne ističe na državne blagdane.

Visoka politika bila je, blago rečeno, malo suzdržanija. Predsjednik Republike Ivo Josipović istaknuo je da Meronova presuda potvrđuje ispravnost suradnje s Haaškim sudom. Predsjednik Vlade Zoran Milanović osvrnuo se na omjer sudačkih glasova 3 : 2 i upozorio da je granica između nedužnosti i krivnje vrlo tanka. Oba su predsjednika, naravno, prihvatila presudu, ali su oba snažno naglasila da je u ratu i nakon rata ipak bilo zločina. Milorad je Pupovac upitao: Ako nisu odgovorni Gotovina i Markač, tko je odgovoran? Vladimir Šeks izjavio je da želi Gotovini „u četiri oka“ reći da nije sudjelovao u njegovu progonu. Tomislava Karamarka od takvih nevolja prijateljski brani Željko Dilber, a neprijateljski Milanović i Josipović. Sam Karamarko najavljuje da će vrijeme uskoro demantirati njegove klevetnike. Samo se Doživotni Bivši predsjednik Republike, legendarni Stjepan Mesić, zavukao u mišju rupu svoga Ureda.

Javnopriopćivalavjernosuo gledalotogasvijeta. EPH-ov *Morgenblatt* i Styrijin *Abendblatt*, Hrvatska radiotelevizija i komercijalne televizije u tuđinskomu vlasništvu – svi zdušno slave haašku moralnu kupku! Na posljertku smo, vele, iz te kupke svi izašli čisti i sveti: i Franjo Tuđman, i Gojko Šušak, i Hrvatska vojska, i Domovinski rat, i cijela Republika Hrvatska. Ali, dodaju, u Domovinskom ratu i neposredno nakon Domovinskoga rata bilo je zločina! Zasad samo Vesna Teršelič, predsjednica udruge *Documenta*, i Zoran Pusić, predsjednik udruge GOLJP, otvoreno odbijaju Meronovu presudu.

U Srbiji su svi, i vlast i oporba, i partizani i četnici, i nacionalisti i demokrati, baš svi – od predsjednika Republike Tomislava Nikolića do predsjednika Opće skupštine Ujedinjenih naroda Vuka Jeremića – bolno ciknuli kada su čuli Meronovu presudu. Samo se Jeremić obećao osvetiti „kriminalcima“ koji ruše ugled Ujedinjenih naroda. Za tu će se svrhu, veli, 10. travnja 2013. na East Riveru u New Yorku održati javna rasprava o presudama Haaškoga suda. Srpski vam se bijes može činiti smiješnim, ali taj bijes u Europskoj uniji raspiruju svi oni koji su vjerovali da je srpsko-hrvatsko bratstvo u zločinu solidan temelj za uspostavu Zapadnoga Balkana. Oni ne poriču pravednost Meronove presude, ali joj se protive jer je smatraju diverzijom protiv toga geostrateškog projekta Europske unije.

Što se to dogodilo? Neki vele: Čudo Božje! Drugi: Promjena politike! No, te dvije stvari nisu uvijek dispartatne. Stoga, bilo da je posrijedi jedno ili drugo, budimo zahvalni Bogu što smo doživjeli ovaj niz dobrih sudnjih dana – od Radimira Čačića, preko Gotovine i Markača do Ive Sanadera. To nam, prvi put nakon Oluje, otvara nove mogućnosti.

23. studenoga 2012.

Ideološki dragulj

Svakoga čuda tri dana dosta! To će reći: ljudi i narodi na svašta se brzo naviknu. Teško je protusloviti toj mudrosti. Ali, evo, prođe već desetak dana od Meronove presude Gotovini i Markaču, a strasti se ni u Hrvatskoj ni oko Hrvatske ne smiruju. Nema znakova ni da će se tako skoro smiriti. Dapače, plamsaju sve jače. A epohalna Meronova presuda u biti je – banalna. Ona samo potvrđuje da oslobađanje državnoga teritorija oružanom silom nije zločin. Komu je to ikad bilo prijeporno? Hrvatska je u Oluji, uz minimalne ljudske gubitke i na svojoj i na neprijateljskoj strani, oslobodila približno petinu svoga državnog teritorija od petogodišnje srpske okupacije. S obzirom na okrutnost okupatora: ubojstva, mučenja i progon nesrpskoga pučanstva, ni osobna poratna odmazda, koju je pravosuđe u međuvremenu uglavnom kaznilo, nije bila brojnija nego drugdje u sličnim okolnostima. Pa zašto onda ta presuda tako žestoko potresa ljude i narode?

Zašto, primjerice, potresa komentatore *Der Standarda*, *Süddeutsche Zeitunga* ili *Frankfurter Allgemeine Zeitunga*? Tu nema nikakve dvojbe. Nitko od njih ne poriče pravednost Meronove

presude. Ali u njoj nema hrvatskoga zločina! Stoga ta presuda škodi pomirbi Hrvata i Srba. Kako?! Zašto?! Pa stoga što je Europska unija zamislila ostvariti tu pomirbu oportunom raspodjelom krivnje za krvavi raspad Jugoslavije. A Meron se oteo kontroli! I time ugrozio bruxelleski geostrateški projekt – Zapadni Balkan. Jer se takva zajednica, kao dvaput dosad, može ponovno uspostaviti samo na nepravdi prema Hrvatima.

Zašto Srbi u Srbiji cvile? To je razumljivo. Oni su se nadali da će Bruxelles preko Haaga obzirno raspodijeliti srpski velezločin na „sve naše narode i narodnosti“. Uostalom, dobili su čvrsta obećanja. Da nisu, zar bi zlatousti hrvatski predsjednik Ivo Josipović onako „politički korektno“, bez imalo srama, tvrdio da su ratovi između Srba, Hrvata i Bošnjaka posljedica „konglomerata loših politika“? Ili govorio o mogućnosti povlačenja hrvatske tužbe zbog genocida? Ili izjednačivao hrvatski osvetnički izgred u Paulinu Dvoru sa zločinom srpske državne politike na Ovčari? Ugodno je to bilo uhu Borisa Tadića jer je dobro znao da je hrvatska „zločinačka narav“ („genocidnost Hrvata“) gotovo pola stoljeća obilno hranila srpsko-hrvatsko „bratstvo i jedinstvo“.

A sad je sudac Theodor Meron bezobzirno smrskao taj ideološki dragulj! Naravno, bolno je vrisnuo srpski predsjednik Tomislav Nikolić. I cijela politička klasa u Srbiji. I diplomati. I humanitarci. I duhovnici. Kako ne bi, kad su prevareni, izdani?! Sve što je cijelo desetljeće gradilo i izgradilo Tužiteljstvo Haaškoga sudišta pod vodstvom Carle del Ponte sad se u hipu srušilo. Srbija je ojađena, od jada obnevidjela. Ne vjeruje da u svijetu ima zdrava razuma. I psiče na Hrvatsku, kao da je Hrvatska sama sebe u Haagu oslobodila! Srbiji suze briše haaški tajkun Anto Nobile, tvrdeći da je Oluja bliže genocidu nego Vukovar, a Zoran Pusić jadnicu tješi, uvjeravajući Savu Štrbca da ima još Hrvata koji ne misle kao sudac Meron.

Ali i te je Hrvate duboko potresao veličanstveni sudac. Oni su do jučer blatili Domovinski rat i njegove junake. Oni ni u najsvetijim časovima ne propuštaju spomenuti hrvatske zločine (Josipović, Milanović). Oni samosvjesna Hrvata mogu zamisliti samo kao zločinca. To je plod polustoljetne indoktrinacije. Vrijeme im je u zadnjih dvadesetak godina temeljito oljuštilo doktrinu. Netaknut je ostao samo glavni dragulj ideologije – hrvatski zločin. A kada je Meron tu stigmom skinuo s Domovinskoga rata, našoj je tzv. ljevici do daljnega ostala samo „ustaška zmija“ (Josipović) i „humanizam“ partizanskih stratišta.

Pred nama su se, eto, bez naše zasluge, prvi put nakon Oluje, otvorile krasne mogućnosti. Domoljubna bi vlast sada imala puno posla. U Zagrebu bi podignula dostojan spomenik prvomu hrvatskom predsjedniku Franji Tuđmanu; obnovila bi državnu simboličku sferu (Oltar Domovine, upotreba državne zastave, proslave državnih blagdana); iz javnog bi života uklonila tragove komunističke diktature; svoje bi državljane izjednačila u političkim pravima; uskratila bi novčanu potporu protuhrvatskim građanskim udrugama i protuhrvatskim znanstvenim projektima; prestala bi financirati protuhrvatsku promidžbu (srpski tjednik *Novosti*). Ali te će mogućnosti, na žalost, još dugo čekati ostvarenje, jer su odveć moćni ljudi koji vjeruju da ono što je ljudski gnjusno može biti politički ispravno. Oni će nas još dugo vrtjeti oko svoga ideološkog dragulja.

30. studenoga 2012.

Bičevanje mora

Perzijski kralj Kserkso I. krenuo je godine 480. pr. Kr. u kazneni pohod na Atenu i Eretriju. Premostio je Helespont dvama pontonskim mostovima složenim od brodova te je s golemom vojskom prešao iz Azije u Europu. Ali nije bilo lako prijeći preko tjesnaca. Prvi su pokušaj, kako pripovijeda Herodot, osujetili veliki valovi, koji su raznijeli mostove. Stoga je Kserkso dao – bičevati more! To mu Heleni nikad nisu oprostili.

Zgodna priča. Ali što je to? Opis zbilje? Izmišljotina? Svejedno. Bičevanje mora, bilo stvarno ili izmišljeno, s razumskog je gledišta ludorija. Nije međutim ludo pitanje: U čemu je Kserksov grijeh? U čemu neoprostivo barbarstvo? Očito u svetogrđu. Barbarški je kralj dignuo ruku, dignuo bič na helenskoga boga – na Zeusova brata Posejdona! Htio je, rekli bi neki Hrvati, „ubiti boga“ u Helenima.

Ta djetinjasta priča već mi dugo ne da mira. Padne mi na pamet svaki put kada gledam zasjedanje Hrvatskoga [državnog] sabora.

Neki je bijes uvijek iznova prizove. Valjda to što i Hrvatska ima more. Hrvatska doduše nije, poput antičke Atene ili Eretrije, talasokracija. Ali i Hrvati vole more. No oni nisu mnogobošci. Niti im je, kao antičkim Helenima, more božanstvo. Hrvati se za ljetnih žega osvježe u moru, ulove koju ribu ili lignju, i to je umalo sve. Uboštvo hrvatskoga primorstva skladno prati kopnoljubna poslovice: Hvali more, drž' se kraja! Stvarno more Hrvatima dakle nije osobita dragocjenost. Da jest, zar bi se odrekli isključivoga gospodarskog pojasa na Jadranu? Zar bi ravnodušno gledali uništavanje svoje brodogradnje?

Kako onda Hrvati vole more? Očito ne kao samosvjestan narod. Oni vole more pojedinačno. Kao Josip Pupačić: *i zagrli me more oko vrata/ i more i ja s morem zlatom/ sjedimo skupa na žalu povrh brijega/ i smijemo se smijemo se moru*. Ili, što je isto, vole ga kao Baudelaireov slobodni čovjek: *Homme libre, toujours tu chériras la mer!/ La mer est ton miroir...* (Slobodni čovječe, uvijek ćeš ljubiti more!/ More je tvoje ogledalo...). A svoju narodnu samosvijest, slobodu, dostojanstvo Hrvati ogledaju u jednom drugom moru – u Hrvatskomu [državnom] saboru, nad kojim je, kako tvrde suverenisti, samo Bog.

Danas je to more, to ogledalo – vrlo mutno. U Hrvatskomu [državnom] saboru više ne sjede narodni, nego saborski zastupnici. Tako se oni sami nazivaju. S pravom. Ta gospoda i gospođe ne zastupaju narod, oni zastupaju Sabor. A nad njima više nije samo Bog. Nad njima je, poodavno, i – izvršna vlast! U tomu oni ne vide nikakvo zlo. Dapače, tako im je kudikamo lakše. Nitko izvan Sabora od njih ne očekuje ništa. Niti im tko što zamjera. S razlogom. Tko može promicati narodnu samosvijest, slobodu i dostojanstvo? Zar kukavelj koji se za volju mrve vlasti dragovoljno odrekao svoje osobne samosvijesti, slobode i dostojanstva? Poučna je u svezi s time

jadikovka Vladimira Šeksa. Ivo Sanader ga je, veli saborski veteran, kad je bio predsjednik Vlade, nemilosrdno ponižavao. Hm, da? Šeksova me suza peče. No ovdje nije riječ o tomu. Ovdje se pitamo: Možemo li od predstavničko-zakonodavne čeljadi koja dopušta da je zlostavlja izvršna vlast zahtijevati da donosi autonomne odluke? Neka na to pitanje svatko sam sebi odgovori, a ja ću, kad već ne će nitko drugi, pohvaliti saborske zastupnike. Oni marljivo posvajaju tuđe zakone. Tako velika sramota zavrjeđuje, ako ništa drugo, znatnu povišicu plaća.

Ali treba biti pravedan. Dogodi se da iz toga mora sužanjstva katkad, uglavnom na Aktualnom satu, vrcne iskra slobodna razbora. Primjera radi, saborski se zastupnik drzne štogod ozbiljno upitati predsjednika Vlade. Nato odmah slijedi fjuk moralnoga biča i suverena grmljavina Zorana Milanovića. Gromovi su precizni. Davor Stier (HDZ) ne razumije Hrvatsku, jer se, gle vraga, rodio u Argentini! Dragutin Lesar, predsjednik Hrvatskih laburista (HL), ništa ne zna jer nikad nije ništa radio. Đuro je Popijač (HDZ) „bazično nepošten“. Umjesto odgovora na zastupničko pitanje – gromoglasne uvrjede! Nije mi ni na kraj pameti razmatrati je li Stier „kriv“ što mu je djed pred komunističkim pokoljima nakon Drugoga svjetskog rata pobjegao u Argentinu. Ne branim ni Lesarovo znanje. Još mi je manje stalo do Popijačeva poštenja. Samo sam preneražen takvim govorom predsjednika Vlade na Aktualnom satu.

„Lijevi“ su novinari to bičevanje mora proglasili Milanovićevim „osobnim stilom“. Jelena mu je Lovrić u *Morgenblattu* složila oduševljen panegirik. Ništa neobično. To je „stil“ toga novinarstva. Ali kako protumačiti držanje saborskih zastupnika? Nitko ni od „vladajućih“ ni od „oporbenih“ nije se usudio upozoriti drznika da je on na zapadnoj strani Trga sv. Marka – u Vladi – poslodavac, da ne velim: gospodar, a na istočnoj strani – u Saboru – posloprimac, da

ne velim: sluga. Te da nije njegovo u Saboru dijeliti moralne lekcije, nego odgovarati na pitanja. Saborski zastupnici, bez dvojbe, imaju svoje razloge. Ali nastave li tako, Zoki će im, ako se u Bruxellesu zakopiti, na Aktualne sate dolaziti s korbačem.

6. prosinca 2012.

Tuđman i mizokrobati

Mimo trinaeste obljetnice preminuća prvoga hrvatskog predsjednika službena je Hrvatska prošla tobože ravnodušno, kao pokraj turskoga groblja. Unatoč tomu moja se neznatnost nije mogla oteti drukčijemu dojmu. Ako i nije bila potištena, službena se Hrvatska držala nekako pokunjeno. Kao da ju je Haaški sud nedavno ošinuo mokrom krpom, izdao i predao – Hrvatima.

Hm, reći ćete, to je ludo! Kako hrvatska vlast može biti nesretna zbog oslobađajuće presude?! Pa taj je čudovišni sud na posljetku poništio svoju osudu Hrvatske zbog „udruženoga zločinačkog pothvata“. Time je sam sebe osudio. Osvjetlao je obraz Franji Tuđmanu i njegovim generalima. Vratio je čast hrvatskomu Domovinskom ratu i svima nama – „znanima i neznanima“ – koji smo branili svoj dom od srpsko-crnogorskih osvajača. Kako se vlast u Hrvatskoj može zbog toga žalostiti?

Da, sve to stoji. Ali, eto, svašta se događa. Ili, bolje reći, ne događa. Ni dva predsjednika Republike, sadašnji i bivši, Josipović i Mesić, ni predsjednik Sabora Leko, ni predsjednik Vlade Milanović – nitko od državne vlasti nije se u ime Republike Hrvatske poklonio uspomeni njezina utemeljitelja. Na zagrebačkom Mirogoju javno su se Franje Tuđmana sjetili njegova obitelj, njegovi generali i njegova svestrano – moralno, politički, ideološki, financijski – opustošena stranka. Nad tim događajem dominiralo je veličanstveno rukovanje Ante Gotovine s Vladimirom Šeksom.

Zašto je tomu tako? Premudri *Abendblattov* kolumnist drži da je to stoga što je Franjo Tuđman „jedna od najkontroverznijih političkih osobnosti“, pa još ne znamo što nam je ostavio. Prevelika se mudrost, kao obično, vara. Tuđman nam je ostavio ni manje ni više nego – slobodnu i suverenu hrvatsku državu, sa svim izvorima narodnoga bogatstva u većinskomu domaćem vlasništvu i s inozemnim dugom manjim od deset milijarda dolara. Vlast to dobro zna. No, ona, kao i kolumnist, također zna da se u nepredvidljivomu Haagu još sudi i Tuđmanovoj politici u Bosni i Hercegovini. Politici koju je ta vlast (Stjepan Mesić, Vesna Pusić, Ivo Josipović) lažno optužila i sama osudila.

Možda se varam. Lako je moguće da državna vlast visoko cijeni povijesnu veličinu prvoga hrvatskog predsjednika, ali se zbog tereta vladanja zabavila o sebi, pa smetnula s uma Tuđmanovu obljetnicu.

„Kukurikavci“ su potrošili prvu četvrtinu svoga mandata, a opće je stanje u državi puno gore nego za prijašnje loše vlasti. Rast BDP-a nije ostvaren. Rasli su na jednoj strani samo porezi i cijene, a na drugoj broj nezaposlenih ljudi i beznade. Statistika trenutno bilježi više od 348.000 takvih nesretnika. Svaki peti državljanin dospio je u zonu statističkoga siromaštva. To je valjda posve raspametilo socijalnodemokratsku dušu glavnoga „kukurikavca“, pa je, jadan, načas

zaboravio i Plan 21, i povišenje PDV-a s 23 na 25 posto, i Linićev rast BDP-a, i Čačićev investicijski *tsunami*, te Mislavu Bagi drsko „kukuriknuo“ u mikrofon: Mi nismo ništa obećali!

Točno, veli Zvonimir Hodak, to su i ostvarili. Drag mi je Hodak, ali ovdje mi je znakovitiji *Morgenblattov* Davor Butković. Ni on ne niječe gospodarski neuspjeh, ali iz petnih žila naglašuje društveni uspjeh. Hrvatska je, veli, pod „kukurikavcima“ „postala poštenije, slobodnije, uređenije i modernije društvo“, jer su donijeli zakon o umjetnoj oplodnji i uveli zdravstveni odgoj u škole. Eto, to je taj slavni pozitivni pogled! Ali nedostatno pozitivan. Jer, i porezi idu u gospodarsku sferu. Tko to ima na umu, društveno će uspješnima ocijeniti i neuspjele porezne napore Slavka Linića u nekim područjima imovine i neuspjelu poreznu samopožrtvovnost Andreje Zlatar Violić u području javne televizije. To više što je on ministar financija, a ona ministrica kulture. Te stvari, tako mi psa, vrijede u gospodarstvu barem onoliko koliko u društvu vrijede pornografija, poticana onanija i razmnožavanje istospolnih „brakova“.

Nije to – reče mi prijatelj psihijatar – za šalu. Ti misliš da su *Morgenblattovi* črčkari samo „mjed što ječi ili cimbal što zveči“ (1Kor 13,1)? Varaš se. To su bolesnici, mizokrobati. – Molim? – Da, dobro si čuo – odvrati on. – Imaš ljude koji bolesno mrze ljude, to su mizantropi; drugi mrze samo žene, mizogini; a ta pernata kohorta s kojom se ti sprdaš, to su bolesnici koji mrze sebe, jer su Hrvati. Dakle, mizokrobati ili hrvatomrsci – lišaj na deblu tuđmanovske Hrvatske. Ali Tuđmanu oni ne mogu naškoditi. S njima će on, iako se to čini nevjerovatnim, rasti u srcu hrvatskoga naroda. Puno bolje nego što bi rastao bez njih.

13. prosinca 2012.

Zapisi i popisi

Svašta se zapisuje i popisuje. Na to „svašta“ nikako ne gledam s prijezirom. Ti su zapisi i popisi, kada su kategorijalno usustavljeni, možda blesavi, ali nisu nezanimljivi. Tako *Abendblattov* črčkar lovi moralno-političke bisere i niže ih na vremensku nit tjedna. *Abendblatt* ih zatim u svom subotnjem prilogu *Obzoru* oboji u crveno i redovito nudi hrvatskoj naciji na divljenje ili zgražanje.

Hoćete primjere? Evo. U Ministarstvu kulture pripremao se zakon kojim bi se umjesto televizijske pretplate svakomu – imao ili ne imao televizor – odredio „televizijski porez“ u skladu s njegovim dohotkom. Kada je vijest o tomu uznemirila javnost, ministrica je kulture Andrea Zlatar Violić za to dopodne preuzela odgovornost, a popodne zbog toga smijenila svoga savjetnika za medije Milana F. Živkovića. Vesna Pusić, *prva* potpredsjednica Vlade i ministrica vanjskih i europskih poslova, ocijenila je događaj ovako: Ne postoji nikakav slučaj ministrice Zlatar Violić. Njen slučaj je samo to da nije na vrijeme izbacila van tog malog koji je s tim istrčao.

Kada su novinari iščeprkali (ili dobili) obavijest da ministar poljoprivrede Tihomir Jakovina ima u Bukovlju tvrtku koju nije upisao u imovinsku karticu, utvrdili su da je tvrtka prezađužena, a da određenu svotu duguje i državi. Na to se Zoran Milanović u Vladi osvrnuo riječima: Nemojmo dopustiti da nas na ovakvim sitnicama love i da se ljudi moraju pravdati, a u biti se ne moraju pravdati. Ovdje u materijalnom smislu očito nema ničega, ta firma očito već dugo ne radi. Pred studentima splitskoga Pravnog fakulteta Milanović je ipak „morao pravdati“ svoga ministra. Tamo je rekao: Nije svaki sukob interesa kazneno djelo. On to može postati, ali može biti i samo fikcija.

Neka svatko sam procijeni moralnu i političku vrijednost tih bisera. Meni se čini da oni nisu žuljali moralnu školjku iz koje su se izvalili. Kao ni onaj biser kojim je svojedobno Milanović branio Čačića, tvrdeći da su žrtve automobilske nesreće same skrivile svoju smrt, jer u automobilu, na koji je Čačić naletio straga, nisu bile vezane sigurnosnim pojasima.

To su bez dvojbe zanimljivi zapisi. Ali naglo ih je zasjenio popis – popis pučanstva Republike Hrvatske! Državni zavod za statistiku popisao je pučanstvo u travnju 2011. U lipnju nas je izvijestio da nas ima 4.290.612. Tada je obećao do kraja godine obraditi i objaviti popisne podatke. Već izmiče i 2012., a posao je daleko od dovršetka. Štoviše, ne zna se kada će i hoće li uopće biti dovršen. Vrlo vjerojatno nikada ne ćemo doznati koliko smo u travnju 2011. imali krava, koliko konja, ovaca, koza, magaraca. Za to se međusobno okrivljuju ravnatelj Državnoga statističkog zavoda Ivan Kovač i bivša predsjednica Vlade Jadranka Kosor.

Zavod se, evo, ipak smilovao! Izvijestio je da nas ima 4.284.889, dakle 5.723 manje nego u lipnju 2011., a 152.571 manje nego po popisu iz god. 2001. Taj manjak Hrvati uglavnom dijele s naj-

brojnijom narodnom manjinom – Srbima. Hrvata ima 3.874.321, dakle 102.850 manje nego god. 2001., a Srba 186.633, dakle 14.988 manje nego god. 2001. Hrvati su demografski stari (prosječna dob: više od 41 god.), a Srbi još stariji (prosječna dob: više od 52 god). Nijedna druga narodna manjina ne prelazi jedan posto ukupnoga pučanstva. Katolika je manje oko 200.000. a agnostika je oko 100.000 više nego prije 10 godina. Tako brojni agnostici po općem su uvjerenju pomodna sljedba predsjednika Republike Ive Josipovića. Ti podatci nisu iznenadili ljude koji prate upozorenja zabrinutih demografa Jakova Gele, Anđelka Akrapa i Stjepana Šterca. Oni su i očekivali otprilike takvo stanje.

Ali neki su ljudi odmah osporili vjerodostojnost popisa. Pupovčev drug iz Srpskoga narodnog vijeća (SNV) Saša Milošević vjeruje da Srba ima – više! On je, valjda, svoju vjeru čvrsto oslonio na Pupovčevu nedavnu tvrdnju da u Hrvatskoj ima 250.000 Srba. Vjerodostojnost rezultata popisa osporavaju i neki stručnjaci, koji znaju kako se popisuje i kako se podatci obrađuju. Uočio sam i ja neke bedastoće. Popis je, primjerice, obavljen u travnju 2011., a Zavod nas je u lipnju te godine u njemu našao 5.723 više nego danas! Morao sam se grohotom smijati kada sam vidio da Bosance, Hercegovce, Istrane, Jugoslavene, Zagorce, Muslimane, Pravoslavce Zavod predstavlja kao narodnosti! Unatoč tomu ne bih najnovijemu hrvatskom popisu pučanstva osporavao okvirnu vjerodostojnost, kao što je uostalom ne osporavam ni onomu popisu pučanstva što ga je nekoć dao provesti rimski car August (Lk 2,1), iako taj popis nije zabilježio našega Gospodina, koji se u to doba rodio u Betlehemu.

20. prosinca 2012.

Božićne poruke

Božićnu poruku zagrebačkoga nadbiskupa, kardinala Josipa Bozanića novinski su črčkari predstavili kao najžešću osudu sadašnje političke vlasti u Hrvatskoj. Očito su površno čitali. Nisu ih zanimali razlozi zbog kojih se Bozanić odlučno suprotstavlja protuustavnomu totalitarnom načinu na koji je, bez pristanka roditelja, u škole uveden novi predmet – zdravstveni odgoj. Još manje ih je zanimao protukršćanski sadržaj novotarije. Njima je trebala senzacija. Za tu svrhu bila je dostatna Bozanićeva ocjena da su slogani koji opravdavaju takav postupak vlasti „jeka praznine“, a upravo se kao nenadmašiv citatni cvjetić nudilo njegovo mišljenje da će politička vlast koja pokušava rješavati društvene probleme zanemarujući temeljne istine kršćanske antropologije nužno „dovesti do razaranja čovjeka i nesreće za Hrvatsku“.

Zgodno. Alitakvotumačenje poruke bacalažno svjetlona Bozanića. Površan čitatelj površnih novinskih črčkarija može pomisliti da su, eto, novinari razotkrili sekularno proskribirani klerikalizam ili – još gore – katolički politički fundamentalizam! Brrr... to grozno

zvuči. Ali to je sadržajna besmislica. Kako s političkoga tako s katoličkoga gledišta. Bozanić se zauzimao za pristupanje Hrvatske Europskoj uniji. U toj mu stvari nije smetao demokratski deficit. Sa službenim je Zagrebom slavio hrvatski endemski referendum koji je sjajno – dvotrećinski – uspio, iako mu je pristupilo znatno manje od polovice ukupnoga broja birača! Bruxelles je, politički korektno, Zagrebu čestitao na čudesnu uspjehu. Nedavno je pak stigla vijest da će Slovačka obilježiti zajedničku europsku valutu euro likovima slavenskih apostola, svete braće Ćirila i Metoda – bez svetokruga i križa! Slovačka dakako ne bi tako, ali Europska unija ne dopušta drukčije. Vijest međutim nije sablaznila nikoga u Hrvatskoj. Ni u Crkvi ni izvan Crkve. Što dakle? Ništa. Črčkari bulazne. Nema u Bozanića nikakva, ni političkoga ni katoličkoga fundamentalizma. Njegova božićna poruka samo brani hrvatsko kršćansko biće od neznabožačke prosvjete. I poziva narod na vjernost kršćanskomu nauku.

Ali nije Božić u Hrvatskoj samo vjernički blagdan. Božić poodavno javno slave i nevjernici. Led je probila srpska avangarda – bezbošci (ateisti) okupljeni u Srpskomu narodnom vijeću (SNV) oko svoga patrijarha Milorada Pupovca. Na njihovim se božićnim domjencima u Novinarskom domu u Zagrebu ponajviše tiska hrvatski politički svijet. Zašto? Pa, tko je tamo viđen, toga i u Bruxellesu rado vide. Osobito od onoga časa kada se god. 2004. s čestitkom *Hristos se rodi!* tamo povijesno ukazao rodonačelnik svih eurohrvata dr. sc. Ivo Sanader. Dugo je trebalo da se na takvo što osmjele i hrvatski nevjernici.

Kada su predsjednika Republike Ivu Josipovića novinari zamolili da se osvrne na Bozanićevu poruku, on je to odbio. Ali obećao je odaslati svoju božićnu poruku. I doista, najslavniji od stotinjak tisuća hrvatskih neznabožaca (agnostika) pozvao je „sve i pojed-

ne“ (*universos et singulos*) svjetovne i duhovne, građanske i vojne, policijske i umjetničke uglednike, vjernike i nevjernike, vlastodršce i oporbenjake na prvi hrvatski neznabožački – božićni domjenak! Ljudi su se u velikom broju odazvali. I Josipović je, istim onim plačnim glasom kojim uvijek iznova priseže da nikada ne će posustati u boju za novu pravednost, doista odaslao svoju božićnu poruku.

Govorio je općenito, pazeći da se komu ne zamjeri. Kritičke opaske o radu Milanovićeve Vlade formulirao je kao plah dječarac. A svi znamo da je ta Vlada za godinu dana učinila podosta ružnih stvari i da je od svih svojih predizbornih obećanja dosad ostvarila samo obećanje da će objaviti registar branitelja. Sve ostalo otišlo je krivim putem. Imali smo, rekao je Josipović, tešku godinu, a za koji dan ulazimo u još težu. Na kraju je – uvjeren da on nije „lignja“, nego izvrstan „komunikator“ – zazvao nađu, solidarnost i optimizam. To trojstvo oslonio je na konačni ulazak u Europsku uniju.

Usporede li se te dvije poruke, obje su nekako opće (*καθόλου*). Ali nije Josipović prikriveni katolik. To nikako. Njegov božićni univerzalizam, po svemu sudeći, nadahnjuju sljedeći predsjednički izbori. No, Bog zna! Možda se varam. Stoga samo čestitam čitatelju Božić. I napominjem: U vjerskim pitanjima treba vjerovati svećeniku, u političkima samo – zdravomu ljudskom razumu.

23. prosinca 2012.

Iz zla u gore

Prošlost određuje budućnost. Dakako, nikad potpuno. Budućnost je uvijek zajedničko djelo autonomne nužnosti i slobodne ljudske volje. Zbog toga se pukom logičkom raščlambom prošlosti ne može zauzdati buduća nužnost, ali logika može pogledu u budućnost osigurati visoku vjerojatnost.

Pa kakvoj se budućnosti Hrvatska može nadati na osnovi zbivanja u prvoj četvrtini mandata Vlade Zorana Milanovića?

U tih godinu dana nije bilo puno znamenitih događaja. Bila su, strogo uzevši, samo dva: na početku godine referendum o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji, pri kraju godine presuda Žalbenoga vijeća Haaškoga suda generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču. To su bez sumnje jedinstveni događaji. Prvi

je na očitu prijevaru Republici Hrvatskoj oduzeo samostalnost i neovisnost, drugi je Republiku Hrvatsku napokon oslobodio od lažne optužbe da je nastala na kolektivnom zločinu.

Što je tu jedinstveno? A što nije! Hrvatska je jedina država koja se nakon pobjede u ratu za samostalnost i neovisnost plebiscitarno odrekla samostalnosti i neovisnosti: država koja je prezrela krv svojih ratnika. Da grijeh bude veći, nigdje osim u Hrvatskoj nije uspio referendum kojemu je pristupilo znatno manje od polovice ukupnoga broja birača. U Hrvatskoj je dapače, kako se hvatala i vlast i oporba, takav referendum – dvotrećinski uspio! To „demokratsko čudo“ uočila je i „demokratska vlada“ Europske unije (tzv. Europsko povjerenstvo). I odmah je čestitala Milanovićevoj Vladi na „čudotvornosti“.

Presuda Gotovini i Markaču bila je doista čudesna. Nikad se naima do osnutka Haaškoga suda nije sudilo ratnim pobjednicima. Vrijedilo je pravilo: *Vae victis!* (Jao poraženima!). Haaški je sud odbacio tu tradiciju. Ustanovio je „novu pravednost“. Naravno, samo za male i slabe. Ta „pravednost“ malo mari za dokaze, a sudi i pobjedi i porazu, i obrani i navali, i krivima i nedužnima. Osudivši Gotovinu i Markača, žive simbole hrvatske pobjede u Domovinskom ratu, Haaški je sud, po optužnici Carle del Ponte, osudio i sve žive i mrtve Hrvate, od Tudmana i Šuška do nebrojenih „znanih i nezvanih“. No Bog je poslao svoga sudca. I taj nas je sudac u žalbenomu postupku, čiste od vječne krivnje, izbavio iz pandža „nove pravednosti“. Bruxelles ovaj put nije čestitao. Vladi je umjesto čestitke stigla opomena: Prestanite slaviti Gotovinu i Markača, nastavite kažnjavati hrvatske ratne zločine.

To su epohalni događaji. Prvi je duhovno čedo Vladimira Šeksa, drugi duhovno čedo Theodora Merona. Imena su znakovita. Vladimir je etimološki „velik u svojoj vlasti“, a Theodor (grč.: Θεοῦ δῶρον) u hrvatskom je prijevodu „Božji dar“, onomastički „Božidar“.

Milanović i njegova Vlada na te su događaje utjecali uglavnom time što im se nisu protivili.

Sve ostalo nosi žig Zorana Milanovića. A bilo je „san, magla i ništa“. Ime je i tu znakovito. Cijelu su godinu Zoran i njegovi navješćivali zoru, pučki rečeno: kukurikali. Najavljivali su reforme svega i svačega, golema inozemna i domaća državna ulaganja, rast BDP-a, zapošljavanje, povezivanje hrvatskoga sjevera i juga, najprije „prometno suverenim“ cestovnim koridorom preko bosansko-hercegovačkoga teritorija, pa jeftinijim pontonskim i na posljertku Pelješkim mostom, od kojega su zbog skupoće u početku bili odustali. Sve to pratilo je nevideno teoretsko veselje. Josipović je bajao o „novoju pravednosti“ i „regionalnoj suradnji“, a Milanović je obogaćivao hrvatsku političku misao opservacijama o „slučajnoj“ hrvatskoj državi i „paradoksalnoj“ hrvatskoj naciji, u kojoj su Hrvati iz različitih krajeva jedni drugima kulturološki „dalji nego Bavarci Pomerancima“, ali će iz Bruxellesa „povući“ dvostruko više novca nego što će ga Bruxellesu dati.

Na što se u međuvremenu sve to svelo? Na голу ideološku i kadrovsku revoluciju punu skandala. Posljedice su gospodarska obamrlost, poreznički teror, sve dublje siromaštvo i prostački javni govor. A kada se na to upre prstom, Zoran Milanović kukurikne: Mi nismo ništa obećavali.

Nije nam dakle svanulo. Upravo suprotno, još nam se više smrknulo. Koraknuli smo prije godinu dana iz zla u gore. A po sve-mu sudeći, pred nama je i gore od gorega. To će našim političkim umnicima sinuti tek kada spoznaju da ne mogu sve članice Europske unije iz Bruxellesa „povlačiti“ dvostruko više novca nego što u Bruxelles daju. Ali zasad im ne treba kvariti veselje.

31. prosinca 2012.

Na čiju sliku i priliku

Kako vrijeme odmiče, sve se manje razabire što je Crkvu dovelo u tako žestok sukob s Državom. – Kako? – reći će tkogod. – Pa to svi znamo: zdravstveni odgoj u osnovnim i srednjim školama! – Hm, da. Tako to tumači državna vlast, tako trube njezini trubači. Ali, zaboga, što može biti prijeporno u zdravstvenom odgoju? Zar Crkva odbacuje higijenu? Ili ne prihvaća spoznaje prirodne znanosti o čovjeku? U Hrvatskoj se takvo što još nije čulo. Dapače, opći je dojam da se Crkva u tim stvarima tako reći idilično slaže s Državom. – Što je onda prijeporno? – Ono što je rekao kardinal Josip Bozanić: rodna ideologija (engl.: *gender ideology*) koju država krijumčari pod krinkom znanstvene antropologije u 4. modulu zdravstvenog odgoja – u spolnom odgoju.

Po mišljenju državne vlasti Katolička je crkva najbrojnija „udruga civilnoga društva“ u Hrvatskoj. Njezina glasnost, kao i glasnost drugih „udruga civilnoga društva“, obratno je razmjerna njezinoj brojnosti (usp. *Documentu V.* Teršelič i GOLJP Z. Pusića). Crkva dakle često šuti kada bi trebala govoriti. Ako progovori, ne zna se

dokle će ustrajati. Ona može potihlo, bez obrazloženja i odustati od svojih zahtjeva (v. *Pismo Hrvatske biskupske konferencije*, 2010.). Dogodi se i da bude ušutkana (slučaj Dajla) ili prisiljena suglasiti se s tzv. državnim politikom (lažni referendum o ulasku u EU 2011.). Zbog svega toga u šali bi se za našu Crkvu moglo reći da je ona više šuteća nego vojujuća Crkva (*Ecclesia magis silens quam militans*). No, ovaj put nije mogla odšutjeti. I vrisnula je, braneći pravo svojih „članova“ da svoju djecu odgajaju u skladu sa svojim svjetonazorom. Vrisak nije bio ni preuzetan ni izuzetan. On je samo očajnički upozorio da Država perfidno gazi ljudsko pravo koje nedvojbeno jamči njezin Ustav.

Zašto Crkva ovaj put nije šutjela? Ne znamo. Ali vidimo da su je Zoran Milanović i njegovi revolucionari gurnuli na zadnju crtu samoobrane. Odatle se ona nema kamo povući. Crkva naime nije – poput GONG-a, GOLJP-a, *Documente* – samo „udruga civilnoga društva“. Ona je prije svega „zajednica svetih“ (*communitas sanctorum*), koja ima svoj nauk o čovjeku: „Na svoju sliku stvori Bog čovjeka,/ na sliku Božju on ga stvori,/ muško i žensko stvori ih“ (Post 1,27). A rečeni se „zdravstveni odgoj“ u segmentu „spolnog odgoja“ temelji na posve protivnu nauku o čovjeku, koji „sve postavlja na čovjeka“. Po tom nauku čovjek nije „metafizičko biće“, nije „razumno biće“, nije „društveno biće“, nije „radni čovjek“, nije „čovjek koji se igra“. Čovjek nije ničim određen, on je biće bez biti, biće otvoreno svim mogućnostima. Društvo ga može oblikovati kako hoće, a svi su oblici jednako vrijedni. Kad bi Crkva prihvatila takav nauk o čovjeku, više ne bi bila Crkva.

No taj se nauk svidio izvan Crkve. Najprije bojovnim baštinicama plemenitog feminizma, kakav je u Njemačkoj zastupao Friedrich Schiller, kada je pjevao: „Poštujte žene! one upleću i utkivaju/ nebeske ruže u zemaljski život“ (*Dostojanstvo žena*, 1800.) ili u

Engleskoj John Stuart Mill, kada se u drugoj polovici XIX. stoljeća borio za društvenu ravnopravnost žena. Zatim je omilio spolno zabludjelim muškarcima i ženama, tzv. LGBT-populaciji. Ona je na tom nauku izgradila svoju „rodnu ideologiju“: spol ne određuje rod; rod konstruiraju društveni uvjeti u kojima čovjek živi; svoj rodni identitet čovjek može izabrati po volji; spolnost je zabava; sve su „spolne orijentacije“ jednako vrijedne; heteroseksualci, lezbijke, pederi, biseksualci, transvestiti čine jedno jedinstveno, ravnopravno, veselo čovječanstvo.

Izborne potrebe demokratskih političara afirmirale su te budalaštine i u krugovima koji raspolažu društvenim monopolom na uporabu sile, pa je upravo dirljivo bilo gledati kako lani, pola godine nakon što je u Oslu zatvoren Nordijski rodni institut, pet-šest Milanovićevih ministara u Splitu maršira o trošku „radnog naroda“ u pederskoj Paradi ponosa.

Dobro, ali što hoće Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa? Što ono kani postići takvim „zdravstvenim odgojem“? Kako, što?! Ljudi se bave božanskim poslom. Hoće stvoriti „novoga čovjeka“. Na sliku i priliku Zorana Milanovića ili na sliku i priliku Željka Jovanovića. Istina, to će, ako im dopustimo, biti vrlo skupo. No ne treba se bojati većega zla. Ne će oni stvoriti „novoga čovjeka“. I njihovi su ideološki predci, prepravljajući Hrvate, Hrvatskoj nanijeli epohalnu štetu, a koliko su od njih stvorili – socijalističkih Jugoslavena?

10. siječnja 2013.

Nova avangarda

U Zagrebu pucaju podmetnute bombe. Policija uhićuje sumnjivce. U uzama su „Nebeski Jahač“ (Vojislav Blažević iz Zagreba) i „Komandir Šamil“ (Damir Majić iz Trogira). Okolo vlasti, rekao bi Krleža, perhućuju Zagrepci kak okolo turnja preplašeni vrepci. Ali to, vele mjerodavni, „nije terorizam“. Nego što? To je gnjusni čin „luđaka, patologa“, precizira gradonačelnik Milan Bandić. On se, dakako, ne boji. Druge njega more brige. Iznevjerila ga gradska zimska služba, a lokalni su izbori pred vratima! Bandić, dakle, „mora delat“. U zimskoj će službi uspostaviti čvrstu „vertikalnu i horizontalnu subordinaciju“ i zajedno će s građanima preko noći „pojesti snijeg“. Kao prošli put, „kaj ne?“

Tako nam je u „bazi“, a kako u „nadgradnji“? Bivša totalitarna avangarda radničke klase (SDP, HNS, IDS, HSU) posve se demokratizirala. I humanistički svestrano izobrazila. Kao takva, ona se razvila, a u što drugo nego opet u avangardu? Danas je ona avangarda lezbijsko-pedersko-biseksualno-transvestitske klase (*LGBT class*). No, jednako je bojovna. Vidjeli smo kako njezine udarne

brigade jurišaju na zagrebački Kaptol. Kao u „posljednji odlučni boj“ s biskupima, koji „lažu“ (Željko Jovanović), i nadbiskupom, koji poput Slobodana Miloševića „ne čuje dobro“ (Predrag Matić Fred). A nije, tako mi psa, nova avangarda ni manje humana nego što je bila avangarda radničke klase. Ona, kao što vidimo, u jeku borbe s biskupima, nesebično šalje svoga vođu Zorana Milanovića u Beograd da razbija „led“ oko Ivice Dačića zvanog Mali Sloba.

Ali ne može se na političkoj razini sagledati sva ljepota i dobrotu nove avangarde. Razlog je tomu banalan. Nova je naime avangarda na vlasti. Zato treba zaviriti u sublimaciju njezine politike, u njezine duhovne listove – *Morgenblatt* i *Abendblatt*, i pogledati tzv. javno-pravnu televiziju. Tamo pak vlada opće suglasje. Nitko nema lijepu riječi ni za što što je nova avangarda učinila u politici, u društvu, u gospodarstvu, u kulturi, u znanosti, u školstvu. Tko ne kudi, gunda ili šuti.

Ali kada čuše izjavu Valentina Pozaića, pomoćnog biskupa zagrebačkog, da Hrvatskoj trebaju nova Oluja i lustracija, svi se dignuše na stražnje noge. „Lijevi“ Inoslav Bešker i „desni“ Zvonimir Despot jednako vidješe u toj izjavi strahotu. Biskup se, kriknuše uglas, služi „govorom mržnje“ i poziva na oružje!

Bešker i Despot pametni su i vrlo, vrlo učeni ljudi, najučeniji u *Morgenblattu* i *Abendblattu*. Oni razumiju sve i svašta, čak i Bandićeve zločinačke „patologe“ i Bandićevu „horizontalnu subordinaciju“, ali – eto što ti je pamet! – ne razumiju Pozaićevu metaforiku?! Ni metaforu metafore „Oluja“ – oslobođenje od okupacije, ni metaforu metafore „lustracija“ – čišćenje pamćenja. Čišćenje, od čega? Od prošlih zala i prošlih i sadašnjih mržnja. Kako protumačiti to nerazumijevanje? Čudno. Ali nije valjda to nerazumijevanje plod nekakve intimne aksiologije u kojoj je Oluja negativan pojam.

Tu tematiku zasad ponajbolje rasvjetljuje Branimir Pofuk. Pofuk je Pofuk. Pofuk grdi uglednoga bibličara Adalberta Rebića što pedere naziva pederima. Zašto? To zna samo Pofuk. Riječ „peder“ u pravom je značenju vrijednosno neobilježena. U hrvatskom je ona samo razgovorno pokraćen grecizam „pederast“ (grč.: *παῖς* – dječak; *ἐραστῆναι* – strastveno ljubiti). Ali i sam Pofuk rabi tu riječ. Tako, primjerice, Pofuk šiba Rebića pederskom parafrazom apostola Pavla: „Nema više peder – lezba! Svi ste vi Jedan u Kristu Isusu.“ Pofuk međutim grdno griješi. U toj stvari ne treba parafrazirati. Apostol drugdje (1Rim 1, 24 – 27) žestoklo osuđuje homoseksualne snošaje. Pofuk se naprosto topi u svakoj vrsti ljubavi. Pofuk ljubi i nečiste strasti. Tako u ime hrvatskoga pjesništva brani pjesmu I. G. Kovačića *Mrzimo vas*. Od koga, od čega je brani? Ni manje ni više nego od mržnje biskupa Pozaića! Taj bi mračnjak, snebiva se Pofuk, lustrirao barda četničko-partizanske humanosti zbog pjesmice *Mrzimo vas*.

A kako ono ide ta pjesmica? *Mrzimo vas, hulje, / Mrzimo, krvnici, / Vi, pljačkaške rulje! / U majčinoj klici / Kunu vašu djecu utrobe svih žena / Iznad našeg doma / Bombom porušena. / Naše ljute guje / Kroz kost će vam gmizat, / Pobješnjele kuje / Crijeva će vam lizat / Muhe zukavice i smrdljivi crvi / Osvetu će množiti u crnoj vam krvi / Srcem bismo jeli / Pogano vam meso / Na lešine sjeli / I klikitali bijesno, / Smrdežima vašim punili bi pluća / Za pobjede nove, nova nadahnuća.*

Hm... Iz hrvatskih je školskih čitanaka OESS, kada je Vukovar bio pod srpskom okupacijom, „lustrirao“ pjesmu Antuna Šoljana *Vukovarski arzubal*. Zbog pripjeva „Platit ćete Vukovar“. To je, argumentirali su lustratori, govor mržnje. Tako OESS. A što bi bilo da su Vukovarci u jesen 1991., kada su im Srbi razarali grad, pjesničkim govorom Ivana Gorana Kovačića izrazili svoj jad? Bi li Pofuk imao razumijevanja za to pjesništvo? Bi li nova avangarda

i taj izraz jada čuvala kako čuva onu Goranovu sramotu i njezine zločinačke ostvaraje po Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini? Zasigurno ne bi. Zašto? Takva pjesmica ne bi mogla poslužiti – „za pobjede nove, nova nadahnuća“.

17. siječnja 2013.

Manjinski teror

Taj oganj što ga rige Željko Jovanović, a svesrdno raspiruju duše srodne Zoranu Milanoviću, od ministara preko medijskih pregalaca i kulturnih uglednika do udarnih LGBT-skupina – neobična je društvena pojava. Kako, neobična?! Upravo tako. Bili smo se odviknuli od takva govora, a sad nas ova halabuka podsjeća na „uljudbeni boj“ (*Kulturkampf*) što ga je neposredno nakon osnutka Njemačkoga Carstva (1871.) protiv Katoličke crkve u Pruskoj vodio Otto von Bismarck.

Odmahujete rukom? Donekle ste u pravu. Sličnost je slaba. Uglavnom izvanjska. Onaj „uljudbeni boj“ i ova neuljudena halabuka samo su jednako žestoko i široko, s pozicije vlasti, napali istog „neprijatelja“ – Katoličku crkvu.

Puno veću pozornost zavrjeđuju razlike. U Pruskoj je protestantska liberalna većina nasrnula na katoličku konzervativnu manjinu, najprije na katoličku Stranku centra (*Zentrumspartei*), a zatim i na samu Katoličku crkvu. Kršćani su dakle udarili na kršćane. U Hrvatskoj je drukčije. Uboga (86-postotna) katolička većina

nije politički organizirana. Ona je – a tko drugi? – izborna, tj. demokratski predala vlast nezatnoj ateističko-agnostičkoj (bezbožničko-nezabožnačkoj) manjini.

Što je ono činila Bismarckova većina? Zatvarala je katoličke ustanove, zlostavljala svećenike i redovnike, progonila biskupe. U jednu riječ, provodila je demokratski teror, bez prolijevanja krvi. A što čini Milanovićeva manjina? Zasad to isto, samo puno manje. Nitko ne zna što će činiti ako preraste u znatnu manjinu ili čak većinu. Svi međutim znamo kako su ideološki i politički predci te manjine, kojima se ona i danas ponosi, za svoje gotovo polustoljetne totalitarne vladavine krvavo nadmašili Bismarckove „uljudbene bojovnike“. Stoga je posve razumna bojazan da bi tu manjinu, ako joj se pruži prilika, mogao nadahnuti zloduh njezinih „idejnih otaca“, koji je samo prigušen ishodom Domovinskoga rata.

To su izvanjske sličnosti i razlike. A gdje su unutarnje – ciljevi, svrhe?

Sličnosti nema, a razlika je golema. U Pruskoj se onaj nesretni „uljudbeni boj“ bio neposredno nakon uspostave Njemačkoga Carstva. Carstvo je bilo krhko, pa je Bismarck držao da treba snažiti državotvornu svijest i jačati njemački protestantski identitet. Osobito u Pruskoj, gdje su dobar dio katoličkog pučanstva činili Poljaci. A i sama je uspostava Njemačkoga Carstva najvećim dijelom bila plod posve svježih pruskih ratnih pobjeda nad katoličkom Francuskom. U Hrvatskoj obratno. Ova se neuljudena halabuka digla tek kada se država međunarodno pravno učvrstila. Državotvorna svijest, izgrađena u Domovinskom ratu, premda nije pretjerano manifestna, za današnje je doba po mišljenju sadašnje vlasti ipak presnažna. Otkad se državna politika odbila od suverenizma i priklonila integracionizmu, ta je svijest kočnica na putu u „sretno ropstvo“ (Noam Chomsky). A mi, drugarice i drugovi, gospođe i gospodo,

samo što nismo svečano ugazili u Europsku uniju! Kada se to zbude, kako ćemo se u toj temeljito sekularnoj nadržavi nositi sa svojim nacionalnim identitetom, koji je tako premoćno obilježen katoličkim kršćanstvom? Stoga državotvornu svijest treba slabiti, a nacionalni identitet zatirati. Na jednoj dakle strani graditeljstvo kancelara Njemačkoga Carstva, na drugoj nihilizam kancelara Republike Hrvatske.

Odatle protuprirodni spolni odgoj i rodna ideologija u hrvatskim osnovnim i srednjim školama, odatle golaćki izlet u zagrebačku prvostolnicu, odatle gola posmrtna slava Toma Gotovca u gradu Sigmunda Freuda, odatle plakat za *Fine mrtve djevojke* na kojemu se grle dvije Blažene Djevice Marije, odatle fotomontaža u *Morgenblattu* na kojoj se u usta ljube Milan Bandić i kardinal Josip Bozanić, odatle u *Abendblattu* priučeni teolozi Branimir Pofuk i Goran Gerovac, koji u pederskomu smislu tumače kršćansku ljubav, odatle cijelo to ponosno – svetogrđe.

Grozno. Ali sve to može izaći na dobro, ako su katolici doista katolici. Bismarckov je naime „uljudbeni boj“ na slijedećim izborima udvostručio broj mandata katoličke Stranke centra. Tko ima uho, neka čuje (Otkr 3,22).

24.siječnja 2013.

Domoljubne zebnje

Hrvate opet muči zebnja. Hoće li ih Slovenci 1. srpnja pustiti u EU? Za taj *coup de grâce* Slovenci traže otpis duga Ljubljanske banke. Oni su, kada je novac posrijedi, pravi Europljani. Zato su, optužuju ih kavanski preživajući hrvatske proeuropske politike, *hudići* uprizorili i ovu svoju političku krizu. To je, dakako, tlapnja. No, dionici vlasti doista napuštaju predsjednika vlade Janeza Janšu. Odstupio je predsjednik Državnoga zbora Gregor Virant, a odstupit će, ako održi riječ, potkraj veljače i ministar vanjskih poslova Karl Erjavec. Zbog toga je, blago rečeno, zasad klimav svaki odgovor na pitanje kada će Slovenija i po kojoj cijeni ratificirati hrvatski Ugovor o pristupanju EU.

Milanovićeve Vlada u tom se pitanju pravi blesavom. Kao da nije ni slutila groznu podvodnu hrid. A podmukla je hrid, otkad Hrvatska plovi u Bruxelles, na toj ruti više nego očita. Kada su Ivicu Račana pitali zašto je Janezu Drnovšku htio darovati onaj „dimnjak“ kroz hrvatsko teritorijalno more, on je državnički mudro odgovorio: Naš put u Bruxelles vodi preko Slovenije! Sanader je, kada je Hrvatsku gurao u NATO, rečenu hrid zaobišao zahvaljujući

pritisku iz Washingtona. Odnedavno i *Abendblattovo* „rodoljubno zanovijetalo“ jasno vidi u čemu je bit toga zapletaja, pa se prešutno priklanja Račanovoj mudrosti. Treba, veli vrli „desničar“, pregorjeti tih 278,7 milijuna eura (koji, uzgred budi rečeno, sa zateznim kamatama premašuju 700 milijuna eura). Treba, veli, proeuropski ponosno pristati na iznudu! Ministrica vanjskih poslova Vesna Pusić ne odaje kojim putom kroči, ali poručuje iz Čilea da se, valjda sličnim razmišljanjem, približila dogovoru s Erjavcem. Što je bilo, čut ćemo za koji dan.

Takvi su zapletaji od god. 2000. nezamislivi na istočnoj hrvatskoj granici. Osovini Zagreb – Beograd ništa ne može naškoditi. Ni kuga, ni glad, ni rat. Hrvati su u Bruxellesu prisegnuli da ne će Srbima, kao Slovenci Hrvatima, otežavati put u EU.

Kako to? Hrvati vole svoje susjede. Vole ih i kada ih susjedi pljačkaju. Eto, Zdravko Rogić, bivši službenik Ljubljanske banke, bio je u ime Milanovićeve Vlade predložio da Slovenija u roku od 30 godina vrati samo glavnicu duga, a da joj Hrvatska „zauzvrat“ oprostí kamate. Kamate koje su znatno veće od glavnice! Drugim riječima, predložio je da dužnik i vjerovnik „pravedno“ podijele dug. No, slovenski je pregovarač France Arhar, bivši guverner Slovenske banke, u ime Janšine vlade taj prijedlog odbio. Zašto? Pa sam je Arhar, kao guverner Slovenske banke, odobrio osnivanje Nove Ljubljanske banke. Nije to učinio da Slovenija Hrvatskoj otme dio devizne štednje u zagrebačkoj podružnici Ljubljanske banke. Slovenija je htjela svu tu štednju. I bezobzirno ju je prigrabila. A da je sada (s kamatama) vrati, doživjela bi – opći slom.

Ali Hrvati vole svoje susjede. Vole ih i kada ih susjedi obeščašćuju i ubijaju, i kada im razaraju gradove i ruše crkve. Eto, sad će obnovljeni Vukovar, grad koji su Srbi u jesen 1991. spravili sa zemljom, a njegovo nesrpsko stanovništvo pobili ili prognali ili odveli u

koncentracijske logore po Srbiji, sada će Hrvati taj grad uresiti srpskom ćirilicom! Po zakonu, jer po zadnjem popisu pučanstva više od jedne trećine stanovništva u Vukovaru čine – Srbi. Krasno! Vlast nas tim ukrasima podsjeća na pojedinosti koje smo zaboravili: na mrtvačku glavu, na četiri ćirilična C, na onu humanističku pjesmicu kojom koljači pozivaju Slobodana Miloševića da im šalje salate. Osim toga Hrvati ne uznemiruju Srbe pitanjima o granici. Ako Bruxelles zatraži, povući će i tužbu protiv Srbije zbog genocida. A ne će tražiti ni naknadu ratne štete, da Srbija ne bi doživjela – opći slom.

Eto, takvi smo mi. Tko ne bi uživao u tako plemenitoj, tako velikodušnoj naciji! Istina, takvo držanje ugrožava opstanak. Ali, dragi moji eurohrvati, ne klonite duhom! Ne će Slovenci spriječiti Hrvatsku. Oni su istaknuli cijenu. Milanovićeva se Vlada cjenka. Gotovo će sigurno kupiti njihovu dobru volju. Na granice će sadašnjih država, kao što reče Vuk Drašković, 1. srpnja „pasti paučina“. Ali ne će to biti stara Draškovićeva sreća. Bit će to samo novi početak borbe za ono što su Hrvati bili izborili na izmaku XX. stoljeća.

1. veljače 2013.

Ususret neredima

Velite: Čudovišna vlast?! Nije li to preoštar izričaj? Kako komu. Ovisi o političkom ukusu. Netko će reći: Kamilica! Meni je bliži ovaj drugi sud. Namjerno sam izabrao lakšu, nestručnu riječ. Ne stoga što bih se bojao prave, najteže riječi, nego stoga što će čitatelj, bio učen ili neuk, sam politološki ispravno ocijeniti sadašnju vlast u Hrvatskoj.

K takvoj ocjeni vodi ravan put preko odgovora na pitanje: Tko je i čime nakon Tuđmanove smrti nadahnjivao naciju? Najprije Ivica Račan i Dražen Budiša. Čime? Politikom „novog smjera”. Što je to? Nevjerojatan *salto mortale* – preporod Supilove i Trumbićeve politike „novog kursa” u samostalnoj i suverenoj državi! U jednu riječ, obrat od suverenizma k integracionizmu. Tu staru vjeru radošno je naslijedio Ivo Sanader. Samo ju je preimenovao u „proeuropsku” politiku. Supilovu, Trumbićevu, Budišinu i Račanovu političku baštinu Sanader je genijalno sažeo u slugansku krilaticu: „EU nema alternative!” I šest je godina ponosno bubnjao o tomu kako su on i njegovi ortaci u vlasti „spremni platiti svaku cijenu” za ulazak Hrvatske u EU. Nacija je klicala. Razboriti su se pojedinci

snebivali, sramili i tješili mišlju: Zaći će to slijepo sunce! Kada zađe, bit ćemo na dnu. Tada ćemo valjda shvatiti da se moramo sami o sebi i za sebe skrbiti.

I kako je to svršilo? Sunce je zašlo – u Remetincu. Hrvatska se u svijetu „brendirala“ kao lijepa zemlja, zemlja ratnih zločina, mita, korupcije, nepotizma i svega drugoga što uz to ide. Ali dokazala je da je doista „spremna platiti svaku cijenu“. U besćjenje je prodala sve što su kupci iz Europske unije htjeli kupiti – banke, telekomunikacije, medije, naftnu industriju, trgovački prostor, turističke kapacitete, farmaceutsku industriju; odrekla se prava na isključivi gospodarski pojas na Jadranu; pristala na progon svojih junaka iz Domovinskoga rata; u državnu vlast kooptirala zaklete neprijatelje svoje državnosti i – napokon – dopuzala pred vrata EU.

Kakva je tamo dopuzala? Grdno očerupana sa svih strana. Hrvatska danas ima 150.000 ljudi manje nego prije desetak godina. Od 4.284.889 stanovnika više ih od jedne petine (oko 900.000) živi na rubu siromaštva. Broj nezaposlenih ubrzano raste. Službeno je premašio 370.000. Tomu treba dodati onih 70.000 uglavnom obrazovanih mladih ljudi što su u potrazi za poslom u zadnje tri godine otišli iz Hrvatske. A jamačno ne ćemo pogriješiti ako toj skupini pribrojimo i onih 10-ak tisuća njihovih vršnjaka što ih je „lijeva“ vlast privremeno „zaposlila“ uz plaću od 1.600 kn. Hrvatska, dakle, zasad nema posla za 450.000 svojih radno sposobnih ljudi. Kamo ide takva Hrvatska? Ususret društvenim nemirima i neredima.

Kako na to gleda vlast? Svoju je „lijevu“ Vladu Zoran Milanović oblikovao na „lijevu“ sliku i priliku tzv. hrvatske „ljevice“. Njegovi ministri Željko Jovanović i Rajko Ostojić, čim su imenovani ministrima, odmah su pokazali ideološku boju. Okitili su se srpskom riječju i srpskim izričajem. Jovanović nije ministar „športa“,

nego ministar – „sporta“, Ostojić nije ministar „zdravstva“, nego ministar – „zdravlja“. Demonstrativno su promijenili natpise na zgradama ministarstava i nisu se dali jezikoslovno krstiti. Ministar gospodarstva i prvi potpredsjednik Vlade Radimir Čačić zanosio se inozemnim ulaganjima, bajao o zapošljavanju i općem probitku, kleo se u svoje nadljudske sposobnosti, obećavao odstupiti ako ne uspije. Od te „hrpe ničega“ jedva se odvojio tek kada mu je mađarsko pravosuđe stalo na rep. Nekakva gibanja prouzročio je samo Slavko Linić nemilice utjerujući poreze. U ostalim resorima sve je znatno gore nego prije godinu dana.

Nikad prije ove Vlade Hrvatska nije s vladarskih visina čula toliko kvrgavih dojmova o sebi. Njezin predsjednik Josipović nazvao ju je „višenacionalnom državom“ i „domom manjina“; Milanoviću je ona „slučajna država“, u kojoj se, tumačio je Nijemcima, pojedini dijelovi nacije međusobno ne razumiju; kada je ovih dana bonitetna agencija Moody's hrvatske državne obveznice proglasila „smećem“, Linić se složio s tom ocjenom rekavši: „Da, to je slika Hrvatske.“ Ministar gospodarstva Ivan Vrdoljak zahvalio je Ivici Mudriniću i njegovu HUP-u što vlastima daju plaću i hrane svoje radnike! On, veli, razumije poslodavce. Ni on ne bi ulagao u domovini. Jednostavno stoga što je ona po konkurentnosti slabija od 80-ak drugih zemalja. Ali ministar je ipak politički mudar. Na posljetku je i Mudrinića i njegove hrvatske poslodavce i sebe sama zaogrnuo općom ljubavlju prema državi: „Ako nemate neku emociju koja vas veže za neko mjesto, županiju, grad, pa tko bi od nas ostao u ovoj državi!?“ – I nije odstupio; niti ga je Milanović otpustio; niti mu je itko javno okrenuo leđa.

Što dakle? Je li to Vlada? Jest, iako je meni više nalik na diverzantsku skupinu. Ali Mudrinićevi HUP-ovci vole tu Vladu. Imaju i za što. Ta im Vlada novim zakonom o poljoprivrednom zemljištu i

zakonom o strateškim investicijama priprema zakonitu rasprodaju općega i javnog dobra. A mudra kakva već jest, ona taj posao prekriva bojnomo bukom svojih gorljivaca, koji sablažnjuju javnost: goli ulijeću u katedrale, u odorama Crne legije jurišaju na Radmanovu televiziju, vukovarske rane sole srpskom ćirilicom. Bože sačuvaj! Ne prizivam nereda, ali ne nađe li se nekakav ventil, neredi bi mogli biti žestoki.

8. veljače 2013.

Ulazak u povijest

Ima pitanja koja malo tko voli. Takva su ona koja dotiču bolnu prošlost. Ljudi ih uglavnom izbjegavaju. Ne toliko stoga što bi mislili da su se „dodrla“ koliko stoga što im se čini da ta pitanja zastiru pogled u budućnost. Zaboravimo, vele, prošlost; gledajmo u budućnost! To je na prvi pogled plemenit poziv, na drugi – duboko nečovječna podvala.

Što znači: zaboraviti prošlost? Znači: odreći se svega što čovjek u konačnici ima. Nikomu ne treba oko sokolovo da uoči ono što svakoga bode u oči. Ljudi iz prošlosti izviru, ljude prošlost u mnogo čemu određuje, ljudi na posljetku u prošlost uviru. Prošlost je osvajačka protega ljudskoga vremena. Tu smo strahotu s tugom uočili u pučkoškolskoj dobi. Čim pomislimo: „sad“, to nam „sad“ u istom času bućne u prošlost! Kada nas je prenerazilo to otkriće, drhtali smo pred zaključkom da je i najdalja budućnost samo buduća prošlost.

Naravno, tada nismo znali da će nam povijest, bilo da joj se predajemo ili otimamo, nužno uzeti mjeru, pa nismo doveli u sumnju ni onaj tobože plemeniti poziv na zaborav. Nismo pitali: Kako možemo zaboraviti prošlost? Što će od nas ostati ako je zaboravimo? Kakvu budućnost možemo vidjeti iz zaborava prošlosti?

Nismo pitali, ali već nam desetak godina vrlo slikovito – mišlju, riječju, djelom i propustom – na ta pitanja odgovaraju akteri hrvatske državne politike. Neću ovaj put čitatelju dovesti pred oči preko svake mjere položajno omiljene ni preko svake mjere položajno omražene muževe, dakle ni onoga s Pantovčaka, ni onoga iz Grškovićeve, ni onoga iz Remetinca. Samo ću podsjetiti na neke misli i djela kojima se diče Zoran Milanović i njegovi ortaci u vlasti. To će za moju svrhu biti posve dostatno.

Dakle, Zoran Milanović zagrebački je odvjetak hrvatske obitelji iz Glavica kod Sinja. Malo drži do prošlosti. Od onoga što je o njoj znao puno je zaboravio. Kao predsjednik Vlade RH gleda u budućnost i – dakako – obljetnički slavi u Srbu uspomenu na četničko-partizanski pokolj Hrvata u Drugom svjetskom ratu. Milanović je „progresist“, to jest: naprjednjak. Ali ponosi se legendarnom braćom Milanovićima. To su njegovi predci, protuturski junaci opjevani u *Razgovoru ugodnom* fra Andrije Kačića Miošića. Milanović se ponosi i paradira pred hrvatskom kulturnom javnošću ekskvizitnim znanjem. U „epu“ o braći Milanovićima nigdje se, veli, izrijeком ne spominje hrvatstvo! Pitate se zašto. Ne zna ni Milanović. Ništa neobično. Kada bi se drukčije odnosio prema hrvatstvu, vjerojatno bi mu palo na pamet da se hrvatstvo možda ne spominje stoga što je Kačić, poučen usudom fra Filipa Grabovca – pjevao „politički korektno“. Ovako, „progresist“ Milanović samo mrzi prošlost. A sam, veli, ne kani ući u povijest.

Kao da će ga povijest pitati: Hoćeš, ne ćeš?! Uostalom, Milanović je već ušao u povijest, samo on to ne zna. Za ulazak u povijest predsjedniku Vlade nije trebalo mnogo. Dostatne su bile izvorne politološke spoznaje: Hrvatska je „slučajna država“; hrvatska je nacija „nevjerojatan paradoks“; Jugoslavija se raspala jer su savezne jedinice imale preveliku autonomiju; Europska je unija u pubertetu.

Milanovićevo mjesto u povijesti dodatno su učvrstili veličanstveni pothvati junački izvedeni pod njegovim barjakom: od Čačićeve obnove fasada preko recikliranja zastarjelih jugoslavenskih projekata u energetici i gradnje prometno suverenog cestovnog koridora kroz Neum do Pusićkina podmićivanja Slovenaca da Hrvatsku puste u EU. Visoki sjaj tomu su mjestu u povijesti, po naravi stvari, priskrbili ideološki prodori u budućnost: od uskrate saborskoga pokroviteljstva nad Bleiburškom komemoracijom i obustave istraživanja komunističkih zločina preko pederskih parada i zakona o umjetnoj oplodnji do spolnog odgoja u školama i uskrisivanja srpske ćirilice u Vukovaru.

Neko sam vrijeme dvojio što je to. Te su uvrjedljive ludorije, mislio sam, nekontrolirani ispadi, nešto što se zbiva usuprot volji aktera. Čačić bi rekao: *Shits happen*. Ali bilo ih je nekako previše. Na posljetku me je prošli tjedan sam Milanović prosvijetlio. Nakon što je u Bruxellesu sa zadovoljstvom izgubio dvije (potencijalne) milijarde eura, u Torinu je iz dubine zavapio: Hoćemo više Europe, manje nacionalnih interesa! Nema, dakle, nikakve sumnje: Njegove su ludorije sustav.

Da, reći ćete, a što je svrha ovog teksta? Sitnica: potaknuti čitatelja da sâm prosudi koliko danas vrijedi ocjena A. G. Matoša iz god. 1903. Matoš je naime tada držao da su „hrvat. šuftovi unicum Europe kvalitativno i kvantitativno“ (SD, XIX, 369).

15. veljače 2013.

Diogenov pijetao

Što je čovjek? Što čovjeka čini čovjekom? Ima li čovječanstvo jedinstvenu predodžbu o čovjeku? Ili o tomu kakav bi čovjek trebao biti?

Prastara su to pitanja. Otrcana, izlizana. No nisu nezanimljiva. Ipak, danas ona malo koga žuljaju. Zašto? Valjda stoga što golema većina ljudi živi svoje čovječstvo a da o njemu ne razmišlja. Oduvijek je tako, a tako će vjerojatno uvijek i biti. O jednomu od onih što su u poganskoj antici, razmišljajući o čovječstvu, utirali put vjeri u jednoga Boga do nas je doprla jamačno lažna, ali zgodušna pričica. Kako ono? Platon u Akademiji ustvrdi: Čovjek je dvonožna živina. – Ali – prigovore učenici – i pijetao je dvonožac! – Dobro, prihvati učitelj prigovor te čovjeku doda vrsnu razliku: dvonožna živina bez perja! Tko zna do kada bi opstala ta definicija čovjeka da ju nije, dok je još bila posve svježa, živim kukuriku-argumentom srušio Diogen iz Sinope. Huncut je, grohotom se smijući, u Akademov vrt bacio očerupana pijetla i viknuo: Eto vam Platonova čovjeka!

Ali Diogenov kinički sarkazam (pasji ugriz) nije grčku misao o čovjeku odbio od prirode. Čovjek je i Aristotelu, Platonovu učeniku, bio „živo biće“ (ζῷον). No on nije čovjekovu razliku od drugih živih bića tražio u njegovoj tjelesnoj građi, nego u njegovu načinu života. Tako je antika Aristotelovim očima prvi put ugledala čovjeka kao „društveno živo biće“ (ζῷον πολιτικόν). Ali kako i druga „živa bića“, primjerice pčele i mravi, žive „u društvu“, ta je osobina nedostatno određivala čovjekovo čovječstvo. Stoga joj je Aristotel, našavši podjednako bitno obilježje, dodao razum i riječ – pukotinu u prirodi! Čovjeka je time definirao kao „živo biće koje ima razum/ riječ“ (ζῷον λόγον ἔχον).

Banalno? Ako i jest, treba imati na umu da je ta banalnost otvorila vrata plodonosnu sinkretizmu: nerazlučivu spoju grčke filozofije s judeo-kršćanstvom i rimskim pravom. Iz toga je supstrata izrasla velika kršćanska kultura koja je s vremenom stvorila najmoćniju civilizaciju, u jednu riječ – Zapad.

Nova kultura nužno, ali ne uvijek izrijeckom, počinje s novim naukom o čovjeku. Kršćanstvo je čovjeka napola iščupalo iz prirode, Kristovim ga posredovanjem orodilo s Bogom, obasjalo ga ljubavlju, dalo mu dostojanstvo svetosti i neotuđiva prava. Od njega zauzvrat zahtijeva da se – u ime spasenja – prema Bogu, prema drugom čovjeku i prema svijetu odnosi nasljeđujući Krista. *Deset zapovijedi* Božjih šturo ocrtava taj ideal.

Ali čovjek, kao napola prirodno biće, često tetura između sveto- sti i grijeha. A i samoj kršćanskoj kulturi poganstvo kadšto zaprijeti prevratom vrjednota. Takav su prevrat u XX. stoljeću silom provodili komunizam i fašizam. Danas ga milom, ali uspješnije provodi globalizam. Zašto uspješnije? Ona su dva pokreta htjela stvoriti junački značaj – poganskoga „čovjeka novoga kova“. I globalizam stvara poganina. Ali njemu ne treba junak. Njemu treba

kukavelj. Ne takav i takav, nego nikakav čovjek. A to je, kao što pokazuje javnopravna televizija eurohrvatske Vlade, neusporedivo lakše stvoriti.

Ne vjerujete? A mogli ste u prošlu nedjelju vidjeti kod Ace Stankovića idealan tip takva čovjeka. Rodom iz Travnika; kao 16-godišnjak 1992. pobjegao pred ratom u Split; u Hrvatskoj pohađao gimnaziju, studirao teologiju, filozofiju, kazališnu umjetnost, ali očito je, kao što bi rekao Stari, „pasmine slavoserbske pa ga se nikakov nauk ne prima“; javno grdi svoje roditelje, jer ih „nije birao“; nema domovine, ali ima svoj duhovni prostor – „region“; patriotizam mu je iracionalan osjećaj; bio opet u Travniku, posjetio kuću Ive Andrića, ali nije obišao svoju; zgraža se što njegovi profesori Adalbert Rebić i Valentin Pozaić ne kliču naprjednim stražnjičarima; rat se, veli, sa Srbijom i Crnom Gorom mogao izbjeći, a Hrvatska je vojno napala Bosnu i Hercegovinu; Anu Lederer optužuje da u Hrvatskom narodnom kazalištu uprizoruje samo „lektirne naslove“, a ta bi kukavna ustanova pod njegovim vodstvom postala utjecajnim kulturnim faktorom u „regionu“; slično, veli, misle Velimir Visković i Andrea Zlatar Violić.

Ne znam što bi Platon bio rekao da je u Akademovu vrtu vidio tako očerupana čovjeka. Meni se nekako čovječnijim čini Diogenov pijetao.

22. veljače 2013.

Jezične igre

U Hrvatskoj nas je god. 2011. živjelo 4.284.889. Puno ili malo? Kako hoćete, ali 152.571 manje nego god. 2001. Lani nas je umrlo 53.024, a rodilo se 42.423, dakle 10.601 manje. U zadnje tri godine iselilo se 32.500 mladih, uglavnom obrazovanih Hrvatica i Hrvata – godišnje 10.833. To je, vele znalci, trend. Svake će nas godine bivati 20-ak tisuća manje. Može li demografski stara nacija preokrenuti taj trend? Teško, vele demografi. A ako se trend odumiranja ne preokrene, znamo i bez demografa što slijedi.

Mračno? Da. A na vidiku nema svjetionika. Više ne svijetli ni „službeni optimizam“. I vlast, i znanost, i dnevni događaji, sve to uglas bubnja: Bit će gore! Oronuo je i mit o EU. Sve više ljudi traži posao na burzi rada. Trenutno više od 375.000. A burza nudi posao za 100 puta manje ljudi. Kako živi većina hrvatskoga pučanstva?! Nedostojno: 76 posto kućanstava ne može svojim prihodima podmiriti osnovne životne potrebe.

No vlast je, unatoč tomu, čvrsto u sedlu. Socijalna demokracija zna, hoće, može. Ako nema kruha, ima igara! Tako čarobjaci zasad obuzdavaju i srp i čekić. Tihomir Jakovina seljacima otkupljuje „otrovno“ mlijeko – za (državnu?) proizvodnju biogoriva, a Slavko Linić radnicima „briše minuse“ na tekućim računima! I mi, gospođe i gospodo, danas, zahvaljujući tim mudrim ljudima, ne grcamo u dimu „seljačkih buna“ i „proleterskih revolucija“, nego veselo hrlimo prema srazu hrvatskih i srpskih nogometnih snaga na maksimirskom stadionu 22. ožujka. Da nas vidi Ernst Cassirer, ne bi od čuđenja mogao doći k sebi. Zbunjeno bi treptao i pitao se u nedoumici: Zar čovjek doista može do te mjere biti – „simboličko biće“!?

Ali, kao što vidimo, može. Takvi smo, eto, mi Hrvati. Mi silno volimo „simboličke forme“. Takvima nas znaju i naši neprijatelji i naši vladari. Zbog toga su Srbi i Crnogorci god. 1991., kada su nam oružjem otimali zemlju, s osobitim užitkom razarali naše crkve. Znali su to i Mesić i Račan i Budiša. Zbog toga je „trećosiječanjska vlast“, čim je uspostavljena, pregnula pustošiti simboličku sferu hrvatske države. Hrvatski je državni sabor ogolila u Hrvatski sabor, barbarski je zapustila Oltar domovine na Medvedgradu, a u kalendaru je tako ispremještala državne blagdane da mnogi od nas ni danas ne znaju kada je koji blagdan i na što podsjeća.

Ali mi silno volimo „simboličke forme“. Volimo ih i kada se čini da ih mrzimo. Volimo ih, primjerice, kada branimo ranu Vukovara od ćirilčnih nasrtaja Vlade Republike Hrvatske. Ćirilica, veli Vlada, ne može škoditi. Niste u Domovinskom ratu ratovali protiv ćirilice, nego protiv JNA i četnika. Iz *Morgenblatta* i *Abendblatta* pušu oštrije. Ej, dovikuju nam jugani, vi ste primitivci! Ne znate da je ćirilica i hrvatsko pismo! Hm, da... Vlada bi formalno mogla biti u pravu, jugani ni formalno. Ćirilica naime, kao takva, doista ne može škoditi. Niti je tko protiv nje ratovao. Ćirilica jest, poput

glagoljice, i hrvatsko povijesno pismo. Ali koja ćirilica? Ni srpska, ni ruska, ni mogolska, nego tzv. „bosančica“ – posebna hrvatska ćirilica. A srpska ćirilica u Vukovaru? Ona tamo nije samo pismo. Ona je tamo prije svega simbol onoga što su Srbi 1991. učinili Vukovaru. Svi mi to dobro znamo: i oni koji zahtijevaju da se sada to pismo u Vukovaru uvede u službenu uporabu, i mi koji se tomu protivimo, i Vlada, i *Morgenblattovi* i *Abendblattovi* srboljubi. Nema dakle smisla hiniti neznanje.

Može se komu učiniti da smo mi Hrvati u svojoj ljubavi prema „simboličkim formama“ sebični. Ali nismo. Mi smo, politički bi se reklo, posve otvoreni. Eto, malo su nam dobra učinili Englezi, a mi smo iznad svake mjere odani njihovom jeziku. O ljepoti engleskoga jezika skrbimo daleko više nego, recimo, njemački predsjednik Joachim Gauk. On doduše predlaže da taj jezik, kad je već *lingua franca* svih Eunaca, bude i jedini službeni jezik EU, ali ni on ni njegovi sunarodnjaci ne obziru se na ljepotu te „simboličke forme“. A mi Hrvati? Tko god u nas na engleskomu ružno zine, mi ga srdačno linčujemo. Ivicu smo Kirina zauvijek obilježili nadimkom *Jubito*, Jadranku Kosor naljepnicom *the day after yesterday*, a Ingrid ćemo Antičević Marinović pamtiti po izjavi u Europskom parlamentu: *Pipl mast trast as*.

Pitanje je samo koliko je to normalno i do kada će „biće“ moći biti bez svojih „simboličkih oblika“. Ili do kada će, rečeno starim jezikom današnje vlasti, „baza“ izdržati potpunu odvojenost od svoje „nadgradnje“.

1. ožujka 2013.

Šorom šajke

Dvije se godine Vlada Jadranke Kosor hvastala da je hrvatskomu jeziku u Europskoj uniji izborila nacionalno ime i položaj službenoga jezika – mnogo više nego što je hrvatski jezik imao u Jugoslaviji. Vlada Zorana Milanovića, koja sebe inače shvaća kao „negaciju negacije“, to ne poriče. Zašto? Ne toliko stoga što bi bilo teško poricati HDZ-ovo hvastanje koliko stoga što je ono idealna dijalektička krma za vjeru u SDP-ovu „novu pravednost“. Odatle to bučno veselje Vladinih trubača. Oni bez prestanka kljukaju naciju viješću da će hrvatski jezik od 1. srpnja 2013. biti jedan od 24-ju međusobno ravnopravnih službenih jezika Europske unije. Zlobnici ponekad daju toj staroj vijesti grotesknu povijesnu dubinu. – Eto

– rekao je nedavno jedan od njih – napokon smo u novim okolnostima ostvarili cilj koji je nacija davno htjela postići *Deklaracijom o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika*.

Nije mi ni na kraj pameti umanjivati, a kamoli poricati vrijednost inozemne afirmacije hrvatskoga jezika. Dogodila se doista velika stvar. Ali njezina veličina znatno odudara od onoga što trubi eu-rohrvatska promidžba.

Hrvati su svomu jeziku osigurali nacionalno ime i položaj službenoga jezika u Hrvatskoj. Kako? Na uobičajen način, time što su mu osnutkom države priskrbili – vojsku i policiju. Zvuči neotesano, ali to je jednostavno tako. Jezik koji izgubi svoju vojsku i policiju postaje narječje, a narječje koje dobije svoju vojsku i policiju postaje jezik.

To je, bilo nam pravo ili krivo, i presudni argument za međunarodno priznanje jezika. Hrvatski je to priznanje stekao u rujnu 2008., kada se – na zajednički zahtjev Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Narodne biblioteke Srbije u suglasju s mjerodavnim državnim zavodima za norme jedne i druge strane – međunarodnopravno razdružio od srpskoga. U prosincu 2010. više se u tom pogledu nije imalo što izboriti. U Bruxellesu je trebalo samo navesti ime jezika.

Položaj službenoga jezika u Europskoj uniji ne podrazumijeva isto što i položaj službenoga jezika u nacionalnoj državi. U Bruxellesu je službeni jezik – jezik imperijalne uprave, namijenjen općenju s namjesničkim vlastima u „unutarnjim kolonijama“. U nacionalnoj državi službeni je jezik – standardni jezik nacije, hram njezina duha, koji se bez prestanka izgrađuje u svim civilizacijski potrebnim funkcionalnim stilovima. Stoga je onaj promidžbeni priziv *Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika* više uvrjedljiv nego neumjestan.

Ni ravnopravnost službenih jezika Europske unije nije neupitna. I njezin je smisao puno mršaviji nego što se obično misli. Svi su službeni jezici kao službeni jezici međusobno doista ravnopravni. Ali tri su „službena jezika“ – engleski, njemački i francuski – ujedno i „radni jezici“ Europske unije. Drugim riječima, oni su neusporedivo „ravnopravniji“ od svih ostalih jezika.

Nema dakle razloga za slavlje. Ali što jest, jest: više nisu ugrožena temeljna prava hrvatskoga jezika u inozemstvu. A kako stvari stoje u domovini?

Tu Milanović i njegova diverzantska Vlada vode državnu politiku pod geslom „Šorom šajke, a Dunavom čeže“. Pokreću gospodarstvo obnavljanjem fasada državnih zgrada, demografsku obnovu temelje na državnoj potpori „LGBT zajednici“, čestitost podupiru braneći nevinost svojih ministara (Radimir Čačić, Tihomir Jakovina, Veljko Ostojić), na odgovorne dužnosti imenuju ljude protiv kojih se vode kazneni postupci (Srećko Ferenčak, Sanja Kalambura), Sloveniju mite opljačkanim novcem hrvatskih štediša, a Srbiji se dodvoravaju najavom povlačenja tužbe zbog genocida. Nastavljaju dakle, samo još bezobraznije, putom koji su utrli Ivo Sanader i njegova Vlada.

Taj se kontinuitet najbolnije očituje u nasilju nad Vukovarom. Ustav propisuje da je u Republici Hrvatskoj u službenoj uporabi hrvatski jezik i latinično pismo, a dopušta i da se pod zakonskim uvjetima u pojedinim lokalnim jedinicama u službenu uporabu uvedu i drugi jezici i pisma. Prva odredba nije razrađena u zakonsku zaštitu hrvatskoga jezika kao prvorazrednoga javnog dobra. Drugu je odredbu Račanov Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina pretvorio u bogohulnu „pozitivnu diskriminaciju“ jer je narodne manjine, ondje gdje čine jednu trećinu lokalnoga stanovništva, u pravu na službenu uporabu njihova jezika i pisma izjednačio s dvotrećinskim Hrvatima. Milanovićeva Vlada danas provjerava

prebivališta hercegovačkih Hrvata u Vrgorcu, a oglašuje se o zahtjev Vukovaraca da se provjere prebivališta Srba u Vukovaru kako bi se utvrdilo jesu li se stekli zakonski uvjeti za uvođenje srpskoga jezika i ćiriličnog pisma u službenu uporabu u Vukovaru.

To miriše na već viđenu vlastodržačku trgovinu sa susjednim državama i etničkim knezovima u Hrvatskoj. Tako je Furio Radin pod Sanaderom jezično potalijančio cijelu Istarsku županiju iako u njoj živi manje od 7 posto Talijana. Hoće li tako Milorad Pupovac pod Milanovićem posrbiti Vukovar iako se ne zna koliko Srba u njemu živi? To se ne smije dopustiti. Jer Vukovar nije samo grad. Vukovar je prije svega junačka rana hrvatske države.

8. ožujka 2013.

Ad Kalendas Graecas

Već desetak dana eurohrvati klikću od radosti. Zbio se čudesan i ne manje epohalan događaj. Iznenada se nad Hrvatskom prolomilo obilje euroslovenske milosti! Te Zoran Milanović i Janez Janša potpisaše 11. ožujka u (slovenskim) Mokricama Memorandum o suglasnosti hrvatske i slovenske vlade da se Hrvatskoj širom otvore vrata Europske unije.

I svi su najednom sretni i zadovoljni – i predsjednici vlada Milanović i Janša, i predsjednici država Josipović i Pahor, i predsjednik nadvlade Barroso i predsjednik nadržave Van Rompuy. Svi su dobili što su htjeli: Slovenija oprost duga od gotovo milijardu eura, Hrvatska ugovoreni pristup Europskoj uniji, a Europska unija proširenje uoči raspada.

To je valjda ona razvikana *PravDa za Hrvatsku*. Ali ne postiže je Josipović, nego Milanović. Ma dajte, rekao bi potpredsjednik Vlade Neven Mimica, nije to individualan uspjeh. – Je li?! – zaškripi zajedljiv unutarnji glas. – A otkud ti znaš što bi on rekao? – Dobro,

dobro – odgovaram sam sebi – to ne znam. Ali znam što nužno slijedi iz Mimičina čeličnom logikom armirana razgovora s najboljim *Morgenblattovim* novinarom. Ako je vjerovati tomu peru, Mimica je posve razumno razjasnio hrvatsko-slovensko čudo. Vlada je, veli, znala da „Slovenija ne će moći ne ratificirati naše članstvo u Europskoj uniji“. Stoga je primijenila strategiju vremenskoga tjesnaca. Dugo je pregovarala na tehničkoj razini, a kada je trebalo donijeti odluku, pregovore je podigla na političku razinu. U toj se zadnjoj fazi „intenzivno uključio“ Milanović... – Da – mudro je sažeo priču mudri novinar. – Ljubljana je godinama Hrvatsku ucjenjivala Europom, a što je iznudila od Zagreba? „Ustvari, ništa.“

O lijepo li je čitati takve stvari! Tako uglađen, tako uman, tako jasan govor! A priča? Zdrava priča o političkoj krjeposti. Divota! Ipak, jezičnom bi čistuncu mogli zasmetati otmjeni barbarizmi „cajtnot“ i „okej“, pogotovo ovaj drugi, ovaj s Divljega Zapada, kada kao koncesivan konektor izlijeće iz usta hrvatskoga potpredsjednika Vlade. Ali to je, općenito uzevši, oprostivo. Treba naime gledati cjelinu. A Mimica je, kao uvijek, čeličan značaj, vrstan stručnjak i vrlo, vrlo uljuđen čovjek. On ne miluje javno Milanovića iako ga Milanović kani iznajmiti Barrosu za povjerenika. Ne zna on za što će ga Barroso zadužiti, ali zna nešto o Europskoj uniji. Nešto – što ne zna ni Milanović ni većina eurohrvata. Te jednim udarcem ubija dvije muhe: poučava neznalice i ujedno brani nadržavno dostojanstvo svoje buduće povjereničke plaće. „Naime“, veli Mimica, „europski povjerenik ne smije biti niti financijski ovisan o svojoj državi: to znači da od nje ne smije primati novac, kao što joj ne smije ni davati novac koji zarađuje u Europskoj komisiji.“

Da, divota! Ali natrag k Memorandumu. Tekst je kratak i jasan, kao što reče Milanović. Hrvatska baca jednostavan i čist dug Ljubljanske banke u složenu i sumnjivu ostavinu pokojne SFRJ, drugim riječima:

odgađa povrat toga duga ad *Kalendas Graecas*, a Slovenija odmah pokreće u Državnomu zboru proces ratifikacije hrvatskoga ugovora o pristupanju Europskoj uniji. Ostalo je kamuflaža veleizdaje.

– Fuj! – vrisnut će na tu opasku Mimičin novinar. – Gnusna politička nekorektnost! – Razumljivo, svotica je od gotovo milijardu eura, ako novac pripada hrvatskomu državnom proračunu, čovjeku koji radi za *Morgenblatt* – „ustvari, ništa“. Ali kako može taj novac biti tako tuđ potpredsjedniku Vlade?! Kao da je državnik već osjećajno odlepršao u Barrosove naddržavne visine? I ne vidi, jadan, odanle ni ono što vidi svaki hrvatski pozemljak?

Znam, zaludu govorim. Ipak, ne mogu ne zavitlati još nekoliko pitanja. Ako je, kako veli Mimica, Vlada znala da slovenske elite ne smiju zaustaviti proširenje Europske unije, zašto se odrekla slovenskoga duga? Ako Vlada konzumira slovensku protuuslugu, kako će ponovno pokrenuti sudske postupke za povrat duga koje je „privremeno zaustavila“? Ako je Sabor, da bi na prijevaru potvrdio Ugovor o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji, osramotio naciju frizirajući Ustav tako da na referendumu i većina manjine ukupnoga broja birača može odlučiti o državnoj samostalnosti, zar je Vlada, da bi ishodila slovensku potvrdu toga ugovora, morala pristati na tako visoku ucjenu? Kakvi su to ljudi koji ponosno pristaju na ordinarnu pljačku onoga što im je povjereno na čuvanje i upravljanje? I, napokon, jesu li sve to samo pogriješke ili se takvi postupci sustavno uklapaju u Milanovićevo geslo „Više Europe, manje nacionalnih interesa“?

15. ožujka 2013.

Verbalni delikt

Nogometni trgovac Zdravko Mamić javno je na pasja preskakala izgrdio hrvatskoga ministra znanosti, obrazovanja i športa Željka Jovanovića. Jovanović je, veli Mamić, „najveći hrvatomrzac“ nakon bana Dragutina Khuen-Héderváryja, „ima krvna zrnca koja pretežu na ono što mrzi sve hrvatsko“, „iz njegovih očiju šiklja krv“, a „u njegovu osmijehu vidite očnjake, zube koji su spremni za klanje“. Takav čovjek, po Mamićevu mišljenju, ne bi smio biti na čelu najvažnijega hrvatskog ministarstva, ako ni zbog čega drugoga, zbog toga što nikad nije radio u obrazovanju i športu.

Portret grozomoran, boje kričave. Luduje ruralni slog hrvatske naivne umjetnosti, beskrajno različan od urbanoga sloga jugoslavenski „angažirane umjetnosti“. Razliku posve razotkrivaju konceptualne umjetnine ministra Jovanovića, ponajbolje njegov glasoviti dvojni prazni portret: Zdravko Mamić i Vlatko Marković („neka pogledaju u zrcalo i pljunu na ono što vide“).

Slikari se slikaju. Jedan drugoga i, kao uvijek, svaki sebe. Mamić slika vukodlaka Jovanovića i svoju egzistencijalnu grozu pred nje-

govom vlašću. Jovanović slika Mamića i Markovića kao dvije gnusne praznine koje se dopunjuju i poziva svoje motive da umjesto njega sami na se – tj. na gnusobu – pljunu. Oprjeka prati Milanovićevu zamisao o rascjepu hrvatskoga društva na „mi i oni“, ali loše skriva zajednički korijen. Mamićev „Vukodlak“ očito je samo inverzija Jovanovićeva „Dvojnog praznog portreta“. Izvorno „lijevo“ (tj. jugoslavensko) nadahnuće odaju kričave boje („krvna zrnca“, „šiklja krv“, „očnjaci spremni za klanja“). Jovanović se, kao i svi zadržtiji hrvatski Jugosi, prerušio u Eurosa, pa bi u ime europejstva „isušio hrvatsku močvaru“ i s njom „komarca“ Mamića, a Mamić bi u i me hrvatstva ministru Jovanoviću dao pakrački dekret. Portreti su, istina, vrlo izražajni, ali daleko od uljuđena ukusa.

Ali, gle čuda! Jovanovićevo ministarsko pljuvanje prošlo je gotovo nezapaženo. Nitko ni iz kulture, a kamoli iz politike – nije žešće prosvjedovao. Ohrabren takvom snošljivošću, Jovanović se osilio. Raspustio je Vijeće za normu standardnoga hrvatskog jezika a da nije ni razgovarao s njegovim članovima; pokrenuo je izradbu novoga općeobveznog hrvatskog pravopisa mimo suglasja uglednijih jezikoslovaca; kardinala Bozanića i ostale hrvatske biskupe javno je okrstio „lažovima“, s kojima on ne će razgovarati; u škole je, bez savjetovanja s učeničkim roditeljima, uveo neoliberalni spolni odgoj kao obvezan predmet. Što je to?! Ništa... To, korak po korak, hrvatska povijest ide mimo Hrvata. Po onoj arapskoj poslovice koju je svojedobno volio Ivo Remetinečki: Psi laju, a karavane prolaze.

A onda ovih dana odnekud istrči Zdravko Mamić i krikne: Jovanović sve to čini stoga što je Srbin! I ode, jadan, u *čuzu* zbog jugoslavenskoga „verbalnog delikta“ koji je neoliberalno zakonodavstvo prerušilo u „govor mržnje“. Uđe dakle nezasluženo u povijest! Ne vidi naime Mamić ono što je bjelodano: Sa Srbima smo se razdružili u Domovinskom ratu, ali se nismo riješili – jugoslave-

na, ni naših ni njihovih. I zato ova ljubavna „jugo-ujdurma“ oko „govora mržnje“. Ustobočiše se i predsjednik države Josipović, i predsjednik Vlade Milanović, i predsjednik Sabora Leko, i predsjednici političkih stranaka, i predsjednici udruga „civilnoga društva“, i novinski kolumnisti, te svi složno osudiše „govor mržnje“ ubogoga hrvatskog športskog bogatuna.

A što je, osim neotesanosti (koja uostalom nimalo ne nadmašuje ministrovu uglađenost) tako zazorno u izjavi Zdravka Mamića? To da je Željko Jovanović – etnički Srbin? Ma dajte, biti Srbin nije sramota. Sramota je biti ministar u hrvatskoj Vladi ili biti zastupnik u Hrvatskomu saboru, a ne ponašati se kao politički Hrvat. To bi trebala biti norma u normalnoj zemlji. U Hrvatskoj očito nije. A kako bi i bila, kad se predsjednik Vlade ustoboči pred cijelom nacijom te, umočen u duboko neznanje, zdvojno pita: Što je uopće Hrvat?

Što na kraju reći? Žao mi je što je Mamić prvi okusio slast zakonskoga članka o „govoru mržnje“. Ne zbog Mamića, nego stoga što Hrvatska ima u toj stvari puno zaslužnijih ljudi. Da je pravde, svakako bi prednost imali državnici: Stjepan Mesić i Vesna Pusić, jer govore da je Hrvatska izvršila agresiju na Bosnu i Hercegovinu; Ivo Josipović, jer „crveni“ Hrvatsku i promiče „ustaške zmije“, Zoran Milanović, jer trabunja o „crnokošuljašima“, o „građanskomu ratu“ u Hrvatskoj, o „slučajnoj državi“, a s ljubavlju uvodi ćirilicu u Vukovar vrijeđajući pri tom nedužnu Vukovinu i bezazlenu Špičkovinu.

22. ožujka 2013.

Ludo vjerovanje

Britanac Marcus Tanner pozdravio je god. 1997. kraj našega Domovinskog rata knjigom *Hrvatska – država skovana u ratu*. Ako nas se opet sjeti, taj će Anglosas vjerojatno napisati novu priču o nama. Naslov bi ovaj put mogao biti: *Hrvatska – spiskala svoju državnost*. To bi, misle eurohrvati, bio nastran engleski humor. Ali ne bi. Bio bi to objektivan zaključak izveden iz krilatica posttuđmanovske državne politike i državopolitičke pragmatike.

Takvo je mišljenje podjednako odbojno jugohrvatu i eurohrvatu, a ima i prostodušnih Hrvata kojima će se učiniti prenapregnutim. Tko misli da pretjerujem, neka sâm pogleda premise: granice više ne razdvajaju, one spajaju (Stjepan Mesić); moramo biti za stolom za kojim se o nama odlučuje (Ivica Račan); nema cijene koju nismo spremni platiti za hrvatsko članstvo u EU (Ivo Sanader); nije bilo srpsko-crnogorske agresije, rat je bio posljedica „konglomerata loših politika“ (Ivo Josipović); Hrvatska je „slučajna država“ i „nevjerojatno paradoksalna nacija“ (Zoran Milanović). Što je sve to? Hrpa laži složena u političko *Vjerovanje* dragovoljne služinčadi.

Da se to vidi, nije potreban politički um. Dostatan je najobičniji razbor. Mesić naime, kako god bio neuk, jamačno zna da su granice državi isto što i koža čovjeku; Račan je, bez sumnje, znao da ga njegovi nisu izabrali za prisjednika tuđinu koji odlučuje o Hrvatskoj, nego za predsjednika Vlade suverene Hrvatske; Sanader bi vjerojatno za članstvo Hrvatske u EU bio dao sve – osim, dakako, onih dobara što ih je sam stekao u politici; Josipovića u laž tjera cinični zemljopisni razmještaj grobišta; Milanović, „napola Briselac“, ako nije poludio, mudroslovno trabunja iz mržnje prema onomu o čemu govori.

To je *Vjerovanje*, bez sumnje, ludo. Unatoč tomu zarazilo je lakovjerni puk pričom o neiscrpnim europskim fondovima. Igra bi bila zabavna da je ne prati zatorna politička pragma.

Zbog toga ludog *Vjerovanja* Hrvatska nije uredila granice s drugim državama nastalim nakon raspada Jugoslavije – sa Slovenijom, sa Srbijom, s Bosnom i Hercegovinom i s Crnom Gorom; zbog njega su vlastodršci suverenu Hrvatsku mimo njezina Ustava uvalili u NATO; zbog njega su Euncima prodali u besćenje sve što su Eunci htjeli kupiti: skupo sanirane banke, telekomunikacije, Inu, Plivu, trgovački prostor, medije. No, to nije sve. Razmetni su vlastodršci za ljubav tuđinu promijenili Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina; odrekli su se hrvatskoga suverenog prava na isključivi gospodarski pojas na Jadranu; ustavno su masakrirali pojam referenduma (tako da neodređena manjina ukupnoga broja birača može valjano odlučiti o državnoj samostalnosti); blagoslovili su golemu slovensku pljačku hrvatskih deviznih ušteda u zagrebačkoj podružnici Ljubljanske banke.

Tako očerupanu Hrvatsku, evo, usred kampanje za izbor zastupnika u Europski parlament pohodi bucmasti bruxelleski anđeo Štefan Füle! On će u ime Europskog povjerenstva zaželjeti

Hrvatskoj dobrodošlicu u EU, a Europsko će povjerenstvo, ako je vjerovati Željku Korparu, oduševljeno pozdraviti hrvatski pristanak na slovensku ucjenu i obeščašćivanje Vukovara uvođenjem srpskoga jezika i ćirilice u tamošnju službenu uporabu. To je vrlo vjerojatno. Bruxelles je tako pozdravio i Sanaderov progon generala Gotovine, i odustanak od ZERP-a i Milanovićev lažni referendum o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji.

Nema razloga za sumnju da će Bruxelles isto tako oduševljeno pozdraviti i rezultate izbora za zastupnike u Europskom parlamentu, makar na izbore izašlo manje od 10 posto birača. A zašto i ne bi? Hrvatska i onako bira samo 12 zastupnika s 28 lista u Europski parlament u kojemu već sjede 754 zastupnika, to će reći po 3-4 zastupnika u svaku frakciju velikih europskih stranaka. To je dakle zanemariva količina. Pogotovo kada se zna da zastupnici postupaju kako frakcija odluči. Stoga me do suza nasmijavaju oni hrvatski kandidati koji, bilo da su eurohrvati ili eurosumnjičavci, uglas tvrde da će u Europskom parlamentu zastupati hrvatske nacionalne interese! To je ili besramna laž ili žalosna zabluda koja pokazuje da kandidati ne poznaju ustroj i funkcioniranje Europskog parlamenta.

Kako su nas naši domoljubni vlastodršci mimo naše volje uvalili u Uniju, mi bismo u Europski parlament trebali poslati samo duboko osvjedočene, hrabre i obrazovane protivnike hrvatskoga ulaska u Europsku uniju, suvereniste poput Marjana Bošnjaka, autora knjige *EU? – Ne, hvala!*, kakvi su i svi ostali kandidati na zajedničkoj listi Akcije za bolju Hrvatsku i Jedino Hrvatske. To bi imalo koliko-toliko smisla, jer se ti ljudi ne bi prilagodili rajskoj močvari. No, zasad ništa od toga: Naši su nas vlastodršci bacili među krokodile i ne daju nam plivati.

28. ožujka 2013.

Kakistokracija

Neovisno o tomu kako se legitimiraju, „Božjom milošću“ ili „pučkom voljom“, dostojni nositelji vlasti ne vrijeđaju one kojima vladaju. Zašto? Aristokrat koji vrijeđa podanike nije dostojan „Božje milosti“, a demokrat koji vrijeđa državljane nije dostojan „pučke volje“. Stoga, ako mu se takvo što omakne, i aristokrat i demokrat mora odstupiti. To doduše nalažu samo dobri društveni običaji, no oni su u uljuđenu društvu neumitni poput prirodnih zakona.

Zašto u Hrvatskoj nije tako? Valjda stoga što tim stvarima ravnaju oblik vladavine i ćud naroda. Republika Hrvatska, nacionalna država hrvatskoga naroda i država svih svojih državljana, nije ni aristokracija („vladavina najboljih“) ni demokracija („pučka vladavina“). Ona je, gleda li se na skrb o općem dobru, danas opet ono što je bila dok je nije bilo – vulgarna kakistokracija („vladavina najgorih“). A Hrvati su, sudeći po njihovu držanju, doista onakvi kako ih slika drevni stereotip – „narod golubinjke ćudi“.

Kakistokrat je političko čudovište. Čovjek bez srama i straha. Njemu su i „Božja milost“ i „pučka volja“ trice i kućine. On se pouzdaje u vanjsku silu i unutarnje nasilje. Tko je ikada čuo da aristokrat ili demokrat s položaja državnoga poglavara ili predsjednika vlade u inozemstvu prekapa utrobu svomu narodu? Da kleveće svoj narod, kako bi se svidio strancu? Nasuprot tomu kakistokratu je sramota politički dragulj. Da nije tako, zar bi Ivo Josipović u Tel Avivu potezao za rep nepostojeću „ustašku zmiju“? Zar bi se Zoran Milanović u Berlinu sramotio nevjerojatnom izmišljotinom da je hrvatska nacija „nevjerojatan paradoks“?

A kako se kakistokrati drže u domovini? Oni su manihejska družba. Naciju dijele na djecu svjetla i djecu tame, na dobre „mi“ i zle „oni“. I žive o toj podjeli. Kunu se u ljubav, a sikću mržnjom. Žare i pale. Milanović i njegova Vlada u prvoj su četvrtini svoga mandata temeljito izvrijedali sve segmente hrvatskoga društva, od stradalnikā iz doba komunističke diktature do prelatā Katoličke crkve, od sindikata do poslodavaca, od novinara do učitelja i profesora, od seljaka do znanstvenika. A kada proplamsa vijest da je tko od njih i njihovih miljenika okorjeli barjaktar bezakonja, Milanović tu vatricu poklopi liberalnom frazom: Mi ne provjeravamo ljude, Hrvatska nije policijska država.

Svaka politička praksa ima svoj govor. Okosnicu političkoga javnog govora u Hrvatskoj danas čine pljuvanje, psovanje i etiketiranje. Odatle Josipovićeve oda partizanskoj kapi i obrana Ozne u spodobi Josipa Boljkovca; odatle Jovanovićev retorički tretman Zdravka Mamića i Vlatka Markovića; odatle Milanovićeve „crnokošuljaši“ i Stazićevi „barbari“; odatle i posve svježa krilatica „Ruka na srcu – govno u glavi“, s kojom je Vladina nevladina organizacija Građanska akcija Hrvatske 7. travnja dočekala Vukovarce u Zagrebu.

Na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu okupilo se, vele neki mediji odani Vladi, nekoliko tisuća prosvjednika protiv uvođenja ćirilice u službenu uporabu u Vukovaru. Drugi vele dvadeset tisuća, a dodaju da organizatori procjenjuju da ih je bilo triput više. Ne znam što bih rekao. Trg je bio pun. A procjene? One, kao obično, više govore o procjeniteljima nego o stanju na Trgu. Čudno je samo to što novinari nisu vidjeli nijednu ustašku kapu. Što je to? Malo je vjerojatno da su se kaponosci opametili. Prije će biti da su provokatori odustali. Prosvjednici su od Vlade zatražili da uskrsnuli grad Vukovar, koji su Srbi i Crnogorci prije dvadesetak godina bili ubili, proglasi mjestom posebnoga pijeteta i da ga ne obeščasćuje simboli- ma njegovih ubojica. Prosvjednici su izmolili *Očenaš* i obećali da više ne će prosvjedovati. Ali najavili su da će se možebitnom nasilju oprijeti silom.

Kako se sve to čulo na Markovu trgu? Lijepo. Kakvi bi tamo bili kakistokrati kada bi ustuknuli pred „narodom golubinje ćudi“? Pred narodom koji prosvjedujući moli *Očenaš*? Samo se vi molite, veli Milanović, mi ćemo – kako od nas očekuju u Bruxellesu, a ni nama nije mrsko – nakon lokalnih izbora provesti zakon. I, što će biti?! Vidjet ćemo.

9. travnja 2013.

Šamarčina

Tko bi rekao da će prvi izbori za zastupnike u Europskom parlamentu tako uzdrmati eurohrvate?! Ali, eto, dogodi se. „Lijevi“ cvrče kao čvarci na vatri, a „desni“ ijujuču kao da se kere na slavonskoj svadbi.

Što je uzrok toj kuknjavi, tomu veselju? Znalci složno tvrde: SDP-ov izborni poraz i HDZ-ova izborna pobjeda. Hm, da... Dobro bi bilo da je tako. Bio bi to izvanredan ritmički poremećaj dvostranačke klackalice. Sam o sebi, on ne bi donio nikakav stvarni boljitak, ali bi barem uljudio javni govor. – Ma daj – viču uglas branitelji barbarstva – to na što ti ciljaš, to je osobni stil! – Dobro, velim, neka vam bude, ali ako je osobni stil odveć razbarušen, ako vrijeđa ljude, treba ga počešljati. Nije to estetički zahtjev, to je u civiliziranu društvu prijeka politička potreba. Uljuden je javni govor nuždan preduvjet za nenasilno prevladavanje kriza. A osobito bi dragocjen trebao biti narodu koji je doveden na rub ponora, gdje ga, da zlo bude gore, njegova vlast bez prestanka zasiplje rafalima

neprijateljskih čoraka – od „fašizma“, „homofobije“ i „ustaških zmija“ do „nacionalizma“, „šovinizma“ i „ksenofobije“.

Ali vratimo se događaju. Rečeni su „povijesni“ izbori održani 14. travnja 2013. Izbori k'o izbori. Istina, malko hrvatski specifični. Preveliko biračko tijelo, koje je dotad brojilo 4.504.765 birača, spretni je ministar uprave Arsen Bauk „skresao“ za 755.367 birača. Tako je 3.748.815 punoljetnih hrvatskih državljana imalo pravo izabrati 12 ljudi koji će od 1. srpnja 2013. do 1. svibnja 2014. u Europskom parlamentu zastupati interese svih 500-tinjak milijuna Eunaca. Prvi su put mogle glasovati i osobe lišene poslovne sposobnosti. Veličanstveno! Ali gle vraga – na izbore je izašlo 781.216 birača! Dakle, 20,8 posto biračkoga tijela. Da neuspjeh bude veći, valjano je glasovalo samo 741.408 birača.

A kakav je bio ishod? „Desni“ HDZ i njegovi klijenti (HSP AS i BUZ) dobili su 243.654 glasa (32,8%), a „lijevi“ SDP i njegovi klijenti (HNS i HSU) 237.778 glasova (32,0%). Izborni su prag od 5 posto prešli i „radikalno lijevi“ Hrvatski laburisti, osvojivši 42.750 glasova (5,7%). „Lijevi“ je dakle blok osvojio ukupno 280.528 glasova (37,7%), što će reći: 36.874 glasa više nego „desni“ blok. No stari je vrač Victor D'Hondt uravnotežio klackalicu te u Europski parlament poslao 6 „lijevih“ (5 SDP-ovaca + Nikola Vuljanić) i 6 „desnih“ zastupnika (5 HDZ-ovaca + Ruža Tomašić), što je divljenja vrijedna simetrija.

Tko je u tom dražesnom neuspjehu izgubio, a tko dobio? To je bez osobita razmatranja jasno. Izgubila je Hrvatska, a dobila Europska unija.

SDP i HDZ nisu mogli ni izgubiti ni dobiti. Zašto? Razlozi su očiti. Na tim su se izborima za naklonost birača u biti natjecale velike europske stranke – Europska pučka stranka (EPP) i Socijalno-demokratske stranke Europe (PSE). O rezultatima izbora odlučila

je neznatna manjina biračkoga tijela, znatno manja od službeno deklariranih 20,8 posto, jer je nevaljanih glasova bilo 39.572 – malo više od 5 posto.

Idealna ravnoteža „lijevih“ i „desnih“ bezobrazno se ruga zdravom ljudskom razumu, čime neodoljivo podsjeća na referendum o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji. Bio je to referendum bez premca u svijetu. On nije kukavički propao kao ovih dana općinski referendum o vjetroelektrani u Fužinama na koji je izašlo samo 43,9 posto birača, znatno manje od potrebne natpolovične većine (50% + 1). Na državnom je referendumu o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji glasovalo još manje, samo 43,5 posto birača, no on je junački – uspio! Uspio i sramotno proslavio Hrvatsku idealnom podjelom glasova na dvije trećine (66,27%) za pristupanje Europskoj uniji i jednu trećinu (33,13%) protiv pristupanja Europskoj uniji.

A ovi izbori, što je bila njihova svrha? Oni su posebno raspisani da visokim odzivom birača potvrde referendumski očitovanu odanost hrvatskoga naroda Bruxellesu. No stvar se, kao što smo vidjeli, izrodila u bijednu ravnotežu sluganstva. Onako kako je malo tko očekivao: više od 80 posto birača prezrelo je te izbore! Zašto? Vjerojatno stoga što Hrvat, makar to i ne znao, ispravno čuti da je on jedino u Hrvatskoj domorodac (*indigena*), svoj na svomu, a svugdje izvan Hrvatske pridošlica (*advena*), stranac ili tuđinac. Stoga ti izbori nisu bili njegovi izbori.

Kako nas se u svjetlu tih činjenica doimlju cvilež na „ljevicu“ i slavlje na „desnici“? Na to treba gledati u svezi s predstojećim lokalnim i regionalnim izborima. To su smiješne priredbe namijenjene mobilizaciji birača. Koliko su one smiješne, toliko je žalosna visoka politička inteligencija hrvatska. Ona duboko razmišlja i goneta što se zapravo dogodilo. Zašto li je na tako važne izbore izašlo tako malo birača?! Što to uopće znači?! I svašta su već otkrili ti vitezovi

svakojakog znanja i temeljita spoznavanja. Samo se još nitko od njih nije usudio vidjeti ono što je očito: Hrvati su na tim izborima demokratski opalili šamarčinu proeuropskoj politici svojih elita. Čestitam! Ako tako nastave, moglo bi od njih nešto biti.

20. travnja. 2013.

Pravopisne diverzije

Mi smo izrazito pismen narod. Više od tisuću godina služili smo se pismom, ne jednim, nego trima-četirima: glagoljicom, ćirilicom („bosančicom“), arabicom, latinicom. Samo u prvom desetljeću 21. stoljeća naši su jezikoslovci iznjedrili tri omašna pravopisna priručnika – Vladimir Anić i Josip Silić *Hrvatski pravopis* (2001.), Lada Badurina, Ivan Marković i Krešimir Mićanović *Hrvatski pravopis* (2007.), Stjepan Babić i Milan Moguš *Hrvatski pravopis* (2010.). Naša pismenost nema premca u svijetu. Razmjerno smo mala jezična zajednica, samo 4,5 milijuna ljudi, ali imamo tri živa – pravopisa.

Pravopis je po pojmovnom određenju samodržački isključiv. On je zakon koji propisuje ispravno pisanje. Stoga mu je svaki drugi pravopis – krivopis. To je logično. No život nije logika. Tri hrvatska imenjaka – paradoksalno, ali istinito – žive posve snošljivo jedan pokraj drugoga. Pitate se: Kako je to moguće, snošljivo u zemlji

koju u svijetu kude zbog svakojake nesnošljivosti?! Stvar je jednostavna. Pravopisi su konceptijski različiti, ali normativno vrlo slični. Hotice ili nehotice slični? Nužno slični, jer sva tri normu crpe iz iste tradicijom visoko standardizirane građe – pismene uporabe hrvatskoga jezika u svim područjima društvenoga života.

Ali, koliko god se pozivali samo na jezikoslovnou struku i pravopisnu tradiciju, ti pravopisi ipak pokazuju jasna politička nagnuća. Anićev i Silićev pravopis u biti je njihov – prerađeni, doradjeni i preimeno-
vani – *Pravopisni priručnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* (1986.). Prvotno je izrađen po narudžbi komunističke vlasti kao oprjeka tzv. Londoncu, prognanomu *Hrvatskom pravopisu* Stjepana Babića, Božidara Finke i Milana Moguša iz 1971. On i danas njeguje tradicije propale pravopisne izgradnje hrvatsko-srpskog „bratstva i jedinstva“. Babićev i Mogušev pravopis očito je prerađeni i doradjeni Londonac. On je kao i 1971. odan tradiciji pravopisnog čuvanja kulturne samobitnosti hrvatskoga naroda. Pravopis Lade Badurina, Ivana Markovića i Krešimira Mićanovića hini da je samo tehnički priručnik, pa tobože bez političkoga nagnuća uvažava i sluganske i slobodarske tradicije hrvatskoga pravopisanja.

Tu dakle nema dvojbe: suparnici su Babićeva i Moguševa *Hrvatskoga pravopisa* u stvari političke diverzije protiv samosvojne hrvatske pravopisne norme. Prva je diverzija od početka bjelodana. Drugu je ljudima koji se ne bave jezičnom problematikom pet-šest godina prikrivalo časno ime Matice hrvatske. No, ovih ju je dana bezobzirno razotkrio ministar znanosti i obrazovanja Željko Jovanović kada je pravopisu Lade Badurina, Ivana Markovića i Krešimira Mićanovića, na veliku radost Igora Zidića, cinično odobrio uporabu u osnovnim i srednjim školama – nekoliko tjedana prije objavljivanja „obveznoga“ pravopisa koji je naručio od Željka Jozića i njegova Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

I doista, marni je Željko Jozić svomu ministru i hrvatskomu narodu ovih dana isporučio naručeni „obvezni“ *Hrvatski pravopis*, o kojemu se sada vodi – javna rasprava! To je treća, „demokratska“ politička diverzija protiv samosvojne hrvatske pravopisne norme. Ona tri suparnička pravopisa sustavni su priručnici s dosljedno izvedenim pravilima, a ovaj četvrti bijedna je tih „treh kaputov zmešarija“. Kako je primljen? Kako gdje. U *Morgenblattu* jugoljubi pucaju od oduševljenja, a u *Abendblattu* radost je Denisa Derka pomutio usud Željka Jozića. Njegov se, veli, Institut „odvažio i svekolikom puku predložio novu pravopisnu regulaciju“, a sad nitko od uglednih jezikoslovaca ne će s njim u atraktivnu emisiju HTV-a. Zašto? I, ucviljeni Derk nalazi koliko dvojbene toliko uvrjedljive razloge.

Što je tu posrijedi? Jozić je predložio „svekolikom puku“ da obavi stručni posao Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje! O čemu bi ugledan jezikoslovac mogao s njim razgovarati? No puno je gore što nas Jozić, prije no što su nas ugorali u Zapadni Balkan, duhovno vraća iz slobode u sužanjstvo, u ono stanje koje je nakon Novosadskog dogovora jedan od sudionika opisao poslovicom: „Veži konja gdje ti aga kaže.“ A jezikoslovac koji u slobodnoj zemlji „veže konja“ gdje mu Željko Jovanović kaže zaslužuje mnogo više – pravi ostracizam.

24. travnja 2013.

Mijenjanje smjera

Ove smo godine osebujno obilježili praznik rada Prvi svibnja. Znakovita su bila tri mjesta. Na zagrebačkom Trgu bana Josipa Jelačića slavilo se ogorčeno, u Okučanima ponosno, u Maksimirskom perivoju tužno.

Trg bana Josipa Jelačića nakratko su bili zaposjeli sindikati. Prosvjedovali su protiv smanjivanja radničkih prava, protiv gubitka radnih mjesta, protiv siromašenja radnika, protiv neoliberalne gospodarske politike. Prosvjed je bio blagdanski uredan – pristojan javni izraz opće tjeskobe koju hrane mrtvilo na tržištu rada i egzistencijalni strah od sutrašnjice. Razložnost je prosvjeda bjelodana. Oko 370.000 ljudi uzalud traži posao; 30-ak tisuća zaposlenih radi a da mjesecima ne prima plaću; zaposlenici kod kojih je naoko sve u redu ne zarađuju dovoljno za dostojan život. Sve u svemu, po izračunu Državnoga zavoda za statistiku 1.383.000 ljudi – gotovo trećina ukupnoga hrvatskog pučanstva – životari u zoni siromaštva.

Tko je kriv za takvo stanje nacije? Vlada Zorana Milanovića? Donekle. Kada je prije malo manje od godinu i pol dana preuzela upravljanje državom, ona je od Vlade Jadranke Kosor naslijedila goleme terete i negativne trendove. Ali, opijena izbornim uspjehom, odmah je „raskukurikala“ optimizam. Obećavala je investicijskim velevalom („tsunamijem“) usrećiti zemlju. Investicije će, govorili su ministri, pokrenuti gospodarstvo i riješiti nas svih naših većih nevolja. Bajali su o novcu iz državnoga proračuna, o domaćemu i inozemnom privatnom kapitalu, o općoj čežnji za ulaganjem u hrvatsko gospodarstvo. Vlada će, uvjerali su naciju, mjerama gospodarske politike stvoriti tomu novcu „povoljnu poduzetničku klimu“. I dogodit će se čudo. No planirana su čudesa – čudna. Znaju se izjaloviti. Njihov je izostanak ovaj put samo produbio opću depresiju. Okopnila je i nada u darežljivost bruxelleskih fondova. Sindikati su zbog toga s Trga opomenuli Vladu. Mijenjajte, vele, smjer! Ili ćemo mi smijeniti vas! Opomenu su na kraju zaodjenu li u ratničke metafore. Ovo je, rekoše, Bljesak. Ne tjerajte nas da pokrećemo Oluju!

Kako je na prosvjed reagirala vlast? Agnostička je „sveta vodiča“ s Pantovčaka poškopila naciju poukom da su prosvjedi u demokraciji – legitimni!? Ministar financija Slavko Linić hvalio je Vladu. Mi, rekao je, ne galamimo. Mi radimo. A prosvjednici, oni galame! Oni nas hoće galamom zaustaviti! Ministra rada Miranda Mrsića sindikalci su za srce ujeli. Koga će, veli Mrsić, oni smijeniti? Oni mogu prosvjedovati. Ako hoće mijenjati vlast, neka osnuju političku stranku. Potpredsjednica Vlade Milanka Opačić moli prosvjednike da se strpe. Vladi, veli, treba još malo vremena. Predsjednik Vlade osorno je toga dana šutio. Sutradan se oglasio, postojan „kano klisurina“. Ne pada mu, reče, na pamet mijenjati smjer. Put je kojim ide Vlada – dobar.

U Okučanima se cijeli državni vrh prigodno sjetio 18. obljetnice vojno-redarstvene akcije Bljesak, kojom je zapadna Slavonija oslobođena od srpske okupacije. Dirljivo je bilo slušati izljeve toga predizbornog patriotizma. Pogotovo stoga što nikoga od sudionika akcije nisu pripustili k mikrofonu.

U zagrebačkom Maksimiru sjatilo se neusporedivo veće mnoštvo ljudi nego na Trgu bana Jelačića i u Okučanima. Uglavnom zagrebačka gradska sirotinja. Nisu ih privukli ni sindikalni vođe, ni kandidati za lokalne izbore, ni glazba. Došli su ujagmiti besplatnu porciju graha. Mnogi su od njih satima čekali da se počne dijeliti.

Što u svjetlu tih događaja znači poziv na mijenjanje smjera? Kakva smjera? Tko zna što misle sindikalni vođe Vilim Ribić, Ozren Matijašević i Krešimir Sever? Misle li ozbiljno? Ili se samo poi-gravaju nacionalnom nevoljom, demokratski oporbeno frizirajući socijalističku „prvomajsku paradu“? Gdje su bili kada su god. 2000. Ivica Račan i Dražen Budiša inaugurirali politiku „novoga smjera“? Nitko se tomu nije opirao. A kada su god. 2004. Ivo Sanader i Vladimir Šeks svesrdno prigrlili Račanov i Budišin „novi smjer“, njihovu je „kopernikanskom obratu“ pljeskala i „lijeva“ i „desna“ Hrvatska. Protivio se samo Hrvatski blok. Tada su i radnici i poslodavci, i umni i ljudi, i bogobožni i bezbožni Hrvati odustali od izgradnje svoje nacionalne države i pristali na život – u koloniji.

A da treba „mijenjati smjer“ ako želimo opet živjeti kao slobodan narod, o tomu nema sumnje. Za godinu-dvije, kad nas pritisnu još veće nevolje, potreba će biti znatno snažnija. Ludo je međutim takav zaokret očekivati od kolonijalnih namjesnika. Mijenjanje smjera posao je suverene vlasti. Trebat će dakle opet početi iznova.

6. svibnja 2013.

Konzervativna revolucija

Hrvatskom, trube glasnici „svjetskoga duha“, hara konzervativna revolucija!

Uzbuna je očito lažna. Stanje je, koliko se može vidjeti, redovno. Hrvati već cijelo desetljeće žive mirno i tiho, u gradu službouljudno i pristojno, na selu gostoljubivo i iskreno. Ni traga kakvu metežu, a kamoli prevratu. Eto, Haaški im je sud opet natovario krivnju za srpske osvajačke ratove. Hrvate to nije uznemirilo. Oni su uredno proveli izbore za svoju kolonijalnu samoupravu. I svi su na izborima pobijedili. Državna vlast oduševljeno priprema paneuropski oproštaj s državnom samostalnošću i suverennošću. Svečanosti će, više nema sumnje, pribivati i Tomislav Nikolić. To je u redu. Čovjek je naslov četničkoga vojvode zaslužio u Slavoniji. Izbit će samo dr. sc. Ivo Sanader, otac hrvatskoga europstva. To nije u redu. No on će svoju izočnost, ako je vjerovati vijestima iz Remetinca, iskupiti knjigom *Kako smo platili ulazak u Europsku uniju*.

Što je dakle tim trubačima? Da se nisu podnapili, pa ih spopadaju grozomorna viđenja? Ili ih je obuzeo bezrazložan strah, te čim sušne *rujeva iz grma zeče*, oni vide – vuka?

Tako sam u prvi mah pomislio, no odmah sam se predomislio. Prenula me nesumnjiva jeka Partijskoga bojovnog govora. „Konzervativna revolucija“ zazvonila je u mom uhu kao negdašnja „kontrarevolucija“. I bi mi žao što Hrvatima takav govor i u liberalnoj demokraciji zaglušuje zdravi razum. – Ma hajde – reći će tkogod – to su besmislice! Više nema „ljudi posebnoga kova“. Svi su oni davno dezertirali iz diktature proletarijata u socijalnu demokraciju. – Prigovor je naoko razložan, ali u biti vrlo klimav. Kada je Povijest abortirala „ljude posebnoga kova“, oni su našli toplo utočište u socijalnoj demokraciji. No, čim se povijesna bura slegla, ta je nedonoščad i odatle pobjegla, ovaj put u neoliberalizam. I evo ih opet: protiv demokracije, protiv prava, protiv reda i poretka! „Novi slobodari“ danas biju boj u korist stranog kapitala i iščašenih domaćih manjina koje poriču cjelokupni hrvatski sustav društvenih vrjednota. A to se ne može činiti bez bojovna javnog govora.

Hoćete primjere? Evo. Pocrvenit ćemo cijelu Hrvatsku! (Ivo Josipović). Ako Madžari žele rat, imat će ga! (Slavko Linić MOL-ovoj upravi u Ini). Štrajk? To je rat, a ja sam opasan u ratu! (Slavko Linić sindikatima). Agresivne skupine vode kulturni rat (Zoran Milanović o porazu školskog Zdravstvenog odgoja na Ustavnom sudu). Rat. Rat. Rat. Što dakle? Rat je „novim slobodarima“ u politici ono što je Heraklitu bio u ontologiji – otac svih stvari.

A razumiju se oni u ratovanje. Napad je, vele, najbolja obrana. Stoga u školi promiču homoseksualnost, na ulici i trgu predvode pederske parade, u Splitu otvaraju LGBT-centar... – Ej – upadam sam sebi u riječ – pazi da ti samari ne budu brži od konjā! – Da, da, ponavljam, lako je zaglibiti u nepravdi. Možda „novi slobo-

dari“ propederskom politikom okajavaju grijehе svojih ideoloških predaka?! Partija je, kao što svjedoči mučenički usud partizanskog kapetana Josipa Mardešića, nekoć pederastiju kažnjavala smrću... Dobro, velim, možda. Ali zar se grijeh grijehom okajava? Pa ovi sada spolnom nastranošću zlostavljaju cijelu naciju! A kakav grijeh okajavaju uvodeći Srbima ćirilicu u službenu uporabu u Vukovaru? Što iskupljuju suzbijanjem patriotizma, promicanjem kozmopolitizma? Zašto ljude koji mirno odolijevaju njihovu prevratničkom barbarstvu optužuju da su agresivni i da vode kulturni rat? Možda samo stoga što je napad najbolja obrana.

Trubači „svjetskoga duha“ obitavaju s onu stranu dobra i zla. Stoga ih ne treba pitati kako ih nije sram konzervativcima podmetati revoluciju. No dobro bi bilo znati što je nadahnulo izričaj „konzervativna revolucija“. Tu oksimoronsku mudrost zavrteo je Davor Butković u *Morgenblattu* kada ga je prenerazila građanska inicijativa „U ime obitelji“. Ta „agresivna skupina“ uspjela je u zakonskom roku od 15 dana prikupiti ne traženih 450.000, nego 710.000 biračkih potpisa! Ljudi *k'o mutavi* podupiru zahtjev da vlast raspiše ustavotvorni referendum na kojemu bi politički narod (demos), ako referendum uspije, dopunio Ustav odredbom: Brak je životna zajednica žene i muškarca! Butkovića je, kad je čuo tu strahotu, valjda udario Titov konj kopitom u glavu, pa je odmah shvatio da je izbila nekakva – revolucija! Shvatio i napisao: konzervativna.

I počelo je zanimljivo društveno gibanje. Drzoviti Zoran Šprajc u Dnevniku je Hrvatske (javno-privatne) televizije predloženu odredbu ocijenio homofobnom. LGBT-udruge pojačale su urnebesnu borbu za korjenitu jednakost muških, ženskih, muško-ženskih, žensko-muških i bespolnih osoba. Ideal je krasan, kao u poemi Velimira Chlebnikova: „ravnopravnost lijenosti i marljivosti, konja i krava“. I sve u „ovoj zemlji“ što je na sliku i priliku

„ove vlade“, sve to, kao da je rođeno u „istospolnu braku“, ustade u potporu zastavi duginih boja žestoko se protiveći raspisivanju referenduma o braku.

Što im je tako mrsko u shvaćanju da je brak životna zajednica žene i muškarca? Što je tu revolucionarno iliti prevratno? To je banalno konzervativna definicija braka. Ona samo čuva postojeće stanje i značenje riječi. Ako je tako, oko čega se svjetina gloži? Oko društvene vrijednosti nastranih spolnih igara. A što s time imaju Šprajc, Milanović, Nenad Stazić, Peđa Grbin? Uglavnom ništa. Oni se samo boje buđenja narodne volje. Ako inicijativa „U ime obitelji“ probije bedem odmetnute vlasti, zaredat će referendum i o puno važnijim pitanjima. To je ono što je njezina prava vrijednost.

Toga su svjesni i ustavnopravni stručnjaci. Njima nije smetalo kada su HDZ i SDP mijenjali Ustav da bi frizirali narodnu volju. To je valjda bilo „nužno“ jer se „nedjeljivi“ i „neprenosivi“ hrvatski narodni suverenitet nije mogao drukčije prenijeti u Bruxelles i podijeliti sa svim narodima u Europskoj uniji. Čudno je da ljudi kojima takve stvari nisu smetale sada panično opominju vlast da raspiše referendum, jer bi, ako to odbije, mogla izazvati ustavno-političku krizu. Svašta je moguće. Ali u današnjoj Hrvatskoj ustavno-politička kriza?! To je neumjesna ustavnopravna šala.

13. lipnja 2013.

Perkovićev zakon

Čudne se stvari događaju. U sebi protuslovne i krvavo groteskne. – To se – reći ćete – u Hrvatskoj bez prestanka ponavlja. Više to nitko i ne opaža. – Točno. Ali bit je toga ponavljanja napokon postala posve jasna. Eto, primjera radi, mitska šuma Brezovica! Ona je hrvatskim „antifašistima“ sveto mjesto. Odatle Stjepan Mesić i Ivo Josipović svečano proklinju natražnjake koji pokušavaju „mijenjati povijest“. – Pa što?! – Ništa. I taj se obred ustrajno ponavlja. Ali ovih se dana „antifašistička“ šuma Brezovica kod Siska prvi put dovoljno glasno stropoštala u „antifašističku“ jamu Jazovku kod Sošica.

No ta se buka opet slabo čula. Zaglušila ju je iznenadna eksplozija „Perkovićeva zakona“. – Molim?! – Ah, da! Josip Perković bio je visoki dužnosnik hrvatskoga ogranka Udbe. Na vrhuncu karijere organizirao je ubojstva hrvatskih političkih emigranata u Njemačkoj. Poslije se, zahvaljujući svojim „stručnim znanjima i saznanjima“, uvukao pod kožu hrvatskoj državi. Danas njemačko pravosuđe traži njegovo izručenje zbog umorstva Stjepana Đurekovića u Bavarskoj god. 1983. A kako je Udbe u tzv. slobodnomu svijetu [daleko od

očiju i ušiju BND-a?!] organizirala 68 ubojstava Hrvata, Perković je postao simbolom te vrste zločina. Hrvatski socijalni demokrat Zoran Milanović drži da Udbine zločince treba zaštititi od europskog uhidbenog naloga. Kako? Iznimkom u zakonu o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s ostalim državama članicama Europske unije – kraće: „Perkovićevim zakonom“.

Zamisao o zakonskoj zaštiti zločina očito je čudoredno neprihvatljiva. Stoga su je oštro osudili kardinal Josip Bozanić, komisija HBK *Iustitia et pax* i saborska oporba. No nitko osim glavnoga državnog odvjetnika Mladena Bajića nije dotaknuo politički kamen spoticanja. Vjerojatno ne bi ni Bajić da ga nije Milanović povukao za jezik rekavši da će Sabor samo zbog Bajićeve lijenosti navrat-nanos donijeti prijeporni zakon.

A stvar je, koliko se god o tomu šutjelo, i slijepcu razvidna. „Perkovićev zakon“ nije samo čudoredno neprihvatljiv, on je i politički perverznan. Hrvatski zakon štiti zločin protiv hrvatstva! Taj pravni ekshibicionizam nije nezanimljiv ni s međunarodnoga gledišta. Pogotovo uzme li se u obzir posebnost mjesta i vremena. Republika Hrvatska u samo tjedan dana slavi svoj Dan državnosti, pokapa svoju suverenost i bezobzirno gazi – pravo Savezne Republike Njemačke! – Da, prilično blesavo, ali kakvo njemačko pravo? – Ništa posebno: suvereno pravo svake države da sama sudi za zločine počinjene na njezinu teritoriju. Što dakle? To je grozna groteska. Milanović i njegova saborska većina očito ne shvaćaju da ono što čine Hrvatima u Hrvatskoj ne mogu činiti Nijemcima u Europskoj uniji.

Kako će to svršiti? Zasad nitko ne zna. Njemačka kancelarica Angela Merkel iznenada je odbila doći na raskošni zagrebački pokop hrvatske suverenosti. Tvrdo glavi bi se Milanović pod bruxelleskim dojmom mogao i predomisliti. A možda se njemu i njegovima jednostavno – fućka? Tko zna. Sutra im je Vidovdan. Srbija bi mogla

dobiti nadnevak početka pregovora o članstvu u Europskoj uniji. Tajkuni nešto njuše. Ne bi valjda ozbiljni poslovni ljudi poput Ivica Todorića, Emila Tedeschija, Ivica Mudrinića bez ikakva uporišta bajali o sretnoj „jugosferi“ i svomu „beneluksu“. A Angela Merkel? Gospođa je, veli ravnodušno Vesna Pusić, dobro došla na proslavu. Ravnodušnost je razumljiva. Ako ne dođe gospođa Merkel, ništa zato. Možda će doći Njezino Veličanstvo Elizabeta II. A svakako će doći gospoda David Cameron i William Hague, Tomislav Nikolić i Ivica Dačić – više nego dosta da blaženi osmijesi obasjaju lica Ive Josipovića i Zorana Milanovića... To su, dakako, samo nagađanja u sjeni „Perkovićeve zakona“. Pričekajmo sutrašnji dan.

27. lipnja 2013.

Krštenje kolonije

Hrvatski su političari 1. srpnja 2013. ostvarili i drugi strateški cilj svoje poslijetudmanovske državne politike. Kao što su, zaobišavši Ustav i narodnu volju, prije četiri godine Republiku Hrvatsku bez referenduma učlanili u NATO, tako su je ove godine, pozvavši se na rezultate propaloga referenduma, učlanili u Europsku uniju. Sad se tim uspjesima zajedno diče vlast i oporba. Tako smo, vele, sretno priveli kraju burnu povijest hrvatskoga naroda.

Ti su događaji, što god tko o njima mislio, epohalni. Ne samo u državnompravnom pogledu... – E, hvala Bogu! – zaskočiše me pametni znanci. – Nad tim bi se i tvoja zadržanost trebala zamisliti. Ima li smisla u novim okolnostima i dalje „mrčiti kartu“? I dalje tesati suverenistički balvan? – Hm, da. Pametno zборе pametni ljudi. Ali pamet zna i zahiriti. To joj se redovito događa kada ne propituje

istinu i čudoređe svojih pretpostavaka. Kako se povijest čovjeka ili naroda može „privesti kraju“? Samo tako da se dotični dokrajči. Takvih je zlodjela puna novija hrvatska povijest. Tko ih prikriva? Tko o njima dragovoljno šuti? Propali ljudi. Drugim riječima, kukavelji koji, bilo u bijedi ili u raskoši, žive s onu stranu dobra i zla.

Dobro je pamtiti dobre stvari. Ali ne treba zaboravljati ni nedjela otaca zbog kojih djeci trnu zubi. Ovo mi se drugo čini važnijim. Na ta nedjela treba uporno podsjećati. Ne radi raspirivanja mržnje i žudnje za odmazdom. Tako ne ćemo učiniti da bude da nije bilo ono što je bilo. Nama treba druga, bolja polovica sjećanja. Ona koja krijepi razboritost i spremnost zajednice na nove početke. Zbog toga nam je, među ostalim, češće podsjećati da je Hrvatski sabor god. 2010. ustavno dokinuo referendumski – kvorum! To međutim vrijedi samo za referendum na kojemu narod odlučuje o samostalnosti i suverenosti države. Što to znači? Znači da je nađen način kako se može po želji vlasti uspješno krivotvoriti narodna volja.

Gdje li je, pitate se, sinula ta epohalna iskra? Na Griču? Na Pantovčaku? U mozgu Vladimira Šeksa? U primozgu Peđe Grbina? Ni govora, gospođe i gospodo! Ni na Griču ni na Pantovčaku, ni u HDZ-u ni u SDP-u. Odavno su, da ne velim: od smrti Franje Tuđmana, zagrebačka politička brda – pusta zabit. Po obroncima Medvednice opet viju vuci. A Šeks i Grbin? Ta gospoda samo zavijaju s vukovima.

Epohalna je iskra morala vrcnuti negdje drugdje, u samom srcu demokracije. Najvjerojatnije u najnovijemu hrvatskom glavnom gradu – u Bruselju! No ne treba zbog toga podcjenjivati gričke praktičare. Grički su praktičari, „potkovani“ polustoljetnom praksom „narodne demokracije“, praktično izbrusili taj bruseljski teorijski dragulj. Oni su uzorno proveli beskvorumski referendum o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. Glasovalo

je 43,5 posto, dakle znatno manje od polovice ukupnoga broja birača. Glasovi su idealno podijeljeni: na dlaku točno dvije trećine (66,27 posto) za pristupanje Uniji, na dlaku točno jedna trećina (33,13 posto) protiv pristupanja Uniji. Ishod? Čudesan! Manje od jedne trećine (nepunih 29 posto) punoljetnih državljana valjano je odlučilo da Republika Hrvatska pristupi Europskoj uniji. Bruselj je bio ushićen. I svesrdno je pozdravio – dvotrećinsku političku volju Hrvata! Koliko su te bruseljsko-gričke političke krjeposti častive, neka svatko odmjeri svojom mjerom.

U što su nas time uvalili naši politički prvaci i njihovi bruseljski skrbnici? O tomu podrobno govore Lisabonski ugovor i Ugovor o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. No to su opsežni i zakučasti spisi. Ne vjerujem da se itko od hrvatskih političara dosad s razumijevanjem probio kroz tu prašumu ugovornih tekstova. Ali Hrvati moraju vjerovati svojim političarima. Tako, doduše na engleskom, misli i legendarna Mara Antičević Marinović: *People must trust us!* To međutim ne obvezuje sve Hrvate. Neki od njih javno hine da ne znaju što rade naši političari i da ih to ne zanima, a u prisnu krugu strastveno razmatraju što se to i kako 30. lipnja slavilo u Hrvatskomu saboru i na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu.

Ta proslava, zgražaju se demokratski ljepodusi, bila je grozan državni kič! Kič ravan kiču kakav prakticira P'yöngyang! Što jest, jest: oblična je sličnost s P'yöngyangom neporeciva. Ta opaska nikako nije nevažna. „Oblik“ je drugo ime kulture. No mnogo je važnija sadržajna različnost. Sjeverni Korejci tako slave svoju (ludu, ali svoju) državnu samostalnost i suverenost. A što su 30. lipnja slavili hrvatski politički prvaci?

Predsjednik Republike Ivo Josipović slavio je, držeći se plemenite općenitosti, dobročinstva kojima je Europska unija i dosad obasipala Hrvatsku.

Hrvati su se, slušajući to, u sebi snebivali. Koja to dobročinstva, Predsjedniče? Nije li Europska unija, još dok je bila Zajednica, god. 1991., dva mjeseca prije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, embargom na uvoz oružja Hrvatskoj tvorno osporila pravo na samoobranu od srpsko-crnogorske agresije? Nije li Europska unija od Hrvatske iznudila tromjesečnu odgodu državnoga osamostaljenja? Nije li Europska unija sablažnjivom pravdom Haaškoga suda cijelo desetljeće ucjenjivala Hrvatsku? Nisu li grabežljivci iz Europske unije i komunistički eurohrvati Hrvatskoj oteli banke, telekomunikacije, Inu, cementare, ciglane, pivovare, pravo na isključivi gospodarski pojas na Jadranu, sredstva javnog priopćivanja? Nisu li Europska unija i njezina „peta kolona“ ugušile hrvatsku proizvodnju hrane? Nije li Bruselj danas, na krstikama svoje već poodrasle kolonije Hrvatske, oko Vas, Predsjedniče, u Zagrebu okupio sve političke prvake Zapadnoga Balkana pod vodstvom četničkoga vojvode Tomislava Nikolića?

Ah, da, argumenti su bolni! Ali emfaza je neumjesna. Predsjednik je hrvatski državljanin. Kao takav, ima „puno pravo“ gledati na te stvari drukčije nego itko drugi. Opako je u demokratskomu pluralizmu biljnih, životinjskih i ljudskih prava htjeti upravo Predsjedniku skučiti njegovu „puno pravo“. To većma što Predsjednik nije samo dobričina i poštenjačina. On je i vrhunski pravnik! Kao takav, s „punim pravom“ gleda na svijet kroz svoje osebuje naočale – kroz *Novu pravednost* i *PravDU za Hrvatsku*. Druga je stvar što je te naočale baštiniio od svoga oca Ante Josipovića, a treća – što se kroz te naočale najgnusniji zločini protiv Hrvatske posve naravno vide kao najveća dobročinstva Hrvatskoj.

Predsjednik Vlade Zoran Milanović slavio je, valjda po dogovoru s Josipovićem, „paradoksalni“ – hrvatski narod. U tomu je visoko nadmašio Evliju Čelebiju, glasovitoga osmanskog askera i putopisca

iz XVII. stoljeća. No, još je više nadmašio sebe sama, jer je slavio ono što je dotad kudio. Bio je i poučniji od Turčina. Cijelomu je svijetu, svima i pojedincima, euro Hrvatima i Euncima, ponosno obznanio kakav smo mi narod. Ima nas, rekao je, 4,5 milijuna. No nismo sami. Naš nas „antifašizam“ prisno vezuje s cijelim „regionom“. A mi smo „racionalni“ ljudi. Svaki od nas drukčije gleda na našu nacionalnu prošlost, sadašnjost i budućnost. Uz to smo i geopolitički iznimni – jedini slavenski narod iskonski povezan s morem.

Što na to reći? Protusloviti? Ni govora! Čast Državnomu zavodu za statistiku, čast „antifašističkim“ djelima ljubavi koja su Hrvatsku u XX. stoljeću dvaput zavila u crno, čast dvotrećinskoj narodnoj volji s referendumima bez kvoruma, čast Slovincima i Crnogorcima, Poljacima i Bugarima, Ukrajincima i Rusima, ali – pobijati čovjeka koji je nadmašio ne samo Evliju Čelebiju, nego i sebe sama?! To pristojnu Hrvatu ne pada na pamet. To bi bila paneuropska društvena sablazan. Hrvati su stoga samo vrtjeli glavom.

Vrtjeli su glavom i uljudno trpjeli. Najteže su podnijeli agresivnu dobrotu predsjednika Europskog povjerenstva. Mnogostruki (počasni) doktor znanosti José Manuel Durão Barroso prelio je Hrvate najogavnijom majonezom. Prvo im je iz čista mira otkrio da su oni – Europljani! Zatim ih je, oduševljen svojim otkrićem, s osobitom ljubavlju smjestio u – srce Europe! Na kraju im se, kao bruseljski Sveti Otac, obratio na njihovu vernakularu. Ako sam dobro čuo, uskliknuo je: Hrvatska, dobro došla u – ‘ropsku uniju!

Tako je nakon iscrpljujućeg 12-godišnjega katekumenata kolonija na poslijetku ipak krštena. Na krstikama nisu bili ni Angela Merkel ni François Hollande ni David Cameron. Nikomu nisu nedostajali. Hrvatske političke prvake i onako više zaokuplja budućnost dijela „regiona“ koji je ostao izvan Europske unije nego budućnost Hrvatske u Europskoj uniji. Krstitke su prošle bez ikakva izgreda.

Samo je u Kastvu župnik don Franjo Jurčević na župnom dvoru spustio državnu zastavu na pola stijega i oglasio *Tužan dan za Hrvatsku*.

Što sad? Ništa. Opet iz početka. U naravi je kolonije žudnja za slobodom, samostalnošću i suverennošću.

17. srpnja 2013.

KAZALO

Hrvatski ponos	5
Vesele karmine	8
Zloduh slobode	11
Tuđman nadire	14
Kajfin recept.....	17
Koliko znamo o EU	20
Mali pljesak	23
Trgovci u hramu	26
Gorka dvojba	29
Pogubno članstvo.....	32
Rilkeov anđeo	35
Ideološka klatež	38
Nacionalni interes.....	41
Arena	44
Što bliže EU, to dalje od sebe.....	47
Pred izborima.....	53
Velika koalicija	56
Nova neovisnost	59
Ahilej i kornjača	62
Smiješno-žalosna kob	65
Eurofilska podvala.....	68
Kozmička pravda.....	70
Krabuljni ples.....	74
Izgon iz geta	77
Trubač s Rajne	80
Predizborne tjeskobe.....	83
Tko je ukrao Hrvatsku.....	86
Domovina i istina.....	89
Kako nas vide	92
Božićna vlast.....	95
Millenium promocija	98
Politički razum.....	101

Oni su odlučili.....	105
Lažni referendum.....	108
Eurohrvatska bljuzga.....	112
Pod barjakom nevjere.....	116
Pokapanje mrtvaca.....	120
Seljačka buna.....	125
Rugoba aristokracije.....	129
Pogana korizmena zabava.....	134
Zastave nove vlasti.....	138
Čestitka.....	141
Svjetski duh u Hrvatskoj.....	144
Kamo vode agitpropovske metode.....	147
Vjera i povjerenje.....	150
Popravljanje povijesti.....	153
Dva Tomislava.....	156
Sve novo.....	159
Drame i lakrdije.....	162
Blagdan sramote.....	166
Nacionalni indeks sreće.....	169
Protunarodna vlast.....	172
Milanović i njegov srećko.....	175
Čačićev perčin.....	178
Slatki novi slog.....	181
Antietnička nužnost.....	184
Muha bez glave.....	187
Nedostojni pobjede.....	190
Pružanje ruke.....	193
Nečiste strasti.....	196
Slučajni premijer.....	199
Politički parazitizam.....	202
Englezi dolaze.....	205
Bozanićev hitac.....	208
U sjeni Velikoga Oktobra.....	211
Proplamsaj hrabrosti.....	214

Znanje i moć	217
Brojenje i prebrajanje	220
Gungula u Limbu.....	223
Totalno zaposjedanje.....	226
Kolonijalne dogme	229
Čekajući čudo	233
Moralna kupka	236
Ideološki dragulj.....	239
Bičevanje mora	242
Tudman i mizokrobati	246
Zapisi i popisi.....	249
Božićne poruke.....	252
Iz zla u gore.....	255
Na čiju sliku i priliku	258
Nova avangarda	261
Manjinski teror	265
Domoljubne zebnje	268
Ususret neredima	271
Ulazak u povijest.....	275
Diogenov pijetao.....	278
Jezične igre.....	281
Šorom šajke	284
Ad Kalendas Graecas.....	288
Verbalni delikt	291
Ludo vjerovanje.....	294
Kakistokracija	297
Šamarčina.....	300
Pravopisne diverzije.....	304
Mijenjanje smjera.....	307
Konzervativna revolucija.....	310
Perkovićev zakon.....	314
Krštenje kolonije	317

KNJIŽNICA

- I. VELJKO BARBIERI: TKO JE SA MNOM PALIO KUKURUZ
Pakrački dnevnik
- II. MIRKO MARJANOVIĆ: ŽIVJETI SMRT
Sarajevski dnevnik
- III. ĐURĐICA IVANIŠEVIĆ: LJUDI IZ AKVARIJA
- IV. HRVOJE HITREC: VELIKA KNJIGA ZABORAVA
- V. STJEPAN ŠEŠELJ: HRVATSKA JEST
- VI. IGOR MRDULJAŠ: O HRVATSKOME GLUMIŠTU
- VII. LJUBICA ŠTEFAN: ISTINOM I ČINJENICAMA ZA HRVATSKU
- VIII. SVEN LASTA IZ GLUMAČKOG KUTA
- IX. MAJA FREUNDLICH: HEJ SLAVENI
- X. DUBRAVKO HORVATIĆ: HRVATSKA NA STRATIŠTU
- XI. BENJAMIN TOLIĆ: HAAŠKI SAPUN
- XII. MILAN VUKOVIĆ: SILE ZLA NAD HRVATSKOM KULTUROM
- XIII. ZORAN TADIĆ: STO GODINA FILMA I NOGOMETA
- XIV. MLADEN ROJNICA: ŽIVJETI ZA HRVATSKU
- XV. MATE KOVAČEVIĆ: HRVATI HERCEG-BOSNE
NAROD KOJI NESTAJE
- XVI. MILAN VUKOVIĆ: ESEJI I OSVRTI
O Tuđmanu i hrvatskoj stvarnosti
- XVII. ZVONIMIR MAGDIĆ: BLJESKOVI I OLUJE HRVATSKOGA ŠPORTA
- XVIII. CARL GUSTAF STROM: POŠTOVANI HRVATSKI PRIJATELJI
- IXX. DURO VIDMAROVIĆ: PROTIV TMINE
- XX. FRANJO MARTINOVIĆ FRAM: BRZOJAVI I BRZOGLASI IZ
CIRKUSA
- XXI. STJEPAN ŠEŠELJ: PRIBLIŽENE DALJINE DUHOVNE HRVATSKE
- XXII. DUBRAVKO JELČIĆ: PISMA IZ ŽIVOTA
- XXIII. STJEPAN ŠULEK: KAD MISLIM NA HRVATSKU
- XXIV. MILAN VUKOVIĆ: HRVATSKA SNAGA NAJVEĆE LJUBAVI
- XXV. BENJAMIN TOLIĆ: KRAJ NEOVISNOSTI

Svakog petka

HRVATSKO SLOVO

jedini hrvatski tjednik za kulturu

HRVATSKO SLOVO - UVIJEK ZA HRVATSKU

Benjamin Tolić
VESELE KARMINE

Nakladnik
HKZ - HRVATSKO SLOVO d.o.o.
HR-10000 ZAGREB, HRVATSKE BRATSKE ZAJEDNICE

4

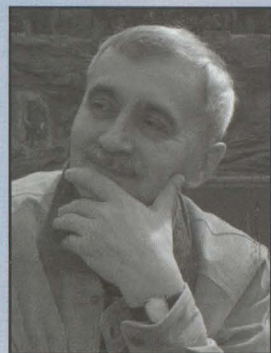
Za nakladnika
Stjepan Šešelj

Slog i grafička priprema
Danijela Erceg

Tiskano u Hrvatskoj
u studenome 2013.

Tisak
Željeznička tiskara d.o.o., Zagreb

ISBN 978-953-6736-70-6
CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i
sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 861958

Benjamin Tolić rođen je god. 1943. u posuškom Osoju u Hercegovini. Studij filozofije i germanistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Radio kao profesor njemačkoga jezika i urednik Osmojezičnoga enciklopedijskog rječnika Leksikografskog zavoda „Miroslav Krleža“.

Od 1992. do 1998. te od 2000. do 2003. u diplomatskoj službi. Od 1998. do 2000. glavni urednik Hrvatske izvještajne agencije – Hine.

Prevodio s njemačkoga (R. M. Rilke, R. Musil, G. Bürger, W. Reich, H. Bahr). Pisao političke ogledе.

Objavio knjige: *Haaški sapun. Razgovori o hrvatskoj politici kako ih je od slova do slova bilježio Eugen Patak* (Zagreb, 2002.); *Pamet u glavu. Hrvatska u vrtlogu novoga svjetskog poretka* (Zagreb, 2003.); *Tko smo mi? Ogled o naciji i državi* (Zagreb, 2007.); *Sanaderova dionica* (Zagreb, 2009.); *Kraj neovisnosti* (Zagreb, 2011.).

Benjamin Tolić je i najdosljedniji suverenist među hrvatskim političkim publicistima. Osnove svoje političke misli izložio je u knjizi *Tko smo mi? Ogled o naciji i državi*. Poslije je tu misao samo proširivao, odnosno potkrjepljivao konkretnim primjerima iz hrvatske političke svakodnevice.

Knjiga *Vesele karmine* sastavljena je od 97 kolumna. One su gotovo sve, od početne "Hrvatski ponos" do završne "Kolonijalno krštenje", objavljene u "Hrvatskom slovu". Ironija, koja mjestimice prerasta i u gorki sarkazam, očituje se već u samim naslovima pojedinih kolumna. No prava vrijednost Tolićevih "mikroeseja" (M. Kovačević) jest prije svega u jasnoći i logičkoj dosljednosti misli, konciznosti i nenametljivoj erudiciji. Tako da njegovi tekstovi pružaju čitateljski užitak čak i onima koji ne dijele političke ideje s autorom. Naravno, pod uvjetom da posjeduju nešto rafiniraniji ukus i nisu ideološki zaslijepljeni. Tolićeve kolumne, s pravom se može reći, u velikoj mjeri vraćaju vrijednost i integritet toj novinskoj formi, koja je u posljednje vrijeme prilično devastirana prodorom hrpe intelektualnih skorojevića u taj žanr.

U kompozicijskom smislu Tolićeva je kolumna trodijelne naravi. U ekspoziaciji se autor obično referira na neki aktualni događaj, u razradi ga stavlja u širi kontekst i gotovo uvijek začinja aluzijama na povijesne ili kulturnopovijesne paralele, a u završnom dijelu poentira, često gorko i sarkastično. No krivo bi bilo pomisliti da je pesimizam, unatoč nepovoljnom tijeku događaja za hrvatske suvereniste, prevladavajući ton u knjizi. Tako na kraju završne kolumne Tolić konstatira: "Što sad? Ništa. Opet iz početka. U naravi je kolonije žudnja za slobodom, samostalnošću i suverennošću." Što svjedoči o autorovu dubokom povjerenju u smisao povijesti, svrhu nacionalne borbe i zakonomjernost povijesnih procesa.

Damir Pešorda

Cijena: 120 kn

ISBN 953-6736-70-6

9 789536 736706